

T.C.

TÜRK-ALMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sermaye Şirketlerinde Pay Sahipliğinin İspatı

Burak SALDIROĞLU

198103002

Tezin Teslim Tarihi :

Tezin Savunulduğu Tarih :

Tez Danışmanı : Doç Dr. İrfan AKIN

Diğer Jüri Üyeleri : Prof. Dr. Vural SEVEN

Dr. Öğr. Üyesi Fatih AYDOĞAN

İstanbul, Mart 2022

Önsöz Sayfası

“Sermaye şirketlerinde Pay Sahipliğinin İspatı” konulu tezimde esas sözleşme sistemini benimsemiş anonim şirketler ve limited şirketlerde pay sahipliğinin hangi vasıtalarla ispat edilebileceği incelenmiştir. Borsaya kote anonim şirketlerde anonim şirketlerde pay ve pay sahipliği elektronik ortamda kayıtlı tutulduğu için uyumsuzlukların borsaya kote edilmemiş anonim şirketlerde olduğu kadar çok ve teferruatlı olmayacağından bahisle kaydi sistem bu çalışmanın dışında tutulmuş; borsaya kote edilmemiş esas sözleşme uyarınca yönetilen anonim şirketler ve limited şirketler bakımından inceleme yapılmıştır. Çalışma 3 başlıktan oluşmaktadır. İlk olarak pay kavramı ve pay sahipliği sıfatının kazanılması anonim şirketler ve limited şirketler bakımından pay kazanımı aslen ve devren kazanma olarak ayrı ayrı incelenmiştir. Alt başlık olarak ise pay sahipliğinin aslen veya devren kazanılması incelenmiştir. Pay sahipliğinin kazanılması başlığının ardından 2. üst başlıkta sermaye şirketlerinde pay sahipliğinin ispatı konusu işlenmiştir. Bu kısımda öncelikle ispat araçları kısaca tanıtılarak, daha sonra anonim şirketler ve limited şirketlerde kazanma şekillerine göre ayrı ayrı pay sahipliğinin ispatlanması anlatılmıştır. Pay sahipliğinin ispatı konusunda içtihatların ve uygulamaların geçmişi ve gelişimi de incelenerek, özellikle Yargıtay kararlarından örnekler verilerek somut uyumsuzluklar göz önüne alınarak inceleme yapılmıştır. Son bölümde ise pay sahipliği ve ispatlanması ile ilgili uygulamada en çok karşılaşılan problemlere ve çözüm önerilerine yer verilmiştir.

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	ii
İçindekiler.....	iii
Özet.....	x
Abstract.....	xii
Kısaltmalar.....	xiv
I. Bölüm: Pay Kavramı ve Payın Kazanılması.....	1
1. Genel olarak.....	1
2. Sermaye Şirketlerinde Pay Kavramı.....	2
2.1. Anonim Şirkette Pay Kavramı.....	2
2.1.1. Genel olarak.....	2
2.1.2. Anonim Şirkette Paya İlişkin İlkeler.....	3
2.1.2.1. Payın Tescille Doğması İlkesi.....	3
2.1.2.2. Her Payın Bir İtibari Değeri Bulunması İlkesi.....	4
2.1.2.3. Şirketin Sermayesi ile Her Payın İtibari Değerinin Esas Sözleşmede Gösterilmesinin Zorunluluğu İlkesi.....	5
2.1.2.4. Payın Bölünmezliği İlkesi.....	5
2.1.2.5. Payların Serbestçe Devredilmesi İlkesi.....	6
2.1.2.6. Esas Sermaye Pay Bedelinin İade Yasağı.....	6
2.1.2.7. Payların Kural Olarak Senede Bağlanması İlkesi.....	7
2.1.3. Pay Türleri ve Sınıflandırılması.....	8
2.1.3.1. Adi Pay- İmtiyazlı Pay.....	8
2.1.3.2. Bedelli Pay- Bedelsiz Pay.....	10
2.1.3.3. Nakit karşılığı Pay- Ayın karşılığı Pay.....	10
2.1.3.4. Senede bağlı Pay- Çıplak Pay.....	11
2.1.3.5. Oy hakkı olan Pay Sahibi- Oy hakkından Yoksun Pay Sahibi.....	11
2.2. Limited Şirkette Pay Kavramı.....	12
2.2.1. Genel olarak.....	12
2.2.2. Paya İlişkin İlkeler.....	14

2.2.2.1. Payın Tescille Doğması İlkesi.....	14
2.2.2.2. Her Payın İtibari Değeri Bulunması İlkesi.....	14
2.2.2.3. Şirketin Sermayesi ile Esas Sermaye Payının İtibari Değerinin Şirket Sözleşmesinde Gösterilmesinin Zorunluluğu İlkesi.....	15
2.2.2.4. Esas Sermaye Pay Bedelinin İade Yasağı.....	15
2.2.2.5. Payların Devredilmesinin Sıkı Şekil Şartına Tabi Olması İlkesi.....	15
2.2.2.6. Payların Pay Defterine Kaydedilmesi İlkesi.....	16
2.2.2.7. Kanuni Bağlam İlkesi.....	16
2.2.3. Pay Türleri ve Sınıflandırılması.....	17
2.2.3.1. Adi Pay- İmtiyazlı Pay.....	17
2.2.3.2. Nakit karşılığı Pay- Ayın karşılığı Pay.....	17
2.2.3.3. Bedelli Pay- Bedelsiz Pay.....	18
2.2.3.4. Oy hakkı olan Pay Sahibi- Oy hakkından Yoksun Pay Sahibi.....	18
3. Payın Kazanılması.....	19
3.1. Anonim Şirkette Payın Kazanılması.....	19
3.1.1. Genel Olarak.....	19
3.1.2. Aslen Kazanma.....	20
3.1.2.1. Kuruluşta Aslen Kazanma.....	20
3.1.2.2. Sermaye Artırımında Aslen Kazanma.....	21
3.1.2.3. Birleşmede Aslen Kazanma.....	23
3.1.2.4. Bölünmede Aslen Kazanma.....	25
3.1.2.5. Tür Değiştirmede Aslen Kazanma.....	27
3.1.3. Devren Kazanma.....	28
3.1.3.1. Senede Bağlanmamış (Çıplak) Payın Kazanılması.....	28
3.1.3.2. Senede Bağlanmış Payın Kazanılması.....	31
a. Hamiline Yazılı Pay Senetleri.....	31
b. Nama Yazılı Pay Senetleri.....	35
3.1.3.3. Devredenin İradesi Olmaksızın Kazanılması.....	37
a. Miras Yoluyla Kazanma.....	37
b. Cebri İcra Yoluyla Kazanma.....	38
c. Mahkeme Kararıyla Kazanma.....	39
d. Eşler Arasındaki Mal Rejiminden Dolayı Kazanma.....	40

3.2. Limited Şirkette Payın Kazanılması.....	41
3.2.1. Genel Olarak.....	41
3.2.2. Aslen Kazanma.....	41
3.2.2.1. Kuruluşta Aslen Kazanma.....	41
3.2.2.2. Sermaye Artırımında Aslen Kazanma.....	43
3.2.2.3. Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirmede Aslen Kazanma.....	44
3.2.3. Devren Kazanma.....	44
3.2.3.1. Devredenin İradesi ile Devren Kazanma.....	45
3.2.3.2. Devredenin İradesi Olmaksızın Devren Kazanma.....	47
II. Bölüm: Pay Sahipliğinin İspatı.....	49
1. Genel Olarak.....	49
2. Pay Sahipliğinin İspatı Araçları.....	50
2.1. Esas Sözleşme/Şirket Sözleşmesi.....	50
2.2. Pay Defteri.....	52
2.3. Pay Senedi.....	54
2.4. İlmühaber.....	54
2.5. Devir Sözleşmesi.....	55
2.6. Ciro.....	55
2.7. Zilyetliğin Devri.....	56
2.8. Oy Hakkının Kullanılması.....	57
2.9. Tevdi Belgesi.....	57
2.10. Bağlam.....	57
2.11. Hazır Bulunanlar Listesi.....	58
2.12. Merkezi Kayıt Kuruluşu Kayıtları.....	59
3. Aslen Kazanmada İspat.....	60
3.1. Anonim Şirkette Aslen Kazanmada İspat.....	60
3.1.1. Kuruluşta Aslen Kazanmada İspat.....	60
3.1.1.1. Genel olarak.....	60
3.1.1.2. Esas Sözleşme ile İspat.....	60
3.1.1.3. Ticaret Siciline Tescil ile İspat.....	64
3.1.1.4. Pay Defteri ile İspat.....	66

3.1.1.5. Pay Senedi ve İlmühaber ile İspat	68
3.1.1.6. Merkezi Kayıt Kuruluşu Kaydı ile İspat.....	70
3.1.1.7. Hazır Bulunanlar Listesi ile İspat	71
3.1.2. Sermaye Artırımında Aslen Kazanmada İspat.....	72
3.1.2.1. Genel olarak.....	72
3.1.2.2. Esas Sözleşme ve Tescil ile İspat.....	73
3.1.2.3. Pay Defteri ve Hazır Bulunanlar Listesi ile İspat	74
3.1.2.4. Pay Senedi veya İlmühaber ile İspat	75
3.1.3. Birleşmede Aslen Kazanmada İspat.....	76
3.1.3.1. Genel olarak.....	76
3.1.3.2. Birleşme Sözleşmesi ve Ticaret Siciline Tescil ile İspat	77
3.1.3.3. Pay Defteri ve Hazır Bulunanlar Listesi ile İspat	79
3.1.3.4. Pay Senedi ve İlmühaber ile İspat	80
3.1.4. Bölünmede Aslen Kazanmada İspat.....	80
3.1.4.1. Genel olarak.....	80
3.1.4.2. Bölünme Sözleşmesi, Bölünme Planı ve Ticaret Siciline Tescil ile İspat.....	81
3.1.4.3. Pay Defteri ve Hazır Bulunanlar Listesi ile İspat.....	83
3.1.4.4. Pay Senedi ve İlmühaber ile İspat	84
3.1.5. Tür Değiştirmede Aslen Kazanmada İspat.....	84
3.1.5.1. Genel Olarak.....	84
3.1.5.2. Tür Değiştirme Planı, Esas Sözleşme ve Ticaret Siciline Tescil ile İspat	85
3.1.5.3. Pay Defteri ve Hazır Bulunanlar Listesi ile İspat	86
3.1.5.4. Pay Senedi ve İlmühaber ile İspat.....	87
3.2. Limited Şirkette Aslen Kazanmada İspat.....	87
3.2.1. Kuruluşta ve Sermaye Artırımında Aslen Kazanmada İspat.....	87
3.2.1.1. Genel olarak.....	87
3.2.1.2. Şirket Sözleşme ve Ticaret Sicile Tescil ile İspat.....	88
3.2.1.3. Pay Defteri ile İspat.....	89
3.2.1.4. Pay Senedi ile İspat.....	90
3.2.1.5. Hazır Bulunanlar Listesi ile İspat.....	91
3.2.2. Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirmede Aslen Kazanmada İspat.....	92
3.2.2.1. Genel olarak.....	92

3.2.2.2. Birleşme, Bölünme Sözleşmesi, Tür Değişirme Planı ve Ticaret Siciline Tescil ile İspat.....	93
3.2.2.3. Pay Defteri ve Hazır Bulunanlar Listesi ile İspat.....	94
3.2.2.4. Pay Senedi ve İlmühaber ile İspat.....	95
4. Devren Kazanmada İspat.....	95
4.1. Anonim Şirkette Devren Kazanmada İspat.....	95
4.1.1. Devredenin İradesi ile Devren Kazanmada İspat.....	95
4.1.1.1. Çıplak Payın Devrinde İspat.....	96
a. Genel olarak.....	96
b. Pay Defteri ile İspat.....	97
c. Hazır Bulunanlar Listesi ile İspat.....	99
d. Devir Sözleşmesi ile İspat.....	99
4.1.1.2. Nama Yazılı Pay Senetlerinin Devrinde İspat.....	101
a. Genel olarak.....	101
b. Pay Senedi ile İspat.....	102
c. Pay Defteri ile İspat.....	104
d. Hazır Bulunanlar Listesi ile İspat.....	105
e. Devir Sözleşmesi ile İspat.....	106
f. Tanık ile İspat.....	107
4.1.1.3. Hamiline Yazılı Pay Senetlerinin Devrinde İspat.....	107
a. Genel olarak.....	107
b. Pay Senedi ve İlmühaber ile İspat.....	108
aa. Senet Zilyetliğinin Teslim Yolu ile Devrinde.....	108
bb. Senet Zilyetliğinin Teslimsiz Devrinde.....	112
c. Merkezi Kayıt Kuruluşu Kayıtları ile İspat.....	115
d. Hazır Bulunanlar Listesi ile İspat.....	115
e. Zilyetliğin Devri ve Devir Sözleşmesi ile İspat.....	116
f. Tanıkla İspat.....	117
4.1.2. Devredenin İradesi Olmaksızın Devren Kazanmada İspat.....	117
4.1.2.1. Miras Yoluyla Kazanmada İspat.....	118
a. Genel olarak.....	118
b. Pay Senedi ve İlmühaber ile İspat.....	119

c. Pay Defteri ve Hazır Bulunanlar Listesi ile İspat.....	120
d. Mirasçılık Belgesi ile İspat.....	121
e. Mirasın Paylaşılması Sözleşmesi ile İspat.....	122
f. Vasiyetname ile İspat.....	123
4.1.2.2. Cebri İcra ile Kazanmada İspat.....	124
a. Genel olarak.....	124
b. Pay Senedi ve İlmühaber ile İspat.....	125
c. Pay Defteri ve Hazır Bulunanlar Listesi ile İspat.....	125
d. İcra Memuru veya İflas Masası Temsilcisi Şerhi ile İspat.....	126
4.1.2.3. Mahkeme Kararı ile Kazanmada İspat.....	127
a. Genel olarak.....	127
b. Pay Senedi, İlmühaber, Pay Defteri ve Hazır Bulunanlar Listesi ile İspat.....	127
c. Mahkeme Kararı ile İspat.....	127
d. Evlenme Sözleşmesi ile İspat.....	128
4.2. Limited Şirkette Devren Kazanmada İspat.....	128
4.2.1. Devredenin İradesi ile Devren Kazanmada İspat.....	129
4.2.1.1. Genel olarak.....	129
4.2.1.2. Pay Defteri ve Hazır Bulunanlar Listesi ile İspat.....	130
4.2.1.3. Pay Senedi ve İlmühaber ile İspat.....	131
4.2.1.4. Devir Sözleşmesi ile İspat.....	131
4.2.1.5. Noter Tasdiki ile İspat.....	133
4.2.1.6. Genel Kurul Kararı ile İspat.....	133
4.2.2. Devredenin İradesi Olmaksızın Kazanmada İspat.....	134
4.2.2.1. Genel olarak.....	134
4.2.2.2. Pay Defteri ve Hazır Bulunanlar Listesi ile İspat.....	134
4.2.2.3. Pay Senedi ve İlmühaber ile İspat.....	135
4.2.2.4. Mirasçılık Belgesi ve Miras Taksim Sözleşmesi ile İspat.....	135
4.2.2.5. İcra Memuru veya İflas Masası Temsilcisi Şerhi ile İspat.....	135
4.2.2.6. Mahkeme Kararı ile İspat.....	136
4.2.2.7. Evlenme Sözleşmesi ile İspat.....	137

III. Bölüm: Sermaye Şirketlerinde Pay Sahipliğinin İspatı ile ilgili

Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri.....	138
---	------------

1. Genel Olarak.....	138
2. Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri.....	138
2.1. Pay Defteri ve Hazır Bulunanlar Listesinde Kayıtların Farklı Tutulması.....	138
2.2. Pay Defterinin ve Pay Senedinin Zıyaı Halinde İspat.....	141
2.3. Anonim Şirketlerde Pay Senetlerinin Devrinin Tanıkla İspatı İstisnası.....	142
2.4. Çift Pay Defteri Sorunu.....	142
2.5. Pay Devrinde Bağlam.....	143
2.6. Ödeme Belgesiyle İspat.....	145
IV. Bölüm: Sonuç.....	146
Kaynakça.....	152

ÖZET

SERMAYE ŞİRKETLERİNDE PAY SAHİPLİĞİNİN İSPATI

Pay kavramı anonim şirketler ve limited şirketler için önemli bir yer tutmaktadır. Ayrı tüzel kişiliği olan bu şirketlerde pay sahibi, sahip olduğu pay ile şirket ortağı olmakta, şirketin kendisine sağladığı hak ve borçlardan yararlanmaktadır. Sermaye şirketlerinin bağımsız bir kişiliği olmasından dolayı pay sahipleri tüzel kişiliği olmayan diğer şirketler kadar kolay tespit edilmeyebilmektedir. Kendi tüzel kişiliği bulunmayan şirketlerde ortaklar şirket adına davranmakta ve şirketin hak ve borçlarından kendi malvarlıkları ile sorumlu olmaktadır. Fakat sermaye şirketlerinde şirket adına davranmaya ve şirketi temsil etmeye yetkili olan organ yönetim organı olan yönetim kurulu veya müdür/müdürler kuruludur. Bu sebeple pay sahiplerinin sorumlulukları ve şirket adına hareket etme kabiliyetleri diğer şirketlere göre daha azdır. Genel kurulda alınan kararlara etki eden pay sahipleri olağan zamanlarda şirket adına davranmadıkları için pay sahipliği alelade veya hemen anlaşılabilir bir durum değildir.

Pay, sahibine ortak olduğu şirkete karşı hak ve borçlara sahip olma yetkisi vermektedir. Bu hak ve borçlar pay sahibine değil paya tanınmıştır. Örneğin şirketin kâr payı dağıtmasında pay sahibi değil, elinde bulundurduğu pay önemlidir. Pay sabit kalır, pay sahibi değişkendir. Bu paya ve dolayısıyla ortaklara özgü hak ve borçlara sahip olduğunu iddia eden kişinin pay sahipliği gündeme gelecektir. Pay sahipliğini ise pay sahibinin somut olayın koşullarına göre ispatlaması gerekebilecektir.

Pay sahipliğini ispatlaması gereken pay sahibi için çeşitli yollar vardır. Bu yolları çözümleyebilmek için bu tezde öncelikle payın aslen- devren kazanılması ayrımı anonim şirketler ve limited şirketler için ayrı ayrı incelenmiştir. Kaydi pay sistemi bu tezin araştırma konusu içine dahil edilmemiştir. Zira kaydi pay sisteminde pay sahipliğinin ispatlanması esas sözleşme sistemine göre daha kolay ve daha az ihtilafli bir konudur.

Anonim ve limited şirketlerde payın aslen kazanılması; kuruluşta, sermaye artırımında, birleşme, bölünme ve tür değiştirmede aslen kazanma olarak ayrılabilir. Tüm

bu aslen kazanma şekillerinde önceden var olmayan bir pay meydana gelmekte ve pay sahibi bu payı kazanmaktadır. Payı edinen pay sahibi pay sahipliğini esas sözleşme, ticaret siciline tescil, pay defteri, varsa pay senedi veya ilmühaber, hazır bulunanlar listesi gibi vasıtalarla ispat edebilecektir.

Anonim ve limited şirketlerde devren kazanma iradi kazanma veya devredenin iradesi aranmaksızın kazanma şeklinde gerçekleşebilir. Her iki şirket türünde de devredenin iradesi olmaksızın kazanma miras yoluyla kazanma, cebri icrayla kazanma, mahkeme kararıyla kazanma ve eşler arasındaki mal rejimi sözleşmesine dayanarak kazanma şeklinde gerçekleşebilir. Pay sahipleri bu kazanma şekillerinde pay sahipliklerini aslen kazanmada kullanılabilecek olan araçlarla veya mahkeme kararıyla, icra memuru şerhiyle, vasiyetname ile de ispat edebileceklerdir. Anonim şirketlerde iradi kazanma ise senede bağlanmamış çıplak payların devri ile, hamiline yazılı pay senetlerinin devri ile ve nama yazılı pay senetlerinin devri ile kazanılabilecektir. Çıplak paylar pay devir sözleşmesi ve zilyetliğin devri ile, hamiline yazılı pay senetleri zilyetliğin devri ve senedin teslimi ile, nama yazılı pay senetleri ise ciro ve senedin teslimi ile devredilecektir. Anonim şirketlerde pay senedinin iradi olarak devren kazanılmasında pay sahipliği özellikle pay senetleri ile ispatlanabilecektir. Limited şirketlerde ise payın iradi olarak devren kazanılması noterce onaylanmış bir devir sözleşmesi ve şirket onayı ile gerçekleşebilecektir. Burada da pay sahibi özellikle devir sözleşmesi veya genel kurul kararı ile pay sahipliğini ispatlayabilecektir.

Anahtar Kelimeler: sermaye şirketleri, anonim şirketler, limited şirketler, esas sözleşme, pay senetleri, pay defteri, pay sahipliği, ispat

Tarih: 09.02.2022

ABSTRACT

PROOF OF ALLOTTEE TITLE IN CORPORATIONS

The concept of allotment has an important place for both joint-stock companies and limited companies. In these companies, which have separate legal entities, the allottee becomes a partner of the company with the allotment he owns and benefits from the rights and debts provided by the company to him. Because corporations have an independent personality, the allottees cannot be identified as easily as other companies without legal personality. In companies that do not have their own legal personality, the partners act on behalf of the company and handle the rights and debts of the company with their own assets. However, in corporations, the body allowed to act on behalf of the company and to represent the company is the board of directors or the board of directors/managers. For this reason, the responsibilities of the allottees and their ability to act on behalf of the company are less than other companies. Share ownership is not an ordinary or immediately understandable concept, as the allottees who influence the decisions taken at the general assembly do not act on behalf of the company in ordinary times.

The allotment gives the owner the authority to have rights and obligations against the company. These rights and obligations are vested in the allotment, not the allottee. For example, the allotment held by the company is important, not the allottee, in the distribution of dividends. The allotment remains fixed; the allottee is variable. The allottee who claims to have this allotment, and therefore the rights and obligations specific to the partners, will come to the fore. The allottee may be required to prove the allotment ownership according to the circumstances of the concrete case.

There are several ways for the allottee to prove his ownership. In order to analyze these ways, in this thesis, first, the distinction between the original and transferring the allotment is examined separately for joint-stock companies and limited companies. The dematerialized allotment system is not included in the research topic of this thesis.

Because in the dematerialized allotment system, proving the share ownership is easier and less controversial than the articles of association system.

Original acquisition of allotments in joint-stock companies and limited liability companies; In establishment, capital increase, merger, spin-off and type change, it can be essentially divided as winning. In all these ways of earning, an allotment that did not exist before occurred and the allottee gains this allotment. The allottee who gains the allotment will prove his ownership by the articles of association, registration with the trade registry, allotment register, allotment certificates or certificates and the list of attendees.

In joint-stock and limited companies, the transfer can be realized by the will to win or to win without the will of the transferor. In both types of companies, winning without the will of the transferor can be realized as winning by inheritance, winning by forced execution, by court decision and based on the property regime agreement between the spouses. In these ways of winning, the allottees will be able to prove their allotments with the tools that can actually be used in winning, or with a court decision, with the annotation of the bailiff, and with a will. In joint-stock companies, voluntary gain can be achieved by transferring undocumented bare allotments, transferring bearer allotment certificates and transferring registered allotment certificates. Bare allotments will be transferred with the allotment transfer agreement and transfer of ownership, bearer allotment certificates will be transferred with transferring ownership and delivery of the deed, and registered allotment certificates will be transferred with the endorsement and delivery of the deed. In joint-stock companies, the allotments ownership can be proved especially by allotment certificates in the voluntary transfer of allotments. In limited companies, transferring the allotment voluntarily can be realized with a notarized transfer agreement and company approval. Here, too, the allottee will prove his allotment holding, especially with the transfer agreement or the general assembly resolution.

Keywords: Corporations, joint-stock companies, limited companies, articles of association, allotment certificates, allotment ledger, allotment ownership, proof.

Date: 09.02.2022

KISALTMALAR

age	: Adı Geçen Eser
A.Ş.	: Anonim Şirketi
BIST	: Borsa İstanbul
bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
E.	: Esas
EÜHFD	: Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
f.	: Fıkra
HMK	: Hukuk Muhakemeleri Kanunu
İHFM	: İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası
İİK	: İcra İflas Kanunu
K.	: Karar
LHD	: Legal Hukuk Dergisi
Ltd. Şti.	: Limited Şirketi
m.	: Madde
MHD	: Mali Hukuk Dergisi
MKK	: Merkezi Kayıt Kuruluşu
sh.	: Sahife

San.	: Sanayi
s.	: Sayfa
Tic.	: Ticaret
TK	: Ticaret Kanunu (eski Ticaret Kanunu'nu belirtmek için kullanılır.)
TBK	: Türk Borçlar Kanunu
TL	: Türk Lirası
TMK	: Türk Medeni Kanunu
TTK	: Türk Ticaret Kanunu
vb.	: Ve benzeri
vd.	: Ve devamı

I. BÖLÜM: SERMAYE ŞİRKETLERİNDE PAY KAVRAMI VE PAYIN KAZANILMASI

1. GENEL OLARAK

Şirketler Hukuku'nda şirketler 6102 sayılı TTK m. 124 uyarınca şahıs şirketleri ve sermaye şirketleri olarak ayrılabilir. Şahıs şirketi türleri adi şirket, kolektif şirket ve komandit şirkettir. Sermaye şirketi türleri ise anonim şirket, limited şirket ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirkettir. Sermaye şirketlerinde ortakların kişiliklerinden ziyade sermaye ön plandadır. Bu sebeple sermaye şirketlerinin en önemli özelliklerinden birisi de ortakların sınırlı sorumluluğudur. Ortakların sınırlı sorumluluğu, her ortağın şirketin kar ve zararlarından koymayı taahhüt ettikleri sermaye kadar sorumlu olmasını ifade etmektedir.¹

Anonim şirketler TTK m.329 vd.nda düzenlenmiştir. TTK m. 329/1 anonim şirketi “*sermayesi belirli ve paylara bölünmüş olan, borçlarından dolayı yalnız malvarlığıyla sorumlu bulunan şirket*” olarak tanımlamıştır. Anonim şirket tüzel kişiliği haiz, kanunen yasaklanmamış her türlü ekonomik amaç ve konular için kurulabilen, halka açık olmayan anonim şirketler açısından esas sermayesi en az 50.000 Türk lirası olan şirket türüdür. Anonim şirket ortakları şirketin borçlarından yalnızca koymayı taahhüt ettikleri sermaye payı ile sorumludur.²

Limited şirket TTK m. 573 vd.nda düzenlenmiştir. TTK m. 573/1 limited şirketi “*bir veya daha çok gerçek veya tüzel kişi tarafından bir ticaret unvanı altında kurulur;*

---

¹ YASAN Mustafa, Ortaklıklar Hukuku, Seçkin Yayınları, Ankara, 2021, s. 31-32; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021, s. 124.

² KIR Okay, Anonim Şirketler, Aristo Yayınevi, İstanbul, 2019, s. 21; BAHTİYAR Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, Beta Yayınları, İstanbul, 2021, s. 111; KAYIHAN Şaban, Şirketler Hukuku, Seçkin Yayınları, Ankara, 2019, s. 165.

esas sermayesi belirli olup, bu sermaye esas paylarının toplamından oluşur” olarak tanımlamıştır. Limited şirket de tüzel kişiliği haiz, kanunen yasaklanmamış her türlü ekonomik amaç ve konular için kurulabilen şirket türüdür. Limited şirketin esas sermayesi en az 10.000 Türk lirası olabilmektedir. Limited şirket ortakları şirketin borçlarından yalnızca koymayı taahhüt ettikleri sermaye payı ile sorumludur.³

Sermaye şirketlerinde pay kavramı önemlidir zira şirket ortağı olmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler şirkete sermaye payı ile katılmaktadır. Sermaye şirketlerinin unsurlarından olan kişi(ortak) unsuru pay sahibi gerçek ve tüzel kişiler ile gerçekleşmektedir.

2. SERMAYE ŞİRKETLERİNDE PAY KAVRAMI

Esas sermaye sistemini benimsemiş anonim şirketlerde ve limited şirketlerde payın birden fazla anlamı vardır. Temel olarak şirketin sermayesinin bölüdüğü birim değerini ve pay sahibinin sahipliğini belirtmek için pay kavramı kullanılmaktadır. Payın ne anlama geldiği, pay sahipliği için ne ifade ettiğini ve ispat konusunda gerekli araçların ne olduğunun açıklanabilmesi için payın tanımının yanı sıra anonim ve limited şirketlerde paya ilişkin ilkeler ve payların sınıflandırılması konularına bu başlıkta değinilmektedir.

2.1. ANONİM ŞİRKETTE PAY KAVRAMI

2.1.1. Genel Olarak

Anonim şirketlerde paya birden fazla anlam yüklenmiştir. Pay esas sermayenin bir parçasını ifade etmekle birlikte şirket ortağının pay sahipliğini de ifade eder. Pay, anonim şirketlerde esas sermayenin belirli sayıda birim değere bölünmüş olan bir parçasını ifade eder. Örnek olarak 100.000 TL esas sermayesi olan bir anonim şirkette

---

³ ŞENER Oruç Hami, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, Seçkin Yayınları, Ankara, 2017, s. 5-6; POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, Ortaklıklar Hukuku II, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019, s. 403-404.

esas sermaye 100.000 adet bir 1 TL’lik birim değere bölünmüş ise her 1 TL’lik birim değer bir paydır. Tek kişi bir paydan fazlasına sahip olabileceği gibi bir paya birden fazla kişi de birlikte sahip olabilecektir.⁴ Pay, kuruluş esnasında veya sermaye artırımında tescil ile oluşur. Bu payları edinen kişiler de pay sahibi sıfatını kazanır.

Bununla birlikte pay sahibinin şirket hissesine sahip olduğunu belirtmek için de pay kavramı kullanılır. Bu anlamda pay, anonim şirket ile şirket ortağı arasındaki hukuki bağı temsil etmektedir. Burada bahsedilen pay itibari değer yani bir birimlik pay değil pay sahibinin anonim şirketteki katılımının tamamıdır.

Anonim şirkette haklar ve borçlar asıl olarak kendi tüzel kişiliği olan şirkete aittir. Bundan dolayı hak ve borçların kaynağı ortaklar değil şirketin hisselerini ve ortakların hak sahipliğinin temelini oluşturan paylardır.⁵

2.1.2. Anonim Şirkette Paya İlişkin İlkeler

2.1.2.1. Payın Tescille Doğması İlkesi

Anonim şirketlerde kuruluşta veya sermaye artırımında doğacak olan paylar tescil ile doğmaktadır. TTK m. 355 bunu şöyle ifade etmiştir: “(1) Şirket ticaret siciline tescil ile tüzel kişilik kazanır. (2) Tescilden önce şirket adına işlem yapanlar ve taahhütlere girenler, bu işlem ve taahhütlerden şahsen ve mütelsilen sorumludurlar.” Bu maddeden anlaşılacağı üzere tescilden önce yapılan işlemlerde sermaye şirketlerinin ayrıcalıklarından olan sınırlı sorumluluk ilkesine dayanılmamaktadır. Zira henüz şirket tüzel kişilik kazanmamış ve paylar doğmamıştır. TTK’nın pay senedi bastırılması başlıklı 486. maddesinde “şirketin veya sermaye artırımının tescilinden önce çıkarılan paylar

---

⁴ PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Adalet Yayınevi, Ankara, 2017, s.568; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, Şirketler Hukuku Dersleri, Dora Basım Yayın, Bursa, 2020, s. 322; BAHTİYAR Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, Beta Yayınları, İstanbul, 2021, s. 111; KAYIHAN Şaban, age, s. 269.

⁵ DİNÇ Serhan, Ticaret Hukuku Bilgisi, Seçkin Yayınları, Ankara, 2017, s. 424; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 355.

geçersizdir” denilerek payların şirketin veya sermaye artırımının tescili ile doğacağına işaret edilmektedir.⁶

Payın tescille doğması ilkesi gereği kuruluşta pay sahibi olan pay sahibi pay sahipliğini tescille kazanabilmektedir. Tescil, pay sahibinin pay sahipliğini ispatlayabilmesi için önemli bir araçtır.

2.1.2.2. Her Payın Bir İtibari Değeri Bulunması İlkesi

TTK m. 487’de pay senedinde payın itibari değerinin yazılması gerektiği belirtilmiştir. Buradan her payın itibari/nominal değeri bulunması gerektiği anlaşılmaktadır. Pay sahiplerinin ortaklığa katılım oranını, hak ve borçlarını tespit edebilmek için de her payın itibari değeri bulunması gerekmektedir. Payın itibari değeri ise daha önce de açıklandığı üzere esas sermayenin pay sayısına bölünmesiyle ulaşılan sonuçtur. Dolayısıyla her pay eşit bir itibari değere sahiptir.⁷

Eşit itibari değeri bulunan paylar demek her pay sahibinin ortaklığa eşit katılımının olması gerektiği anlamına gelmemektedir. Bir pay sahibi birden fazla paya sahip olabileceği gibi bir paya birden fazla pay sahibi birlikte de sahip olabileceklerdir. Burada aslolan payların itibari değerinin eşit olmasıdır.

---

⁶ BAHTİYAR Mehmet, age, s. 263; DİNÇ Serhan, age, s. 417; BOZKURT Tamer, Ticaret Hukuku Özet-Cilt II Şirketler Hukuku, Kuram Kitap, İstanbul, 2016, s. 154.

⁷ KIZILYEL Güventürk, Anonim Ortaklıkların Pay Devri ve Sınırlamaları, Aristo Yayıncılık, İstanbul, 2018, s. 9; YASAN Mustafa, age, s. 166; KAYIHAN Şaban, Ticaret Hukuku, Umuttepe Yayınları, Kocaeli, 2018, s. 249.

2.1.2.3. Şirketin Sermayesi ile Her Payın İtibari Değerinin Esas Sözleşmede Gösterilmesinin Zorunluluğu İlkesi

TTK m. 339/2-c'de “*şirketin sermayesi ile her payın itibari değeri, bunların ödenmesinin şekil ve şartları*”nın esas sözleşmede gösterilmesi zorunluluğu belirtilmiştir. TTK m. 476'ya göre payın itibari değeri en az bir kuruş olmak zorundadır.⁸

Şirketin sermayesinin esas sermayede gösterilmesinin zorunluluğunun nedeni şirketin değerinin açık bir şekilde gösterilerek şirket ile işlem yapmak isteyen kişilere şirket hakkında fikir edinme imkânı sağlaması ve şirketin işleyişi, sermayenin kullanılması vb. konularda şirketin denetlenebilir olmasının sağlanmasıdır. Payların itibari değerinin belirtilmesi zorunluluğu ise her payın değerinin belirlenerek şirket pay sahiplerinin paylarının miktarının belirlenebilmesi ve şirketten pay almak isteyen kişilerin esas sözleşme uyarınca almak istedikleri payların bedellerinin belirli olmasıdır.

2.1.2.4. Payın Bölünmezliği İlkesi

Daha önce belirttiğimiz üzere bir kişi birden fazla paya tek başına sahip olabileceği gibi birden fazla kişi birlikte bir paya da sahip olabilirler. Bu durumda tek pay üzerinde pay sahipliği bulunan kişilerin pay üzerindeki hakları bir bütün olup paya sahip olan kişiler tarafından ayrı ayrı kullanılamaz. Tek paya birden fazla kişinin ortak olduğu durumda ortak temsilci aracılığıyla haklar kullanılabilir. TTK m. 477'de bu durum: “*Pay şirkete karşı bölünemez. Bir payın birden fazla sahibi bulunduğu takdirde, bunlar şirkete karşı haklarını ancak ortak bir temsilci aracılığıyla kullanabilirler.*” şeklinde ifade edilmiştir.⁹

---

⁸ KIZILYEL Güventürk, age s. 9; PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt II, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s. 1699.

⁹ BAHTİYAR Mehmet, age, s. 263-264; BOZKURT Tamer, age, s. 153.

2.1.2.5. Payların Serbestçe Devredilmesi İlkesi

Anonim şirketlerde geçmişten günümüze paylara dolaşım kolaylığı sağlanmıştır. Öyle ki pay senetlerine kıymetli evrak niteliği verilmesi ve hamiline yazılı dahi pay senedi çıkarılabilmesi bundandır.¹⁰

Anonim şirketlerde payın serbestçe devredilebilmesi ilkesi geçerlidir. Buna göre hem senede bağlanmamış paylar hem de hamiline ve nama yazılı pay senetleri-bağlı nama yazılı olmamak koşulu ile- şirketin herhangi bir organının, diğer pay sahiplerinin veya 3. bir kişinin onayına gerek olmaksızın kolayca el değiştirebilmektedir.¹¹ nama yazılı pay senetlerinde bağlam hükmü konulduğunda ise devir için bir kısıtlama getirilerek devrin şirket onayına tabi tutulması öngörülebilmektedir.

Hamiline yazılı pay senetlerini TTK m. 489 uyarınca zilyetliğin devri ile serbestçe devretmek mümkündür. TTK m. 490 uyarınca nama yazılı pay senetleri kanun ve esas sözleşmede aksi öngörülmemişse serbestçe devredilebilmektedir.¹²

Payların özellikle de senede bağlanmış payların devrinin şirket onayı olmaksızın serbestçe devredilmesi neticesinde pay sahipliğinin kazanılması ve ispatlanabilmesi için farklı araçlar gündeme gelebilmektedir. Devir sözleşmesi, ciro veya pay senedi ile pay sahipliği kazanılabilmekte ve ispatlanabilmektedir.

2.1.2.6. Esas Sermaye Pay Bedelinin İade Yasağı

TTK m. 480/3'e göre ortaklar tasfiye payına ilişkin hükümler saklı olmak üzere şirkete sermaye olarak verdiklerini geri isteyemezler. Buna göre pay sahipleri esas sermaye payı bedelini ödedikleri takdirde tasfiye payı haricinde bu parayı geri isteyemeyeceklerdir.

---

¹⁰ ARSLANLI Halil, "Anonim Şirkette Pay ve Pay Sahipliği", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 1958, s. 254; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 343.

¹¹ TÜRKOĞLU UTKU Ferah, "Borsaya Kote Edilmemiş Nama Yazılı Paylarda Anonim Şirketin Kaçış Klozu Kullanarak Pay Devri Onayı Talebini Reddetmesi", LHD, Sayı: 160, 2016, s. 1933; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 322.

¹² BAHTİYAR Mehmet, age, s. 264; KAYIHAN Şaban, Şirketler Hukuku, Seçkin Yayınları, Ankara, 2019, s. 255-256.

Esas sermaye pay bedelinin iade edilebildiği bir durumda pay sahipliğinin kötüye kullanılması, kazanılan pay sahipliğinin iğinin boşaltılması gündeme gelebilecektir. Zira pay kavramı Şirkete belli bir miktar pay bedeli ödenerek yapılan katılımı ifade etmektedir. Ödenen pay bedeli ortadan kalktığı ihtimalde ise pay sahipliğinin kötüye kullanılması ile karşı karşıya kalınabilecektir. Örneğin pay bedelini iade alan pay sahibi esas sermaye pay bedelini devralandan da tekrar alıp pay sahipliğini devrederek pay bedelini iki kere edinmiş olacaktır. Devralan ise esas sermaye pay bedeline adeta bedeli ödenmemiş bir paya sahip olmuş gibi bedel ödeyerek sahip olmuş olacaktır. Bu nedenle kanun koyucu tarafından böyle bir yasak getirilmiştir.

2.1.2.7. Payların Kural Olarak Senede Bağlanması İlkesi

Pay senedi ıkarılması TTK m. 486'da belirtilmektedir. Buna göre hamiline yazılı pay senetleri yönetim kurulunca pay bedelinin tamamının ödenmesi tarihinden itibaren 3 ay içerisinde basılıp pay sahiplerine dağıtılmalıdır. Yönetim kurulunun hamiline yazılı pay senetlerinin bastırılmasına ilişkin kararı tescil ve ilan edilir. Ayrıca bu karar Şirketin internet sitesine konulur. Nama yazılı pay senedi ise TTK m. 248/3'e göre azlık istemde bulunursa bastırılarak pay sahiplerine dağıtılabilmektedir. Nama yazılı pay senetleri basılması halinde pay defterine kaydedilir.¹³

Pay senedi bastırılıncaya kadar TTK m.486/2 uyarınca ilmühaber ıkarılabilecektir. İlmühabere pay senedine ilişkin kurallar uygulanmaktadır.

Pay senetlerinin bastırılmaması ise iki halde söz konusu olur: Kaydi sistem ve ıplak payda. Borsaya kote olan ortaklıklar için kaydi sistem geçerlidir. Borsaya kote olmayan ortaklıklarda pay senedi bastırılmaması durumunda ise ıplak pay gündeme gelecektir.¹⁴

---

¹³ BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 361; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 307.

¹⁴ KIZILYEL Güventürk, age, s. 12; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 185.

2.1.3. Pay Türleri ve Sınıflandırılması

Payların türlerine göre devir şekilleri ve ispat araçları değişmektedir. Örneğin senede bağlanmış pay- senede bağlanmamış pay ayrımı yapıldığında bir pay senede bağlanmamış ise pay devri yazılı devir sözleşmesi ile mümkünken pay senede bağlanmış ise daha farklı şekillerde pay devri yapılabilecektir. Bedelli pay- bedelsiz pay ayrımında bedelsiz olarak çıkartılan paylarda halihazırda pay sahibi olan kişiler tarafından payın aslen kazanılması, bedelli pay çıkartılması durumunda şirkete yeni katılım dolayısıyla yeni pay sahiplerinin payları aslen kazanması gündeme gelebilmektedir.

2.1.3.1. Adi Pay- İmtiyazlı Pay

Anonim şirkette pay özelliklerine göre bazı türlere ayrılır. Bunların en başında adi pay- imtiyazlı pay ayrımı gelir. İmtiyazlı pay, ayrıcalıklı pay anlamına gelmekte ve ilgili paya/paylara diğer paylara göre birtakım ayrıcalıklar sağlamaktadır. İmtiyazlı pay; kâr payı, tasfiye payı, rüçhan ve oy hakkı gibi konularda paya üstün bir hak tanınmasıdır. Burada bahsedilen üstünlük hiyerarşik anlamda üstünlük olmayıp, diğer paylara göre haklardan daha çok yararlanmayı ifade etmektedir.¹⁵

Pay imtiyaz esas sözleşme ile tanınabilir. TTK m. 478/1’de bu durum “*ilk esas sözleşme ile veya esas sözleşme değiştirilerek bazı paylara imtiyaz tanınabilir*” şeklinde ifade edilmiştir. Eşit sayıda payın eşit hakka sahip olmasının bir istisnası olarak, imtiyazlı paylara nicelik olarak eşit olmasına rağmen diğer paylara göre üstün bir hak tanınmış olmaktadır. TTK m. 478/4 ile kamu aleyhine imtiyaz tesis edilmesi engellenmiştir. Kamu lehine imtiyazlı pay çıkartılabilirken kamu aleyhine imtiyazlı pay çıkartılamamaktadır.

---

¹⁵ PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Adalet Yayınevi, Ankara, 2017, s.576; KAYIHAN Şaban, age, s. 242; ŞENER Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2019, s. 553.

Kural olarak imtiyaz paya tanınabilir fakat istisnai olarak TTK m. 478/3 uyarınca pay sahibine de imtiyaz tanınabilmektedir.¹⁶

Oy hakkında imtiyaz TTK m. 479'da ayrıca düzenlenmiştir. Buna göre oyda imtiyaz eşit itibari değerdeki paylara farklı sayıda oy hakkı verilerek tanınabilir. Bir paya en çok 15 oy hakkı tanınabilir hükmü ile oy hakkında imtiyaz sınırlandırılmıştır. Oy hakkında imtiyaz esas sözleşme değişikliğinde ve ibra ve sorumluluk davası açılması kararlarında kullanılamaz.¹⁷ Yönetim kurulu veya genel kurul toplantı başkanının üstün oya sahip olması oy hakkında imtiyaz olarak değerlendirilmez. Zira bu durum paya bağlı olmayan haklardandır.¹⁸

Pay yerine pay sahibine ayrıcalık tanınması imtiyazlı pay olarak değerlendirilemez. Esas sözleşme ile paya tanınan haklar imtiyaz niteliğindedir. Pay sahipleri ve 3. kişiler lehine anonim şirkete karşı ve pay sahipleri arasında birbirlerine karşı ayrıcalık tanıyan haklar paya bağlanmadığı için imtiyaz niteliğinde olmayıp sözleşmesel hak niteliğindedir. İmtiyaz veya sözleşmesel haklara yer veren esas sözleşme hükümlerinin genel kurulun tek taraflı kararıyla kaldırılması veya değiştirilmesi mümkün değildir. Bunun için pay sahiplerinin veya ilgili 3. kişinin rızası gerekmektedir.¹⁹

Adi pay ise her payın aynı değere sahip olması ve payda herhangi bir ayrıcalık/imtiyaz olmamasıdır. Anonim şirkette kural olarak paylar birbirine eşittir ve adi haklardır. Fakat ilk esas sözleşme ile veya esas sözleşme değiştirilerek imtiyazlı paya karar verilmesi durumunda bu paylar adi pay değil, imtiyazlı pay olmaktadır. İmtiyaz/üstünlük verilmemiş paylar ise adi paydır.

Adi paylar ve imtiyazlı paylar konusunda payın kazanılması veya ispatlanması için bir ayırım yapılmamıştır. Her 2 tür pay da aynı şekilde kazanılabilir ve ispatlanabilir.

---

¹⁶ AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 338; ÇELİK Aytekin, Ticaret Hukuku, Seçkin Yayınları, Ankara, 2014, s. 278.

¹⁷ AKBULAK Yavuz, "Eski ve Yeni TTK Uyarınca Anonim Şirketlerde İmtiyazlı/Ayrıcalıklı Paylar", Leges Hukuk Dergisi, Mart 2014, s. 57; KAYIHAN Şaban, age, s. 242.

¹⁸ BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 328; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 266.

¹⁹ MOROĞLU Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, İstanbul, 2017, s. 235; PULAŞLI Hasan, age s. 1754.

Fakat imtiyaz verilen payların sahipliği imtiyaz sözleşmesi veya esas sözleşmedeki hükümler ile de ispatlanabilecektir.

2.1.3.2. Bedelli Pay- Bedelsiz Pay

Anonim şirkette bir diğer ayırım bedelli-bedelsiz pay ayırımıdır. Özellikle sermaye artırımında gündeme gelen bu ayırımıda payın kazanılmasında bir bedel karşılığının ödenip ödenmemesi noktasında ayırım yapılmaktadır. Şirket öz kaynaklarından sermaye artırımına gidiliyorsa bedelsiz pay gündeme gelmekte, dış kaynaklardan sermaye artırımını yapılacaksa bedelli pay gündeme gelmektedir.²⁰ Dış kaynaklardan sermaye artırımını ile çıkartılan bedelli paylar ile pay sahipliğini kazanan pay sahipleri sermaye artırımında aslen kazanma yolu ile pay sahipliğini kazanmaktadır.

Öz kaynaklar ile kastedilen şirketin ortaklık içi kaynaklardan sermayeyi karşılamak ve artırılan kısım karşılığında çıkarılan payların bedelsiz olarak pay sahiplerine dağıtılması durumlarıdır. Bedelsiz paylar sadece şirketin halihazırdaki pay sahiplerine dağıtılabilmektedir. Bu hak kaldırılamaz, sınırlanamaz ve bedelsiz pay alma hakkından vazgeçilemez.²¹

2.1.3.3. Nakit karşılığı Pay- Ayın karşılığı Pay

Karşılığının nakit veya ayın olmasına göre pay nakit karşılığı pay ve ayın karşılığı pay olmak üzere ikiye ayrılır. Nakit karşılığı pay sermaye olarak şirkete para konulmasıdır. Ayın karşılığı pay nakit/para dışında bir değer sermaye olarak şirkete konulmasıdır.

TTK m.342'de nelerin ayın karşılığı pay olabileceği belirtilmiştir. Buna göre üzerlerinde sınırlı aynı bir hak, haciz ve tedbir bulunmayan, nakden değerlendirilebilen

---

²⁰ KAYIHAN Şaban, Şirketler Hukuku, Seçkin Yayınları, Ankara, 2019, s. 241-242; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 341.

²¹ ÖZDAMAR Emine, Anonim Şirkette Pay Devri, Adalet Yayınları, Ankara, 2019, s. 38; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 341.

ve devrolunabilen, fikri mülkiyet hakları ile sanal ortamlar da dahil malvarlığı unsurları aynı sermaye olarak konulabilir. Hizmet edimleri, kişisel emek, ticari itibar ve vadesi gelmemiş alacaklar sermaye olamazlar.²²

2.1.3.4. Senede bağlı Pay- Çıplak Pay

TTK m. 486/2'ye göre pay hamiline yazılı ise pay bedelinin tamamının ödenmesi tarihinden itibaren 3 ay içinde yönetim kurulu pay senetlerini bastırıp pay sahiplerine dağıtır. Nama yazılı paylarda ise azlık istemde bulunursa senet bastırılıp tüm nama yazılı pay senedi sahiplerine dağıtılır. Pay senedi bastırılıncaya kadar TTK m.486/2 uyarınca ilmühaber çıkarılabileceği payların kural olarak senede bağlı olması ilkesinde açıklanmıştı.²³

Çıplak pay ise, kaydi sistem hariç olmak üzere pay senedi bastırılmaması durumudur. Dolayısıyla çıplak payın iki unsuru vardır: Borsaya kote olmama ve pay senedi bastırılmamış olması. Çıplak pay ve senede bağlı pay devir işlemleri birbirinden farklı şekillerde yapılır. Çıplak paylar yazılı devir sözleşmesi ile devredilebilirken senede bağlanmış paylardan nama yazalı pay senetleri ciro ve zilyetliğin devri ile; hamiline yazılı pay senetleri ise zilyetliğin devri ile devredilebilmektedir.

2.1.3.5. Oy Hakkı olan Pay Sahibi- Oy Hakkından Yoksun Pay Sahibi

Sermaye şirketlerinde oy hakkı olan pay- oy hakkı olmayan pay ayrımı yapılmamaktadır, zira her payın oy hakkı vardır. Oydan yoksun pay daha önceleri var olsa da yapılan kanun değişiklikleri ile kaldırılmıştır.²⁴ Bu yüzden yapılan ayırım oy hakkı olan pay sahibi ve oy hakkından yoksun pay sahibi ayırımıdır.

TTK m. 434/2'ye göre kural olarak pay sahiplerine sahip olduğu paylar oy hakkı vermektedir. Fakat TTK m. 436'da bu oy hakkından geçici olarak yoksun olunabileceği

---

²² AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 336; PULAŞLI Hasan, age s. 1704.

²³ KIZILYEL Güventürk, age, s. 13-14; POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, age, s. 114.

²⁴ BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 326; PULAŞLI Hasan, age s. 1704.

düzenlenmiştir. Anılan maddede “*pay sahibi kendisi, eşi, alt ve üstsoyu veya bunların ortağı oldukları şahıs şirketleri ya da hakimiyetleri altındaki sermaye şirketleri ile şirket arasındaki kişisel nitelikte bir işe veya işleme veya herhangi bir yargı kurumu ya da hakemdeki davaya ilişkin olan müzakerelerde oy kullanamaz.*” denilmektedir. Buna göre ilgili maddede sayılan durumlardan birisi gerçekleşirse pay sahibi geçici olarak oy sahipliğinden yoksun olacaktır.²⁵

2.2. Limited Şirkette Pay Kavramı

2.2.1 Genel olarak

Limited şirketlerde de anonim şirketlerde olduğu gibi paya birden fazla anlam yüklenmiştir. Pay esas sermayenin bir parçasını ifade etmekle birlikte şirket ortağının pay sahipliğini de ifade etmektedir. Pay anonim şirketin olduğu gibi limited şirketin de esas sermayesinin bir parçasını tanımlamak için kullanılmaktadır. Bu anlamıyla pay esas sermayenin belirli sayıda birim değere bölünmüş bir parçasını ifade eder. Bu parça anonim şirkette pay, limited şirkette esas sermaye payı olarak adlandırılır. TTK m. 583 uyarınca esas sermaye paylarının değerleri en az 25 TL veya bunun katları olması şartı vardır. Örnek olarak 25.000 TL esas sermayesi olan bir anonim şirkette esas sermaye 1.000 adet bir 25 TL’lik birim değere bölünmüş ise, her 25 TL’lik birim değer bir paydır. Pay kuruluş esnasında veya sermaye artırımında tescil ile doğar ve tescil ile bu payları edinen kişiler de pay sahibi sıfatını kazanır. Bir kişi bir paydan fazlasına sahip olabileceği gibi bir paya birden fazla kişi de birlikte sahip olabilecektir.²⁶

Bununla birlikte limited şirkette de anonim şirkette olduğu gibi pay sahibinin şirket hissesine sahip olduğunu belirtmek için de pay kavramı kullanılır. Bu anlamda pay, limited şirket ile şirket ortağı arasındaki hukuki bağı temsil etmektedir. Burada değinilen payın itibari değeri değil pay sahibinin limited şirketteki katılımının tamamıdır. Bu pay

---

²⁵ KAYIHAN Şaban, age, s. 319; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 433.

²⁶ ŞENER Oruç Hami, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, Seçkin Yayınları, Ankara, 2017, s. 262; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 403.

ortaklık payı olarak da isimlendirilmektedir. Ortaklık payı kısaca ortak ile şirket arasındaki ortaklıktan doğan hukuki ilişkileri ifade etmektedir.²⁷

Esas sermaye payı ortağın şirket esas sermayesine katılım miktarını ifade etmektedir. Esas sermayenin paylara ayrılması ile ortaya çıkan esas sermaye payında ortaklar taahhütleri oranında paylara ayrılmış olan bu esas sermayeye katılmaktadır. Limited şirkette pay esas sermayenin bir parçası olarak konulan/taahhüt edilen sermayeyi göstermektedir.²⁸

Eski TK döneminde limited şirket yapısı itibari ile anonim şirket ile kolektif şirket arasında bir yere konumlanmıştı ve pay konusunda daha sıkı şekil şartlarına sahipti. Örneğin payların itibari değeri olmaksızın pay sahibinin sermayeye katılım oranında payı olduğu ve bunun bir pay olduğu kabul edilirdi. Bununla birlikte pay devri ve payın iktisabı güçtü.²⁹ Fakat yeni TTK ile limited şirketi özellikleri itibari ile anonim şirkete daha çok yaklaştırılmış, sermaye şirketi olmanın kolaylıkları limited şirket için de getirilmiştir.

TTK m. 576/1-c uyarınca limited şirketin esas sermaye payının sayısı ve itibari değeri esas sözleşmede belirtilmesi gerekmektedir. Limited şirkette payların senede bağlanması paya devir ve dolaşım kolaylığı sağlamamaktadır. Anonim şirket itibari değeri gereği esas sermaye gerçek anlamda paylara bölünmüşken limited şirkette payın diğer paylarla eşit olması zorunluluğu yoktur. Limited şirkette pay şirkete konulan sermayeyi göstermektedir. Esas sermaye payı ise limited şirkette bazı hakların belirlenebilmesi amacıyla hesabi olarak bölünür.³⁰

Limited şirkette de haklar ve borçlar asıl olarak kendi tüzel kişiliği olan şirkete aittir. Bundan dolayı hak ve borçların kaynağı ortaklar değil; şirketin hisselerini ve ortakların hak sahipliğinin temelini oluşturan paylardır. Fakat limited şirket yapısı gereği

---

²⁷ YASAN Mustafa, age, 192-193.

²⁸ DİNÇ Serhan, “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Limited Şirketin Unsurları ile Limited Şirketlerde Pay ve Ortak Kavramları”, TAAD, Sayı: 29, 2017, s.149; POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, age, s. 402-403.

²⁹ ÖZ Turgut, “Limited Ortaklıkta Pay Kavramı ve Payın Devri”, Prof. Dr. Sulhi DÖNMEZER’e Armağan, İstanbul, 1987, s. 346-350.

³⁰ PULAŞLI Hasan, age, s. 772-773; POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, age, s. 403.

karma tipli olduğu için ortaklar iç ilişkide kolektif şirket gibi kişisel bir ilişkiyle ortaklığa bağlıdırlar. Fakat bu durum sınırlı sorumluluk ilkesini etkilememektedir.³¹

2.2.2. Paya İlişkin İlkeler

2.2.2.1. Payın Tescille Doğması İlkesi

TTK m. 585³² uyarınca limited şirketlerde de anonim şirketlerde olduğu gibi pay tescille doğar. Buna göre payın doğabilmesi için limited şirket kurucularının kanuna uygun şirket sözleşmesi hazırlaması ve sermayenin tamamını ödemeyi kabul ettikleri şirket sözleşmesini ticaret sicil müdürlüğünde imzalaması ile şirket kurulur. Paylar da şirketin tescili ile doğar.

2.2.2.2. Her Payın İtibari Değeri Bulunması İlkesi

Eski TK'da payların itibari değeri bulunmayıp ortağın katılımı kadar pay sahibi olması ve payın bölünmezliği ilkesi hakimdi. Fakat TTK ile payın itibari değeri belirlenmesi sistemi benimsenmiş bu yönüyle de anonim şirkete yaklaştırılmıştır. TTK m. 583/2'de esas sermaye paylarının itibari değerlerinin farklı olabileceği belirtilmiş fakat esas sermaye paylarının değerlerinin 25 TL ve katları olması şart koşulmuştur.³³

Anonim şirkette her payın bir itibari değeri bulunması ilkesi varken limited şirkette her payın aynı itibari değeri olması gerekmediği hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla limited şirkette esas sermaye payının eski TK'ya göre farkı itibari değerinin bulunması; anonim şirkete göre farkı ise payların itibari değerlerinin farklı olabilmesidir.

---

³¹ ÖZ Turgut, age, s. 350; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 399.

³² MADDE 585- “Şirket, kurucuların, kanuna uygun olarak düzenlenmiş bulunan, sermayenin tamamını ödemeyi şartsız olarak taahhüt ettikleri, ticaret sicili müdürlüğünde yetkilendirilmiş personelin huzurunda imzaladığı şirket sözleşmesinde limited şirket kurma iradelerini açıklamalarıyla kurulur. Esas sermaye pay bedellerinin ödenmesi, ödeme yeri, ifa borcu, ifa etmemenin sonuçları, bedelleri tamamen ödenmemiş payların devri hususlarında bu Kanunun anonim şirketlere ilişkin hükümleri kıyasen uygulanır.”

³³ ŞENER Oruç Hami, age, s. 267-268; POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, age, s. 403.

2.2.2.3. Şirketin Sermayesi ile Esas Sermaye Payının İtibari Değerinin Şirket Sözleşmesinde Gösterilmesinin Zorunluluğu İlkesi

TTK m. 576- c uyarınca şirket sözleşmesinde esas sermayenin itibari tutarı, esas sermaye paylarının sayısı, itibari değerleri şirket sözleşmesinde gösterilmesi gereken zorunlu unsurlardır.³⁴

Şirket sözleşmesinde şirket sermayesi gösterilerek şirketin değeri açık bir şekilde belirtilmektedir. Böylece şirketle işlem yapmak isteyen kişiler şirket hakkında fikir edinme imkânı bulmaktadır

2.2.2.4. Esas Sermaye Pay Bedelinin İade Yasağı

TTK m. 585 şirketin kuruluşu ile ilgili anonim şirket hükümlerine atıf yapmaktadır. Atıf yapılan TTK m. 480/3'e göre ortaklar tasfiye payına ilişkin hükümler saklı olmak üzere şirkete sermaye olarak verdiklerini geri isteyemezler.

Anonim şirketlerde olduğu gibi limited şirketlerde de böyle bir hükmün olması pay sahibinin ödediği payı geri alarak pay sahipliğinin içeri boşaltmasının ve pay sahipliğinin kötüye kullanılmasının önüne geçmek amaçlanmıştır.

2.2.2.5. Payların Devredilmesinin Sıkı Şekil Şartına Tabi Olması İlkesi

Limited şirketlerde anonim şirketlerin aksine payın serbestçe devredilmesi sınırlandırılmıştır. Payın devri için yazılı devir sözleşmesi yapılması ve noterce onanması şarttır. Devir sözleşmesinde belirtilmesi zorunlu unsurlar TTK m. 595'te belirtilmiştir. Şirket sözleşmesinde aksi öngörülmemişse noterce onanmış devir sözleşmesi ile esas sermaye payının devrinde ortaklar genel kurulunun onayı gerekmektedir.³⁵

---

³⁴ AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 422; KAYIHAN Şaban, age, s 303.

³⁵ ALTAŞ Soner, Türk Ticaret Kanununa göre Limited Şirketler, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017, s.272-273; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 447; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 488.

Limited şirketlere getirilen bu sınırlama pay sahipliğinin kazanılmasını zorlaştırırken ispatlanmasını kolay hale getirmektedir. Pay sahipliği şirket onayı ile kazanıldığı için pay sahipliğinin ispatında şirketin onay verdiği karara dayanılabilmektedir.

2.2.2.6. Payların Pay Defterine Kaydedilmesi İlkesi

Eski TK döneminde ortaklık payı için limited şirkette kıymetli evrak çıkarılması yasaklanmıştı. Yalnızca adi senet (ispat senedi) çıkarılabildi. Bunun nedeni eski TK döneminde limited şirkette işlem yapmanın daha sıkı şekil şartlarına tabi olmasıydı.³⁶ TTK ile limited şirketlerde ispat aracı olan adi senedin yanı sıra nama yazılı pay senedi düzenleme imkânı getirilmiştir.

TTK m. 594 uyarınca esas sermaye paylarını içeren bir pay defterinin şirket tarafından tutulması şarttır. Pay devirleri ve geçişleri bu deftere yazılır. Pay defterine nelerin yazılması gerektiği TTK m. 594/2’de sayılmaktadır.³⁷ Pay defterine yazılan kayıtlar ile pay sahibinin pay sahipliği tespit edilebilecektir.

2.2.2.7. Kanuni Bağlam İlkesi

Limited şirketlerde esas sermaye payının geçişi için TTK’nın 595. maddesinin 2. fıkrasında kanuni bağlam öngörülmüştür. Buna göre esas sermaye payının devri için genel kurulun onayı şarttır. Devir bu onayla geçerli olmaktadır. Fakat bu kanuni bağlam emredici nitelikte değildir. Zira aynı maddenin ilk cümlesinde “*şirket sözleşmesinde aksi öngörülmemişse*” ifadesine yer verilmiştir. Dolayısıyla şirket sözleşmesinde bu bağlamın aksine karar verilerek ortaklar genel kurulunun onayı şartı kaldırılabilir.³⁸

---

³⁶ ÖZ Turgut, “Limited Ortaklıkta Pay Kavramı ve Payın Devri”, Prof. Dr. Sulhi DÖNMEZER’e Armağan, İstanbul, 1987, s. 353.

³⁷ AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 445; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 468.

³⁸ YASAN Mustafa, age, s. 222; PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt III, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s. 2751.

2.2.3. Pay Türleri ve Sınıflandırılması

2.2.3.1. Adi Pay- İmtiyazlı Pay

İmtiyazlı pay, anonim şirkette pay türleri ve sınıflandırılması başlığında da anlatıldığı üzere ayrıcalıklı pay anlamına gelen ve ilgili paya diğer paylara göre birtakım ayrıcalık sağlayan paylardır.

İmtiyazlı pay anonim şirket için doğrudan TTK m. 478'de düzenlenmişken limited şirkette imtiyazlı pay ile ilgili doğrudan bir madde olmayıp bazı maddelerden limited şirkette de imtiyazlı payların olabileceği anlaşılmaktadır. TTK m. 576/1-c'de imtiyazlardan söz edilmekte ve TTK m.587/1-j'de şirket sözleşmesinde öngörülen imtiyazlara yer verilmektedir.³⁹

Adi pay ise şirket sözleşmesinde herhangi bir imtiyaz tanınmamış paylardır. Limited şirkette imtiyazlı pay ile adi pay ayrımı için anonim şirkette pay türleri ve sınıflandırılması başlığındaki ayırım geçerlidir.

2.2.3.2. Nakit karşılığı Pay- Ayın karşılığı Pay

Karşılığının nakit veya ayın olmasına göre pay, nakit karşılığı pay ve ayın karşılığı pay olmak üzere ikiye ayrılır.

Nakit karşılığı pay, sermaye olarak para koymayı ifade etmektedir. Ayın karşılığı pay, sermaye olarak malvarlığı koymayı ifade eder. TTK m. 581 hangi malvarlığı unsurlarının aynı sermaye olarak koyulabileceğini belirtmektedir. Buna göre üzerlerinde sınırlı aynı bir hak, haciz ve tedbir bulunmayan, nakden değerlendirilebilen ve devrolunabilen malvarlığı unsurları aynı sermaye olarak konulabilmektedir. Emek ve ticari itibar ise sermaye olarak konulamaz.⁴⁰

---

³⁹ DEDEAĞAÇ Ender, Uygulamalı Limited Şirketler Hukuk, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020, s. 140; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 473- 474.

⁴⁰ YASAN Mustafa, age, s. 206; POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, age, s. 402.

2.1.3.3. Bedelli Pay- Bedelsiz Pay

Limited şirkette bir diğ er ayırım bedelli-bedelsiz pay ayırımıdır. Özellikle sermaye artırımında gündeme gelen bu ayırım payın kazanılmasında bir bedel karş ılığ ının ödenip ödenmemesi noktasındadır. Sermaye öz kaynaklardan artırılıyorsa bedelsiz pay, ortakların taahhütlerinin artırılması veya yeni paylar teşkil etmesi durumlarında ise bedelli pay gündeme gelecektir.⁴¹

Öz kaynaklar ile kastedilen şirketin ortaklık iç i kaynaklarından sermayeyi karş ılamak ile artırılan kısım karş ılığ ında çıkarılan payların bedelsiz olarak pay sahiplerine dağıtılması durumudur. Bedelsiz paylar sadece şirketin halihazırdaki pay sahiplerine dağıtılabılır.

2.1.3.4. Oy Hakk ı olan Pay Sahibi- Oy Hakk ından Yoksun Pay Sahibi

Limited şirketlerde oy hakk ı şirket sözleşmesi ile sınırlandırılabilenkte veya oyda imtiyaz tanınabilmektedir. Fakat bu durumda dahi kanun ortakların en az bir oy hakk ına sahip olabilecekleri şekilde sınırlandırılmasına izin vermektedir.

TTK m. 619'da oy hakk ından geçici olarak yoksun olunabileceğ i düzenlenmiştir. Buna göre şirket yönetimine katılmış bulunan ortağ ın müdürlerin ibrasına ilişkin kararlarda, ortağ ın kendi esas sermaye payını iktisab ı için devretmesine ilişkin kararlarda ve ortağ ın bağıllık yükümü ve rekabet yasağ ına aykırı faaliyetlerde bulunması tartışılan kararlarda ilgili ortak geçici olarak oy hakk ından yoksun olmaktadır.⁴²

---

⁴¹ PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Adalet Yayınevi, Ankara, 2017, s. 867.

⁴² KAYIHAN Şaban, age, s. 318; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 474.

3. PAYIN KAZANILMASI

Sermaye şirketlerinde payın kazanılması aslen kazanma ve devren kazanma şeklinde gerçekleşmektedir. Aslen kazanma kuruluşta, sermaye artırımında, birleşme, bölünme ve tür değiştirme hallerinde mümkündür. Aslen kazanma, başkasına ait bir hakkın veya malın kazanılması değil payın doğrudan doğruya ilk hak sahibi olarak kazanılmasıdır.⁴³

Devren kazanma ise daha önce başka bir kişiye ait olan hakkın devir ile kazanılmasıdır. Devren kazanma, devreden iradesinin olup olmamasına göre ikiye ayrılmaktadır. Devreden iradesi ile devren kazanma çıplak pay ve senede bağlanmış payın kazanılmasıdır. Devreden iradesi olmaksızın kazanma ise miras yoluyla, cebri icra yoluyla, mahkeme kararıyla ve eşler arasındaki mal rejiminden dolayı kazanmadır. Aslen kazanma ve devren kazanma çeşitleri anonim şirket ve limited şirket bakımından ayrı ayrı incelenecektir.

3.1. Anonim Şirkette Payın Kazanılması

3.1.1. Genel olarak

Anonim şirkette payın kazanılması ile pay sahibi anonim şirkette o pay nedeniyle bazı hak ve yükümlülükler sahip olmaktadır. Kısaca pay sahibi sahip olduğu paya bağlı olarak şirket ortağı olmaktadır.⁴⁴ Payın kazanılması ise aslen kazanma ve devren kazanma olarak temelde 2 şekilde gerçekleşmektedir. Payın aslen kazanılması, yeni doğan payın kazanılması, herhangi birinden devralınmayan payın kazanılması anlamına gelmektedir. Payın devren kazanılması ise payın başka bir kişiden iradesi dahilinde veya iradesi olmaksızın kazanılmasıdır.⁴⁵

---

⁴³ BOZKURT Tamer, age, s. 154-155; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 270.

⁴⁴ DİNÇ Serhan, Ticaret Hukuku Bilgisi, Seçkin Yayınları, Ankara, 2017, s. 424.

⁴⁵ AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 342-343; BOZKURT Tamer, age, s. 154.

3.1.2. Aslen Kazanma

3.1.2.1. Kuruluşta Aslen Kazanma

TTK m. 335'te anonim şirketin kuruluşuna yer verilmektedir. Buna göre şirket kurucuların anonim şirket kurma iradelerini noterce onaylanan veya ticaret sicili müdürü yahut yardımcısı huzurunda imzalanan esas sözleşmede açıklamaları ile kurulmaktadır.

Şirket kuruluşu ile pay sahipleri pay sahibi sıfatını kazanmaktadır. Buna göre şirketin tescili ile pay sahipliği kazanılmaktadır. Şirket kuruluşuna kadar pay sahipleri ortak adayları olarak nitelendirilebilmektedir.⁴⁶

Anonim şirkette payın kuruluşta kazanılması şirketin ticaret siciline tescili ile gerçekleşmektedir. Bu tescil ile şirket kurulmuş olmakta ve ortaklar pay sahipliğini kazanmaktadır. Bu tescil açıklayıcı tescildir. TTK m. 355 şirketin tescille tüzel kişilik kazanacağını ve tescile kadar şirket adına işlem yapanların müteselsilen sorumlu olacağını düzenlenmiştir. Ön anonim şirket ile kuruluşu kadar şirket adına yapılan işlemler de tescilden sonra aynı şirket anonim şirket olarak sorumlu olabileceği bir şirket türü de bulunmaktadır.⁴⁷ Anılan hükmün 2. fıkrasına göre işlem ve taahhütlerin şirket adına yapıldığını açıkça belirtilmesi ve şirketin tescilinden itibaren 3 ay içerisinde bu taahhütlerin şirket tarafından kabul edilmesi halinde şirket bu taahhütlerden sorumlu olmaktadır. Şirket tescille tüzel kişiliği kazanmakta ve ortaklar da pay sahipliğinin getirdiği hak ve sorumluluklara sahip olmaktadır.⁴⁸

Payın doğumu anonim şirketin kuruluşunda esas sözleşmenin ticaret siciline tescili ile başka bir işleme gerek olmaksızın vuku bulmaktadır. Burada tescil payın oluşumunu ve kazanılmasını sağlayan kurucu bir işlemdir.⁴⁹

---

⁴⁶ DOMANIÇ Hayri, Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması TTK Şerhi II, Temel Yayınları, İstanbul, 1988, s. 351.

⁴⁷ TARHANLI Ceren, Türk ve Alman Hukukunda Ön-Anonim Şirket, Oniki Levha Yayınları, İstanbul, 2013, s. 61; KAYIHAN Şaban, age, s. 174; PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt I, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s. 599.

⁴⁸ BOZKURT Tamer, age, s. 90; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 180.

⁴⁹ TENGİZ Nazlı, "Anonim Ortaklıkta Pay Devrinin Sınırlandırılması (Bağlam)", LHD, Sayı: 185, 2018, s. 2386; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 137.

TTK m. 344'e göre nakden taahhüt edilen payların itibari değerlerinin en az yüzde 25'i tescilden önce ödenmelidir. Buna göre tescille pay sahipliğinin kazanılabilmesi için tescilden önce taahhüt edilen sermaye payının en az yüzde 25'inin ödenmesi gerekmektedir. Aynı sermaye taahhüt eden ortaklarda ise kısmi ödeme olamayacağı için tamamının ödenmesi gerekmektedir. TTK m.343 uyarınca şirket merkezinin bulunacağı yerdeki asliye ticaret mahkemesince atanan bilirkişilerce ayınlara değerleri tespit edilmelidir. Ayınlara tespit edilen değeri ölçüsünde ortaklar pay sahibi olmaktadır.⁵⁰

3.1.2.2. Sermaye Artırımında Aslen Kazanma

Anonim şirketlerde bazı ekonomik sebeplerle esas sözleşmesinin çoğaltılması gerekebilir. Eğer geçici bir çözüm değil de uzun vadeli bir sermaye ihtiyacı varsa, bunun yolu sermaye artırımını yapmaktır. Sermaye artırımını esas sözleşmede değişiklik ile mümkündür.⁵¹

Sermaye artırımını esas sözleşmede değişiklik ile mümkündür. Fakat sermaye artırımını TTK m. 451 vd. maddelerinde belirtilen esas sözleşmede değişiklik hükümlerine göre özel bir değişiklik türüdür. TTK m. 456 vd. maddelerinde belirtilen sermaye artırımını için kural olarak payların nakdi bedellerinin tümü ödenmiş olmalıdır. Bu gerçekleşmediği müddetçe sermaye artırımına kural olarak gidilememektedir. Fakat bu kuralın 2 istisnası vardır. İç kaynaklardan sermaye artırımına gidilmesi ve sermayeye oranla önemli sayılmayan tutarların ödenmemiş olması durumu sermaye artırımını engellemeyecektir.

Sermaye artırımını kararı esas sermaye sisteminde genel kurul kararı ile alınarak, yönetim kurulunca tescil ettirilmektedir. Sermaye artırımını ile pay, ticaret siciline tescil ile kazanılmaktadır.⁵² Sermaye artırımını 2 şekilde gerçekleşebilmektedir: İç kaynaklardan sermaye artırımını, dış kaynaklardan sermaye artırımını.

---

⁵⁰ BOZKURT Tamer, age, s.86; PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt II, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s.1704.

⁵¹ HİRŞ Ernst, Ticaret Hukuku Dersleri, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1946, s. 267.

⁵² MOROĞLU Erdoğan, Anonim Ortaklıklarda Sermaye Artırımını, Oniki Levha Yayınları, İstanbul, 2018, s. 81-82; ŞENER Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2019, s. 572.

İç kaynaklardan sermaye artırımı TTK m. 462’de düzenlenmiştir. İç kaynaklardan sermaye artırımı payların nakdi bedellerinin tümünün ödenmiş olması kuralının istisnalarındandır. Dolayısıyla burada payların nakdi bedellerinin tümünün ödenmiş olması şartı aranmamaktadır. İç kaynaklardan sermaye artırımı şirket ortakları açısından kural olarak bedelsiz pay olarak kazanılmaktadır. Zira bedelli pay- bedelsiz pay ayrımında belirtildiği üzere, iç kaynaklardan sermaye artırımında ortaya çıkan paylar şirket ortaklarının haklarından doğmaktadır. Ayrılmış yedek akçelerin serbestçe kullanılabilen kısımları ve mevzuatın bilançoya konulmasına ve sermayeye eklenmesine izin verdiği fonlar dönüştürülerek iç kaynaklardan sermaye artırılabilir.⁵³

TTK m. 462/2’ye göre iç kaynaklardan yapılan sermaye artırımı tescil ile kesinleşmektedir. Tescil ile pay sahipleri bedelsiz payları iktisap etmektedir. Bu iktisap pay sahiplerinin pay oranına göre gerçekleşmektedir.⁵⁴

TTK m. 462/3 şöyledir: *“Bilançoda sermayeye eklenmesine mevzuatın izin verdiği fonların bulunması hâlinde, bu fonlar sermayeye dönüştürülmeden, sermaye taahhüt edilmesi yoluyla sermaye artırılamaz. Hem bu fonların sermayeye dönüştürülmesi hem de aynı zamanda ve aynı oranda sermayenin taahhüt edilmesi yoluyla sermaye artırılabilir...”* İç kaynaklardan sermaye artırımı imkânı varsa, dış kaynaklardan sermaye artırımı daha önce yapılamamaktadır. Ya önce iç kaynaklardan sermaye artırımı yapılmalı ya da ikisi birlikte yapılmalıdır.

Sermaye taahhüdü yoluyla sermaye artırımı TTK m. 459’ da düzenlenmiştir. Buna göre artırılan sermayeyi temsil eden payların tamamı esas sözleşme veya iştirak taahhütnamelerinde taahhüt edilmelidir. Anılan maddenin 2. fıkrasında iştirak taahhüdünün kayıtsız, şartsız ve yazılı yapılması düzenlenmiştir. Bedellerin ödenmesine ilişkin olarak TTK 344-345 maddelerine atıf yapılmaktadır. Buna göre nakden taahhüt edilen payların itibari değerlerinin en az yüzde 25’i tescilden önce kalanı da şirketin tescilini izleyen 24 ay içinde ödenmelidir.⁵⁵

---

⁵³ BOZKURT Tamer, age, s. 229; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 345; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 317; POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, age, s. 243.

⁵⁴ ALTAŞ Soner, Türk Ticaret Kanununa göre Anonim Şirketler, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016, s.721; KAYIHAN Şaban, age, s. 264; PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt III, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s. 2240.

⁵⁵ MOROĞLU Erdoğan, age s. 92.

Sermaye taahhüdü yoluyla sermaye artırımında her pay sahibinin payı oranında yeni çıkarılan paylardan alma hakkı bulunmaktadır. TTK m. 461’de düzenlenen bu hakka rüçhan hakkı denilmektedir. Yönetim kurulu pay alma hakkının kullanılabilmesi için bir karar vermektedir. Bu kararda pay sahiplerine en az 15 gün süre verilmelidir. Karar tescil ve ilan edilmektedir. TTK m. 456/5 uyarınca pay sahipleri tescil ile yeni payların sahipliğini kazanmaktadır. Tescilden önce pay sahipliği veya sermaye artırım kararı 3. kişilere karşı hüküm ifade etmez.⁵⁶

Şarta bağlı sermaye artırımını TTK m. 463’te düzenlenmiştir. Buna göre yeni çıkarılan tahviller veya benzer borçlanma araçları sebebiyle şirketten alacaklı olanlara veya çalışanlara esas sözleşmede değiştirme veya alım haklarını kullanma yoluyla yeni payları alma hakkı sağlamak üzere sermayenin şarta bağlı artırılmasına genel kurulca karar verilebilmektedir. Esas sermaye, değiştirme veya alım hakkı kullanıldığı ve sermaye borcu takas veya ödeme yoluyla yerine getirildiği anda kendiliğinden artmaktadır. Şarta bağlı sermaye artırımında ilgili senetler şirketçe ihraç edildiği takdirde TTK m. 466’ya göre önce mevcut pay sahiplerine payları oranında önerilmektedir. Pay sahipliği hakları TTK m.468 uyarınca sermaye taahhüdünün ifası ile doğmaktadır.⁵⁷

3.1.2.3. Birleşmede Aslen Kazanma

Anonim şirketlerde birleşme, devralma veya yeni bir şirket kurularak birleşme şeklinde gerçekleşebilmektedir. Devralmada en az bir şirketin malvarlığı veya işletmesinin aktif ve pasifleriyle birlikte başka bir şirkete devredilmesiyle dağılan şirketin ortakları diğer şirketin ortaklığına geçmektedir. Yeni kuruluş suretiyle birleşme ise en az 2 şirketin malvarlığı ve işletmelerinin aktif ve pasifleriyle birlikte yeni kurulan ortaklığa devredilmesiyle eski şirketin ortakları yeni şirketin ortaklığına geçmektedir.⁵⁸

---

⁵⁶ BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 316; POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, age, s. 246.

⁵⁷ PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Adalet Yayınevi, Ankara, 2017, s. 555; BOZKURT Tamer, age, s. 182.

⁵⁸ ŞENER Oruç Hami, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, Seçkin Yayınları, Ankara, 2017, s. 124; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 62.

Birleşecek şirketlerin genel kurul kararında birleşme iradesi ile birleşmenin sonuçlarının ne olacağı, yeni şirketin unvanı, mahiyeti, pay sahipleri ve bunların payları, yönetim kurulu, pay sahiplerinin birleşmeye katılma durumları, yeni şirketin statüsü hakkında da anlaşmaya varılması gerekmektedir. Birleşme için birleşecek şirketlerin birleşme konusunda alacakları kararlarının tam bir anlaşma halinde olması gerekmektedir. Aksi halde şirketlerin birleşme iradelerine rağmen birleşme şartları birbirine uygun olmadığından, birleşme sağlanmış olmaz.⁵⁹

Birleşmeden söz edilebilmesi için kural olarak ortakların haklarının devralan veya yeni oluşan şirkette devam etmesi gerekmektedir.⁶⁰ TTK m. 140'da birleşmede ortaklık payının ve haklarının korunması düzenlenmiştir. Buna göre devrolunan şirketin pay sahiplerinin sahip oldukları paylarını ve haklarını karşılayacak değerde yeni şirketin payları ve hakları üzerinde istemde bulunma hakları bulunmaktadır. Bunun istisnası ayrılma akçesidir. Birleşmeye katılan şirketler TTK m. 141 uyarınca birleşme sözleşmesinde ortaklara devralan şirketten pay veya payı değerinde ayrılma akçesi arasında seçim yapma hakkı tanıyabilmekte veya 2. fıkraya göre yalnızca ayrılma akçesinin verilmesine karar verebilmektedir.⁶¹

Birleşmede ortaklık tasfiye edilmeden devralana devredilmektedir. Bu durum ortaklığın devamı ilkesi ile ilgilidir. Buna göre TTK m.140/1 uyarınca devrolunan şirketin her bir pay sahibi mevcut paylarını ve haklarını karşılayacak değerde devralan şirketten istemde bulunabilme hakkına sahiptir. TTK m. 140/1'e göre birleşmede devrolunun şirketin menfaati korunmaktadır. Buna göre yeni bir şirket kurularak birleşmede birleşmeye katılan tüm şirketlerin, devralma şeklinde birleşmede devrolunan şirketlerin pay sahipleri istemde bulunma hakkına sahiptir.⁶²

İstem hakkının kullanılması veya ayrılma akçesinin verilmesi birleşme sözleşmesi ile belirlenmektedir. Birleşme sözleşmesinin TTK m.146'daki şartlara uygun şekilde yazılı olarak yapılması gerekmektedir. Birleşme sözleşmesinin dışında bir de TTK m.

---

⁵⁹ DOMANIÇ Hayri, age, s. 1499.

⁶⁰ AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 481.

⁶¹ BAHTİYAR Mehmet, age, s. 62; KAYIHAN Şaban, age, s. 90-91.

⁶² AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 482; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 68.

147'ye göre birleşmeye katılan şirketlerin yönetim kurulları birleşme raporu hazırlamalıdır. Bu süreçte birleşme sözleşmesini ve birleşme raporunu ilgililerin TTK. m. 149 uyarınca inceleme hakları vardır. Sonuç olarak birleşme TTK m. 145/1'e göre birleşme sözleşmesinin birleşmeye katılan şirketlerin genel kurullarında onaylanması kararı ve ardından bu kararın TTK m. 153/1 uyarınca tescili ile kesinleşmektedir. Ticaret siciline tescil kurucu etkiye sahiptir.

Kural olarak birleşmenin tescili ile ortaklığın hak ve borçları devralan şirkete geçmekte ve herhangi bir işleme gerek olmaksızın devralınan şirketin ortakları devralan şirketin ortağı olmaktadır.⁶³ Birleşme yoluyla aslen kazanma da bu şekilde birleşme kararının tescili ile gerçekleşmiş olmaktadır.

Birleşme ile eski (devrolunan) şirket sona ermektedir. Devrolunan şirketin birleşme kararının tescil ve ilanından önce doğan borçlarından sorumlu olan pay sahiplerinin sorumluluğu birleşmeden sonra da devam etmektedir.⁶⁴

3.1.2.4. Bölünmede Aslen Kazanma

Anonim şirketlerde bölünme malvarlıklarının kısmen veya tamamen ayrılarak başka bir şirkete devredilmesi şeklinde gerçekleşebilmektedir. Buna göre bölünme kısmi bölünme ve tam bölünme olarak ayrılmaktadır. TTK M. 159-179 arasında düzenlenen bölünme tasfiyesiz olarak gerçekleşmekte ve bölünen şirketin pay sahipleri devralan şirkette pay hakkını kendiliğinden elde etmektedir.⁶⁵ TTK m. 161/2'ye göre bölünmede ortakların mevcut payları korunuyorsa oranların korunduğu, korunmuyorsa oranların korunmadığı bölünme söz konusu olmaktadır.⁶⁶

Bölünmede birleşmeden farklı olarak; birleşme ticaret şirketlerini kapsarken bölünme yalnızca sermaye şirketlerinde ve kooperatiflerde mümkün olabilmektedir. Sermaye şirketleri ve kooperatifler TTK m. 160 uyarınca yalnızca sermaye şirketlerine

---

⁶³ PULAŞLI Hasan, age, s. 91; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 78.

⁶⁴ BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 78; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 66.

⁶⁵ AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 482; KAYIHAN Şaban, age, s. 98.

⁶⁶ BAHTİYAR Mehmet, age, s. 68; BOZKURT Tamer, age, s. 247.

ve kooperatiflere bölünebilmektedir. Anonim şirketler; anonim şirket, limited şirket, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket ve kooperatife bölünebilmektedir.⁶⁷

Tam bölünmede şirketin tüm malvarlığı bölünüp devralan şirketlere devrolunmaktadır. Burada bölünmeden söz edilebilmesi için en az 2 devralan şirket bulunması gerekmektedir. TTK m. 159/1-a'ya göre bölünen şirketin ortakları devralan şirketlerin paylarını bölünme sebebiyle aslen kazanmaktadır. Kısmi bölünmede ise şirketin tamamı değil de bir kısmı devredildiği için devredilen kısım için aynı şartlar geçerlidir. Tam bölünmeden farklı olarak bölünme ile devreden şirket sona ermez, hukuki varlığını sürdürür ve kısmi bölünmede en az 2 devralan şirket bulunması zorunluluğu yoktur.⁶⁸

Bölünmede devralan şirket açısından birleşme söz konusu olmamaktadır. Zira devralan şirket bölünen şirketin tamamını iktisap etmemektedir. Kısmi bölünme 2 şekilde gerçekleşebilecektir. İlkinde tam bölünmedeki gibi devreden şirket pay sahipleri devralan şirketin paylarını aslen kazanmaktadır. Diğerinde ise bölünen şirketin aynı sermaye olarak malvarlığının bir kısmı konulduğunda devralan şirketin yavru şirket olması durumunda payları pay sahipleri değil devreden şirket aslen kazanmaktadır.⁶⁹

TTK m. 165-173 arasında düzenlenen bölünme işlemleri, birleşme işlemleri ile paralellik göstermektedir. Buna göre bölünme için öncelikle bölünme sözleşmesinin bulunması gerekmektedir. Bölünmeye katılan şirketlerin yönetim organları tarafından TTK m.166 uyarınca bir bölünme sözleşmesi hazırlanmalıdır. TTK m. 169'a göre bölünmeye katılan şirketlerin yönetim organları bölünme raporu hazırlamak zorundadır. TTK m. 165'e göre gerekirse ara bilanço çıkartılması gerekebilmektedir. Genel kurul kararından önceki 2 ay içinde ortakların inceleme hakkı bulunmaktadır. Daha sonra ise TTK m. 173 uyarınca genel kurul tarafından bölünme kararı alınmalıdır. Bölünme kararının Ticaret Siciline tescili ile bölünme gerçekleşmiş olmaktadır. Tescil birleşme için olduğu gibi bölünmenin kesinleşmesi için de zorunludur.⁷⁰

---

⁶⁷ BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 81; BOZKURT Tamer, age, s. 248.

⁶⁸ AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 504; KAYIHAN Şaban, age, s. 99; PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt I, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s.304.

⁶⁹ AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 504; KAYIHAN Şaban, age, s. 99.

⁷⁰ ŞENER Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2019, s. 145-148; BOZKURT Tamer, age, s. 252; PULAŞLI Hasan, age, s.343-344.

Tam bölünmenin gerçekleşmesi ile eski(devrolunan) şirket sona ermektedir. Kısmi bölünmede ise böyle bir durum söz konusu değildir. Tam bölünmede kural olarak bölünmenin tescili ile ortaklığın hak ve borçları devralan şirkete geçmekte ve herhangi bir işleme gerek olmaksızın devralınan şirketin ortakları devralan şirketin ortağı olmaktadır. Bölünme yoluyla aslen kazanma da bu şekilde birleşme kararının tescili ile gerçekleşmiş olmaktadır.

3.1.2.5. Tür Değiştirmede Aslen Kazanma

Bir şirketin tür değiştirmesi bir hukuki biçimden başka bir hukuki biçime çevrilmesidir. Bu şekilde ayniyet ve devamlılığını sürdürerek daha uygun bir ortaklık tipi ile hukuki şeklini değiştirmektedir. Tür değiştirmede şirket dış ilişkide farklılık yaşarken, örneğin bir kolektif şirket anonim şirket türüne geçerken veya iç ilişkide pay sahiplerinin statüsü ve yönetim organında değişiklikler yaşanabilirken pay sahiplerinin hak ve borçları, pay sahipliği değişmez.⁷¹

6102 sayılı TTK ile tür değiştirme, hukuki şekil değişikliği olarak düzenlenmiştir. Buna göre şirketlerin tür değiştirmesi kolaylaştırılmıştır. Böylece yeni bir şirketin kurulması ve külli halefiyet yoluyla devir söz konusu olmamaktadır.⁷² Birleşme ve bölünmede olduğu gibi tasfiyeye ihtiyaç olmamakla birlikte tür değiştirmede ayrıca yeni bir ortaklık kurulmamaktadır. Bir özne değişikliği olmadığından herhangi bir halefiyet yoluyla malvarlığı ve hakların geçişi de söz konusu olmayacaktır. Yeni ortaklık türü değiştirilen ortaklığın devamı olduğundan hak ve borçların sahibi aynı tüzel kişidir.⁷³ Tür değiştirmede şirket paylarının ve haklarının korunması önem arz etmektedir.

Tür değiştirme TTK m. 180 vd.da düzenlenmiştir. Buna göre şirketin tasfiye edilmeksizin yeni bir türe dönüştürülmesine tür değiştirme denmektedir. Tür değiştirme ticaret şirketlerinde mümkündür. Anonim şirket; limited şirket, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket ve kooperatife dönüştürülebilmektedir.⁷⁴

⁷¹ DOĞANAY İsmail, Türk Ticaret Kanunu Şerhi Birinci Cilt, Sevinç Matbaası, Ankara, 1974, s. 462.

⁷² PULAŞLI Hasan, age, s.352; KAYIHAN Şaban, age, s. 105.

⁷³ ŞENER Oruç Hami, age, s. 155; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 71.

⁷⁴ BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 91; BOZKURT Tamer, age, s. 255.

Tür değiştirme aşamaları kuruluş işlemlerinin gerçekleştirilmesi ve bilançonun hazırlanması, tür değiştirme planının yönetim kurulunca hazırlanıp genel kurula sunulması, yönetim kurulu tarafından tür değiştirme raporunun hazırlanması, ortakların genel kuruldandan en az 30 gün önce inceleme hakkı, genel kurulun tür değiştirme kararı ve tescil ve ilandır. Tescil ve ilan ile tür değiştirme gerçekleştirilmiş ve şirket yeni elbisesini giymiř⁷⁵ olmaktadır. Tür değiştirmede de pay tescil ile aslen kazanılabilmektedir. Tür değiştirmenin Ticaret Siciline tescili ile ortaklar tür değiştirme ile paylarını iktisap etmektedir.⁷⁶

3.1.3. Devren Kazanma

3.1.3.1. Senede Bağlanmamış (ıplak) Payın Kazanılması

Anonim şirkette payların ve pay sahipliğinin varlığı bir senetle veya evrakla bağlı olması zorunluluğu yoktur. Daha önceki bölümlerde de payların tescille kazanılabildiğine değinilmişti. Anonim şirketlerde kural olarak payların senede bağlanması ilkesi olmasına rağmen senede bağlanmamış çıplak paylar niteliğinde paylar da olabilmektedir.⁷⁷ çıplak pay kanunda geçen bir terim olmayıp, doktrin ve Yargıtay içtihatları ile yerleşmiş bir terimdir.⁷⁸

Çıplak paylar senede bağlanmamış payları ifade etmek için kullanılan terimdir. Bu paylar da pay defterine kaydedilmektedir. Çıplak pay ile senede bağlanmış paylar arasında fiziki bir evrak dışında hakkın kullanılması veya ortakların hak ve borçları konusunda farklılık bulunmamaktadır. Senede bağlanmamış çıplak paylar payın devredilebilirliği ilkesi gereğince kural olarak serbestçe devredilebilmektedir.⁷⁹

---

⁷⁵ ŞENER Oruç Hami, age, s. 155.

⁷⁶ ÇONKAR Halil, Anonim Ortaklıkta Pay Sahipliği Sıfatının İspatlanması, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2009, s. 37; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 72.

⁷⁷ KIZILYEL Güventürk, age, s. 12.

⁷⁸ ÖZDAMAR Emine, age, s. 49; BOZKURT Tamer, age, s. 168.

⁷⁹ SEVİ Ali Murat, Anonim Ortaklıkta Payın Devri, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014, s. 320; ŞENER Oruç Hami, age, s. 615.

Çıplak paylar serbestçe devredilebilmesinin yanı sıra rehin, haciz ve intifa hakkı gibi her türlü hukuki işleme konu olabilmektedir. Bununla birlikte çıplak paylarda bu işlemler şeklen farklılıklar göstermektedir.⁸⁰ TTK’da senede bağlanmamış çıplak payların devri doğrudan düzenlenmemiştir. Fakat TTK m. 490’da düzenlenen nama yazılı payların ve pay senetlerinin devri başlıklı kısımda nama yazılı paylarla birlikte düzenlenmiştir. Bu sebeple çıplak payın devrinde alacağın temlik hükümleri uygulanmaktadır.

Senede bağlanmamış çıplak payların devri alacağın devri gibi yazılı bir devir sözleşmesi ile mümkün olmaktadır. Devrin şirkete karşı hüküm ifade edebilmesi için pay defterine kayıt gerekmektedir. Bedeli tamamen ödenmemiş çıplak payların devrinde ise şirketin onayı aranmaktadır.⁸¹

Çıplak payın devri 2 aşamalıdır: Devir sözleşmesi ve devrin 3. Kişilere ve ortaklığa karşı hüküm ifade edebilmesi için pay defterine kaydedilmesi.⁸² Pay devri, pay defterine kayıt ile ortaklığa karşı hüküm ifade etmektedir.⁸³

TBK m. 184’e göre pay bedellerinin tamamı ödenmiş ve pay senede bağlanmamışsa çıplak payın devri alacağın temlik hükümlerine göre yazılı şekilde yapılmalıdır.⁸⁴ Pay bedellerinin tamamı ödenmiş paylarda alacağın devri tasarruf işlemi olduğu için devir ile çıplak pay devralana geçmektedir.⁸⁵

Pay bedeli tamamen ödenmemiş, kısmen ödenmiş ise devri anonim şirketin onaylaması gerekmektedir. Şirkete pay bedeli ödeme borcu olan pay sahibinin TBK m. 195/1 uyarınca alacaklı olan şirketin onaylaması ile çıplak payı devredebilmektedir. Alacağın devri hükümlerine göre yapılacak olan devir sözleşmesi ve bu devrin şirket

---

⁸⁰ BOZKURT Tamer, age, s. 168; PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt II, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s.1812.

⁸¹ DOMANIÇ Hayri, age, s. 1325; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 364.

⁸² ÖZDAMAR Emine, age, s. 51; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 314.

⁸³ Yargıtay 11. H.D. 25.03.2019 tarih ve 2018/152 E. 2019/2196 K. Sayılı kararı: “Anonim ortaklığın çıplak paylarının devri alacağın temlik suretiyle mümkündür. Ayrıca, pay devri, ortaklığa karşı ancak pay defterine kayıtlı hüküm ifade eder.”.

⁸⁴ PULAŞLI Hasan, age, s.1811; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 313.

⁸⁵ ÖZDAMAR Emine, age, s. 53; POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, Ortaklıklar Hukuku I, Vedat Kitapçılık, İstanbul ,2014, s. 548.

tarafından onaylanması ile devralan pay sahibi sıfatını kazanabilmektedir. Şirketin onayı ile payını devreden eski pay sahibi sermaye borcundan kurtulmaktadır. Artık sermaye borcu devralan kişiye geçmektedir.

Çıplak payın devri ile kazanmada, aslen kazanmada olduğu gibi ticaret siciline tescil zorunluluğu yoktur.⁸⁶ Pay defterine kayıt açıklayıcı nitelik taşımaktadır. Dolayısıyla pay sahipliğinin kazanılması için pay defterine kayıt zorunlu unsur değildir.⁸⁷ Fakat yukarıda da belirttiğimiz üzere pay devrinin şirkete karşı hüküm ifade edebilmesi için pay defterine kaydı gerekmektedir. Bedeli tamamen ödenmiş çıplak paylarda devir sözleşmesi ile bedeli hiç ödenmemiş veya kısmen ödenmiş çıplak paylarda şirketin onayı ile çıplak pay devren kazanılmaktadır.

Çıplak payın devrinde Yargıtay, TMK m. 2 uyarınca dürüstlük kuralı gereğince pay devrini ikrar ve pay devrinden uzun bir süre sonra dava açılması durumunda alacağın devri biçiminde ve yazılı yapılmamış olan çıplak pay devrinin geçersizliğinin devreden tarafından ileri sürülemeyeceğini içtihat etmiştir.⁸⁸ ⁸⁹ İspat konusunda detayları ile değinilecek olan bu konuda kural olarak çıplak payın devrinin yazılı olarak alacağın devri şeklinde yapılmasının gerektiği fakat bu şekilde istisnaların gündeme gelebileceği belirtilmektedir.

---

⁸⁶ ALTAŞ Soner, Sermaye Şirketlerinde ve Kooperatiflerde Pay Defteri, Seçkin Yayınları, Ankara, 2020, s. 86; DEMİRKOL Elit Meviza ÇETİN Hüseyin Servet, Anonim Ortaklıkta Pay Senetlerinin Türleri ve Devirleri, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2020, s. 19.

⁸⁷ ALTAŞ Soner, age, s. 26; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 364.

⁸⁸ ŞENER Oruç Hami, Yeni TTK Döneminde Anonim ve Limited Ortaklıklara İlişkin Verilen Yargıtay Emsal Kararlarının Değerlendirilmesi, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020, s. 337-340.

⁸⁹ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi. 14.05.2019 tarih ve 2018/2134 E. 2019/3737 K. Sayılı kararı şöyledir: “... dava dışı şirketin anonim şirket olması gözetildiğinde her ne kadar hisse devrinin geçerliliği için işlemin TBK 184. Maddesi gereğince alacağın temliki biçiminde ve yazılı şekilde yapılması gerekir ise de, davacının mahkeme dışı ikrarı, davanın hisse devrinden yaklaşık 4 yıl sonra açılması unsurları birlikte ele alındığında, davacının hisse devrinin geçersizliği iddiasında bulunmasının TMK 2. Maddesine aykırı olmasına göre usul ve yasaya uygun Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanmasına karar vermek gerekmiştir...”.

3.1.3.1. Senede Bağlanmış Payın Kazanılması

Payla ilişkin ilkelerde de belirtildiği üzere anonim şirketlerde pay kural olarak senede bağlanmaktadır. Pay senedi çıkarılması TTK m. 486'da belirtilmiştir. Buna göre pay bedelinin tamamen ödenmesinden itibaren 3 ay içerisinde yönetim kurulu tarafından hamiline yazılı pay senetleri çıkararak pay sahiplerine dağıtılmalıdır. Nama yazılı pay senetleri ise TTK m. 248/3'e göre azlık istemde bulunursa bastırılarak pay sahiplerine dağıtılabilmektedir. Pay senedi bastırılıncaya kadar TTK m. 486/2 uyarınca ilmühaber çıkarılabilmektedir.

Anonim şirketlerde pay senetleri kıymetli evrak niteliğini haizdir. Sermaye paylarını temsil eden pay senetleri, ortağın ortaklık sıfatının belgelendirilmesinde ve ispatlanmasında önem taşımaktadır. Payın senede bağlanması anonim şirketlerde payların devrini kolaylaştırmaktadır.⁹⁰

i. Hamiline Yazılı Pay Senetleri ile Kazanılması

Hamiline yazılı pay senetleri herhangi bir kişi adına/namına çıkartılmayan, senet metninden kime ait olduğu anlaşılmayan ve hamilinin/taşıyıcısının pay sahibi olduğu varsayılan pay senetleridir.⁹¹ TTK m. 658'te hamili/taşıyıcı kim ise o kişinin hak sahibi sayılacağı anlaşılan her kıymetli evrak hamiline yazılı senet sayılacağı belirtilmiştir. Anonim şirketlerde de TTK m. 484'e göre pay senetleri hamile yazılı düzenlenebilmektedir.⁹²

Hamiline yazılı pay senetlerinin devrinin geçmişten günümüze kolay bir şekilde senedin devri ile yapılabileceği kabul edilmektedir.⁹³ Hamiline yazılı pay senetlerinde

---

⁹⁰ DİNÇ Serhan, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Tabi Anonim Şirketlerde Pay ve Pay Senedinin Özellikleri, Prof. Dr. Saim Üstündağ Anısına, Yargı Dünyası, Sayı: 271-273, 2018, s. 68-69.

⁹¹ DEMİRKOL Elit Meviza ÇETİN Hüseyin Servet, age, s. 15-16; POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, Ortaklıklar Hukuku II, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019, s. 120.

⁹² KENDİGELEN Abuzer KIRCA İSMAİL, "Kıymetli Evrak Hukuku, Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2020, s. 32-33.

⁹³ ANSAY Tuğrul, Anonim Şirketler Hukuku Dersleri, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1973, s. 241; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 365; KAYIHAN Şaban, age, s. 255.

pay sahipliğinin kazanılabilmesi içi zilyetliğin geçirilmesi ve zilyetliğin mülkiyeti geçirme amacıyla yapılması gereklidir.⁹⁴ TTK m. 489'a göre mülkiyetin geçmesi zilyetliğin devriyle hüküm ifade eder. Zilyetliğin devri ise zilyetliğin devir alana geçirilmesidir. Bunun için zilyetliğin doğrudan geçirilmesi şart değildir fakat mülkiyetin kazanılması için devreden ile devralan arasında zilyetliğin devrinin kural olarak mülkiyeti geçirme amacıyla yapılmış olması gerekmektedir. Malik olmayan zilyetten iyiniyetli kazanımlar korunmakla birlikte zilyetliği devreden kişi devir konusunda yetkili olmalıdır.⁹⁵

Hamiline yazılı pay senedi çıkarılabilmesi için TTK m. 484/2 uyarınca pay bedellerinin tamamı ödenmelidir. Eğer pay bedelinin tamamı ödenmemiş ise pay çıplak pay devrinde alacağın temlik hükümlerine göre pay devredilebilecektir. Bedeli ödenmemiş paylar olsa dahi bedeli ödenmiş paylar için hamiline yazılı pay senedi çıkarılabilmektedir.⁹⁶

Zilyetliğin doğrudan devralana geçirildiği teslim yolu ile senet zilyetliğinin yanısıra senet zilyetliğinin teslimsiz devri de mümkündür. Buna göre yeni zilyet senet üzerinde fiili hakimiyet kurması gerekmeksizin zilyetliği ve dolayısıyla pay sahipliğini kazanabilmektedir. Kısa elden teslim, hükmen teslim ve zilyetliğin havalesi yolları ile teslimsiz olarak zilyetliğin devri söz konusu olabilmektedir. Kısa elden teslimde pay senedini mülkiyet iddiası olmaksızın bir hukuki ilişkiden dolayı elinde bulunduran kişiye payın devredilmesi durumunda payın önce devralan tarafından devredene verilmesi ve sonra devralana tekrar verilmesinin önüne geçilmektedir. Bu durumda pay senedi el değiştirmeden pay senedini elinde bulunduran devralana kısa elden teslimi söz konusudur. Hükmen teslim devreden kişinin bir hukuki ilişkiden dolayı pay senetlerine zilyet olarak kalmaya devam etmesi fakat mülkiyet ve pay sahipliğinin devralana geçmesi durumudur. Zilyetliğin havalesi yoluyla teslimsiz devir ise pay senedinin zilyetliğini 3. kişiye mülkiyet iddiası bulunmaksızın bırakılması ve devralanın pay sahibi olarak mülkiyeti kazanması durumudur.⁹⁷

---

⁹⁴ POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, age, s. 120; DEMİRKOL Elit Meviza ÇETİN Hüseyin Servet, age, s. 51.

⁹⁵ ÖZDAMAR Emine, age, s. 67; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 315.

⁹⁶ POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, age, s. 188-192.

⁹⁷ SEVİ Ali Murat, age, s. 320; PULAŞLI Hasan, age, s.1819.

Hamiline yazılı pay senetleri zilyetliğin devri ile devredilebilmektedir. Dolayısıyla senedin 3. kişiye geçirilmesi devir ve pay sahipliğinin kazanılması için yeterlidir. Şirkete bildirim veya pay defterine kaydedilmesi kural olarak payın kazanılması için gerekli değildir.⁹⁸

Hamiline yazılı pay senedi hamiline yazılı payların bedelinin TTK m. 486/2 uyarınca tamamının ödenmesinden itibaren üç ay içinde yönetim kurulu tarafından bastırılarak pay sahiplerine dağıtılabilmektedir. Yönetim kurulu tarafından hamiline yazılı pay senedi bastırılmasına ilişkin verilen kararın tescil ve ilanı gerekmektedir. TTK m. 486/2'ye eklenen ek cümle ile çıkartılan hamiline yazılı pay senetlerinin pay sahiplerine dağıtılmadan önce paya ilişkin bilgiler ile Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK)'na bildirilmesi gerekmektedir. Böylece çok fazla pay senedi çıkarılmasından kaynaklanabilecek olan hukuki ve ekonomik sorunların önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.⁹⁹

06.04.2021 tarihinde Resmi Gazete 'de yayınlanan “Hamiline Yazılı Pay Senetlerinin Merkezi Kayıt Kuruluşuna Bildirilmesi Ve Kayıt Altına Alınması Hakkında Tebliğ” uyarınca BİST' e kote edilmemiş anonim şirketler için hamiline yazılı payların 31.12.2021 tarihine kadar MKK' ye bildirilmesi ve kaydedilmesi gerekmektedir. Buna göre 01.01.2022 itibari ile hamiline yazılı pay senedi sahiplerinin haklarını şirkete ve üçüncü kişilere karşı kullanabilmeleri ancak hamiline yazılı pay senedinin ve pay sahipliğinin MKK' ye bildirilmiş olması ile mümkündür.¹⁰⁰

31.12.2021 tarihinden sonra bastırılan hamiline yazılı pay senetleri MKK' ye bildirilip kaydedilerek dağıtılacağı için pay sahibi pay sahipliğini kazanan pay sahibinin kayıt için başkaca bir şey yapması gerekmemektedir. Bu tarihten önce çıkartılmış olan hamiline yazılı pay senetleri için pay sahibi elindeki senetle birlikte şirket yönetim kuruluna başvurarak pay senedinin kaydını talep etmesi gerekmektedir.

---

⁹⁸ BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 365; ÇELİK Aytekin, age, s. 277.

⁹⁹ YAYLA Ümit, “Merkezi Kayıt Kuruluşu ve Kaydi Sistem: Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri” Bankacılar Dergisi, Sayı 71, 2009, s. 104; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 364-365.

¹⁰⁰ GÜNEŞ İsmail Hakkı, Hamiline Yazılı Pay Senetleri'nin MKK Bildirimi ve Kayıt Altına Alınması, TÜRMOB Mali Mevzuat Yorum/Uygulama Sirküleri, No: 11, 2021, s. 6; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 315.

Pay devrinde ise hamiline yazılı pay senedini devralan pay sahibi her ne kadar zilyetliğin devri ve teslim ile pay sahipliğini kazansa da pay sahipliğinin şirkete ve üçüncü kişilere karşı hüküm ifade edebilmesi için pay devrinin devralan tarafından MKK' ye bildirilmesi gerekmektedir. Bildirim yapılan kadar devralan pay sahibi pay sahipliğinden doğan haklarını şirket ve üçüncü kişilere karşı ileri sürememektedir.

Hamiline yazılı pay senetlerinin zilyetliğin devri ile devredilebilmesi, onun ciro veya alacağın temliki ile de devredilebilmesini engellememektedir. Taraflar devir işlemini bu şekilde gerçekleştirirse bu devir de geçerlidir. Fakat esas sözleşmeye hamiline yazılı pay senetlerinin zilyetliğinin devri ile gerçekleştirilmesinin önüne geçmek adına madde konulamayacaktır.¹⁰¹

Hamiline yazılı pay senedini zilyetliğin devri ile devralan kişi böylece ortaklığı ve pay sahibi sıfatlarını kazanmış olmaktadır. Devralan, şirkete ve 3. kişilere karşı ortaklık sıfatını kazanmaktadır. TTK m. 484/2'ye göre hamiline yazılı pay senedi ile pay sahipliğini devralanın şirkete karşı borcu bulunmayacaktır. Zira sermaye borcu tamamen ödenmeden bu pay senetleri çıkarılamaz. Devralan kişi, senetlerin elinde bulunduğunu göstererek veya pay sahipliğini ispat eden bir belge ile haklarını şirkete karşı ileri sürebilmektedir.¹⁰²

TTK m. 485 esas sözleşmede aksi öngörülmemişse pay türünün değiştirilebileceğini düzenlemiştir. Bu değişiklik esas sözleşme değişikliği ile yapılabilmektedir. Buna göre hamiline yazılı pay senetlerinin nama yazılı pay senetlerine dönüştürülmesine karar verilebilmektedir. Böylece pay sahiplerinin bu senetleri serbestçe devredebilme hakları kısıtlanmaktadır. Bu durum hamiline yazılı pay senetlerinin serbestçe devredilebilmesi ilkesinin bir istisnasıdır. Burada hamiline yazılı senetken serbestçe devredilebilecek olan pay senetlerinin nama yazılı senede dönüştürülebilmesi ihtimali bir istisna teşkil etmektedir.¹⁰³

---

¹⁰¹ PULAŞLI Hasan, age s. 1819; ÇELİK Aytakin, age, s. 277.

¹⁰² BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 365; DİNÇ Serhan, Ticaret Hukuku Bilgisi, Seçkin Yayınları, Ankara, 2017, s. 426.

¹⁰³ SEVİ Ali Murat, age, s. 200.

ii. Nama Yazılı Pay Senetleri ile Kazanılması

Nama yazılı pay senetleri, hamiline yazılı pay senetleri gibi kıymetli evraktır. Fakat nama yazılı senetlerde hamiline yazılı senetlerde olduğu gibi çıkartma zorunluluğu bulunmamaktadır. TTK m. 486/3'de azlık istemde bulunursa nama yazılı pay senedi çıkarılacağı düzenlenmiştir. Burada azınlık hakkına dair açıklama yapılmamıştır. TTK'da azınlık hakkı tanınan diğer durumlara bakıldığında burada da o durumlarda olduğu gibi onda bir pay sahibinden bahsedilebilecektir. Azlık istemde bulunduğu takdirde yalnızca kendileri için değil tüm pay sahipleri için pay senedi çıkartılmakta ve dağıtılmaktadır.¹⁰⁴

Nama yazılı pay senetleri devri bakımından nama yazılı kıymetli evraklardan farklıdır. Nama yazılı pay senetlerine nama yazılı senetlere göre devri kolaylaştırmak için bir istisna getirilmiştir. Nama yazılı pay senetleri nama yazılı senetlerin aksine ciro ve zilyetliğin devri ile devredilebilmektedir.¹⁰⁵ Kanunda veya esas sözleşmede aksi öngörülmedikçe herhangi bir sınırlama olmaksızın nama yazılı pay senetleri devredilebilmektedir. Doktrinde tartışmalı olmakla birlikte TTK m. 490/2'de nama yazılı pay senetlerinin ciro ile devredilebilmesi nama yazılı pay senetlerini kanunen emre yazılı hale getirmektedir.¹⁰⁶ İsmi nama yazılı pay senedi olmasına rağmen TTK m. 490/2'de belirtildiği üzere nama yazılı pay senetleri ciro ile devredilebileceği için kanunen emre yazılıdır.¹⁰⁷ Konuyla ilgili Yargıtay'ın görüşüne pay sahipliğinin ispatı konusunda detaylı yer verilecektir.

Nama yazılı pay senetleri kanunen emre yazılı olduğundan TTK m. 647 uyarınca senedin devri için ciro ve senedin zilyetliğinin geçirilmesi gerekmektedir. Giro işlemi soyut bir işlemdir. Dolayısıyla nama yazılı pay senedinin devri için geçerli bir borçlanma işlemi bulunmasa dahi nama yazılı pay senedinin devri geçerli sayılmaktadır.¹⁰⁸ Genel olarak ciro, emre yazılı kıymetli evraktan kaynaklanan hakkın devrini sağlamak amacıyla

---

¹⁰⁴ ŞENER Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2019, s. 613-614; KAYIHAN Şaban, age, s. 254.

¹⁰⁵ ANSAY Tuğrul, age, s. 238; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 315.

¹⁰⁶ PULAŞLI Hasan, age, s.1812; BOZKURT Tamer, age, s. 106; DEMİRKOL Elit Meviza ÇETİN Hüseyin Servet, age, s. 25-26; doktrindeki diğer görüşler için bkz. SEVİ Ali Murat, age, s. 206-218.

¹⁰⁷ KENDİGELEN Abuzer KIRCA İSMAİL, age, s.35; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 316.

¹⁰⁸ SEVİ Ali Murat, age, s. 219; PULAŞLI Hasan, age s. 1820.

senet hamilinin yazısı ile tespit ve imzasıyla teyit ettiği irade beyanıdır.¹⁰⁹ Nama yazılı pay senetlerinde ciro senet üzerinde beyaz ciro veya tam ciro¹¹⁰ olarak yapılabilen devir açıklamasıdır. Zilyetliğin devri konusunda hamiline yazılı pay senetlerinde yapılan açıklamalar burada da geçerlidir. Buna göre teslim, kısa elden teslim, hükmen teslim ve zilyetliğin havalesi yoluyla zilyetlik devredilmektedir.¹¹¹ Ciro ve zilyetliğin devri ile devralan nama yazılı pay senedinin devralmakta ve şirketin yeni pay sahibi sıfatını kazanmaktadır.

Nama yazılı pay senetlerinde pay sahipliğinin kazanılabilmesi için pay defterine kayıt veya tescile gerek bulunmamaktadır. Pay defterine kayıt açıklayıcı niteliğe sahiptir. Fakat devrin şirkete karşı hüküm ifade edebilmesi için pay defterine kayıt gereklidir. Şirket yönetim kurulu pay defterine kayıt esnasında devrin kanuna ve esas sözleşmeye uygun olup olmadığını, ciroların düzgün yapılıp yapılmadığını ve pay bedellerinin tamamen ödenip ödenmediğini incelemektedir. TTK m.491/2'ye göre pay bedeli tamamen ödenmemiş ise şirket teminat gösterilmesini isteyebilmekte ve teminat gösterilmezse pay defterine kayıttan kaçınabilmektedir.¹¹²

Nama yazılı pay senedinde ciroyu yapan kural olarak pay sahibidir. Dolayısıyla henüz pay defterine işlenmeden ciro ile senedi devralan kişi yeni bir kişiye devrederse bu devir de geçerli olmakta ve bu işlemi pay sahibi sıfatıyla yapmaktadır. Kural olarak pay sahibi nama yazılı pay senedini istediği kişiye ciro edebilme yetkisine sahiptir.

Devredenin senede veya alonja imzası ile beyaz ciro veya tam ciro şeklinde gerçekleştirilebilecek olan ciro, nama yazılı pay senetlerinde temlik cirosu veya rehin cirosu olarak gerçekleştirilebilmektedir. Tahsil cirosu, yapısı gereği nama yazılı pay senetlerinde mümkün olmamaktadır. Rehin cirosu ise, rehni belirten bir kayıtla birlikte devralanın senetten doğan bütün hakları kullanabileceği bir cirodur. Fakat senedi rehin cirosu ile devralan hamil malik sıfatını haiz olmamaktadır. Senedi rehin cirosuyla devralan malik olmadığı için pay sahibi sıfatını kazanmamakta, pay defterine kayıt

---

¹⁰⁹ KENDİGELEN Abuzer KIRCA İSMAİL, age, s. 200; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 365.

¹¹⁰ Tam ciro, devralanın ismini ve devredenin imzasını taşır, beyaz ciro ise devralanın adına yer verilmeksizin devredenin imzası yer alan cirodur. Detaylı bilgi için bkz. ¹¹⁰ KENDİGELEN Abuzer KIRCA İSMAİL, age, s. 209-210.

¹¹¹ ŞENER Oruç Hami, age, s. 616; DEMİRKOL Elit Meviza ÇETİN Hüseyin Servet, age, s. 24-25.

¹¹² BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 365-366; KAYIHAN Şaban, age, s. 256.

yapılmamaktadır. Senedi rehin cirosuyla devralan temlik cirosuyla başka bir kişiye devredememektedir.¹¹³

Senedin temlik cirosuyla devrinde ise devreden senetten doğan tüm haklarını devretmektedir. Fakat nama yazılı pay senedinde bu hakların devri için zilyetliğin devri de TTK m. 684/1'e göre şart koşulmuştur. Kural olarak zilyetliğin devrinin mülkiyeti devretme amacıyla yapılması gerekmektedir. Bu kuralın istisnası ise TTK m. 682/2'ye göre senedi elde eden ağır kusuru olmayan iyi niyetli 3. kişilerdir.

3.1.3.3. Devredenin İradesi Olmaksızın Payın Kazanılması

Payın devren kazanılmasında senede bağlanmış payların devredenin iradesi ile çıplak payların, hamiline ve nama yazılı pay senetlerinin devri ile mümkün olduğu gibi devredenin iradesi olmaksızın devren kazanılması da mümkündür. Devredenin iradesi olmaksızın devren kazanma, devredenin iradesi aksine anlamında değil, daha geniş bir tanım olarak devredenin iradesine gerek olmaksızın devir anlamında kullanılmaktadır. Payın devredenin iradesi olmaksızın kazanılması miras yoluyla, cebri icra yoluyla, mahkeme kararıyla veya eşler arasındaki mal rejimi dolayısıyla payın kazanılmasıdır.

i. Miras Yoluyla Payın Kazanılması

Payın miras yoluyla kazanılması hem senede bağlanmış hem de senede bağlanmamış paylar için mümkündür. TMK m. 599'a göre miras bırakanın ölümü ile miras bir bütün olarak mirasçılara geçmektedir. Miras hiçbir işlem yapmaya gerek olmaksızın, kendiliğinden mirasçılara geçmektedir.¹¹⁴

Miras yoluyla kazanmada kural olarak çıplak payların kazanılmasında olduğu gibi devir sözleşmesi veya senede bağlanmış paylarda olduğu gibi ciro ve zilyetliğin devri gibi

---

¹¹³ SEVİ Ali Murat, age, s. 220-221; KAYA Mustafa İsmail TATLI Burçak, Ticaret Hukuku-I (Ticari İşletme ve Ortaklıklar Hukuku), Seçkin Yayınları, Ankara, 2019, s. 297.

¹¹⁴ DURAL Mustafa ÖZ Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2016, s. 403; KAYIHAN Şaban, age, s. 257.

işlemlere gerek olmaksızın pay sahipliği kazanılmaktadır. Şu hâlde pay sahipliği mirasın açılmasıyla ve varsa senetlerin tesliminden önce doğmaktadır. Mirasçılık sıfatı bulunması teslimine gerek olmaksızın pay sahipliğinin kazanılması için gerekli ve yeterlidir.¹¹⁵

Esas sözleşmeye konulmuş bağlam hükümleri ile devredilecek olan bağlı nama yazılı pay senetlerinde ise payın kazanılması için bu bağlam hükümlerince ortaklığın onayı gereklidir. Devrin ortaklığın onayına tabi tutulduğu pay senetleri için TTK m. 493/4 uyarınca ortaklığın pay defterine kayıttan kaçınamayacağı öngörülmüş fakat ortaklığa gerçek değeri üzerinden satın alma hakkı tanınmıştır.¹¹⁶

Doktrinde tartışmalı olmakla birlikte TTK m. 493/4 uyarınca bağlı nama yazılı pay senetlerinin vasiyet alacaklısı tarafından kazanılmasının TMK'da belirtilen miras yolu ile kazanma durumunu engelleyen veya aksi yönde bir düzenleme olmadığından bu şekilde değerlendirilmelidir.¹¹⁷ Bu sebeple TMK m. 499 uyarınca pay sahipliğinin miras yoluyla kazanılması miras bırakanın ölümü ile kendiliğinden gerçekleşmektedir.

ii. Cebri İcra Yolu ile Kazanma

İcra hukukunda borçlu eğer borcunu ödeyemezse/ödememezse, icra hukuku hükümleri çerçevesinde alacaklıya karşı kural olarak bütün malvarlığı ile sorumlu olmaktadır. Burada borçlunun malvarlığına dahil olan bütün taşınır mallar ve haklardan söz edilmektedir. Dolayısıyla bu malvarlığına dahil olan varsa anonim ortaklık payları da bu kapsama girmektedir. Buna göre borçlunun malvarlığındaki anonim ortaklık payları da haczedilebilmektedir.¹¹⁸

Payların satılması İİK m. 121 hükmünce yapılmaktadır. Payların satılması İİK'nin satış hükümlerinde “paraya çevirmenin diğer tarzı. İştirak halinde mülkiyet hisseleri” başlığı ile ayrıca düzenlenmiştir. Buna göre icra müdürü satışın nasıl yapılacağını icra mahkemesine sorar. Mahkeme ilgilileri davet edip dinler ve bu konuda karar verir. İcra

---

¹¹⁵ DOMANIÇ Hayri, age, s. 1327.

¹¹⁶ SEVİ Ali Murat, age, s. 48-49; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 368.

¹¹⁷ SEVİ Ali Murat, age, s. 294-295; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 364.

¹¹⁸ SEVİ Ali Murat, age, s. 43.

mahkemesi İİK m. 121/2'ye göre açık artırma yoluyla satış, satış memuru görevlendirip satışı bu memura yaptırmak yahut gerekli diğer tedbirleri almak yoluyla satışa karar verebilmektedir.¹¹⁹

İcra mahkemesinin belirlediği şekilde yapılan satış sonucunda pay sahipliği ve paydan doğan hak ve borçlar payı satın alan kişiye geçmektedir. Anonim şirket payı pay senedine veya ilmühabere bağlanmışsa bu senet menkul eşya hükmünde olacağı için İİK m. 112 hükümlerince taşınırın cebri icra yoluyla satışı hükümleri uygulanmaktadır. TTK m. 114/1 uyarınca pay senedine veya ilmühabere bağlanmış payın satışı açık artırma yoluyla yapılmaktadır. Bu durumda pay sahipliğinin geçişi satış kararının kesinleşmesi ile fakat satış tarihinden itibaren geçerli olmak üzere olmaktadır. Yeni pay sahibi pay sahipliğini satışın kesinleşmesi ile geriye etkili olarak kazanmaktadır. Pay sahipliğinin ortaklığa ve 3. kişilere karşı hüküm ifade etmesi için gerekli bildirim, ciro, zilyetliğin devri ve pay defterine kayıt işlemleri icra memuru tarafından yapılmaktadır.¹²⁰

iii. Mahkeme Kararı ile Kazanma

Anonim şirketlerde pay sahipliği mahkeme kararı ile de kazanılabilmektedir. Örneğin TMK m. 637-639 uyarınca miras sebebiyle istihkak davası, TMK m. 650 uyarınca miras hisselerinin mahkemece oluşturulması davası, mülkiyeti devir borcunun ifa edilmemesi halinde eda davası veya İİK m. 97 uyarınca açılacak istihkak davası durumlarında mahkemenin vereceği kararla pay veya pay senetlerinin mülkiyeti yeni pay sahibi tarafından kazanılabilmektedir.¹²¹

Payın mahkeme kararı ile kazanılmasında senedin teslimi veya ciro gibi işlemlere gerek olmaksızın mahkeme kararı bu işlemlerin yerine geçmektedir.¹²²

Pay senedi çıkarılmışsa, pay senedinin mülkiyetinin geçmesi için her ne kadar ciro veya alacağın temlik işlemlerine gerek olmasa da senedin zilyetliğinin geçirilmesi

---

¹¹⁹ PEKCANITEZ Hakan ATALAY Oğuz ÖZKAN Sungurtekin ÖZEKES Muhammet, İcra İflas Hukuku Ders Kitabı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2017, s. 216-217.

¹²⁰ SEVİ Ali Murat, age, s. 44; DOMANIÇ Hayri, age, s. 1328.

¹²¹ ÇONKAR Halil, age, s. 180; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 343.

¹²² DOMANIÇ Hayri, age, s. 1328.

gerekmektedir. Bu durumda payın mülkiyeti eda davası sonucunda ilamın icrası yoluyla devralana geçebilmekte ve devralan payın mülkiyetini cebri icra yoluyla kazanabilmektedir.¹²³

iv. Eşler Arasındaki Mal Rejiminden Dolayı Kazanma

Eşler arasındaki mal rejimleri yasal mal rejimi olan edinilmiş mallara katılım ve seçimlik mal rejimleri olan mal ayrılığı, paylaşımlı mal ayrılığı ve mal ortaklığıdır.

Eşler arasındaki mal rejimi hükümlerine göre de pay sahipliği kazanılabilmektedir. Eşlerin TMK m. 256 vd.da düzenlenen mal ortaklığını seçmeleri durumunda mal rejiminin sona ermesi halinde pay sahipliğinin eşler arasındaki mal rejimi hükümlerine göre kazanılması gündeme gelmektedir.¹²⁴

Mal ortaklığı rejiminde 3 ayrı mal çeşidi gündeme gelmektedir: Karının kişisel malları, kocanın kişisel malları ve ortaklık malları. Kişisel mallar hususunda bir paylaşırma gündeme gelmemekle birlikte, ortaklık malları mal rejiminin sona ermesiyle paylaşırılmaktadır. TMK m. 271/I uyarınca mal rejimi eşlerden birinin ölümü, diğeri bir mal rejiminin kabulü veya eşlerden biri hakkında iflasın açılmasıyla son bulmaktadır. Bu hallerde mal rejimi dava tarihinden itibaren geçerli olmak üzere sona ermektedir. Eşlerin mallarının ortaklık malı mı kişisel mal mı olduğunun belirlenmesinde mal ortaklığının sona erdiği tarih esas alınmaktadır. Buna göre mal ortaklığı rejiminin sona ermesinden sonra ortaklık mallarının mevcudiyetinden bahsedilemeyecektir.¹²⁵

Paylaşımlı mal ayrılığı rejimi seçildiği takdirde ise eşlerden birisi tarafından anonim şirket payının eşler arasındaki mal rejimi hükümleri ile kazanılması mümkündür. Karı kocanın ortaklık malları arasında anonim şirket payı bulunduğu takdirde bu pay hakkında paylaşırmlı mal ayrılığı rejimi sona erdiğinde TMK m. 248/2 uyarınca üstün

---

¹²³ SEVİ Ali Murat, age, s. 50.

¹²⁴ SEVİ Ali Murat, age, s. 50; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 343.

¹²⁵ DURAL Mustafa ÖĞÜZ Tufan GÜMÜŞ Mustafa Alper, Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2016, s. 250.

yararı olduğunu ispat eden eş, diğer eşe ödeme günündeki karşılığını vermek suretiyle payın kendisine verilmesini talep edebilmektedir.

Mal ortaklığı rejimi ve paylaşımlı mal ayrılığı rejiminde bahsi geçen koşullar gerçekleştiği takdirde eşlerin paylı mülkiyetinde bulunan anonim şirket payının mülkiyeti eşlerden biri tarafından eşler arasındaki mal rejimi hükümleri doğrultusunda kazanılmış olmaktadır.¹²⁶

Eşler arasındaki mal rejimi hükümlerine göre bağlı nama yazılı pay senetlerinin kazanılmasında anonim şirket tarafından pay sahibini pay defterine kaydetmekten kaçınılamaz.¹²⁷

3.2. Limited Şirkette Payın Kazanılması

3.2.1. Genel Olarak

Limited şirkette payın kazanılması ile pay sahibi limited şirkette o pay nedeniyle bazı hak ve yükümlülükler sahip olmaktadır. Kısaca pay sahibi sahip olduğu paya bağlı olarak şirket ortağı olmaktadır. Payın kazanılması ise aslen kazanma ve devren kazanma olarak temelde 2 şekilde gerçekleşmektedir. Payın aslen kazanılması yeni doğan payın kazanılması, herhangi birinden devralınmayan payın kazanılması anlamına gelmektedir. Payın devren kazanılması ise payın başka bir kişiden iradesi dahilinde veya iradesi olmaksızın kazanılmasıdır.

3.2.2. Aslen Kazanma

3.2.2.1. Kuruluşta Aslen Kazanma

Limited şirketlerde kuruluş için ilk aşama şirket sözleşmesinin düzenlenmesidir. Şirket sözleşmesi kurucu pay sahipleri tarafından düzenlenmekte ve imzalanmaktadır.

---

¹²⁶ SEVİ Ali Murat, age, s. 51; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 343.

¹²⁷ SEVİ Ali Murat, age, s. 296.

Şirket sözleşmesi kanuna uygun olarak düzenlenip, kanunun emrettiği hükümleri içermektedir. Aksi takdirde şirket sözleşmesinde kanuni unsurlar eksik olursa şirket sözleşmesinin butlanına karar verilerek şirketin kurulmasına izin verilmemektedir.¹²⁸

Limited şirket kuruluşuna dair TTK m. 585 vd. hükümlerine yer verilmiştir. Buna göre limited şirket kurucularının limited şirket kurma iradelerini ticaret sicil müdürlüğünce yetkilendirilmiş personelin huzurunda imzaladıkları şirket sözleşmesinde şirket kurma iradelerini açıklamalarıyla kurulmaktadır. Nakden taahhüt edilen payların itibari değerlerinin en az yüzde 25'inin tescilden önce ödenmesi şartı limited şirketler bakımından uygulanmamaktadır.

Limited şirkette payın kuruluşta kazanılması şirketin ticaret sicile tescili ile gerçekleşmektedir. TTK m. 588'e göre şirket ticaret siciline tescil ile tüzel kişilik kazanmaktadır. Bu tescille birlikte şirket kurularak ortaklar pay sahipliğini kazanmaktadır.¹²⁹

Limited şirket esas sözleşmesi hazırlanırken şirket ortaklarına ait bilgiler ve ortakların paylarının esas sözleşmede gösterilmesi gerekmektedir. Ortaklık hak ve borçları esas sözleşmenin tescili ile doğmaktadır.¹³⁰

TTK m. 588/2-3 hükümlerine göre limited şirkette de anonim şirkette olduğu gibi tescilden önce şirket adına işlem yapanlar bu işlemlerden dolayı şahsen ve müteselsilen sorumlu olmakta fakat bu taahhütlerin ileride kurulacak şirket adına yapıldığını açıkça bildirmeleri ve şirketin tescilini izleyen 3 aylık sürede şirket tarafından kabul edilmesi koşuluyla yalnız şirketin sorumluluğu da doğabilmektedir.

Limited şirketin tüzel kişilik kazanması ve ortakların pay sahipliğini kazanabilmesi için tescil yeterli olup ilan tüzel kişiliğin kazanılması ve pay sahipliğinin kazanılması için etkili değildir.¹³¹

---

¹²⁸ DOĞANAY İsmail, Türk Ticaret Kanunu Şerhi İkinci Cilt, Sevinç Matbaası, Ankara, 1974, s. 1025-1027.

¹²⁹ HİRŞ Ernst, age, s. 343.

¹³⁰ DEDEAĞAÇ Ender, age, s. 54; ŞENER Oruç Hami, age, s. 678.

¹³¹ ŞENER Oruç Hami, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, Seçkin Yayınları, Ankara, 2017, s. 80-81; PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt III, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s. 2741.

3.2.2.2. Sermaye Artırımında Aslen Kazanma

Limited şirketlerde sermaye artırımını, iktisadi gelişmeler doğrultusunda şirketin büyümesi veya başka bir şirketin devralınması ve benzeri gelişmeler doğrultusunda gelişen ihtiyaçları gidermek için gündeme gelebilmektedir. Bununla birlikte mali durumu düzeltmek için veya borçları ödemek gibi sebeplerle de sermaye artırılabilir. Sermaye artırımını şirkete yeni sermaye koymak suretiyle olabileceği gibi şirketin aktif sermayesinin eklenmesi ile de mümkündür.¹³²

Limited şirketlerde sermaye artırımını ek kuruluş niteliğinde görülerek kuruluşa dair hükümlere tabi tutulmuştur. Esas sermaye borcu tamamen ödenmeden iç kaynaklardan yapılan artırım hariç sermaye artırılmaması kuralı geçerlidir. Öncelikle değişikliğe ilişkin metnin hazırlanması, değişiklik önerisinin genel kurul kararı ile onaylanması ve değişikliğin tescil ve ilanı ile sermaye artırımını gerçekleştirmektedir.¹³³ Ortakların TTK m. 591 uyarınca şirket sözleşmesinde aksi öngörülmemişse rüçhan hakkı bulunmaktadır.¹³⁴

Limited şirketlerde de sermaye artırımını anonim şirketlerde olduğu gibi dış kaynaklardan ve iç kaynaklardan yapılabilmektedir. Dış kaynaklardan yapılacak artırım için iç sermayeden yapılan artırımın aksine payların nakdi bedellerinin tamamının ödenmesi gerekmektedir. Fakat anonim şirkette olduğu gibi sermayeye oranla önemli sayılmayan tutarların ödenmemiş olması sermaye artırımını engellemez. Sermaye artırımını kararı genel kurul tarafından alınabilmekte ve bu yetki devredilememektedir. Genel kurulun sermaye artırımını kararını alması üzerine esas sermayenin artırımının icrası müdürlerin yükümlülüğündedir.¹³⁵

---

¹³² ARSLANLI Halil DOMANİÇ Hayri, Limited Şirketler Hukuku ve Uygulaması Hisseli Komandit Şirketler TTK Şerhi-III, Temel Yayınları, İstanbul, 1989, s. 191.

¹³³ PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Adalet Yayınevi, Ankara, 2017 s.868-869; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 457.

¹³⁴ BOZKURT Tamer, age, s. 168; KAYIHAN Şaban, age, s. 309; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 466

¹³⁵ ŞENER Oruç Hami, age, s. 210.

Dış kaynaklardan yapılacak sermaye artırımında Genel Kurulda sermaye artırım kararı alınması tarihinden itibaren en geç 30 gün içinde müdür tarafından ticaret siciline tescil için başvurmaları gerekmektedir.¹³⁶

Limited şirketlerde iç kaynaklardan sermaye artırımını, şirket içerisinde dağıtılmamış kar, yedek akçe ve şirket malvarlığının değer kazanması durumlarında gündeme gelmekte ve şirket yeni malvarlığı edinmemektedir. İç kaynaklardan sermaye artırımında esas sermaye borcunun tamamen ödenmesi zorunluluğu bulunmamaktadır. Kanunda limited şirketlerde iç kaynaklardan sermaye artırımını detaylı düzenlenmemiştir. Bu yüzden anonim şirketlerde iç kaynaklardan sermaye artırımını kıyasen limited şirketlere uygulanmalıdır.¹³⁷ İç kaynaklardan sermaye artırımında mevcut pay sahipleri yeni payları ticaret siciline tescil ile kazanmaktadır.

3.2.2.3. Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirmede Aslen Kazanma

TTK m. 136-194 arasında ticaret şirketlerinde birleşme, bölünme ve tür değiştirme ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir. Anonim şirketler için geçerli olan birleşme, bölünme ve tür değiştirme hükümleri limited şirketler için de uygulanabilmektedir. Birleşme, bölünme ve tür değiştirme başlıkları anonim şirketler için detaylıca açıklanmıştır. Dolayısıyla bu başlıkta anonim şirketlerde birleşme, bölünme ve tür değiştirme bölümlerine atıf yapmakla yetinilecektir.¹³⁸

Limited şirketlerde de birleşme, bölünme ve tür değiştirme yoluyla pay sahipliğinin kazanılması ticaret siciline tescil ile gerçekleşmektedir.

3.2.3. Devren Kazanma

Limited şirkette pay sahipliği devredenin iradesi ile veya devredenin iradesi olmaksızın kazanılabilmektedir. Limited şirketlerde anonim şirketlerde olduğu gibi

---

¹³⁶ POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, age, s. 566; ŞENER Oruç Hami, age, s. 215.

¹³⁷ BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 464; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 457.

¹³⁸ Anonim şirketlerde birleşme, bölünme ve tür değiştirme için bkz. s. 29-34.

çıplak payın kazanılması ve senede bağlanmış payın kazanılması ayrımı yoktur. Pay senedi limited şirkette istenildiği takdirde TTK m. 593/2 uyarınca çıkarılabilmektedir. Bu hükme göre pay senedi ispat aracı olarak veya nama yazılı olarak çıkarılabilmektedir. Fakat kanun maddesinin gerekçesinde esas sermaye payını içeren nama yazılı senet çıkarılmasının paya devir ve dolaşım kolaylığı vermediği belirtilmiştir. Dolayısıyla ister pay senedi çıkarılmış olsun ister çıkarılmamış olsun limited şirkette devredenin iradesi ile payın devren kazanılması payın sözleşmeyle devriyle mümkündür.¹³⁹ Payın devredenin iradesi olmaksızın kazanılması ise miras, eşler arasındaki mal rejimi, cebri icra ve mahkeme kararıyla mümkün olmaktadır.

3.2.3.1. Devredenin İradesi ile Devren Kazanma

Limited şirketlerde anonim şirketlerin aksine pay devri yasal olarak güçleştirilmiştir.¹⁴⁰ Limited şirkette pay devri TTK m. 595/I uyarınca taahhüt ve tasarruf aşamalarında şekle bağlanmıştır. Buna göre pay devrinin hem taahhüt hem de tasarruf aşamaları yazılı ve imzaları noterden tasdikli şekilde yapılmalıdır.

Limited şirket payının devri işleminde taraflardan birisi ortaklık payını devretme taahhüdünde bulunmakta diğeri ise devir karşılığında kararlaştırılan bedeli ödeme vaadinde bulunmaktadır. Kararlaştırılan bedelin nakit para olarak ödenmesi zorunlu değildir. Limited şirketler için öngörülen devir şartlarına uyulmaması halinde yapılan borçlandırıcı işlem ve tasarruf işlemi hem şirket hem de taraflar açısından hüküm doğurmamaktadır.¹⁴¹

Limited şirketlerde anonim şirketlerde olduğu gibi devir açısından çıplak pay-senede bağlanmış pay ayrımı bulunmamaktadır. Limited şirketlerde hamiline yazılı pay senedi çıkarılamamaktadır. Nama yazılı senetler çıkartılabilse de bu senetler payın devri konusunda devir ve dolaşım kolaylığı sağlamamaktadır. Nama yazılı senet ispat bakımından kolaylık sağlamaktadır. Pay senedinin kaybı veya zıyayi halinde de ortaklık hakları konusunda pay sahibi herhangi bir hak kaybına uğramamaktadır.¹⁴² Bu sebeple

---

¹³⁹ AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 447; BOZKURT Tamer, age, s. 217.

¹⁴⁰ ŞENER Oruç Hami, age, s. 279.

¹⁴¹ ÇEVİK Osman Nuri, Limitet Şirketler Hukuku ve Uygulaması, Yetkin Yayınları, Ankara, 1994, s. 161.

¹⁴² AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 446; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 469.

pay sahipliğinin devren kazanılması konusunda payın senede bağlanıp bağlanmamasını ayrıca incelemeye gerek bulunmamaktadır.

Limited şirketlerde pay esas sözleşmede aksine bir hüküm yoksa devredenin iradesi ile sözleşme ile devredilebilmektedir. Buradan anlaşılacağı üzere, limited şirketlerde anonim şirketlerin aksine pay devri yasaklanabilmektedir. TTK m. 595/3 uyarınca şirket esas sözleşmesi ile esas sermaye payı devri yasağı getirilebilmektedir. Şirket payların devredilmesini istemediği, dışarıdan 3. kişilerin şirkete pay sahibi olarak gelmesini engellemek istediği durumlarda sözleşmeye koyacağı hükümle pay devrini tamamen yasaklayabilmektedir. Bununla birlikte genel kurul pay devrine sebep göstermeksizin onay da vermeyebilmektedir. Pay devrinin zorlaştırıldığı bu durumlarda TTK m. 595/5 uyarınca ortak, mahkemeye başvurarak şirketten çıkma hakkını kullanabilmektedir.¹⁴³

Limited şirketlerde pay devri için öncelikle devredenle devralan arasında yazılı bir devir sözleşmesi yapılmalıdır. Devir sözleşmesinin iki aşaması olan taahhüt ve tasarruf aşamaları başta söylendiği gibi yazılı şekilde yapılmalı ve noterce onaylanmalıdır.¹⁴⁴ Yazılı şekil ve noterce onaylanma geçerlilik şartı olduğu için, işlemler bu şekilde yapılmadıkça devir hüküm ifade etmez.¹⁴⁵

TTK m. 595/2 uyarınca şirket sözleşmesinde aksi öngörülmemişse esas sermaye payının devri için genel kurulun onayı gerekmektedir. Pay devri genel kurulun onayı sonrasında geçerlilik kazanarak şirkete karşı geçerli olabilmektedir. Pay devri şirket genel kurulunun onayı işlemine kadar askıdadır.¹⁴⁶ TTK m. 595/2 uyarınca onay şartı aksi öngörülebilir bir şarttır. Şirket esas sözleşmesi ile genel kurul tarafından pay devrinin onaylanması şartı kaldırılabilir.¹⁴⁷

---

¹⁴³ AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 449; KAYIHAN Şaban, age, s. 311.

¹⁴⁴ BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 488; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 447.

¹⁴⁵ PULAŞLI Hasan, age, s.795; BOZKURT Tamer, age, s. 218.

¹⁴⁶ DOĞRUSÖZ KOŞUT Hanife, “Limited Şirkette Nama Yazılı Senede Bağlanmış Esas Sermaye Payının Devir Şartları”, MÜHF-HAD, cilt 22 sayı 1, 2016, s. 375-376; BOZKURT Tamer, age, s. 218.

¹⁴⁷ AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 447-448; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 436.

Şirket genel kurulunun pay devrini onaylaması ile devir işlemi limited şirket açısından geçerlilik kazanmaktadır. Başvurudan itibaren 3 ay içinde genel kurul karar vermelidir. Genel kurulca 3 ay içinde karar verilmediği takdirde onay anlamına gelmektedir. Bu durumda devralan ortak 3 aylık sürenin sonunda ortak sıfatını kazanmaktadır. Yargıtay bir kararında devralanın pay sahipliğinin devir sözleşmesinin yapıldığı tarih değil, genel kurula başvurunun yapıldığı tarihten itibaren 3 ay içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin sonunda kazanıldığına karar vermiştir.^{148 149}

Limited şirket müdürü onay sonrasında devir işlemi pay defterine kaydetmektedir. Genel kurul onayı aranmayan durumlarda müdür kendisine durum bildirildiğinde devri pay defterine kaydetmelidir. Pay devrinin tescili için şirket müdürü 30 gün içinde ticaret siciline başvurmalıdır.¹⁵⁰ Ticaret siciline tescil kurucu değil açıklayıcı tescildir.

Devralan pay sahipliğini genel kurulun pay devrini onaylaması ile kazanmaktadır. Şirket esas sözleşmesinde devrin onaya bağlı olmadığı kararlaştırıldığı durumda ise, pay sahipliği taraflar arasında yapılan ve noterce onaylanan devir sözleşmesi ile geçtiği kabul edilmektedir.¹⁵¹

3.2.3.2. Devredenin İradesi Olmaksızın Devren Kazanma

Payın devredenin iradesi olmaksızın geçişi payın kanuni geçişi hallerinde mümkündür. Buna göre limited şirketlerde devredenin iradesi olmaksızın pay devri miras,

---

¹⁴⁸ ŞENER Oruç Hami, Yeni TTK Döneminde Anonim ve Limited Ortaklıklara İlişkin Verilen Yargıtay Emsal Kararlarının Değerlendirilmesi, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020, s. 627; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 489.

¹⁴⁹ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 16.04.2018 tarih ve 2016/10438 E. 2018/2765 K. Sayılı kararı şöyledir: “... 6102 sayılı TTK'nın 595/son fıkrasına göre hisse devrinin tescili için yapılan başvuru, şirket genel kurulu tarafından 3 ay içerisinde red edilmediği takdirde onay vermiş sayılır. Bu hüküm doğrultusunda hisse devrinin onay tarihinden itibaren şirkete karşı geçerli hale geleceği ve onay tarihi itibarıyla ortaklık devrinin gerçekleştiği anlaşılmaktadır...”.

¹⁵⁰ BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 490; BOZKURT Tamer, age, s. 219.

¹⁵¹ BAHTİYAR Mehmet, age, s. 436; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 449.

cebri icra, eşler arasındaki mal rejiminden dolayı kazanma gibi durumlarda mümkün olmaktadır.¹⁵²

Payın pay sahibinin iradesi olmaksızın devrinde payın devri için genel kurulun onayına ihtiyaç duyulmamaktadır. Payın devredeninin iradesi olmaksızın kazanılması durumlarında pay sahipliği ve tüm hak ve borçlar kanundan dolayı devralana geçmektedir.¹⁵³

TTK m. 596'da pay sahipliğinin kazanılması açısından miras, eşler arasında mal rejimi gereği intikal ve cebri icra ile kazanma arasında fark gözetilmemiştir. Veraset ilamı, vasiyetname, miras sözleşmesi veya eşler arasındaki mal rejimine ilişkin noterde düzenlenen veya onaylama şeklinde yapılan sözleşme pay devri için yeterlidir.¹⁵⁴

Limited şirketlerde payın kanunen devralana geçmesine karşı genel kurula reddetme imkânı tanınmaktadır. TTK m. 596/2 uyarınca payın kazanılmasının öğrenilmesinden sonra şirket 3 ay içinde esas sermaye payının geçtiği kişiyi onaylamayı reddedebilmektedir. Pay devrinin kanunen geçişinin şirket tarafından onaylanması gerekmektedir. Bu onay payın devrinin öğrenilmesinden itibaren 3 aylık süreye tabidir. Şirket pay devrini onaylayabilmekte ve reddedebilmektedir. Şirketin sessiz kaldığı durum ise onay anlamına gelmektedir.

Şirketin pay devrini reddedebilmesi için ona payı gerçek değerinden almayı önermesi ve alacak kişiyi göstermesi gerekmektedir. Şirket payı alması için kendisini, ortağını veya 3. kişiyi önerebilmektedir. Şirketin alacağı gerçek değer, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesince belirlenebilmektedir. Pay devrinin reddi kararı geçmişe etkili olarak uygulama alanı bulmaktadır.¹⁵⁵

---

¹⁵² ARSLANLI Halil DOMANIÇ Hayri, age, s. 334.

¹⁵³ ŞENER Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2019, s. 702; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 439.

¹⁵⁴ PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt III, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s. 2770.

¹⁵⁵ ALTAŞ Soner, Türk Ticaret Kanununa göre Limited Şirketler, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017, s.272-279; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 450.

II. Bölüm: Pay Sahipliğinin İspatı

1. Genel Olarak

Payın kazanılması ile pay sahibi paydan doğan hak ve borçlara sahip olmaktadır. Pay sahibinin sahip olduğu hakları kullanabilmesi için pay sahipliğini ispatı gerekebilmektedir. Pay sahipliği sıfatının ispatına yönelik uyuşmazlıklarda pay sahipliğinin kazanıldığı ve halihazırda bu sıfatın kaybedilmediği ispat edilmelidir. Bu ispat yükümlülüğü somut olayın özelliğine göre pay sahibine veya ilgili kişinin pay sahibi olmadığını iddia eden gerçek veya tüzel kişiye yüklenebilmektedir.

Kural olarak Pay sahibi, pay sahibi olduğuna yönelik talepte bulunuyorsa veya pay sahipliğinin tespitini istiyorsa pay sahibi olan taraf; talepte bulunan şirket veya ilgili kişi, pay sahibi olduğu kabul edilen kişinin pay sahibi olmadığını iddia ediyor ve pay sahibi olmadığını tespitini istiyorsa pay sahibi olunmadığını iddia eden taraf iddiasını ispat etmelidir.

Pay sahipliğinin ispatı için çeşitli araçlar kullanılabilir. Pay sahipliği, şirketin elinde mevcut olan hazır bulunanlar tutanağı, pay defteri, esas sözleşme gibi araçlarla ispatlanabileceği gibi pay sahibinin elinde bulunan pay senedi, ilmühaber, devir sözleşmesi, tevdi belgesi gibi belgelerle de ispatlanabilmektedir.

Güncelliğine ve güvenilirliğine göre pay sahipliğinin ispatı araçları arasında öncelik bulunabilmektedir. Örneğin anonim şirketlerde pay sahipliğinin tespiti ile ilgili bir uyuşmazlıkta pay sahibi usulüne uygun bir şekilde devir ve ciro edilmiş nama yazılı bir pay senedine sahipse ve ispat için bu araca başvurmuşsa buna karşı şirket devirden

önceki tarihli son genel kurul hazır bulunanlar tutanağı ile iddia ve ispat imkânı bulamayacaktır.

Pay sahibi şirketin elinde bulunan belgelerle de pay sahipliğini ispatlayabilmektedir. Örneğin hazır bulunanlar listesinin varlığı halinde pay sahibinin ayrıca pay sahipliğini ispatlaması beklenemez.¹⁵⁶

2. Pay Sahipliğinin İspatı Araçları

2.1. Esas Sözleşme/Şirket Sözleşmesi

Anonim şirkette esas sözleşme limited şirkette ise şirket sözleşmesi deyim yerindeyse şirketlerin anayasasıdır. Şirket kuruluştan sona ermeye kadar esas sözleşme/şirket sözleşmesine tabii olmakta ve kanuna aykırı olmamak kaydıyla birçok işlemi esas sözleşme/şirket sözleşmesine göre gerçekleştirmektedir.

Şirket kuruluşu için anonim şirketlerde TTK m. 339 uyarınca esas sözleşmenin, limited şirketlerde de TTK m. 575 vd. uyarınca şirket sözleşmesinin hazırlanması ve imzalanması gerekmektedir.

Anonim şirket esas sözleşmesinde bulunması gereken zorunlu unsurlar TTK m. 339/2 ve TTK m. 339/3' de belirtilmiştir. Buna göre şirketin ticaret unvanı ve merkezinin bulunacağı yer, esaslı noktaları belirtilmiş ve tanımlanmış bir şekilde şirketin işletme konusu, şirketin sermayesi ile her payın itibari değeri, bunların ödenmesinin şekil ve şartları, pay senetlerinin nama veya hamiline yazılı olacakları, belirli paylara tanınan imtiyazlar, devir sınırlamaları, paradan başka sermaye olarak konan haklar ve ayınlar, bunların değerleri, bunlara karşılık verilecek payların miktarı, bir işletme ve ayın devir alınması söz konusu olduğu takdirde bunların bedeli ve şirketin kurulması için kurucular tarafından şirket hesabına satın alınan malların ve hakların bedelleriyle, şirketin kurulmasında hizmetleri görülenlere verilmesi gereken ücret, ödenek veya ödülün tutarı, kurucularla yönetim kurulu üyelerine ve diğer kimselere şirket kârından sağlanacak

---

¹⁵⁶ KENDİGELEN Abuzer, Hukuki Mütalaalar Cilt XV 2017-2018, Oniki Levha Yayınları, İstanbul, 2020, s. 182.

menfaatler, yönetim kurulu üyelerinin sayıları, bunlardan şirket adına imza koymaya yetkili olanlar, genel kurulların toplantıya nasıl çağrılacakları, oy hakları, şirket bir süre ile sınırlandırılmışsa bu süre, şirkete ait ilanların nasıl yapılacağı, pay sahiplerinin taahhüt ettiği sermaye paylarının türleri ve miktarları, şirketin hesap dönemi ve ilk yönetim kurulu üyeleri esas sözleşmenin zorunlu unsurlarıdır.

TTK m. 339'de esas sözleşmede bulunması gereken zorunlu unsurlar arasında pay sahiplerinin kimlik bilgilerini veya doğrudan onları ayırt etmeye yarayacak bir bilginin varlığını aramamaktadır. Fakat hem pay sahiplerinin noter huzurunda esas sözleşmeyi imzalaması hem de TTK m. 339/2-j uyarınca her ortağın taahhüt ettiği payın türü ve miktarının gösterilmesi zorunlu tutulmuştur.¹⁵⁷ Böylece esas sözleşmede imzası bulunan ve koymayı taahhüt ettiği miktar belli olan pay sahibinin pay sahipliğinin ispatı bakımından esas sözleşme yardımcı olabilmektedir. Esas sözleşmeye konulacak zorunlu unsurların TTK m. 339'da sayılması bunlar dışında esas sözleşmeye başkaca unsurların koyulmasına engel değildir. Ancak anonim şirketler ve limited şirketlerde TTK'nın o şirkete ilişkin hükümlerinden kanunda açıkça izin verilmişse sapılabilmektedir.¹⁵⁸ Esas sözleşmeye tüm pay sahiplerinin bilgilerinin koyulmasında herhangi bir sakınca yoktur.

Limited şirketlerde şirket sözleşmesinde bulunması gereken zorunlu unsurlar TTK m. 576'da belirtilmiştir. Buna göre şirketin ticaret unvanı ve merkezinin bulunduğu yer, esaslı noktaları belirtilmiş ve tanımlanmış bir şekilde şirketin işletme konusu, esas sermayenin itibarî tutarı, esas sermaye paylarının sayısı, itibarî değerleri, varsa imtiyazlar, esas sermaye paylarının grupları, müdürlerin adları, soyadları, unvanları, vatandaşlıkları, şirket tarafından yapılacak ilanların şekli şirket sözleşmesinde bulunması gereken zorunlu unsurlardır.

Limited şirketlerde anonim şirketlerin aksine isteğe bağlı kayıtlar da öngörülmüş ve TTK m. 577'de bu kayıtların neler olabileceği belirtilmiştir. Şirket sözleşmesinde

---

¹⁵⁷ PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt I, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s.769; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 221.

¹⁵⁸ BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 417.

öngörölmeleri şartıyla bağlayıcı olan hükümler uyarınca pay sahipleri açısından başkaca bağlayıcı hükümler konulabilmektedir.¹⁵⁹

Limited şirketlerde de pay sahiplerinin bilgileri veya onları ayırt etmeye yarayacak bir bilginin zorunluluğundan bahsedilmemektedir. Limited şirkette şirket sözleşmesi pay sahiplerince ticaret sicil müdürlüğünde yetkilendirilmiş personel huzurunda imzalanmalıdır. Ticaret sicil müdürlüğünde yetkilendirilmiş personel huzurunda pay sahiplerinin imza atmaları ve şirketin tescili sırasında istenen belgelerden olan başvuru dilekçesinde bütün ortakların adları ve soyadları veya unvanları, yerleşim yerleri ve vatandaşlıklarının bulunması ispat için yardımcı olabilmektedir.¹⁶⁰ Pay sahiplerinin imzası bulunan şirket sözleşmesi pay sahipliğinin ispatı için önemli bir araçtır.

2.2. Pay Defteri

Pay defteri, pay sahiplerinin kaydedildiği ticari bir defterdir. Anonim ve limited şirketlerde pay defteri tutulması zorunludur. Pay defterine kayıt kurucu değil, bildirici niteliktedir. Pay defterine kayıt pay sahipliğine karine teşkil etmektedir. Bu yönüyle pay defterindeki kaydın aksi her zaman ispatlanabilir.¹⁶¹

Anonim şirketler, TTK m. 499 uyarınca pay defteri tutmak zorundadır. Pay defterinde çıplak pay ve nama yazılı senet sahipleri, intifa hakkı sahipleri; ad, soyad, unvan ve adresleriyle kaydedilmektedir. Pay defterine kayıt zorunluluğu şirketin sicile tescili ile başlamaktadır. Zira şirketin ticaret sicile tescili ile pay senedi çıkarılmasa dahi pay kendiliğinden doğmaktadır. Pay defteri tutmak yönetim kurulunun görevidir.¹⁶²

---

¹⁵⁹ KENDİGELEN Abuzer, Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2012, s. 484; BOZKURT Tamer, age, s. 218.

¹⁶⁰ KAYIHAN Şaban, age, s. 305; KAYIHAN Şaban, age, s. 300.

¹⁶¹ ALTAŞ Soner, Sermaye Şirketlerinde ve Kooperatiflerde Pay Defteri, Seçkin Yayınları, Ankara, 2020, s. 26; Ayrıca pay defterindeki kayıtların aksi ispatlanıncaya kadar karine oluşturduğu yönündeki karar için bkz. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 08.10.1993 T. ve 1992/6626 E. 1993/6317 K. Sayılı kararı.

¹⁶² PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt III, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s. 2016-2017; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 226.

Anonim şirketlerde pay defterinde ortakların; adları soyadları veya unvanları, iletişim bilgileri, pay üzerinde intifa hakkı varsa bunun sahiplerinin adı soyadı veya unvanı ve hak sahibi oldukları paylar, intifa hakkı varsa sahiplerinin iletişim bilgileri, payın nominal değeri, sahip olunan pay sayısı ve toplam tutarı, payın tertibi, payın kazanılma tarihi ve deftere kayıt tarihi, senede bağlanıp bağlanmadığı ve bağlanmış ise senedin türü, payın kazanılması ve devrine ilişkin açıklamalar bulunmaktadır. Her pay sahibi için pay defterinde ayrı bir sayfa ayrılmaktadır. Hamiline yazılı pay senetleri pay sahiplerine teslim edildikten itibaren 10 gün içerisinde pay defterinden silinmelidir.¹⁶³

Pay defterinde bulunan kayıtlar açıklayıcı niteliktedir. Bu sebeple mülkiyetin kazanılmasında etkisi bulunmamaktadır. Pay defteri payların mülkiyeti ve pay sahipliği bakımından aksi ispat edilebilir bir karine teşkil etmektedir.¹⁶⁴

Limited şirketlerde pay defteri müdür tarafından tutulmalıdır. Pay defterine ortakların; adları, soyadları, unvanları, adresleri, sahip oldukları esas sermaye payı sayısı, esas sermaye paylarının devri ve geçişleri, itibarı değeri, grubu ve esas sermaye payları üzerindeki intifa ve rehin hakları ve sahiplerinin adları ve adresleri yazılmaktadır.¹⁶⁵

Limited şirketlerde pay defterine kayıt; pay sahibinin kim olduğunu, ortaklık haklarının kimler tarafından kullanılacağını, payları sınırlandıran hakların olup olmadığını ve varsa kimlere ait olduğunu ve pay devrinde her sermaye payının geçişini göstermektedir. Bu niteliği ile pay defteri ortaklık sıfatını ispat etmektedir. Pay defterine kayıt ortak sıfatının ispatı açısından yardımcı bir araçtır. Dış ilişkide pay defteri ile ticaret sicilindeki tescil arasında bir uyumsuzluk varsa, ticaret siciline tescile güvenen iyiniyetli 3. kişinin iyiniyeti korunacaktır. İç ilişkide ise pay defteri pay sahipliği için aksi ispat edilebilir bir karinedir.¹⁶⁶

---

¹⁶³ ALTAŞ Soner, age, s. 99-100; PULAŞLI Hasan, age, s. 2051.

¹⁶⁴ TEKİNALP Ünal, Anonim Ortaklıkta Yeni Bağlam Sisteminin Esasları Pay Defteri Hukuku ile, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012, s. 97; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 317.

¹⁶⁵ PULAŞLI Hasan, age, s. 2748; ¹⁶⁶ ŞENER Oruç Hami, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, Seçkin Yayınları, Ankara, 2017, s. 274.

¹⁶⁶ ŞENER Oruç Hami, age, s. 275-277; PULAŞLI Hasan, age, s. 2749.

2.3. Pay Senedi

Pay senetleri anonim şirketlerde kıymetli evrak niteliğini haiz senetlerdir. Limited şirketlerde ise pay senetleri nama yazılı senet ve ispat senedi olabilmektedir. Pay senetleri paydan doğan hakları somutlaştırmak üzere çıkartılan ve pay sahipliğini gösteren senetlerdir.

Anonim şirketlerde paya ilişkin ilkelerde anlatıldığı üzere anonim şirketlerde payın kural olarak senede bağlanması ilkesi vardır. TTK m. 484 vd. hükümlerince anonim şirketlerde hamiline ve nama yazılı pay senedi çıkarılabilmektedir. Anonim şirketlerde esas sözleşmede aksi öngörülmemişse hamiline yazılı pay senetleri hamiline yazılı pay bedellerinin tamamen ödenmesinden itibaren 3 ay içerisinde bastırılıp pay sahiplerine dağıtılmalıdır. Nama yazılı pay senetleri ise azlık istemde bulunursa bastırılıp pay sahiplerine dağıtılabilmektedir.¹⁶⁷

Limited şirketlerde ise pay senetleri TTK m. 593'e göre nama yazılı olarak veya ispat aracı olarak düzenlenebilmektedir. Anonim şirketlerin aksine limited şirketlerde kural olarak şirket senet düzenleme yükümlülüğü altında değildir.¹⁶⁸

Pay senetlerinin devri konusu devren kazanma başlığında açıklanmıştır. Pay sahipliğinin kazanılması konusunda pay senetleri özellikle anonim şirket için büyük kolaylık sağlamaktadır. Gerek aslen kazanımda çıkartılan pay senetleri ile gerekse devren kazanımda edinilen pay senetleri pay sahipliğinin ispatı için önemli bir evraktır.

2.4. İlmühaber

Anonim şirketlerde ilmühaber çıkarılması TTK m. 486/2'de düzenlenmiştir. Buna göre pay senedi bastırılıncaya kadar ilmühaber çıkarılabilmektedir. Hamiline yazılı pay

---

¹⁶⁷ KAYIHAN Şaban, age, s. 254-255; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 363.

¹⁶⁸ ŞENER Oruç Hami, age, s. 269; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 446; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 469.

senetlerinde ilmühaber çıkarılabileceği gibi nama yazılı pay senetlerinde de kıyas yoluyla ilmühaber çıkarılması öngörülmüştür.¹⁶⁹

İlmühaberler, pay senetleri bastırılincaya kadar çıkarılabilen geçici senetlerdir. Anonim şirketlerde pay senetleri çıkarılmadığı sürede pay senetleri gibi pay sahipliği haklarını kazandırmayı sağlayan senetlerdir.¹⁷⁰

2.5. Devir Sözleşmesi

Anonim şirketlerde senede bağlanmamış payların devri ve limited şirketlerde devredenin iradesi ile devirde yazılı bir devir sözleşmesi gerekmektedir.

Pay sahipliğinin alacağın devri hükümlerince devredildiği durumda devir sözleşmesi yapılması gerekmektedir. Alacağın devri TBK m. 183-194 arasında düzenlenmiştir. Alacağın devri devreden yönünden bir tasarruf işlemi olduğu için devreden tasarruf yetkisine sahip olması gerekmektedir. Bu yüzden pay sahibi kişi alacağın devri ile payını devredebilmektedir. Devir sözleşmesi yazılı yapılmadıkça geçerli olmaz.¹⁷¹ Devir sözleşmesi iki taraflı nispi bir işlem olduğu için taraflar açısından bağlayıcı olup pay devrinin ortaklığa karşı hüküm ifade etmesi için şirket türüne göre pay defterine kayıt veya ortakların onayı aranmaktadır. Bununla birlikte yazılı devir sözleşmesi pay sahipliğinin ispatı konusunda yardımcı olabilmektedir.

2.6. Ciro

Nama yazılı pay senetleri kural olarak ciro ve zilyetliğin devri ile devredilebilmektedir. Hamiline yazılı pay senetleri her ne kadar zilyetliğin devri ile

---

¹⁶⁹ ALTAŞ Soner, “Anonim Şirketlerce Pay Senedi/İlmühaber Çıkarılması ve Pay Senetlerinin Devri” Leges Özel Hukuk Dergisi, Ocak 2013, s. 49; KAYIHAN Şaban, age, s. 255.

¹⁷⁰ DEMİRKOL Elit Meviza ÇETİN Hüseyin Servet, age, s. 57.

¹⁷¹ OĞUZMAN M. Kemal ÖZ M. Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt 2, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2014, s. 552-555; PULAŞLI Hasan, age, s. 2052.

kolayca devredilebiliyor olsa da bu durum hamiline yazılı pay senetlerinin ciro ile de devredilebilmesini engellememektedir.

Ciro senedin üzerinde yapılan devir açıklamasıdır. TTK m. 681 vd. hükümlerinin kıyasen uygulanması ile payın ciro ile devri yapılabilmektedir. Doktrinde tartışmalı olmakla birlikte nama yazılı pay senetlerinin kanunen emre yazılı kıymetli evrak niteliğinde olduğu kabul edilmelidir.¹⁷² Kanunen emre yazılı kıymetli evrakların devri ciro ve zilyetliğin devri ile yapılabilmektedir. Nama yazılı pay senetlerinin ortaklığa karşı geçerli olabilmesi için pay defterine kaydedilmesi gerekmektedir.

Ciro sadece el yazısı ile imzalanarak yapılabilmektedir. Devredenin imzası ile ciro edilmiş olan nama yazılı pay senedi, devralan için pay sahipliğini ispat etmek konusunda yardımcı olabilecektir.¹⁷³

2.7. Zilyetliğin Devri

Anonim şirketlerde hamiline yazılı pay senetlerinde zilyetliğin devri için yeterlidir. Nama yazılı pay senetlerinde ise ciro ve zilyetliğin devri gerekmektedir. TTK m. 489'a göre mülkiyetin geçmesi zilyetliğin devriyle hüküm ifade etmektedir. Zilyetliğin devri pay devri için yeterli olmasına rağmen pay sahipliğinin ortaklara ve 3. kişilere hüküm ifade etmesi için pay defterine kaydı gerekmektedir.¹⁷⁴ Zilyetliğin devri senetlerin 3. kişiye geçirilmesidir. Bunun için senetlerin doğrudan geçişi gerekmemekle birlikte zilyetliğin geçirilmesinin mülkiyeti geçirme amacıyla yapılmış olduğu konusunda devreden ile devralan anlaşmış olmalıdır. Limited şirketlerde ise kural olarak pay devri için zilyetliğin devri yeterli olmamaktadır.

Hamiline yazılı pay senedinde zilyet, nama yazılı pay senedinde yetkili zilyet kural olarak pay sahibi olmaktadır. Pay sahipliğinin ispatında zilyetlik önemli nitelik taşımaktadır.

---

¹⁷² BAHTİYAR Mehmet, age, s. 316; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 364; PULAŞLI Hasan, age, s. 2052; POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, age, s. 129.

¹⁷³ KENDİGELEN Abuzer, Çek Hukuku, Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2019, s. 223; PULAŞLI Hasan, age, s. 2035.

¹⁷⁴ BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 365; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 317.

2.8. Oy Hakkının Kullanılması

Oy hakkı pay sahiplerinin pay sahipliğinden doğan önemli haklarından biridir. Pay sahibi genel kurul toplantısında oy hakkını kullanarak şirket ile ilgili önemli kararlarda belirleyici rol oynamaktadır.¹⁷⁵

Genel kurulda oy hakkının kullanılması yalnızca paydan doğan ve pay sahiplerine verilmiş bir hak olduğu için pay sahipliğinin ispatında önemli rol oynamaktadır. Son genel kurulda oy kullanmış pay sahibi buna dayanarak pay sahipliğini iddia edebilecektir.

2.9. Tevdi Belgesi

6762 sayılı eTK m. 360 uyarınca hamiline yazılı pay senedi hamilerine genel kurula katılmak için tevdi yükümlülüğü ve tevdi belgesi ibraz etme zorunluluğu getirilmişken 6102 sayılı TTK m. 415/4 ile bu zorunluluk kaldırılmış hatta bu madde ile tevdi şartı yasağı getirilmiştir.¹⁷⁶

Son genel kurulunu eski Ticaret Kanunu döneminde yapmış bir şirkette hamiline yazılı pay senedine sahip pay sahibi, pay sahipliğini ispatlamak için o dönemde aldığı tevdi belgesini kullanabilmektedir. Fakat yeni TTK ile tevdi şartı yasağı getirildiği için genel kurulda tevdi belgesi talep edilemeyip ispat aracı olarak da tevdi belgesi ileri sürülememektedir.

2.10. Bağlam

Bağlam pay devrini kısıtlayan bir sınırlamadır. Bağlam ile pay devri sınırlanmakta şirket iznine tabi kılmaktadır. Bağlam tabiri çoğunlukla anonim şirketlerde pay devrini

---

¹⁷⁵ PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt II, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s.1885; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 335.

¹⁷⁶ POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, age, s. 28.

kısıtlamak için kullanılsa da limited şirketlerde de pay devrinin kısıtlamasında bağlam terimi kullanılabilir.¹⁷⁷

Bağlam kanundan kaynaklanabileceği gibi esas sözleşme ile de kararlaştırılabilir. Anonim şirketlerde kanuni bağlam TTK m. 491’de düzenlenmiştir. Buna göre bedeli tamamen ödenmemiş nama yazılı paylar ancak ortaklığın onayı ile devredilebilir. Bu bağlam anonim şirketlerde pay devrine ilişkin öngörülmüş olan tek kanuni sınırlamadır.¹⁷⁸ Esas sözleşmeye dayanan bağlamda ise TTK m. 339/2 uyarınca devir sınırlaması olacaksa esas sözleşmeye yazılması gerekmektedir. Anonim şirketlerde bağlam ile pay devri yasaklanamayacak yalnızca sınırlandırılabilir.¹⁷⁹ Bağlam kuruluşta veya daha sonra esas sözleşme değişikliği ile koyulabileceği gibi bağlamın şartları da ağırlaştırılabilir.¹⁸⁰

Limited şirketlerde ise TTK m. 595 uyarınca pay devri bazı yasal koşullara bağlanmakla birlikte şirket sözleşmesinde yapılacak düzenleme ile daha ağır şartlara bağlanabileceği veya tümüyle yasaklanabileceği belirtilmiştir.¹⁸¹

2.11. Hazır Bulunanlar Listesi

Hazır bulunanlar listesi genel kurula katılanlar, genel kurulda hazır olanları ifade etmek için kullanılan terimdir. Hazır bulunanlar listesinin amacı toplantıya katılan pay sahipleri ve sahip oldukları pay adedi hakkında pay sahiplerini veya 3. kişileri bilgilendirmektir. Hazır bulunanlar listesi genel kurul toplantısına katılmaya hakkı olanların ileri sürebilecekleri itirazlar veya genel kurulda alınan kararların geçerli bir şekilde alınıp alınmadığını denetlemek için gereklidir.¹⁸²

---

¹⁷⁷ BOZKURT Tamer, Anonim Şirketlerde Pay Devrinin Sınırlandırılması (Bağlam) -Die Vinkulierung, Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2016, s. 13-14; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 318.

¹⁷⁸ KIZILYEL Güventürk, age, s. 29-30; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 365.

¹⁷⁹ BOZKURT Tamer, age, s. 15; KAYIHAN Şaban, age, s. 255.

¹⁸⁰ TEKİNALP Ünal, age, s. 35; PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt III, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s. 2070.

¹⁸¹ POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, age, s. 420; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 436.

¹⁸² TEOMAN Ömer, “Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantısına İlişkin Hazirun Tutanağı” İHFM C.LV, İstanbul, 1996, s. 234.

Hazır bulunanlar listesi ile pay defterinde bulunan kayıtlar arasında uyumsuzluk varsa Yargıtay tarafından benimsenen görüş genel kurula katılanların imzasını taşıması ve pay sahipliği açısından son durumun pay sahiplerinin imzasıyla belirlenmiş olması dolayısıyla hazır bulunanlar listesine öncelik verilmesidir. Fakat pay defterinde adı bulunmayan kişinin pay sahibi kabul edilmemesi gerektiği için kural olarak hazır bulunanlar listesine üstünlük verilmemelidir.¹⁸³

2.12. Merkezi Kayıt Kuruluşu Kayıtları

Resmi Gazete’ de yayımlanan 06.04.2021 tarihli ve 31446 numaralı tebliğ ve TTK’ da 27.12.2020 tarihli değişiklik ile hamiline yazılı pay senetlerinin Merkezi Kayıt Kuruluşu’na kaydedilmesi zorunlu hale gelmiştir. Buna göre 31.12.2021 tarihine kadar anonim şirketlerin hamiline yazılı pay senetlerinin bu sisteme kaydedilmesi ve bu tarihten sonra da çıkarılan pay senetlerinin kaydedilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

Bu kayıt sistemi hamiline yazılı pay senetlerini aslen veya devren iktisap eden pay sahipleri için pay senedinin takibi ve pay sahipliğinin ispatı konusunda kolaylık getirmektedir. Hamiline yazılı pay senetleri MKK’ye kaydedilirken pay sahibinin gerçek kişi ise kimlik bilgileri, tüzel kişi ise unvanı, MERSİS numarası, vergi kimlik numarası, sicil numarası ve adresi ile iletişim bilgileri kaydedilmektedir. Bu sayede hamiline yazılı pay senedinin ve payın sahibinin tespiti kolaylaşmaktadır. Halihazırda mevcut pay senetlerinin ise 31.12.2021 tarihine kadar MKK’ye kaydedilmesi zorunludur. Pay sahibini yetkili hamilden edinen devralanın da MKK’ye yeni pay sahibi olarak bildirilmesi zorunludur.¹⁸⁴

Hamiline yazılı pay senetleri diğer pay senetlerine göre tedavül kabiliyeti en fazla senet iken bu düzenleme ile hamiline yazılı pay senetlerinin de dağıtılması ve devri zorlaştırılmıştır.

---

¹⁸³ TEKİNALP Ünal, age, s. 99.

¹⁸⁴ GÜNEŞ İsmail Hakkı, age, s. 12; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 314; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 363.

3. Aslen Kazanmada İspat

3.1. Anonim Şirkette Aslen Kazanmada İspat

3.1.1. Kuruluştta Aslen Kazanmada İspat

3.1.1.1. Genel olarak

Sermaye şirketleri tüzel kişiliğini ve kurucular pay sahipliğini ticaret siciline tescil ile kazanmaktadır. Sermaye şirketinin kuruluşu için anonim şirketlerde esas sözleşme limited şirketlerde de şirket sözleşmesinin kanuna uygun olarak hazırlanmalı ve imzalanmalıdır. Şirket ticaret siciline tescil ettirilerek tüzel kişilik ve pay sahipliği kazanmaktadır.¹⁸⁵

Ticaret siciline tescil TMK m. 7 uyarınca ispat aracı niteliği taşımaktadır. Bununla birlikte kurucular tarafından imzalanmış esas sözleşme/şirket sözleşmesi ve şirket pay defteri de pay sahipliğinin kuruluşta aslen kazanılmasında ispat aracı olabilmektedir.

3.1.1.2. Esas Sözleşme ile İspat

Anonim şirketlerde esas sözleşme kuruluş için zorunlu olmakla birlikte kuruluşun en önemli işlemi olduğu söylenebilmektedir. Esas sözleşme ortaklığın kuruluşundan sona ermesine kadar şirketi ilgilendiren tüm konularda önemli bir belgedir. Şirketin kurulması için bazı bilgilerin esas sözleşmede yer alması gerektiği gibi bazı hususların da geçerlilik kazanması için esas sözleşmede yazılması gerekmektedir.¹⁸⁶

Esas sözleşme şirketle ilgili bilgiler içermekte ve ticaret siciline tescil ile 3. kişilere karşı aleniyet kazanmaktadır. Esas sözleşmede yer alan hükümler pay sahipleri için bağlayıcıdır ve esas sözleşmenin ihlali durumunda iptal ve sorumluluk davası gibi

---

¹⁸⁵ ÖZÇELİK Pelin, Anonim Şirketlerde Kuruluşta Doğan Hukuki Sorumluluk, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020, s. 53; KAYIHAN Şaban, age, s. 79.

¹⁸⁶ BAHTİYAR Mehmet, “6102 sayılı TTK’da Anonim Şirketin Kuruluşu” Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 9 Sayı 117-118, 2014, s. 16; KAYIHAN Şaban, age, s. 162.

yaptırımlarla karşılaşılabilmektedir. Esas sözleşmenin pay sahipleri açısından koruma işlevi vardır.¹⁸⁷

Esas sözleşmenin Türk Hukukunda karma bir yapıda olduğu kabul edilmektedir. Bir yandan sözleşme diğer yandan ise objektif norm özelliği taşımaktadır. Esas sözleşmeyi imzalayan pay sahipleri şirket ile sözleşmesel bir ilişki içerisine girmektedir. Bu sebeple şirket tescil edilene kadar borç sözleşmesi niteliğinde olan sözleşme ile ilgili uyuşmazlıklarda borçlar hukuku genel hükümleri uygulanabilmektedir. Tescilden sonra ise esas sözleşme organizasyon sözleşmesi niteliğini taşımaya başlamaktadır.¹⁸⁸ Bu yönüyle pay sahibinin tescilden önce de taraf olduğunun ispatı için esas sözleşme önem arz etmektedir.

Esas sözleşmeyi kurucuların onaylaması resmi şekil şartına bağlanmıştır. TTK m. 339 uyarınca esas sözleşme kurucular tarafından noter veya ticaret sicil müdürü/yardımcısı huzurunda imzalanmak zorundadır. Kurucuların ortak olma iradesinin resmi şekilde onaylanması da meydana gelebilecek uyuşmazlıklarda esas sözleşmenin ispat aracı olarak kullanılmasını sağlayabilmektedir. Şirket, pay sahiplerinin esas sözleşmedeki imzalarının onaylanması ile kurulmaktadır.¹⁸⁹ Dolayısıyla şirket kurulup henüz tescil edilip tüzel kişilik kazanana kadar sözleşmeden doğan ilişki sebebiyle ön ortaklık kurulduğu kabul edilmektedir. Bu süreç boyunca da pay sahipliğinin ispatı için esas sözleşme ve sözleşmedeki pay sahibinin onaylanmış imzası yararlı olabilmektedir.

Eski tarihli Yargıtay kararlarında anonim şirket kurulması hususunda yapılan anlaşma adi ortaklık olarak nitelendirilmektedir. Bu süreçte anonim şirketin kurulamaması durumunda adi ortaklığın da sona ermesi gerektiği belirtilmiştir. Böyle bir

---

¹⁸⁷ VEZİROĞLU Cem, Anonim Ortaklıklar Hukukunda Esas Sözleşme Özgürlüğü ve Sınırları, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Doktora Tezi, İstanbul 2020, s.161; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 195-196.

¹⁸⁸ YILMAZ Yunus Fatih, Ticaret Şirketlerinde Esas Sözleşme, Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Hukuk Anabilim Dalı Özel Hukuk Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2020, s.16;

¹⁸⁹ BAHTİYAR Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, Beta Yayınları, İstanbul, 2021, s. 134-135; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 198; KAYIHAN Şaban, age, s. 176.

durumda tespit için açılacak davada şirket hakkında da dava açılabileceği öngörülmüştür.¹⁹⁰

Şirketin kurucu ortaklarının halen şirket ortağı olduklarının ispatı için de esas sözleşmeye ihtiyaç duyulabilmektedir. Şirket yönetim kurulunun kurucu pay sahibini ıskat ettiği ve pay sahibinin de pay sahipliğinin tespitini talep ettiği davada Yargıtay ıskatın esas sözleşmede düzenleme varsa önce buna bakılması yoksa TTK m. 406 hükmünün uygulanması gerektiğini belirtmiştir. Somut olayda ortağın kurucu ortak olmasının önemi olmasa da kuruluştaki pay sahipliğini kazanmış olan pay sahibinin pay sahipliğini ve ıskat edilip edilemeyeceğinin tespiti için esas sözleşmeye bakılması gerekmesi esas sözleşmenin yine ispat konusunda önemli bir araç olduğunu göstermektedir.¹⁹¹

Uygulamada esas sözleşme ile ilgili en çok karşılaşılan uyuşmazlık esas sözleşmenin hazırlanması esnasında veya imzalandıktan sonrası ile şirketin tescili arasında geçen sürede yapılan işlemlerle ilgili pay sahipliğinin ispatı konusunda toplanmaktadır. Yargıtay bir kararında TTK m. 355/2 uyarınca tescilden önce işlem yapanlar hakkında bu işlem veya taahhütlerden dolayı şirket adına yapıldığını açıkça bildirmiş ve şirketin bunu 3 ay içinde kabul etmiş olup olmadığına bakılmaksızın verilen

---

¹⁹⁰ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 1991/11-164 E. 1991/249 K. Sayılı ve 08.05.1991 tarihli kararı: “Esas mukavelenin tanzim ve imzasına tekaddüm eden safhada anonim şirketin kurulması hususunda taraflar arasında hasıl olan anlaşma da adi ortaklık mahiyetinde bir ön akit olarak vasflandırılır. Bu durumda kurucular arasındaki ilişki, öğretide de baskın görüş olarak kabul edildiği gibi adi ortaklık niteliğindedir. Herhangi bir sebeple anonim ortaklığın kurulmamış olması halinde adi ortaklığın konusu elde edilmemiş demektir ve adi ortaklık bu durumda infisah eder ve tasfiyeye tabi tutulur. (Dr. Halil Arslanlı, Anonim Şirketler, C. 1, 1960, sh. 26, Poroy Tekinalp- Çamoğlu, Ortaklıklar ve Kooperatifler Hukuku, 1984, sh. 239)...

...Esas sözleşmenin düzenlenmesinden önce, taraflar arasında Anonim şirket kurulması hususundaki anlaşmanın adi ortaklık mahiyetinde olduğu, herhangi bir nedenle anonim ortaklığın kurulmaması halinde, adi ortaklığın konusu elde edilememiş sayılacağı, hususu bozmaya uygun olarak yerel mahkemenin de kabulündedir. Bu kabulün doğal sonucu olarak da yine bozma kararında işaret edildiği üzere, konusu elde edilemeyen adi ortaklığın infisah edeceği ve tasfiyeye tabi tutulması gerekeceği kuşkusuzdur. Bu durumda bilimsel görüşlere de uygun bulunan ve bu kabulün de gereği olarak uyuşmazlığın niteliğine göre yalnızca maden ruhsatını elinde bulunduran yediemine husumet yöneltilerek davanın yürütülemeyeceği, müdahil olarak şirket hakkında da dava açılması lüzumunu vurgulayan Hukuk Genel Kurulu'nca da aynen benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulmak gerekirken, önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır. Bu nedenle direnme kararı bozulmalıdır.”

¹⁹¹ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2012/14911 E. 2014/4093 K. Sayılı ve 04.03.2014 tarihli kararı.

kararı hatalı bulmuş ve bozulmasına karar vermiştir.¹⁹² Bu değerlendirmenin yapıp pay sahiplerinin şirketin tescilinden önce yaptıkları işlemlerde şirket adına işlem yapıp yapmadıklarını ve şirketin sorumluluğunun doğup doğmadığının tespiti gerekmektedir. Böylece esas sözleşmede imzası bulunan fakat henüz tüzel kişilik kazanmamış şirket adına işlem yapmış pay sahibinin pay sahipliği de ispatlanabilmektedir.

Yargıtay kararlarında tescilden önce pay sahipleri arasında sözleşme görüşmeleri veya kuruluş işlemleri yapılabileceği kabul edilmektedir. Bu işlemler ve görüşmeler ön anonim şirket veya kuruluş öncesi şirket olarak adlandırılmaktadır. Fakat ön sözleşmenin yapılmış olması esas sözleşmenin yapılması açısından bağlayıcı değildir. Dolayısıyla şirket için kuruluş öncesi işlemler yapılmış ise de işlemi yapan kişi esas sözleşmede veya tescil anında bu pay sahibi olarak belirtilmediği durumda pay sahipliğinin ispatı mümkün olmayacaktır.¹⁹³ Dolayısıyla pay sahipliğinin ispatı için en azından şirket esas sözleşmesinin noter veya ticaret sicil müdürlüğünde imzalanması ve imzaların onaylanması ile şirket sözleşmesi gerekmektedir.

---

¹⁹² Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2015/12802 E. 2017/827 K. Sayılı ve 15.02.2017 tarihli kararı.

¹⁹³ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2019/4766 E. 2020/3682 K. Sayılı ve 30.09.2020 tarihli kararında şöyle denilmektedir: “İlk Derece Mahkemesince, 6102 Sayılı TTK'nın 335. maddesine göre, anonim şirket, kurucuların esas sözleşmede anonim şirket kurma iradelerini açıklamalarıyla kurulduğu, TTK'nın 355. maddesi uyarınca da ticaret sicile tescil ile tüzel kişilik kazandığı, şirketin kuruluşundan önce sözleşme görüşmelerinin yapıldığı aşamanın da bulunabileceği, doktrinde kuruluştan önceki bu görüşmeler kuruluş öncesi şirket olarak adlandırıldığı, ancak bu ön görüşmelerin ortaklar arasında bağlayıcılığı bulunmadığı gibi bu oluşumun ortaklık olarak kabul edilmesi mümkün olmadığı, ana sözleşmenin imzalanmasından önce kurucuların ortak bir amaç etrafında bir kısım yükümlülükler altına girebilmeleri ve bu esnadaki görüşmelere bağlayıcılık kazandırmak için aralarında ön sözleşme yapmalarının da mümkün olduğu, ön sözleşmeye dayalı olarak aynen ifanın talep edilmeyeceğinden tarafların ana sözleşme yapma konusunda irade açıklanmasına zorlanamayacağı gözetildiğinde taraflar arasında ön sözleşmenin olduğu kabulü halinde dahi davacının hisse iptaliyle tescil isteminin reddi gerektiği, kaldı ki ön sözleşmenin de TBK uyarınca asıl sözleşmenin şekil şartına bağlı olması karşısında da geçerli bir ön sözleşmenin varlığından söz edilemeyeceği, adi şirketin oluştuğu iddiası bakımından ise tarafların anonim şirket kurma amacı ile bir kısım görüşmeler yaptıkları anlaşılrsa da görüşmelerin neticesinde ortak bir irade uyumunun bulunmadığı, davacının kuruluş yolunda harcadığı miktarın tahsili bakımından da istemin yerinde olmadığı zira şirketin kuruluşu amacıyla yapılacak masraflara ilişkin bir ödeme olduğunun kesin olarak somut delillerle ortaya konulmadığı, bir an için davacının yaptığını ileri sürdüğü bu masrafların, kuruluşunun sağlanması amacıyla yapıldığının kabulü halinde dahi davacının bu miktarları talep edemeyeceği, zira yapılan bu harcamaların davacının ortağı olduğu dava dışı şirketçe yapıldığı gerekçesi ile davanın reddine karar verilmiştir.”

3.1.1.3. Ticaret Siciline Tescil ile İspat

TTK m. 345/2 uyarınca şirket esas sözleşmesinin noter huzurunda imzalanmasından itibaren 3 ay içerisinde tescil edilmez veya tescili reddedilirse noter onayıyla meydana gelen ön anonim şirket kendiliğinden sona ermektedir. Dolayısıyla noterce şirket sözleşmesinin onaylanmasından itibaren 3 ay içerisinde tescilin yapılması gerekmektedir.¹⁹⁴

Tescille birlikte anonim şirketlerde kuruluş tamamlanmış olmakta ve şirket tüzel kişilik kazanmış olmaktadır. 3. kişiler açısından tescil ile şirket hüküm ifade etmektedir. Fakat esas sözleşmenin tamamı tescil edilse dahi TTK m. 36/2 uyarınca sadece tescili zorunlu unsurlar 3. kişiler açısından etkili olmaktadır. Dolayısıyla 3. kişiler bu hükümlerle ilgili bilmediğini veya iyi niyetli olduğunu ileri süremeyecektir. Ayrıca TMK m. 7 uyarınca tescil ispat aracıdır. Buna göre ticaret sicili resmi sicil olduğu için belgeledikleri olguların doğruluğuna kanıt oluşturmaktadır.¹⁹⁵

Ticaret siciline tescilin ispat aracı olmasının önemli bir sebebi tescilden önce yalnızca pay sahipleri arasında imzalanmış ve pay sahiplerini bağlayan bir sözleşme iken tescil ile hukuken geçerli bir durum yaratılmış olmasıdır.¹⁹⁶

Ticaret siciline kaydedilen kayıtlar aksi ispatlanıncaya kadar doğru kabul edilmektedir. Ticaret sicilinin olumlu etkisi gereği ticaret siciline tescil edilen kayıtlar 3. kişiler tarafından bilindiği kabul edilmektedir. Tescil edilen kayıt ile gerçek durum arasında farklılık varsa 3. kişilerin gerçek durumu bildikleri ispat edilmediği sürece tescil edilen kayda güveni korunmaktadır.¹⁹⁷

Ticaret siciline kaydı gereken husus kaydedildiği takdirde 3. kişiler açısından etki doğurmaktadır. 3. kişiler tescil edilmiş hususu bilmediklerini ileri süremeyecektir. Bu bir kanuni karinedir. Anonim şirketlerde kuruluşta esas sözleşmenin tescil ettirilmesi de

---

¹⁹⁴ PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt I, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s.774-775; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 137.

¹⁹⁵ PULAŞLI Hasan, age s.776-778; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 226.

¹⁹⁶ ÖZSUNGUR Fahri, "Ticaret Sicilinde Tescil ve İlanın Etkileri Sorunu", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 22 Sayı 2, 2014, s. 142-144; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 202.

¹⁹⁷ DİNÇ Serhan, "Ticaret Sicilinin Oluşumu, Özellikleri, İşlevi, İspat Gücü ve Etkileri", Terazî Hukuk Dergisi, Cilt 11 Sayı 122, 2016, s. 51-58; PULAŞLI Hasan, age s.777.

kanundan gelen bir zorunluluktur ve aynı şartlar esas sözleşmeye kaydı gereken hususlar için de geçerlidir. Buradan çıkan bir diğer sonuç ise tescili gerekmeyen bir hususun tescili 3. kişiler bakımından herhangi bir sonuç doğurmayacağıdır.¹⁹⁸

Anonim şirket esas sözleşmesinde ticaret siciline tescil edilmesi gereken hususlar TTK m. 354'te belirtilmiştir. Buna göre pay sahiplerinin bilgileri tescil edilmesi zorunlu unsurlardan değildir. Bu haliyle yalnızca asgari unsurları ile düzenlenen ve tescil edilen esas sözleşme ile pay sahipliğinin ispatı mümkün olmamaktadır. Fakat anılan madde gereği esas sözleşmenin tamamı tescil ve ilan edildiği için esas sözleşmede kurucu pay sahiplerine dair bilgi yer alması durumunda ticaret sicili pay sahipliğinin ispatında rol oynayabilmektedir.¹⁹⁹

Yargıtay kararlarında ticaret sicil kayıtlarının incelendiği ve pay sahipliğinin tespiti konusunda ticaret siciline tescil ve ilan edilmiş esas sözleşmenin incelendiği görülmektedir. Şirket esas sözleşmesinde yer aldığı takdirde anonim şirket pay sahiplerinin tespiti ticaret sicilindeki kayıtlarla da mümkün olabilmektedir.²⁰⁰

---

¹⁹⁸ KARAEĞE Özge, "Ticaret Sicili Kayıtlarının Üçüncü Kişiler Bakımından Etkisi", Hacettepe HFD, Sayı 10(2), 2020, s. 464; PULAŞLI Hasan, age s.777-778.

¹⁹⁹ ÇONKAR Halil, age, s. 8-9; KAYIHAN Şaban, age, s. 182.

²⁰⁰ Yargıtay 19. Hukuk Dairesi 2013/18223 E. 2014/3549 K. sayılı ve 24.02.2014 tarihli kararında şu ifadeler yer verilmiştir: "Mahkemece yapılan yargılama sırasında İstanbul Ticaret Sicil Memurluğundan getirilen P.. İletişim Reklamcılık Tic. A.Ş.'nin sicil kayıtlarının incelenmesinden; İstanbul Ticaret Sicil Memurluğunun 661397 sicil numarasında P.. İletişim Reklamcılık Tic. A.Ş. ünvanı adı altında ve 2.4.2008 tarihinden beri kurulmuş olan şirketin Beyoğlu 36.Noterliğince 1.4.2008 tarihli Esas Mukavalesinin tescil ve ilanının istendiği, buna göre Beyoğlu 10. Noterliğinin 27.3.2008 ve Kadıköy 9. Noterliğinin 27.3.2008 tarihli imza beyannameleri ile 6762 Sayılı TTK hükümlerine uygun olarak Ticaret Sicilindeki vesikalara dayanılarak 2.4.2008 tarihinde tescil edildiğine dair Ana Sözleşmesinin 8.4.2008 tarihindeki Ticaret Sicil Gazetesinde yayınlandığı, buna göre şirket kurucularının B. K., G. K., A. K., S. Y. ve F. N. C. olduğu, şirketin sermayesinin 50.000-TL olup, bu sermayenin beheri 1-TL üzerinden 50.000 adet nama yazılı hisseye bölüldüğü ve bu hisselerden 49.996 hisseye tekabül eden 49.996-TL'sinin B. K., 1 hisseye tekabül eden 1-TL'sinin G. K., 1 hisseye tekabül eden 1-TL'sinin A. K., 1 hisseye tekabül eden 1-TL'sinin S. Y., 1 hisseye tekabül eden 1-TL'sinin de F. N. C. tarafından tamamen taahhüt edildiği, şirketin kurulmasından sonra.... davacı şirket ticaret sicil kayıtlarının incelenmesinden davacı şirketin kurucu ortaklarından olduğu, davalı şirket ticaret sicil kayıtlarının incelenmesinden ise yine P.. İletişim Reklamcılık Tic. A.Ş.'nin kurucu ortaklarından olan F. N. C.'un aynı zamanda davalı şirketin kurucu ortaklarından olduğu anlaşılmıştır. "

3.1.1.4. Pay Defteri ile İspat

TTK m. 499 uyarınca senede bağlanmamış pay sahiplerinin, nama yazılı pay senedi sahiplerinin ve intifa hakkı sahiplerinin tanınmasını sağlayacak ad ve soyadları veya ticaret unvanları ile adresleri pay defterine kaydedilmektedir.²⁰¹

Pay defterinin tutulmasındaki amaç anonim şirketlerdeki pay ve intifa sahiplerini ve sahip oldukları payları listeleyerek şeffaflığı sağlamaktır.²⁰² Böylece pay defteri ile pay sahiplerinin belirlenmesi ve pay sahibinin pay oranının belirlenebilmektedir. Bu yönüyle pay defteri pay sahipliğinin ispatı noktasında en önemli araçlardandır.

Pay defteri ticari bir defterdir. Böylece defterin kötüye kullanılması engellenmek istenmektedir. Ticari bir defter olmasının sonucu olarak pay defteri açılış ve kapanış onayına tabi tutulmaktadır. Pay defterine kayıt doğrudan bir hukuki ilişki yaratmamaktadır. Pay defterine kayıt var olan bir hukuki ilişkinin açıklayıcı bir şekilde kaydedilmesidir. Bunun sonucu olarak pay defteri pay sahipliğine karine oluşturmaktadır. Pay defterinde pay sahibi olarak kaydedilmiş olan kişi aksi ispat edilene kadar pay sahibi olarak kabul edilmekte ve pay sahipliğinden gelen hak ve borçlara ehil olmaktadır.²⁰³

Pay defterine kaydın mülkiyetin veya pay sahipliğinin kazanılmasında etkisi bulunmamaktadır. Dolayısıyla pay defterindeki kayıt mutlak değildir. Bir kimse yalnızca pay defterine kayıt ile pay sahibi olmaz. Bu sebeple pay defterine kayıt tek başına bir kesinlik teşkil etmemektedir. Fakat pay defteri pay sahipliğini ispata yarayan güçlü bir araçtır.²⁰⁴

Pay defteri hamiline yazılı pay senetleri sahiplerinin ispatına yaramamaktadır. Zira hamiline yazılı pay senetleri elinde bulunduranın pay sahibi olması sebebiyle pay defterine kaydedilmez.²⁰⁵ Paylar, hamiline yazılı pay senedine bağlanıp pay sahibine

---

²⁰¹ ALTAŞ Soner, Sermaye Şirketlerinde ve Kooperatiflerde Pay Defteri, Seçkin Yayınları, Ankara, 2020, s. 99; PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt III, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s. 2020; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 374.

²⁰² TEKİNALP Ünal, age, s. 94.

²⁰³ TEKİNALP Ünal, age, s. 97; KAYIHAN Şaban, Ticaret Hukuku, Umuttepe Yayınları, Kocaeli, 2018, s. 256. PULAŞLI Hasan, age, s. 2022.

²⁰⁴ PULAŞLI Hasan, age, s. 2025-2026; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 374.

²⁰⁵ BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 374; DEMİRKOL Elit Meviza ÇETİN Hüseyin Servet, age, s. 54.

teslim edildikten itibaren 10 gün içerisinde pay defterinden sebebi açıklanarak silinmektedir.²⁰⁶

Pay defterine kayıt kural olarak istem üzerine yapılmasına rağmen payın aslen kazanımında isteme gerek olmaksızın re'sen pay sahipleri pay defterine kaydedilmektedir. Buna göre payın kuruluşta aslen kazanılmasında da pay sahibi pay defterine re'sen kaydedilmektedir. Kayıt işlemi yönetim kurulunun görevidir.²⁰⁷

Anonim şirketlerde pay sahipliğinin aslen kazanılmasında pay defterinin ne şekilde rol oynadığına dair doğrudan bir Yargıtay kararı bulunmamaktadır. Yargıtay'ın genel olarak pay defterine karşı tutumu pay defterinin tek başına pay sahipliğinin ispatına yetmediği yönündedir. Fakat bu yorumu yapabilmemizi sağlayan Yargıtay kararlarının hepsinde pay defterine kayıta eksik veya hatalı husus mevcuttur. Pay sahipliğinin aslen kazanılmış olmasının pay defterine yapılmış geçerli bir kayıt ile ispatlanması konusunda Yargıtay'ın da bu kaydı aksi ispat edilebilir bir karine olarak dikkate alması beklenecektir.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi verdiği iki kararda şu ifadelere yer vermiştir: *“Dosyada mübrez bilirkişi kurulu raporunda, ortaklar pay defterine göre davacının ortak olarak kayıtlı olduğu, buna göre davacının davalı şirketin ortağı olduğuna dair tesbit yapılmış ise de, yapılan inceleme ve varılan sonuç yeterli değildir. Zira, davacının şirket ortağı olduğunun ispatı için pay defteri tek başına yeterli değildir.”*²⁰⁸ Yargıtay'ın bu

---

²⁰⁶ ALTAŞ Soner, age, s. 100.

²⁰⁷ TEKİNALP Ünal, age, s. 98; PULAŞLI Hasan, age, s. 2022.

²⁰⁸ *“Anonim şirketlerde hisse sahibi olmanın iki yolu vardır, bunlar aslen veya devren pay sahibi olunmasıdır. Aslen pay sahibi olunması şirketin kuruluşunda ya da sermaye artırımında sermayeden pay alma yolu ile pay sahibi olma, devren pay sahibi olma ise, bir anonim ortaklıkta pay sahibi olan bir kişiden sahibi olduğu hisselerin satın alınarak pay sahibi olunmasıdır. Davalı tarafından davacının şirket ortağı olduğu iddia edilerek şirket pay defterinin davacıya ait kısmının fotokopisi dosyaya sunulmuş ise de, bu kayıta davacının hangi tarihte ve nasıl pay sahibi olduğu, devren mi yoksa, aslen mi pay sahibi olduğu belli değildir. Davacının devren pay sahibi olması halinde, hisse devreden kişinin kim olduğu, davalı şirketin ortağı olup olmadığı, davacının ortaklığına dair bu kaydın ortaklık durum belgesine göre yapılmış yapılmadığı belli olmadığı gibi, davacının davalı şirkete ait sermaye hesabı içinde pay sahibi olup olmadığı da belli değildir. Bununla birlikte davacının ortak sıfatıyla genel kurullara katıldığı veya usulünce dağıtılmasına karar verilen kar payını aldığı veya başka bir şekilde ortaklığın benimsenmesi sonucunu doğuracak bir ilişkiye girip girmediği de belli bulunmamaktadır.”* Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2014/19016 E. 2015/4886 K. sayılı ve 08.04.2015 tarihli kararı ve Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2013/13541 E. 2014/14920 K. sayılı ve 30.09.2014 tarihli kararı.

ifadelerinden pay defterinin tek başına delil olamayacağı anlaşılmaktadır. Fakat bu iki kararda da pay defterinde tutulan kaydın eksik olduğunun, pay sahibi olduğu iddia edilen kişinin ne zaman pay sahibi olduğunun ve aslen mi devren mi pay sahibi olduğunun pay defterinden anlaşılmadığına değinilmektedir.

Yargıtay'ın pay defterinin pay sahipliğinin ispatı konusunda kararlarında çoğunlukla bilirkişinin pay defterine dayalı olarak pay sahipliğini tespit ettiği fakat Yargıtay incelemesinde pay defterindeki kayıtların bilgisayar çıktısı föyler halinde deftere yapıştırıldığı dolayısıyla pay sahipliğinin belirlenmesinde tek başına yeterli olmayacağından bahsedilmiştir.²⁰⁹

Kanımızca Yargıtay'a yansiyacak kuruluşta pay sahipliğinin ispatı konulu uyuşmazlıklarda eksiklik bulunmayan bir pay defteri, aksine delil teşkil edecek bir hazır bulunanlar listesi, pay senedi vb. olmadığı takdirde, hükme esas almaya uygun olabilmektedir.

3.1.1.5. Pay Senedi ve İlmühaber ile İspat

Anonim şirket tarafından çıkarılan pay senetleri kıymetli evrak niteliğini haizdir. Pay senetleri doğrudan payı oluşturmayı payı temsil etmektedir. Dolayısıyla pay senetleri açıklayıcı kıymetli evraklardır.²¹⁰

Nama yazılı pay senetleri anonim şirketteki pay sahipliğini açıklayan ve pay devrinde kolaylık sağlayan senetlerdir. Hamiline yazılı pay senetleri ise pay sahibinin ismini taşımayan hamili kim ise senedin maliki ve pay sahibinin o olduğu senetlerdir.²¹¹ Dolayısıyla kuruluşta aslen pay sahipliğinin kazanılmasında paylar için hamiline veya nama yazılı pay senetleri çıkarılmışsa pay sahipliğinin tespiti ve ispatı için bu pay

---

²⁰⁹ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2012/540 E. 2012/12207 K. sayılı ve 11.07.2012 tarihli kararı, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2012/335 E. 2012/12348 K. sayılı ve 12.07.2012 kararı, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2013/13293 E. 2014/15076 K. sayılı ve 02.10.2014 tarihli kararı.

²¹⁰ DEMİRKOL Elit Meviza ÇETİN Hüseyin Servet, age, s. 8; BOZKURT Tamer, Ticaret Hukuku- Cilt II Şirketler ve Kooperatifler Hukuku, Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2012, s. 168; POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, age, s. 128.

²¹¹ TENGİZ Nazlı, age, s. 2388-2389; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 314.

senetleri önem arz edebilmektedir. Nama yazılı pay senetlerinin anonim şirkete karşı ileri sürülebilmesi için pay defterine kayıt, hamiline yazılı pay senetlerde ise zilyetliğin geçirilmesi gerekmektedir.

Eski TK'da olmamasına rağmen yeni TTK'da pay senedi çıkarılmasına dair birtakım hükümlerin olmasının sebeplerinden birisi de pay senedinin pay sahipliğinin ispatına yaramasındandır.²¹²

Anonim şirketlerde pay senedi tescilden önce bastırılamaz. Tescilden önce bastırılan pay senetleri geçersizdir. Pay senetleri bastırılmaya kadar da ilmühaber çıkartılabilmektedir. İlmühaberlere nama yazılı pay senetleri hükümleri kıyasen uygulanmaktadır. İlmühaber ileride çıkarılacak pay senetleri ile değiştirilmek üzere pay senetlerinin yerine geçici olarak çıkarılabilmektedir. İlmühaber de pay senetleri gibi pay sahipliğinin ispatı bakımından pay senetlerinin çıkartılacağı döneme kadar önem arz etmektedir.²¹³

Yargıtay'ın pay sahipliğinin kuruluşta aslen kazanılmasının hamiline yazılı pay senetleriyle ispatı ile ilgili kararlarında hamilin pay senetlerini haksız olarak ele geçirdiği karşı tarafça ispat edilmediği takdirde hamiline yazılı pay senedi kimin elindeyse yani hamili kim ise onun pay sahibinin olacağı belirtilmiştir.²¹⁴ Yargıtay kararlarından

---

²¹² PULAŞLI Hasan, age, s. 2031.

²¹³ BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 362-363; POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, age, s. 159.

²¹⁴ “İlk Derece Mahkemesince, asıl davada davacının davalı şirketin bir kısım hamiline yazılı hisse senetlerinin zilyedi olduğu, 6102 Sayılı TTK'nın 658. maddesi gereğince hamiline yazılı pay senetlerinin zilyetliği kime ait ise senetler üzerindeki hakkın da o kişiye ait olacağı, davacının genel kurula katılım için şirkete gerekli bildirimini yaptığını ispat edemediği gerekçesi ile asıl davanın reddine karar verilmiş; birleşen dava yönünden de, dava konusu hamiline yazılı hisse senetleri birleşen davalı ...'ün zilyetliğinde bulunduğu, hamiline yazılı hisse senetlerinin devrinin, şirket ve üçüncü kişiler hakkında ancak zilyetliğin geçirilmesiyle hüküm ifade edeceği, devrin pay defterine kaydının gerekli olmadığı, birleşen davalının hisse senetlerini kötüniyetle iktisap ettiği iddiasının da ispatlayamadığı gerekçesi ile birleşen davanın reddine karar verilmiştir.

Karara karşı birleşen davada davacı vekilince istinaf isteminde bulunulmuştur.

Bölge Adliye Mahkemesince, asıl davanın istinaf istemi konus olmayıp birleşen davanın istinaf istemine konu edildiği, birleşen davacının davaya konu anonim şirkete ait hamiline yazılı senetlerin davalı tarafından hukuka aykırı bir şekilde eline geçirdiğini ispat edemediği ve TTK'nın 658. maddesi uyarınca hamiline yazılı senetleri elinde bulunduran kişinin hak sahibi olduğuna ilişkin hükmü uyarınca kararın yerinde olduğu gerekçesi ile birleşen davada davacı vekilinin istinaf isteminin esastan reddine karar verilmiştir... kararının onanmasına karar vermek gerekmiştir.” Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2019/146 E. 2019/7131 K. sayılı ve 13.11.2019 tarihli kararı.

hamiline yazılı pay senetlerinde pay sahipliğinin ispatının pay senedi ile mümkün olduğu pay senedi pay sahibinin elinden rızası dışında çıktı ise senedi elinde bulunduran hamilin pay senedini hukuka aykırı şekilde ele geçirildiği ispat edilmediği sürece hamilin pay sahibi olarak kabul edileceği anlaşılmaktadır. Buradan da anlaşılmaktadır ki kuruluşta pay sahipliğini aslen kazanmış kişi hamiline yazılı senet ile payı senede bağlandığı takdirde pay sahipliğini pay senedi ile ispatlaması mümkün görünmekte aksi durumda ise pay senedi başka bir kişinin eline geçtiyse pay senedinin elinden rızası dışında çıktığını ve hamilin yetkili hamilden haksız olarak ele geçirdiğini ispatlamak durumunda kalmaktadır.

Nama yazılı pay senetlerinde ise pay sahipliğini kuruluşta kazanmış olan pay sahibi nama yazılı pay senedine sahip olduğu takdirde pay sahipliğinin ispatı gerektiğinde nama yazılı pay senedi ile pay sahipliğini ispatlayabilmektedir. Nama yazılı pay senedi bastırılmasına karar verilip pay senedi bastırılmadığı iddia ediliyor ise bu durumda ispat yükü pay senedi bastırıldığını iddia eden şirkettedir.²¹⁵ Genel kurul için çağrı yapılmayan pay sahibine karara karşı muhalefet şerhi yazdırmaksızın dava açma hakkı verilmektedir. Bu durumda da nama yazılı pay senedi ile pay sahipliğini ispatlayan pay sahibi bahsedilen hakkı kazanabilmektedir. Nama yazılı pay senedi sahibine genel kurul için usulüne uygun çağrı yapılması gerekmektedir.²¹⁶ Yargıtay uygulamasında henüz pay sahipliğinin aslen kazanılmasında pay sahipliğinin nama yazılı pay senedi ile ispatı ile ilgili bir uyuşmazlık söz konusu olmamasına rağmen böyle bir uyuşmazlık gündeme geldiğinde pay sahipliğinin nama yazılı pay senedi ile ispatlanabileceği anlaşılmaktadır.

3.1.1.6. Merkezi Kayıt Kuruluşu Kaydı ile İspat

Hamiline yazılı pay senetlerinde Merkezi Kayıt Kuruluşu'na kayıt aranmaktadır. Şirket yönetim kurulu hamiline yazılı pay senedi bastırılmadan önce Merkezi Kayıt Kuruluşu'na başvurarak senetleri ve malikleri ile ilgili bilgilerin kaydını sağlamalıdır.

---

²¹⁵ İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 12. Hukuk Dairesi 2021/461 E. 2021/380 K. sayılı ve 18.03.2021 tarihli kararı.

²¹⁶ İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 43. Hukuk Dairesi 2020/258 E. 2021/305 K. sayılı ve 18.03.2021 tarihli kararı, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2016/6268 E. 2018/353 K. sayılı ve 17.01.2018 tarihli kararı.

Merkezi Kayıt Kuruluşu'na kaydedilmekle birlikte hamiline yazılı pay senedinin yetkili hamili tarafından pay ve pay sahibine dair bilgilerin bulunduğu kayıtlar ile de pay sahipliği ispatlanabilmektedir.

3.1.1.7. Hazır Bulunanlar Listesi ile İspat

Anonim şirketlerde genel kurul toplantısında hazır bulunanlar listesine hazır bulunanlar listesi denir. Hazır bulunanlar listesi genel kurula katılma hakkı bulunan pay sahiplerinden toplantıda hazır bulunanların tespitine yarayan listedir. Hazır bulunanlar listesi yönetim kurulu tarafından düzenlenmeli ve genel kurul toplantısında hazır edilmelidir. Hazır bulunanlar listesinde senede bağlanmamış çıplak paylara, ilmühabere ve nama yazılı pay senedine sahip pay sahipleri için pay defteri kayıtlarına göre hamiline yazılı pay senedi sahipleri için de giriş kartı alanlar listede yer almaktadır.²¹⁷

Pay sahipleri isimlerinin bulunduğu bölüme imza atarak toplantıya katıldıklarını ve halihazırda pay sahibi olduklarını belgelemiş olmaktadır. Listede pay sahiplerinin adı soyadı veya unvanları, adresleri, sahip oldukları pay miktarı, payların itibari değerleri gibi bilgiler bulunmaktadır.

Hazır bulunanlar listesi içerdiği bilgiler nedeniyle başkaca herhangi bir şirket hakkındaki belgeden daha ayrıntılı biçimde düzenlenmiş olan ve pay sahipliği konusunda güncel durumu ortaya koyabilecek nitelikte bir belgedir. Bu nedenle pay sahipliği konusunda hazır bulunanlar listesi en önemli ispat araçlarından birisidir. Hazır bulunanlar listesi ile pay defteri arasında çelişki bulunması durumunda güncel ve denetlenebilir olması dolayısıyla hazır bulunanlar listesine öncelik vermek gerekmektedir.²¹⁸

Anonim şirketlerde pay sahipliğinin ispatlanmasında bu zamana kadar sayılan diğer belgelerin yanı sıra hazır bulunanlar listesinden de yararlanılmaktadır. Hazır

---

²¹⁷ KAYIHAN Şaban, Şirketler Hukuku, Seçkin Yayınları, Ankara, 2019, s. 192; PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt I, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s. 912; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 166.

²¹⁸ KENDİGELEN Abuzer, Hukuki Mütalaalar Cilt XV 2017-2018, Oniki Levha Yayınları, İstanbul, 2020, s. 183-186.

bulunanlar listesinden toplantıya katılma hakkı bulunduğu anlaşılan pay sahibi gerektiğinde pay sahipliğinin ispatı için bu tutanağa başvurabilecektir.²¹⁹

Yargıtay kararlarında pay sahipliğinin ispatı hususunda hazır bulunanlar listesindeki kayıtlara çoğunlukla başvurulmaktadır. Yargıtay kararlarında pay defterinin tek başına pay sahipliğinin ispatı için yeterli olmadığı durumlarda hazır bulunanlar listesinin incelenmesi gerektiği belirtilmiştir.²²⁰

Yargıtay kararlarında hazır bulunanlar listesinin imzalı, noter onaylı ve tescilli belgeler olduğu ve aksi ispat edilene kadar kesin delil niteliğinde olduğu belirtilmiştir.²²¹

3.1.2. Sermaye Artırımında Aslen Kazanmada İspat

3.1.2.1. Genel olarak

Sermaye artırımını iç ve dış kaynaklardan yapılabilmektedir. Dış kaynaklardan yapılan sermaye artırımında esas sözleşmedeki paylar ile aynı ölçüde esas sermaye artmaktadır. Burada konumuz gereği yeni pay çıkarılarak yapılan artırım ele alınmaktadır. Zira mevcut payların itibari değeri yükseltilerek yapılan artırımda yeni pay sahipliği doğmayıp ispatlanmaya gerek olmayacaktır. Yeni çıkarılacak payları halihazırda pay sahibi olanlar ve 3. kişiler alabilmektedir. Fakat payların dağılmasının önüne geçmek adına mevcut pay sahiplerine rüçhan hakkı verilmektedir. İç kaynaklardan yapılan artırımda ise şirket malvarlığında bir artış olmamakla birlikte malvarlığını oluşturan değerler içerisinde esas sermayeye aktarım yapılmaktadır. İç kaynaklardan yapılan artırımda mevcut pay sahiplerine bedelsiz olarak yeni çıkartılan paylar dağıtılır.²²²

Yeni pay alma hakkı şirkete karşı pay defteri kayıtları, pay senetleri veya ilmühaber ile ispatlanabilmektedir.²²³

---

²¹⁹ TEOMAN Ömer, age, s. 247.

²²⁰ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2018/5308 E. 2019/6577 K. sayılı ve 22.10.2019 tarihli kararı, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2015/5458 E. 2015/12446 K. sayılı ve 24.11.2015 tarihli kararı.

²²¹ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2016/10064 E. 2018/3949 K. sayılı ve 24.05.2018 tarihli kararı.

²²² BAHTİYAR Mehmet, age, s. 341-346; PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt II, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s.1810.

²²³ MOROĞLU Erdoğan, age, s.91.

Sermaye artırımını ile aslen kazanmada da pay sahipliğinin ispatlanması kuruluşta aslen kazanmada olduğu gibi esas sözleşme, ticaret siciline tescil, pay defteri, pay senedi veya hazır bulunanlar listesi ile ispatlanabilmektedir. Bu bölümde esas sözleşme ve tescil, pay defteri ve hazır bulunanlar listesi birlikte ele alınıp önceki bölümde anlatılan kısımların üzerinde durulmamaktadır.

3.1.2.2. Esas Sözleşme ve Tescil ile İspat

Sermaye artırımını için yönetim kurulu tarafından esas sözleşme değişikliği hazırlanıp karara bağlanmalıdır. Daha sonra hazırlanan bu değişiklik önerisi genel kurulda tartışılmalı ve karara bağlanmalıdır. Sermaye artırımının gerçekleşmesi ve payın kazanılması için ticaret siciline tescil gereklidir.²²⁴

Sermaye artırımını kararının içeriğinde bulunması gereken ve tescil edilmesi gereken hususlar için TTK m. 354 kıyasen uygulanarak kuruluş için gerekli şartlar aranmaktadır. Kuruluşta esas sözleşmede tescil edilmesi gereken kayıtlar arasında pay sahipliği olmadığı için burada da pay sahipliği sıfatı tescil edilecek esas sözleşme değişikliği içerisinde kural olarak bulunmayabilecek ve bu durumda pay sahipliğinin esas sözleşme ile ispatlanması güç olacaktır.²²⁵

Kuruluşta aslen kazanma başlığında açıklandığı üzere tescil edilecek olan esas sözleşme değişikliğinde (sermaye artırımını) pay sahiplerine dair bilgi bulunması halinde ticaret siciline tescil sermaye artırımında pay sahipliğinin ispatına yarayabilmektedir.

Sermaye taahhüdü yoluyla artırımda yeni payların taahhüdü 2 şekilde yapılabilmektedir. İlk yol taahhüt sahiplerinin isimlerinin yeni esas sözleşme metninde yer alması şeklinde diğer yol ise taahhütlerin iştirak taahhütnamesiyle yapılması şeklindedir. İlk şekilde pay taahhüt eden kişilerin isim- soyisimleri veya unvanları ve taahhüt edilen sermaye paylarının sayısı esas sözleşmenin yeni halinde yer almaktadır. Böylece esas sözleşmenin yeni hali pay taahhüt edenler için pay sahipliğinin ispatında

---

²²⁴ KAYIHAN Şaban, age, s. 65; BOZKURT Tamer, age, s. 182.

²²⁵ MOROĞLU Erdoğlan, age, s. 107-108; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 339-340.

önemli bir rol oynamaktadır. Diğer yolda ise iştirak taahhünamesi imzalayarak pay taahhüt eden pay sahiplerinin pay sahipliği bu taahhütname ile ispatlanabilmektedir.²²⁶

Kuruluştaki aslen kazanmada ispat bölümünde esas sözleşme ve ticaret siciline tescilin ispatının önemi konusunda yapılan açıklamalar sermaye artırımında aslen kazanmada ispat için esas sözleşme ve tescilin yeri için de geçerlidir. Yargıtay kararlarından anlaşıldığı üzere sermaye artırımında aslen kazanmada pay sahipliği durumu ile ilgili olarak başkaca bir delille ispatlanamadığı takdirde sermaye artırımını veya azaltılması kararının esas sözleşmeye işlenmesi ve tescili dikkate alınarak karar verilebilmektedir.²²⁷

3.1.2.3. Pay Defteri ve Hazır Bulunanlar Listesi ile İspat

Pay sahipliğinin belirlenmesinde pay defterindeki kayıt aksi ispat edilebilir bir karine teşkil etmektedir. Dolayısıyla pay sahibinin pay defterine kaydı ve ispat için bu kaydın kullanılabilmesi önem teşkil etmektedir. Ticari defter olan pay defterine yapılan kayıtların kanuni dayanağı olmak zorundadır.²²⁸ Sermaye artırımında aslen kazanmada sermaye artırımını ve yeni payların kazanılması pay defterine kaydın dayanağı olmaktadır. TTK m.499 uyarınca sermaye artırımında esas sözleşme değişikliğinin yapılarak tescil edilmesinin ardından kuruluştaki aslen kazanmada olduğu gibi pay defterine kayıt gereklidir.

Sermaye artırımına yönelik yönetim kurulu önerisinin genel kurulda görüşülmesi ve karara bağlanması esnasında tutulacak olan hazır bulunanlar listesi de pay sahipliğinin ispatı için kullanılabilir. Pay sahipliğini yeni payları kazanarak ilk defa kazanan pay sahipleri katılacakları sonraki genel kurul toplantılarının hazır bulunanlar listesi ile pay sahipliğini ispatlayabilmektedir. Zira sermayenin artırılmasına yönelik genel kurula

---

²²⁶ POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, age, s. 245-246.

²²⁷ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2018/3795 E. 2020/1059 K. sayılı ve 06.02.2020 tarihli kararı.

²²⁸ ALTAŞ Soner, "Sermaye Şirketleri için Pay Defteri Kayıt ve Yenileme Esasları", Mali Çözüm Dergisi, Ağustos 2017, s. 151; KAYIHAN Şaban, age, s. 260.

halihazırda pay sahibi olanlar ve temsilcileri katılabilecek henüz pay sahibi olmayanlar katılamayacaktır.²²⁹

Yargıtay kararlarında sermaye artırımı kararı verilmesinden önce kanun dışı yollarla para toplanmaya başlanması ve pay sahipliği için para ödeyenlerin pay defterinde gözükmeye başladığından bahisle geçerli bir ortaklık ilişkisi kurulmadığına karar verilmektedir.²³⁰ Bu kararın mefhum-u muhalifinden anlaşılacaktır ki geçerli bir sermaye artırımı ile pay sahibi pay defterine işlendiği takdirde pay defteri pay sahipliğinin ispatı için doğru bir araç olabilmektedir.

3.1.2.4. Pay Senedi ve İlmühaber ile İspat

Pay senetleri payları temsil etmektedir ve pay senedinin çıkarılabilmesi için payın mevcut olması gerekmektedir. Dolayısıyla kuruluştaki olduğu gibi sermaye artırımında da tescil tarihi itibarıyla pay senedi çıkarılabilmektedir.²³¹

Sermaye artırımı ile oluşacak paylar ticaret sicile tescil ile doğmakta ve pay sahipleri pay defterine taahhütlerine göre kaydedilmektedir. Tescilin ardından payları temsil etmek üzere pay senetleri veya ilmühaberler çıkarılmaktadır. Pay senetleri ve ilmühaber için kuruluştaki aslen kazanmada ispat başlığında yapılan açıklamalar burada da aynen geçerlidir. Çıkarılan pay senetleri ve ilmühaberler pay sahiplerine veya temsilcilerine teslim edilmelidir. Sermaye artırımı ile pay senedini edinen pay sahibi bu pay senedi ile pay sahipliğini ispat edebilmektedir.

---

²²⁹ MOROĞLU Erdoğan, age, s. 74.

²³⁰ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2017/1180 E. 2018/3234 K. sayılı ve 07.05.2018 tarihli kararı, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2016/9891 E. 2017/3344 K. sayılı ve 05.06.2017 tarihli kararı, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2014/13598 E. 2015/10015 K. sayılı ve 06.10.2015 tarihli kararı, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2014/13613 E. 2015/10397 K. sayılı ve 13.10.2015 tarihli kararı, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2014/14313 E. 2015/7557 K. sayılı ve 03.06.2015 tarihli kararı.

²³¹ ÇEKER Mustafa, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Ticaret Hukuku, Karahan Kitabevi, Ankara, 2013, s. 388; POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, Ortaklıklar Hukuku I, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2014, s. 117.

Pay senedi ve ilmühaber çıkarıldığında pay sahibi veya temsilcisine teslim edilirken makbuz karşılığında teslim edilmesi pay senedinin çıkarılması ve pay sahipliği ile ilgili çıkabilecek uyuşmazlıklar bakımından da yararlı olabilmektedir.²³²

Sermaye artırımını sonrasında çıkartılan pay senetlerinin henüz hak sahiplerine dağıtılmadan kaybolduğu iddia edildiği bir davada sermaye artırımını sonrasında çıkartılan hamiline yazılı pay senetlerini elinde bulunduran hamilin haklı bir neden olmadan elinde bulundurduğu ispat edilmediği için pay senedinin iadesi talebi reddedilmiştir.²³³ Buradan anlaşılmaktadır ki pay sahipliğinin ispatı konusunda yaşanabilecek uyuşmazlıklarda sermaye artırımında pay sahipliğini aslen kazanan pay sahibinin pay senedi ile pay sahipliğini ispatlaması mümkündür, meğer ki pay senedinin haklı bir neden olmadan elinde bulundurduğu ispat edilmiş olsun.

3.1.3. Birleşmede Aslen Kazanmada İspat

3.1.3.1. Genel olarak

Anonim şirketlerde devralma şeklinde ve yeni kuruluş şeklinde birleşme mümkündür. Devralma şeklinde birleşmede devralan şirket varlığını sürdürürken, devrolunan şirket sona ermektedir. Devralma şeklinde birleşmede kural olarak devrolunan şirketin pay sahipleri devralan şirkette pay sahipliğini kazanmaktadır. Yeni kuruluş şeklinde birleşmede ise kural olarak birleşmeye karar veren şirketler sona ermekte ve pay sahipleri yeni kurulan şirkette pay sahipliğini kazanmaktadır.²³⁴

TTK m. 153 uyarınca devrolunan şirket/şirketlerin mal varlıkları kendiliğinden devralan şirkete geçmektedir. Devrolunan şirketin pay sahipleri de devralan şirketin pay sahibi olmaktadır. Tescil ile birleşme ve sonuçları hüküm ifade etmektedir. Birleşme sözleşmesinde pay sahiplerine pay sahipliğinin devamının yanısıra ayrılma akçesi verilerek pay sahipliğini sona erdirme seçeneği de sunulabilmektedir. Bununla birlikte

---

²³² MOROĞLU Erdoğan, age, s. 113.

²³³ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2000/5985 E. 2000/6763 K. sayılı ve 18.09.2000 tarihli kararı, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2000/10391 E. 2000/10420 K. sayılı ve 22.12.2000 tarihli kararı.

²³⁴ PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt I, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s. 211-212; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 65.

ilgili pay sahiplerine ayrılma akçesi verilerek pay sahipliğinin sona erdirilmesi tek başına da öngörülebilmektedir.²³⁵

Birleşmede pay sahiplerinin TTK m. 140 uyarınca payları ve hakları korunmaktadır. Buna göre pay sahiplerinin pay ve haklarını karşılayacak düzeyde devralan şirketten istemde bulunma hakları vardır.

3.1.3.2. Birleşme Sözleşmesi ve Ticaret Siciline Tescil ile İspat

Birleşme sözleşmesi birleşmeye katılan şirketlerin yönetim organlarıncı imzalanıp genel kurulları tarafından onaylanan yazılı şekilde yapılan bir sözleşmedir. Sözleşmeyi yönetim kurullarının imzalaması yeterli değildir. Genel kurul tarafından onaylanması geçerlilik şartıdır. Birleşme sözleşmesinde TTK m. 146 uyarınca birleşmeye katılan şirketlerin ve yeni kurulacak şirketin türü, ticaret unvanı ve merkezi, payların değişim oranları, devrolunan şirket/şirketlerdeki pay sahiplerinin devralan şirketteki pay ve hakları, devralan şirketin imtiyazlı pay sahipleri ve intifa senedi sahiplerine tanınan hakları, payların değiştirilme şekli, varsa ayrılma akçesi, devrolunan şirketin işlemlerini devralan şirket hesabına yapılmış sayılacağı tarih, yönetim organlarına tanınan özel yararlar belirtilir.²³⁶

TTK m. 146’da belirtilen unsurları içeren yönetim kurulunca imzalanan birleşme sözleşmesi genel kurulca onaylanmalıdır. Şirket birleşmesi ticaret siciline tescil ile hukuken geçerli hale gelmektedir.²³⁷ TTK m. 146/1-b²³⁸ bendi uyarınca birleşme sözleşmesinde bulunan pay sahiplerinin paylarına ilişkin açıklamalar ortaya çıkacak uyuşmazlıklarda pay sahipliğinin ispatlanmasını sağlayabilmektedir.

---

²³⁵ ŞENER Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2019, s. 129-130; KAYIHAN Şaban, age, s. 90-91.

²³⁶ BOZKURT Tamer, age, s. 414- 415; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 73.

²³⁷ KAPLAN İbrahim, Şirketler Hukuku Şirketlerde Yapı Değişikliği (Birleşme, Bölünme, Tür Değiştirme, Malvarlığının Devri Sözleşmeleri), Yetkin Yayınları, Ankara, 2021, s. 31; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 65.

²³⁸ TTK 146/1-b: “Birleşme sözleşmesinin; ...Şirket paylarının değişim oranını, öngörülmişse denkleştirme tutarını; devrolunan şirketin ortaklarının, devralan şirketteki paylarına ve haklarına ilişkin açıklamaları, ... içermesi zorunludur.”

Yargıtay kararlarında doğrudan birleşme sözleşmesinin pay sahipliğinin ispatını sağladığına dair bir karar henüz bulunmasa da devralma yoluyla birleşmede pay sahipliği oranı artan pay sahibinin TTK m. 146 uyarınca fazlaya ilişkin haklarını talep edebileceği belirtilmiştir.²³⁹ Bir başka Yargıtay kararında ise birleşme raporu hazırlanmaksızın alınan birleşme kararında birleşme sözleşmesinin hazırlanıp genel kurul tarafından onaylanması durumunda dava eden tarafın olumsuz oy kullanmasının yeterli olmayıp muhalefetini tutanağa geçirmesi de aranmıştır.²⁴⁰ Buna göre her ne kadar bu kararlardan pay sahibinin

---

²³⁹ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2019/366 E. 2019/7490 K. sayılı ve 25.11.2019 tarihli kararı: “İstanbul Bölge Adliye Mahkemesince, tüm dosya kapsamına göre; davacının açtığı ilk davada toplam alacak miktarının kesin olarak tespit edilmediği, bu hususta davacının itirazlarının değerlendirilmediğinden davacının alacağının yargılamayla belirlenebileceği, belirsiz alacak davası olarak açılmasında hukuki yararın bulunduğu, dosya arasına alınan bilirkişi raporlarında çelişkinin bulunmadığı, ilk bilirkişi raporunda ilk davadaki raporlara atıf yapılmış olmakla atıf yapılan raporlarda davacının bedelli yada bedelsiz bütün sermaye artırımlarından yararlandırılmadan sonuca ulaşıldığı, iç kaynaklardan yapılan esas sermaye artırımında ihraç edilen ödemesiz payların kendiliğinden davacının paylarının yerine geçtiği gözetilerek bozma ilamı doğrultusunda, devir bilançosu kapsamında ve devir bilanço tarihi esas alınarak davacı hisselerinin güncel değerini tespit eden gerekçeli, denetime elverişli 2. kök ve ek rapora göre karar tesisinde isabetsizliğin bulunmadığı, davalı ... A.Ş.'nin 23.07.2003 tarihli olağanüstü genel kurul toplantısında, davalı ...Ş. tarafından 6762 Sayılı TTK'nın 146 ve 451. maddeleri uyarınca devralınmasına karar verildiği gözetildiğinde, davalı ... A.Ş.'nin taraf ehliyetinin bulunmadığı, anılan davalı yönünden 6100 Sayılı HMK'nın 115/2 maddesi uyarınca davanın usulden reddinin gerektiği, kabule göre de hüküm fıkrasında birden fazla davalı göz önüne alınmayarak “...davalıdan alınıp davacıya ödenmesine” denilmek suretiyle hükmün infazında tereddüt yaratacak şekilde karar tesisinin doğru olmadığı gerekçesiyle davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine, 6100 Sayılı HMK'nın 355 ve 353/1-b-1 maddeleri uyarınca ilk derece mahkemesince verilen kararın re'sen düzeltilerek yeniden hüküm tesisine, davalı ... San. A.Ş.'nin hakkındaki davanın usulden reddine, davalı ...Ş. aleyhindeki davanın kabulüyle 1.000,00 TL alacağın dava tarihinden itibaren işleyecek avans faiziyle anılan davalıdan tahsiline karar verilmiştir... Yukarıda (1) numaralı bentte açıklanan nedenlerle, davacı vekilinin temyiz isteminin miktar yönünden REDDİNE.. oybirliğiyle karar verildi.”

²⁴⁰ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2014/17449 E. 2015/3128 K. sayılı ve 09.03.2015 tarihli kararı: *Mahkemece, iddia, savunma ve benimsenen bilirkişi raporuna göre, özel hastane işleten davalı şirketin sermaye artırımını için bakanlık izni alması gerekmediği, sermaye artırım kararının TTK'nın 447. maddesi anlamında butlanını gerektiren bir durumun olmadığı, dolayısıyla 16/11/2012 tarihli karara yönelik davacı taleplerinin yerinde bulunmadığı, ancak 14/06/2013 tarihli genel kurulda, davalı şirketin, hakim ortağı olan şirkete tasfiyesiz infisah yoluyla aktif ve pasifiyle devir olunarak birleşmesine karar verildiği, ancak buna dair birleşme sözleşmesi TTK'nın 145. maddesine göre genel kurul tarafından onaylanmış ise de, 147. maddeye göre, birleşen şirketlerin yönetim kurullarınca hazırlanması gereken birleşme raporunun hazırlanmadığı ve 149. maddesiye göre, birleşme sözleşmesi ve raporu ile son üç yılın yıl sonu finansal tablolarını genel kurul kararından önceki otuz gün içerisinde hazır bulundurulmadığı, bu haliyle birleşme kararının TTK'nın 147. ve 149. maddelerine uygun olarak alınmadığı gerekçeleriyle, 16/11/2012 tarihli genel kuruluna karşı açılan davanın reddine, 14/06/2013 tarihli davalı şirketçe alınan genel kurulu kararının iptaline karar verilmiştir.*

Davalı vekilinin temyiz itirazlarına gelince; dava, davalı şirketin genel kurulunda alınan kararların iptali istemine dair olup, mahkemece yukarıda anılan gerekçe ile davalı şirketin 14/06/2013 tarihinde yapılan

pay sahipliği sıfatına dair ispat aracı olduğuna dair bir sonuç çıkmasa da ortaya çıkan uyuşmazlıklar göz önüne alındığında usulüne uygun birleşme sözleşmesi pay sahiplerini tespit etmeye yarayacak unsurlar içerdiği dolayısıyla pay sahipliğinin ispatında kullanılabilceği anlaşılmaktadır.

3.1.3.3. Pay Defteri ve Hazır Bulunanlar Listesi ile

Birleşmede aslen kazanma ticaret siciline tescil ile hüküm doğurmaktadır. Bu nedenle pay defterine kayıt kurucu değil açıklayıcı etkiye sahiptir. Pay sahipleri devralma yoluyla birleşmede sermaye artırımını yoluyla pay sahipliğini aslen kazanmada olduğu gibi, yeni bir şirket kurma yoluyla birleşmede ise kuruluşta pay sahipliğini aslen kazanmada olduğu gibi pay defterine kaydedilmektedir.

Birleşen şirketin ortakları yeni kurulan şirketin sermayesine yaptıkları katkı oranında pay almaktadır. Devralma yönteminde ise birleşen şirketlerin ortaklarının devralan şirkete katılmasını sağlamak için sermaye artırımını yapılmakta ve artırılan sermayeden yeni ortaklara pay verilmektedir.²⁴¹ Bu 2 şekilde de pay defterine kayıt ile pay defteri de pay sahipliğinin ispatı için kullanılabilir bir araç olmaktadır. Birleşmeden sonra yapılan ilk genel kurulda tutulan hazır bulunanlar listesinde imzası bulunan yeni şirketin pay sahipleri pay sahipliğini bu hazır bulunanlar listesi ile ispatlama imkânı bulabilmektedir.

---

olağan genel kurul toplantısında alınan kararın iptaline karar verilmiştir. Ancak davacının, somut olay bakımından iptal davası açılabilmesi için, olumsuz oy kullanılması tek başına yeterli olmayıp, muhalefetinin tutanağa geçirilmesi veya bu hususta ayrı bir dilekçe verilmesi gerekir. Toplantı tutanağının incelenmesinde, davacının görüşmeler sırasında öneriye katılmadığı ve olumsuz oy kullandığı anlaşılmakla birlikte, muhalefet şerhi veya bu konuda ayrı bir dilekçe verdiği dosya kapsamından anlaşılmamaktadır. Bu sebeple mahkemece davacının muhalefetinin bulunup bulunmadığı araştırılıp, sonucuna göre bir hüküm kurulması gerekirken yazılı gerekçe hüküm kurulması doğru olmamış hükmün bu sebeple davalı yararına bozulması gerekmiştir.”

²⁴¹ ÇEKER Mustafa, age, s. 261; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 73; KAYIHAN Şaban, age, s. 91.

3.1.3.4. Pay Senedi ve İlmühaber ile İspat

Birleşmede pay sahipliğinin pay senedi ve ilmühaberle ispatı konusunda da bir önceki başlıkta anlatıldığı gibi, devralma yoluyla birleşme sermaye artırımında pay sahipliğinin kazanılması gibi, yeni bir şirket kurularak birleşme ise kuruluşta pay sahipliğinin kazanılması gibi hüküm doğurmaktadır. Bu sebeple de bu koşullarda pay senedi veya ilmühaber çıkarıldığı takdirde ispat aracı olarak kullanılabilir. ²⁴²

Birleşme ile birleşen anonim şirket pay sahiplerine birleşme sözleşmesinde yazıldığı üzere yeni kurulan veya devralan anonim şirketin varsa pay senetleri verilmelidir. ²⁴²

3.1.4. Bölünmede Aslen Kazanmada İspat

3.1.4.1. Genel Olarak

Anonim şirketlerde bölünme ile pay sahipliği aslen kazanılabilmektedir. Şirketin malvarlıklarını kısmen veya tamamen başka bir şirkete devretmesi ile pay sahipleri devralan şirkette pay sahipliğini kazanmaktadır. Bölünme tam bölünme ve kısmi bölünme olarak gerçekleşebilmektedir. Tam bölünmede şirketin mevcut veya yeni kurulacak en az 2 şirkete malvarlığının tamamı geçmektedir. Kısmi bölünmede ise şirketin malvarlığının bir kısmı bölünerek mevcut veya yeni kurulan şirkete geçmektedir. Bölünmede bölünen şirketin pay sahipleri devralan şirkette payları oranında pay sahibi olmaktadır. ²⁴³

Bölünmede de birleşmede olduğu pay sahipliği sözleşme, ticaret siciline tescil, pay defteri, hazır bulunanlar listesi, pay senedi veya ilmühaber ile ispat edilebilmektedir.

---

²⁴² KAVAK Ahmet, Sermaye Şirketlerinin Tasfiye, Birleşme, Devir ve Bölünme İşlemleri, Maliye ve Hukuk Yayınları, Ankara, 2009, s. 60; PULAŞLI Hasan, age, s. 292-293.

²⁴³ ÇELİK Aytekin, age, s. 138-139; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 82.

3.1.4.2. Bölünme Sözleşmesi, Bölünme Planı ve Ticaret Siciline Tescil ile İspat

Anonim şirkette bölünmede hem tam bölünmede hem de kısmi bölünmede mevcut bir şirketin devralan şirket olarak bölündüğü takdirde bölünme sözleşmesi, yeni kurulacak bir şirket devralan olacaksa bölünme planı hazırlanmalıdır.²⁴⁴ Bölünme planının ve bölünme sözleşmesinin yazılı olarak yapılması şarttır.

Bölünme sözleşmesi şirket malvarlığının tamamı veya bir kısmının mevcut bir şirkete devredileceği durumda hazırlanmalıdır. Bölünme sözleşmesinin içeriği TTK m. 167/ hükmünde belirtilmiştir. Buna göre anılan maddenin 1. fıkrasının b bendinde belirtilen envanter haricindeki neredeyse tüm içeriği ile birleşme sözleşmesine benzemektedir.²⁴⁵

Bölünme sözleşmesi bir sözleşme olduğu için bölünen şirket ile devralan şirketin irade beyanlarının karşılıklı ve birbirine uygun olması gerekmektedir. Oysa bölünme planı henüz mevcut bir tüzel kişiliği olmayan bir şirket için gündeme gelmesi sebebiyle bölünme sözleşmesi yapılamayacağı için gündeme gelmektedir. Henüz hukuken mevcut ve tüzel kişiliği bulunan bir devralan şirket mevcut olmadığı durumda bölünme planına ihtiyaç duyulmaktadır. Bölünme planı tek taraflı bir hukuki işlemdir.²⁴⁶

Bölünme planı ise şirket malvarlığının tamamı veya bir kısmının yeni kurulan bir şirkete devredileceği durumda hazırlanmalıdır. Bölünme planının içeriği TTK m. 167'de belirtilmiştir. Bölünme planı ile bölünme sözleşmesinin zorunlu içerikleri aynı maddede aynı içerik olarak belirtilmiştir.²⁴⁷

Tam veya kısmi bölünmede pay sahiplerinin pay ve hakları TTK m. 161 göndermesi ile birleşmede pay sahiplerinin korunmasını düzenleyen TTK m. 140 uyarınca korunmaktadır.

Bölünmede de birleşmede olduğu gibi pay sahipleri devralan şirkette pay sahibi olabilmektedir. Bölünmede birleşmeden farklı olarak asimetrik geçişe müsaade

---

²⁴⁴ KAYA Mustafa İsmail TATLI Burçak, age, s. 244; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 68.

²⁴⁵ PULAŞLI Hasan, age, s. 315; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 507.

²⁴⁶ KAPLAN İbrahim, age, s. 36-37; ŞENER Oruç Hami, age, s. 146.

²⁴⁷ PULAŞLI Hasan, age, s. 315; ŞENER Oruç Hami, age, s. 145; KAYIHAN Şaban, age, s. 100.

edilmiştir. Buna göre bölünmeye katılan şirketlerin pay sahipleri mevcut paylarına oranla aynı veya farklı oranda pay sahipliğini edinebilmektedir.²⁴⁸

Bölünme sözleşmesi ve bölünme planında TTK m. 167/1-c²⁴⁹ uyarınca payların değişim oranları ve pay sahiplerinin devralan şirketteki pay sahipliği haklarına ilişkin açıklamalar yer almaktadır. Bu sebeple bölünme sonucu devralan şirkette pay sahipliğini aslen kazanan pay sahibi pay sahipliğini bölünme sözleşmesi ve bölünme planı ile ispatlayabilmektedir.

Bölünme sözleşmesi ve bölünme planı pay sahipliğini ispatlamak için kullanılabilir ise de bölünmenin hüküm ifade edebilmesi için birleşmede olduğu gibi bölünme raporu, bölünme kararı ve nihayet ticaret siciline tescil gereklidir. Tescil ile bölünme hüküm ifade etmektedir.²⁵⁰

Bölünme planı ile ilgili bir Yargıtay kararında bölünme planında kurucu pay senedi sahibinin devralan şirkette payına karşılık gelen payın gösterilmemiş olması dolayısıyla söz konusu bölünmenin butlanının talep edildiği davada ilk derece mahkemesi davayı reddetmiş Yargıtay ilk derece mahkemesinin kararını bozarak davanın kabulüne karar vermiştir.²⁵¹ Somut olayda bölünme planı hukuka ve usule uygun yapılmış olsaydı

---

²⁴⁸ KAPLAN İbrahim, age, s. 39-40; KAYIHAN Şaban, age, s. 100; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 68.

²⁴⁹ TTK m. 167/1-c:“Bölünme sözleşmesi ve bölünme planı özellikle;... Payların değişim oranını ve gereğinde ödenecek denkleştirme tutarını ve devreden şirketin ortaklarının, devralan şirketteki ortaklık haklarına ilişkin açıklamaları,... içerir.”.

²⁵⁰ BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 83-88; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 510.

²⁵¹ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2012/17293 E. 2014/7051 K. sayılı ve 10.04.2014 tarihli kararı:

“Davacılar, bölünme işlemine tabi tutulan şirkette mevcut kurucu hisse senetlerinin ve bu senetlerin davacılar sağladığı hak ve ayrıcalıkların bu şirketin bölünmesi sonucu kurulan yeni şirkette de devam ettirilerek haklarının korunması gerektiğini ileri sürmüşlerdir. Davacıların kurucu hisse senedi sahibi oldukları davalı M. A..’nin bilançosunun aktifinde yer alan iştirak hisselerinin G. A..’ye aynı sermaye olarak konulması suretiyle G. A..’nin kurulduğu anlaşılmış olup, davalılar bölünme işlemi nedeniyle azalan sermayenin enflasyon düzeltilmesi sonucu oluşan sermaye düzeltilmesi olumlu farkları ile olağanüstü yedek akçe tutarlarının ilavesiyle tamamlandığını, bu şekilde davacıların hiçbir zararı olmadığını savunmuşlardır. Bölünen şirketin sahip olduğu iştirak paylarının yeni kurulan şirkete sermaye olarak konulması ile her halükarda bölünen şirketin aktifinden çıkan söz konusu iştirak payları kadar sermayesi azalmış olup, sonradan iç kaynaklar ve yapılan enflasyon düzeltmeleri ile azalan sermayenin tamamlanmış olması davacıların kurulan şirkete sermaye olarak konulan iştirak hisseleri üzerinde mevcut haklarını ortadan kaldırmayacağı gibi bu nedenle uğradıkları hak kayıplarını da bertaraf etmez. Davacıların kurucu hisse senetlerine dayalı olarak M. A..’ye karşı ileri sürebilecekleri haklar, bu şirkete ait varlıkların

pay sahiplerinin ve pay sahibi olmayanların durumu bu plana göre ispatlanabilecekti. Henüz Yargıtay kararlarında bölünmede pay sahipliğinin ispatlanması ile ilgili yeterince uyumsuzluk gündeme gelmemiştir.

3.1.4.3. Pay Defteri ve Hazır Bulunanlar Listesi ile İspat

Bölünmede de aslen kazanma ticaret siciline tescil ile hüküm doğurmaktadır. Bu nedenle pay defterine kayıt kurucu değil açıklayıcı etkiye sahip olmaktadır. Kısmen bölünmede, tam bölünmede, mevcut bir şirkete bölünmede veya yeni bir şirket kuruluşu ile bölünmede tescil ile bölünme hüküm ifade etmekte ve bu bölünme türlerinin tamamı kuruluşta pay sahipliğinin aslen kazanmada olduğu gibi pay defterine kaydedilmektedir.

Bölünen şirketin ortakları yeni kurulan veya mevcut olan devralan şirketin sermayesine yaptıkları katkı oranında pay alabilecektir. Bununla birlikte asimetric bölünme ile pay oranı korunmaksızın da pay sahipleri pay alabilmektedir. Bölünmede pay defterine kayıt ile pay defteri de pay sahipliğinin ispatı için kullanılacak bir araç olmaktadır. Pay defterinde bulunan kayıt aksi ispat edilebilir bir karinedir. Bu sebeple bölünmeden sonra pay defterine kaydedilen pay sahibinin pay sahipliğini pay defteri ile ileri sürerse karşı taraftan aksini ispat etmesi beklenecektir.²⁵² Bölünmeden sonra devralan şirkette yapılan ilk genel kurulda tutulan hazır bulunanlar listesinde imzası bulunan devralan şirketin pay sahipleri pay sahipliğini bu hazır bulunanlar listesi ile ispatlama imkânı bulabilecektir.

---

konulması sonucu kurulan diğer şirkete karşı da ileri sürülebilecektir. Bu durumda, M.. A.. 'nin bölünmesi ile kurulan G.. A.. 'de kurucu hisse senedi ihdas edilmemesi sonucu kurucu hisse senedi sahiplerinin bu nedenle uğradığı zararların kurulan yeni şirket olan G.. A... tarafından karşılanması gerekmektedir. Bu itibarla mahkemece davacıların hak sahibi olduğu şirketin bölünmesi suretiyle kurulan G.. A.. 'nin kurucu hisse senedi ihdas etmemesi nedeniyle davacıların bu şirketten uygun bir tazminat isteyebileceklerinin kabul edilerek, buna göre karar verilmesi gerekirken, davacıların bu yöndeki istemleri üzerinde durulmaması doğru görülmemiş olup, kararın bu nedenle davacılar yararına bozulması gerekmektedir.”

²⁵² TEKİNALP Ünal, age, s. 97.

3.1.4.4. Pay Senedi ve İlmühaber ile İspat

Bölünmede pay sahipliğinin pay senedi ve ilmühaberle ispatı, devralan şirketin pay senedi veya ilmühaber çıkardığı takdirde mümkün olmaktadır. Bölünmede kuruluşta olduğu gibi pay senedi veya ilmühaber çıkarılabilmektedir. Pay senedini veya ilmühberi elinde bulunduran pay sahibi pay sahipliğini bu senet veya ilmühaber ile ispatlayabilmektedir.

Bölünme ile bölünen anonim şirket pay sahiplerine bölünme sözleşmesinde yazıldığı üzere yeni kurulan veya devralan anonim şirketin varsa pay senetleri verilmelidir.²⁵³

3.1.5. Tür Değiştirmede Aslen Kazanmada İspat

3.1.5.1. Genel Olarak

Herhangi bir şahıs şirketi veya sermaye şirketi tür değiştirerek anonim şirkete dönüşebilmektedir. Tür değiştirmede yönetim kurulunca tür değiştirme planı ve yeni türün şirket sözleşmesi (anonim şirket için esas sözleşme) hazırlanmalıdır. Daha sonra yönetim kurulu tarafından tür değiştirme raporu hazırlanmalı ve genel kurulca tür değiştirme kararı alınmalıdır. Tür değiştirme kararının tescili ile tür değiştirme hukuki geçerlilik kazanmaktadır. Tür değiştirmede yeni türün şirket sözleşmesi bir nevi kuruluşta şirket sözleşmesi hazırlanması gibidir. Pay sahipleri tür değiştirmenin tescili ile yeni şirketin pay sahipliğini kazanmaktadır.²⁵⁴

Pay sahiplerinin pay sahipliği tür değiştirme planı, esas sözleşme, tescil, pay defteri, hazır bulunanlar listesi, pay senedi veya ilmühaber ile ispatlanabilmektedir.

---

²⁵³ PULAŞLI Hasan, age, s. 318.

²⁵⁴ KAYIHAN Şaban, age, s. 109; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 70.

3.1.5.2. Tür Değişirme Planı, Esas Sözleşme ve Ticaret Siciline Tescil ile İspat

Tür değişirme planı TTK m. 185'te düzenlenmiştir. Buna göre tür değişirme planında şirketin tür değişirmeden önceki ve sonraki ticaret unvanı, merkezi ve yeni türe ilişkin ibare, yeni türün şirket sözleşmesi ve pay sahiplerinin tür değişirmeden sonra sahip olacakları payların sayısı, cinsi ve tutarı veya değişirmeden sonra pay sahiplerinin paylarına ilişkin açıklamaları yer alması gerekmektedir.²⁵⁵

Tür değişirme tek bir şirketi ilgilendirdiği için bir sözleşme değil, tek taraflı bir tür değişirme planının hazırlanması gerekmektedir. Tür değişirmenin hükümleri ve uygulaması birleşmede olduğu gibidir.²⁵⁶

TTK m. 185/1-c²⁵⁷ uyarınca tür değişirme planında pay sahiplerinin pay sahipliğinin tespitine yarayacak açıklamalara yer verilmektedir. Tür değişirme planı ile 185/1-b uyarınca düzenlenen esas sözleşme pay sahipliğinin ispatı konusunda yardımcı olmaktadır. Kuruluşta esas sözleşme ile ispat konusunda yapılan açıklamalar burada da geçerlidir. Tür değişirme kararının tescili ile tür değişikliği geçerli olmaktadır. Tescil de ispat açısından geğmişte yapılan açıklamalarda olduğu gibi yararlı olabilmektedir.

Yargıtay kararında pay sahibinin tür değişikliğinde yeni türe geğişte etkilenen hak ve borçların her bir pay sahibi için etkili olması adına açılan davayı kabul etmiştir. Anonim şirkete dönüştürülen limited şirket için tür değişirme planında yapılan ve pay dağılımı hesabından anlaşılan her bir ortak için sermaye artırılmasının her bir pay sahibi için olduğuna dair karar verilmiştir.²⁵⁸ Henüz tür değişirmeden sonra pay sahipliğinin

---

²⁵⁵ PULAŞLI Hasan, age s. 361; KAYIHAN şaban, age, s. 107-108; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 93.

²⁵⁶ KAPLAN İbrahim, age, s. 44-45.

²⁵⁷ TTK m. 185/1-c: "Tür değişirme planı... ortakların tür değişirmeden sonra sahip olacakları payların sayısını, cinsini ve tutarını veya tür değişirmeden sonra ortakların paylarına ilişkin açıklamaları, içerir."

²⁵⁸ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2017/4283 E. 2019/3599 K. sayılı ve 09.05.2019 tarihli kararı: "Davacı-karşı davalı vekili, davalının 01/01/2006 tarihli ortaklık sözleşmesinin 3. maddesi gereğince %25 hisse ile ortak olduğunu, 21/06/2007 tarihinde davacı şirketin nev'i değişikliğine giderek Kasmet İnşaat Sanayi Ticaret A.Ő. unvanını alarak tescil edildiğini ve faaliyetlerine devam ettiğini, 01/01/2006 tarihli ortaklık sözleşmesinin 10. maddesi gereğince nev'i değişikliğinin kararlaştırıldığını, protokoldeki tüm maddelerin Kasmet İnşaat Sanayi Ticaret A.Ő. içinde geçerli olduğunu, 01/01/2006 tarihli Kasmet İnşaat Sanayi

ispatı ile ilgili Yargıtay önüne gelmiş yeterince uyuşmazlık bulunmamaktadır. Bu sebeple tür değiştirme için de daha önce kuruluşta aslen kazanmada ve birleşmede aslen kazanmada yapılan açıklamalar ve açıklanan Yargıtay görüşleri dikkate alınması yerinde olacaktır.

3.1.5.3. Pay Defteri ve Hazır Bulunanlar Listesi ile İspat

Tür değiştirmede aslen kazanma ticaret siciline tescil ile hüküm doğurmaktadır. Bu nedenle daha sonra yapılacak olan pay defterine kayıt kurucu değil açıklayıcı etkiye sahip olmaktadır. Kuruluşta aslen kazanmada olduğu gibi tür değiştirmede pay defterine kayıt açıklayıcı etkiye sahip olmakta ve pay sahipliğinin ispatı için yararlanabilecek bir kayıt olmaktadır. Pay defterinde bulunan kayıt aksi ispat edilebilir bir karinedir. Bu sebeple tür değiştirmeden sonra pay defterine kaydedilen pay sahibinin pay sahipliğini pay defteri ile ileri sürerse karşı taraftan aksini ispat etmesi beklenmektedir.²⁵⁹ Tür değiştirmeden sonra devralan şirkette yapılan ilk genel kurulda tutulan hazır bulunanlar listesinde imzası bulunan devralan şirketin pay sahipleri pay sahipliğini bu hazır bulunanlar listesi ile ispatlama imkânı bulabilmektedir.

Ticaret Ltd. Şti'nin ilk pay dağılımı hesabında açıkça görüleceği üzere tespit edilen sermayenin her bir ortak yönünden 192.000,00 TL olduğunu, sermayenin arttırılmasıyla 30/06/2011 tarihi itibariyle davalının davacı şirkete sermaye koyma borcunun 555.754,00 TL olduğunu, davalının şirket ortağı olarak koymak zorunda olduğu nakdi sermaye borcu yerine müvekkili şirkete 4 adet taşınmaz devrettiğini, bu taşınmazların davalının sermaye borcu tamamlandığında iade edileceğinin kararlaştırıldığını, davalının sermaye borcunu yerine getirmediğini, taşınmazların davacı şirketin Şekerbank ve İş Bankası'ndan çekilen kredilerin teminatı olarak gösterildiğini, takibe düşmemek için 4 taşınmazın kredilerin kapatılmasında kullanılacağıının, satış gelirinin ise davalının sermaye borcundan mahsup edileceğinin bildirildiğini ileri sürerek; asıl davada dava konusu taşınmazların davalının ödenmeyen sermaye borcu yerine davacı şirkete verildiğinin tespitine, mümkün olmadığı taktirde fazlaya ilişkin hakları saklı kalarak şimdilik 20.000,00 TL'nin temerrüt faizi ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.... Mahkemece, iddia, savunma, bilirkişi raporu ve dosya kapsamına göre; asıl davanın reddine, karşı davanın kabulüne, 334.271,00 TL'nin davacı karşı davalı şirketten dava tarihinden itibaren yasal faiz ile birlikte tahsili ile davalı karşı davacı ...'a ödenmesine dair verilen kararın davacı-karşı davalı şirket vekilince temyizi üzerine karar Dairemizce bozulmuştur.”

²⁵⁹ TEKİNALP Ünal, age, s. 97.

3.1.5.4. Pay Senedi ve İlmühaber ile İspat

Tür değiştirmede pay sahipliğinin pay senedi ve ilmühaberle ispatı farklı bir özellik arz etmemektedir. Kuruluşta pay sahipliğinin kazanılmasında pay senedi ve ilmühaber çıkarılması ve bunlarla pay sahipliğinin ispatlanması için geçerli olan koşullar ve hükümler burada da geçerlidir.

3.2. Limited Şirkette Aslen Kazanmada İspat

3.2.1. Kuruluşta ve Sermaye Artırımında Aslen Kazanmada İspat

3.2.1.1. Genel olarak

Limited şirketlerde de tüzel kişilik ve kuruluşta pay sahipliğinin kazanılması ticaret siciline tescil ile meydana gelmektedir. Pay sahipleri şirket sözleşmesini imzalaması ve koymayı taahhüt ettiği sermayenin en az dörtte birini ödemesi ile kuruluş için aranan koşullar gerçekleşiş olmaktadır. Daha sonra ise ticaret siciline tescil ile şirket tüzel kişilik kazanmaktadır.²⁶⁰

Sermaye artırımında aslen kazanmada ise pay sahipliğinin kazanılması kuruluşta aslen kazanmada olduğu gibi tescil ile meydana gelmektedir. İç kaynaklardan sermaye artırımında mevcut pay sahipleri dış kaynaklardan sermaye artırımında ise yeni payları edinenler ticaret siciline tescil ile pay sahipliğini kazanmaktadır. Limited şirkette pay sahipliğinin kuruluşta ve sermaye artırımında aslen kazanılmasının ispatı konusunda ise ispat araçları genel olarak anonim şirkette anlatılan ispat araçları ile benzerlik göstermektedir.²⁶¹

Kısaca belirtmek gerekirse pay sahibi limited şirkette kuruluşta ve sermaye artırımında pay sahipliğini kazandığını ispatlamak için imzası bulunan şirket sözleşmesi, ticaret siciline tescil, pay defteri, pay senedi ve hazır bulunanlar listesini kullanabilmektedir.

---

²⁶⁰ DEDEAĞAÇ Ender, age, s. 26-27; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 415.

²⁶¹ BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 464-466; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 457.

3.2.1.2.Şirket Sözleşme ve Ticaret Siciline Tescil ile

Limited şirketin şirket sözleşmesinin pay sahipleri tarafından imzalanması ile şirket kurulmuş olsa dahi şirketin tüzel kişilik kazanması ve pay sahipliğinin kazanılması için ticaret siciline tescil şarttır. Aynı durum sermaye artırımı kararında da geçerlidir. Tescil ile limited şirket sözleşmesinin borçlar hukuku sözleşmesi niteliğinden çıkarak limited şirket sözleşmesi haline gelmesi durumu 3. kişilere ve sözleşmeyi imzalamayan ancak sonradan pay sahibi olacak olan kişilere de etkili hale gelmesi anlamına gelmektedir.²⁶²

Şirket sözleşmesi kurucu pay sahipleri ile sonradan dahil olan pay sahipleri için bağlayıcılık açısından farklılık göstermemektedir.²⁶³ Fakat pay sahibi olduğunu ispat etmek isteyen kurucu pay sahipleri şirket sözleşmesinde bulunan imzaları ve hatta eklenmiş ise sözleşmede kurucu pay sahibi olduğunu belirten hükümler aracılığıyla pay sahipliğini ispat edebilecektir. Bununla birlikte sermaye artırımında da imzası bulunan sermaye artırımında pay sahipliğini kazanan pay sahibi imza attığı şirket sözleşmesi ile pay sahipliğini ispatlayabilecektir.

Kurucu pay sahiplerinin paylarında değişiklik olmaksızın yapılan sermaye artırımında şirkete katılan yeni pay sahipleri kazandıkları payları aslen kazanmış olmaktadır. Bu durumda şirket sözleşmesinin en azından sermaye miktarını belirleyen maddeleri değiştirilmelidir.²⁶⁴ Böylece şirket sözleşmesinde meydana gelen değişiklik ile şirket sözleşmesine imza atan pay sahipleri bu sözleşme ile pay sahipliğini ispatlayabilmektedir.

Tescil ile limited şirketlerde kuruluş tamamlanmış olmakta ve şirket tüzel kişilik kazanmaktadır. 3. kişiler açısından tescil ile şirket hüküm ifade etmektedir. TMK m. 7

---

²⁶² İYİĞÜN Serdar, "Limited Şirket Sözleşmesi" Leges Hukuk Dergisi, Cilt 12 Sayı 143, 2014, s. 131-132; ŞENER Oruç Hami, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, Seçkin Yayınları, Ankara, 2017, s. 78; KAYIHAN Şaban, age, s. 305.

²⁶³ BALSEVER Sergül, Limited Şirket Sözleşmesi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2017, s. 27.

²⁶⁴ ÖNAL Buket Sayın, Limited Şirketlerde Ortakların Sorumluluğu, Adalet Yayınları, Ankara, 2006, s. 29; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 457.

uyarınca tescil ispat aracıdır. Buna göre ticaret sicili resmi sicil olduğu için belgeledikleri olguların doğruluğuna kanıt oluşturmaktadır. Ticaret siciline tescilin ispat aracı olmasının önemli bir sebebi tescilden önce yalnızca pay sahipleri arasında imzalanmış ve pay sahiplerini bağlayan bir sözleşme iken tescil ile hukuken geçerli bir durum yaratılmış olmasıdır.

Ticaret sicilinin olumlu etkisi gereği ticaret siciline tescil edilen kayıtlar 3. kişiler tarafından bilindiği kabul edilmektedir. Tescil edilen kayıt ile gerçek durum arasında farklılık varsa 3. kişilerin gerçek durumu bildikleri ispat edilmediği sürece aksi ispatlanıncaya kadar ticaret sicilinde bulunan kayıtlar doğru kabul edileceği için tescil edilen kayda güveni korunmaktadır.²⁶⁵

Kuruluşa veya sermaye artırımında ticaret siciline tescil ile şirket esas sözleşmesinde imzaları ve bazı durumlarda ismi bulunan pay sahipleri pay sahipliğini bu şirket sözleşmesine dayanarak ispatlama imkânı bulmaktadır.

3.2.1.3. Pay Defteri ile İspat

Limited şirketlerde pay defteri müdürün tutmakla yükümlü olduğu pay sahiplerini ve sahip oldukları payları tespit edebilmeye yarayan defterdir. Pay defterindeki kayıtlar kurucu değil açıklayıcıdır. Kuruluşa veya sermaye artırımında pay sahipliğini kazanan pay sahibi şirket müdüründen deftere yazılması için talepte bulunabilmektedir. Bununla birlikte müdürün defteri re'sen tutması görevidir. Pay sahiplerinin kaydedildiği pay defteri pay sahiplerini ve esas sermaye paylarını teşhis ve ispata yarayabilmektedir. Fakat anonim şirketlerde de açıklandığı üzere, pay defterindeki kayıtlar aksi ispatlanabilir kayıtlardır.²⁶⁶

Limited şirketlerde TTK m. 594 uyarınca pay defterine pay sahiplerinin adı, adresi, sahip olduğu esas sermaye payının sayısı, esas sermaye paylarının devirleri ve

---

²⁶⁵ DİNÇ Serhan, age, s. 51-58.

²⁶⁶ PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt III, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s. 2748-2749; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 468; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 446.

geçişleri ile itibari değerleri, grupları ve esas sermaye payları üzerindeki intifa ve rehin hakları sahiplerinin adı ve adresleri yazılmaktadır. Pay defterine kayıt pay sahipliğinin ispatı için karinedir. Fakat bu karineni aksinin ispatlanması her zaman mümkündür. Pay defteri ticari bir defter olduğu için pay defterine yazılan kayıtların dayanağının bulunması gerekmektedir.²⁶⁷ Bu sebeple aksi ispat edilebilir olmakla birlikte pay defteri pay sahipliğinin ispatlanması için önemli bir delil olarak değerlendirilmektedir.

Kuruluşta veya sermaye artırımında pay sahipliğini aslen kazanan pay sahibi pay defterine müdür tarafından re'sen veya talebi üzerine kaydedilerek bu kayda dayanarak pay sahipliğinin ispatı imkânı bulabilmektedir.

3.2.1.4. Pay Senedi ile İspat

Limited şirketlerde hamiline yazılı pay senedi çıkarılamayacağı daha önce belirtilmişti. TTK m. 593/2 uyarınca nama yazılı senet çıkarılabileceği gibi ispat aracı olarak da pay senedi çıkarılabilmektedir. Nama yazılı çıkarılan senetler ise pay sahipliğinin ispatı bakımından kolaylık sağlayabilmektedir.

Pay sahipleri anonim şirketlerin aksine limited şirketlerde şirketten kendi paylarının senede bağlanmasına ilişkin talep hakkına sahip değildir. Şirket kendiliğinden pay senetleri çıkarmaya karar verebilmektedir. Uygulamada anonim şirketlerin aksine limited şirketlerde genellikle payların senede bağlanmaması tercih edilmektedir.²⁶⁸

Limited şirketlerde nama yazılı senetler doktrinde tartışmalı olmakla birlikte kanaatimizce kıymetli evrak vasfına haiz değildir. Zira pay devri için imzaların noterde onayı şartı aranmakta ve nama yazılı senet olması devir ve dolaşım kolaylığı sağlamamaktadır.²⁶⁹ Limited şirketlerdeki nama yazılı senetler anonim şirketlerdeki nama

---

²⁶⁷ ALTAŞ Soner, Sermaye Şirketlerinde ve Kooperatiflerde Pay Defteri, Seçkin Yayınları, Ankara, 2020, s. 25-26; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 434.

²⁶⁸ ŞENER Oruç Hami, age, s. 269; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 469.

²⁶⁹ ALTAŞ Soner, age, s. 196; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 469; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 434; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 446; PULAŞLI Hasan, age, s. 2746.

yazılı pay senetlerinin aksine emre yazılı değildir ve ciro ile devredilememektedir. Nama yazılı limited şirket payları nama yazılı senetlerdir.²⁷⁰

Nama yazılı limited şirket pay senetleri ispat ve pay devrinde bazı kolaylıklar sağlayabilmektedir.²⁷¹ Limited şirketlerde pay senetleri ister ispat vasıtası olarak olsun isterse nama yazılı senet olsun ilk fonksiyonu ispat fonksiyonudur. Bu çerçevede pay sahipliğini ispat edebilmesi açısından ispat aracı olarak çıkarılan pay senetlerinde şirketin ticaret unvanı, sermayesinin miktarı, pay sahibinin adı ve soyadı, adresi sahip olduğu sermaye pay miktarı gibi bilgileri; nama yazılı çıkarılan limited şirket senetleri ise pay sahibine dair bilgiler içermelidir. Nama yazılı senetlerde emre kaydı bulunmamalıdır.²⁷²

Kuruluşta veya sermaye artırımında pay sahipliğini kazanan limited şirket pay sahibi şirket tarafından kendisi adına çıkarılan ispat senedi veya nama yazılı senet ile pay sahipliğini ispatlayabilmektedir.

Yargıtay kararlarında²⁷³ limited şirket paylarının bir senede ispat aracı olarak veya nama yazılı senede bağlanabileceği belirtilmiştir. Aynı kararda pay senetlerinin devrinin ortaklık haklarının devir ve temlik sonucunu doğurmayacağı ve pay senedine dayanılarak bu haklar üzerine rehin ve haciz konulamayacağı belirtilmektedir. Pay senedinin teslimi ortaklık hakkının devrini sağlamadığından pay senedinin haczedilmesi borçlunun limited şirketteki ortaklık payının haczedildiği sonucunu doğurmamaktadır. Bu karardan da ispat vasıtası olan pay senedinin payı temsilen doğrudan kullanılamayacağı pay sahipliğinin ispat için kullanılabilmesi anlaşılmaktadır.

3.2.1.5. Hazır Bulunanlar Listesi ile İspat

Hazır bulunanlar listesi ile ispat konusunda TTK m. 617/3 uyarınca anonim şirketlere ilişkin hükümler limited şirketler için de kıyas yoluyla uygulama alanı bulmaktadır. Limited şirketin yönetim organı olan müdürler pay defterine göre toplantıya

---

²⁷⁰ ŞENER Oruç Hami, age, s. 270.

²⁷¹ DOĞRUSÖZ KOŞUT Hanife, age, s. 367; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 469.

²⁷² ŞENER Oruç Hami, age, s. 270-272.

²⁷³ Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 2013/22119 E. 2013/30474 K. sayılı ve 30.09.2013 tarihli kararı, Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 2013/3150 E. 2013/15806 K. sayılı ve 26.04.2013 tarihli kararı.

katılma hakkı bulunanları gösteren listeyi hazırlamaktadır. Pay defterindeki kayıtlar hazır bulunanlar listesi için esas alınmaktadır. Bu sebeple pay defterine kayıt şirket için bağlayıcıdır. Müdürler tarafından hazırlanmış bulunan listenin pay sahipleri tarafından imzalanması ile liste hazır bulunanlar listesi ismini almaktadır. Hazır bulunanlar listesi pay sahipliğinin kazanılmasında hiçbir etkiye sahip değildir yalnızca pay sahipliği için açıklayıcı bir belgedir.²⁷⁴ Bu yönüyle de pay sahipliğinin ispatında kullanılabilir.

Hazır bulunanlar listesinin ispat fonksiyonu düşünüldüğünde aslen pay sahipliğinin ne şekilde kazanıldığı konusu çok önem arz etmemektedir. Zira hazır bulunanlar listesinin imzalanacağı genel kurul öncesinde pay defterine kaydedilmiş olmak pay sahibinin hazır bulunanlar listesinde isminin bulunacağı ve dolayısıyla bu tutanak ile pay sahipliğini ispatlayabileceği anlamına gelmektedir.

Müdürler tarafından hazırlanan listede pay sahiplerinin ad soyadı veya unvanları, adresleri, pay miktarları, payların itibari değerleri, şirketin esas sermesi, aslen ve temsil yoluyla katılacakların imza yerleri gibi bilgiler gösterilmektedir.²⁷⁵ Daha sonra hazır bulunan pay sahipleri veya temsilcilerinin imzalaması ile hazır bulunanlar listesi halini alan tutanakta bu bilgiler doğrultusunda pay sahipliği ispatlanabilmektedir.

3.2.3. Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirmede Aslen Kazanmada İspat

3.2.3.1. Genel olarak

Limited şirketlerde birleşme, bölünme ve tür değiştirme yolu ile de pay sahipliğinin aslen kazanılması mümkündür. Birleşme devralma şeklinde ve yeni kuruluş şeklinde mümkündür. Devralma şeklinde birleşmede devralan şirket varlığını sürdürürken devrolunan şirket sona ermektedir. Devralma şeklinde birleşmede kural olarak devrolunan şirketin pay sahipleri devralan şirkette pay sahipliğini kazanmaktadır. Yeni kuruluş şeklinde birleşmede ise kural olarak birleşmeye karar veren şirketler sona

---

²⁷⁴ ŞENER Oruç Hami, age, s.569; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 438.

²⁷⁵ BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 438.

ermekte pay sahipleri yeni kurulan şirkette pay sahipliğini kazanmaktadır.²⁷⁶ . Birleşmede pay sahipliği birleşme sözleşmesi, ticaret siciline tescil, pay defteri, hazır bulunanlar listesi, pay senedi veya ilmühaber ile ispat edilebilmektedir.

Bölünmede ise şirketin malvarlıklarını kısmen veya tamamen başka bir şirkete devretmesi ile pay sahipleri devralan şirkette pay sahipliğini kazanmaktadır. Bölünme tam bölünme ve kısmi bölünme olarak gerçekleşebilmektedir. Tam bölünmede şirketin mevcut veya yeni kurulacak en az 2 şirkete malvarlığının tamamı geçmektedir. Kısmi bölünmede ise şirketin malvarlığının bir kısmı bölünerek mevcut veya yeni kurulan şirkete geçmektedir. Bölünmede bölünen şirketin pay sahipleri devralan şirkette payları oranında pay sahibi olmaktadır.²⁷⁷ Bölünmede de birleşmede olduğu pay sahipliği sözleşme, tescil, pay defteri, hazır bulunanlar listesi, pay senedi veya ilmühaber ile ispat edilebilmektedir.

Tür değiştirmede yönetim kurulunca tür değiştirme planı ve yeni türün şirket sözleşmesi hazırlanmalıdır. Daha sonra yönetim kurulu tarafından tür değiştirme raporu hazırlanıp genel kurulca tür değiştirme kararı alınmaktadır. Tür değiştirme kararının tescili ile tür değiştirme hukuki geçerlilik kazanmaktadır. Tür değiştirmede yeni türün şirket sözleşmesi bir nevi kuruluşta şirket sözleşmesi hazırlanması gibidir. Pay sahipleri tür değiştirmenin tescili ile yeni şirketin pay sahipliğini kazanmaktadır. Pay sahiplerinin pay sahipliği tür değiştirme planı, esas sözleşme, tescil, pay defteri, hazır bulunanlar listesi, pay senedi veya ilmühaber ile ispatlanabilmektedir.

3.2.3.2. Birleşme, Bölünme Sözleşmesi, Tür Değiştirme Planı ve Ticaret Siciline Tescil ile İspat

Birleşme sözleşmesi, bölünme sözleşmesi ve tür değiştirme planı ile ilgili açıklamalar anonim şirketlerde aslen kazanılan pay sahipliğinin ispatı bahsinde

---

²⁷⁶ PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt I, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s. 211-212; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 60.

²⁷⁷ ÇELİK Aytakin, Ticaret Hukuku, Seçkin Yayınları, Ankara, 2014, s. 138-139; PULAŞLI Hasan, age, 303-304.

açıklanmıştı. Birleşme sözleşmesi²⁷⁸, bölünme sözleşmesi²⁷⁹ ve tür değiştirme planı²⁸⁰ pay sahibine ve sahip olduğu paylara ilişkin belirleyici açıklamalar içermektedir. Dolayısıyla pay sahipliğinin ispatı ile ilgili çıkabilecek uyuşmazlıklarda bu sözleşmeler ve plan pay sahipliğinin ispatına yarayabilmektedir.

TTK m. 146’da belirtilen unsurları içeren yönetim kurulunca imzalanan birleşme sözleşmesi genel kurulca onaylanmaktadır. Şirket birleşmesi ticaret siciline tescil ile hukuken geçerli hale gelmektedir.²⁸¹ Bölünme sözleşmesi ve bölünme planı da pay sahipliğini ispatlamak için kullanılabilir ise de bölünmenin hüküm ifade edebilmesi için birleşme olduğu gibi bölünme raporu, bölünme kararı ve nihayet ticaret siciline tescil gereklidir. Tescil ile bölünme hüküm ifade etmektedir.²⁸² Tür değiştirmede de tür değiştirme kararının tescili ile tür değişikliği geçerli olmaktadır.

3.2.3.3. Pay Defteri ve Hazır Bulunanlar Listesi ile İspat

Birleşme, bölünme ve tür değiştirmede aslen kazanma ticaret siciline tescil ile hüküm doğurmaktadır. Bu nedenle pay defterine kayıt kurucu değil açıklayıcı etkiye sahip olmaktadır. Pay sahipleri devralma yoluyla birleşmede sermaye artırımını yoluyla pay sahipliğini aslen kazanmada olduğu gibi, yeni bir şirket kurma yoluyla birleşmede ise kuruluşta pay sahipliğini aslen kazanmada olduğu gibi pay defterine kaydedilmektedir. Pay sahipleri kısmen bölünmede, tam bölünmede, mevcut bir şirkete bölünmede ve yeni bir şirket kuruluşu ile bölünmede bölünme tescil ile hüküm ifade etmekte ve bu bölünme türlerinin tamamı kuruluşta pay sahipliğinin aslen kazanmada olduğu gibi pay defterine kaydedilmektedir. Kuruluşta aslen kazanmada olduğu gibi tescil ile hüküm doğuran tür değiştirmede de pay defterine kayıt açıklayıcı etkiye sahip olmakta ve pay sahipliğinin ispatı için yararlanabilecek bir kayıt olmaktadır. Pay defterinde bulunan kayıt aksi ispat edilebilir bir karinedir.

---

²⁷⁸ Birleşme sözleşmesinin içeriği için bkz. BOZKURT Tamer, age, s. 414- 415.

²⁷⁹ Bölünme sözleşmesinin içeriği için bkz. PULAŞLI Hasan, age, s. 315.

²⁸⁰ Tür değiştirme planının içeriği için bkz. KAPLAN İbrahim, age, s. 44-45.

²⁸¹ KAPLAN İbrahim, age, s. 31; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 65.

²⁸² BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 83-88; PULAŞLI Hasan, age, s. 314.

Birleşme, bölünme ve tür değiştirmeden sonra devralan şirkette yapılan ilk genel kurulda tutulan hazır bulunanlar listesinde imzası bulunan devralan şirketin pay sahipleri pay sahipliğini bu hazır bulunanlar listesi ile ispatlama imkânı bulabilmektedir.

3.2.3.4. Pay Senedi ve İlmühaber ile İspat

Birleşme, bölünme ve tür değiştirmede pay sahipliğinin pay senedi ve ilmühaberle ispatı devralan şirketin pay senedi veya ilmühaber çıkardığı takdirde mümkün olmaktadır. Kurulda olduğu gibi birleşme, bölünme ve tür değiştirmede de pay senedi veya ilmühaber çıkarılabilmektedir. Pay senedini veya ilmühberi elinde bulunduran pay sahibi pay sahipliğini bu senet veya ilmühaber ile ispatlayabilmektedir. Birleşme, bölünme veya tür değiştirme ile birleşen/bölünen/türü değişen limited şirket pay sahiplerine birleşme sözleşmesinde yazıldığı üzere yeni kurulan veya devralan anonim şirketin varsa pay senetleri verilmektedir.²⁸³

4. Devren Kazanmada İspat

4.1. Anonim Şirkette Devren Kazanmada İspat

4.1.1. Devredenin İradesi ile Devren Kazanmada İspat

Anonim şirketlerde pay sahipliğinin devren kazanılması çıplak payın devri veya pay senedinin devri ile mümkündür. Bu devir şeklinde devreden pay sahibi kendi iradesiyle payını devralana devretmektedir.

---

²⁸³ KAVAK Ahmet, age, s. 60; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 446.

4.1.1.1 Çıplak Payın Devrinde İspat

a. Genel olarak

Anonim Şirketlerde payların senede bağlanmasının Şart olmadığını çıplak payların da olabileceğine ve devredilebileceğine anonim Şirketlerde senede bağlanmamış(ıplak) payın devren kazanılması başlığında deėinilmiŐti. Çıplak paylar herhangi bir senede bağlanmadığı için nama yazılı ve hamiline yazılı senetlere göre bu paylarda pay sahipliğinin kazanılmasının ispatlanması daha zordur. Çıplak payın devri daha önce de açıklandığı üzere alacağın temliki hükümlerince gerçekleştirilebilmektedir. Buna göre çıplak payın devrinde yazılı bir devir sözleşmesinin yapılması gerekmektedir. Çıplak payı devralan pay sahibi pay sahipliğini ispatlamak için çeşitli imkanlara sahip olmaktadır Bedeli tamamen ödenmemiş çıplak payın devri için anonim Şirketin onayı gerekmektedir.²⁸⁴ Dolayısıyla bedeli tamamen ödenmemiş payın kazanılmasında ispat bakımından bir sakınca bulunmamaktadır. Devir Şirketin onayı ile gerçekleştiği için pay sahipliğinin ispatı konusunda herhangi bir sıkıntı yaŐanmayacak daha önce belirtilen herhangi bir ispat aracı ile pay sahipliğinin ispatlanabilmesinin yanı sıra onayın verildiği tutanak ile de ispatlanabilecektir. Bedeli tamamen denmiŐ çıplak paylarda ise böyle bir Şart olmadığı için Şirketin onayı aranmayıp pay devir sözleşmesi ile devredilebilmektedir. Bu başlıkta bedeli tamamen denmiŐ çıplak payın devri üzerinde durularak devir için Şirketin onayı gereken bedeli tamamen ödenmemiş çıplak payların devrine ayrıca değinilmeyecektir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararına²⁸⁵ göre geçerli Şekilde yapılmış devir sözleşmesi ile pay devri gerçekleşmiş olmaktadır. Şirkete bildirme ve pay defterine kayıt

---

²⁸⁴ ÖZDAMAR Emine, age, s. 55; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 313.

²⁸⁵ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 2014/11-801 E. 2014/891 K. sayılı ve 12.11.2014 tarihli kararı Őoyledir: “...davalının B. A.Ő.'de sahip olduğu 9780 adet hisseyi davacılara alacağın temliki hükümlerine göre geçerli Şekilde devir ettiği, bu devrin dava dışı Şirkete bildirilmediği, davacıların ancak bu devir sözleşmesinde açıklanan hisseler ile dava tarihine kadar bu hisseler nedeniyle bedelsiz sermaye artırımını sonucu elde edilebilecek hisseleri davalıdan talep edebilecekleri dikkate alınmadan, yazılı gerekçe ile hüküm kurulması doğru görülmemiş, kararın bozulması gerekmiştir... Faks ekim tarihi itibarıyla A. A.Ő. Çok küçük de olsa B. A.Ő.'de halen hissedardır. Bu tarihten önce davalı tarafından B. A.Ő.'deki hisselerinin 9780 adedi 25.07.1994 tarihli sözleşme ile davacılara devir edilmiş olup, her ne kadar bu devir Şirkete bildirilmemiş ise de dava dışı B. A.Ő.'deki geliŐmelerden davacı . A.'ın haberdar edilmesi, aralarındaki iliŐkilere uygundur... Anonim Şirket tarafından henüz pay senedi ihraç edilmemiş olması ve ilmühaber dahi

ise şirkete karşı pay sahipliğinin ileri sürülebilmesi için gereklidir. Bu durumda pay defterine kaydedilmemiş olsa veya şirkete bildirilmemiş olsa dahi bedeli tamamen ödenmiş paylar devir sözleşmesi ile devredilebilmekte ve bu devir sözleşmesi ile pay sahipliği ispatlanabilmektedir.

Anonim şirketlerde gerek çıplak payın devrinde gerekse nama veya hamiline yazılı senetlerin devrinde ticaret siciline tescile gerek yoktur. Çıplak payın ve nama yazılı pay senedinin devrinde pay defterine kaydedildikten sonra pay sahibi paydan doğan haklarını şirkete karşı kullanma hakkına sahip olmaktadır. Hamiline yazılı senetlerde ise pay defterine kayda gerek olmaksızın pay sahibi paydan doğan haklarını kullanabilmektedir.²⁸⁶

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin bir kararında çıplak payın ticaret siciline tesciline ilişkin davada devralan pay sahibinin pay defterine kayıtla birlikte tüm haklarını kullanma ve şirkete karşı ileri sürme hakkı olduğuna ve davayı açan tarafın Ticaret Siciline işlenmesini talep etmekte ve pay sahibinin ticaret siciline işlenmesinde herhangi bir yararın bulunmadığı dolayısıyla aksi yöndeki kararın hukuki yarar yokluğundan bozulmasına karar verilmiştir.²⁸⁷

b. Pay Defteri ile İspat

Bedeli tamamen ödenmiş çıplak payların devri için şirketin onayı aranmasa da şirkete karşı devrin geçerli olması için TTK m. 417 uyarınca pay defterine kayıt gerekmektedir. Dolayısıyla aslen kazanmada olduğu gibi çıplak payın devrinde de pay defteri ile ispat mümkün olmaktadır. Pay defterine kayıt için payı devralan pay sahibi

---

çıkartılmaması, anonim şirkette pay devrine engel teşkil etmeyecektir. Anonim ortaklığın çıplak paylarının devri konusunda 6762 sayılı TTK'da bir hüküm bulunmamakta olup, payın devredilebilirliği ilkesi uyarınca, çıplak payın da senede bağlanmış paylar gibi serbestçe devredilebileceği, bu devrin 818 sayılı BK.nun 162 ve devamı (6098 sayılı TBK 183) maddelerine göre alacağın temlik hükümleri çerçevesinde olacağı kabul edilmiştir (Hayri Domaniç, Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, İstanbul 1988, s.1325; Hasan Pulaşlı, Şirketler Hukuk Şerhi, Ankara 2011, C.II, s.1261) ”.

²⁸⁶ PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt II, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s.1817; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 343.

²⁸⁷ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2015/4392 E. 2015/11374 K. sayılı ve 02.11.2015 tarihli kararı.

şirkete başvurarak deftere kaydını sağlamaktadır.²⁸⁸ Pay sahibi pay defterine kaydedildikten sonra pay sahipliğini pay defteri ile ispatlayabilirken devreden pay sahibi artık pay sahipliğini ileri sürememektedir.

Devreden birden fazla kişiye aynı payı devretmiş ise devir sözleşmesinin yapıldığı tarih esas alınarak önce yapılan sözleşmeye göre kimin hak sahibi olduğu tespit edilmelidir. Birden fazla kişiyle devir sözleşmesi yapıldıysa şirkete karşı ilk bildirimde bulunan kişi şirkete pay sahibi kabul edilmektedir. Daha sonra yapılan bildirimler şirketi bağlamamaktadır.²⁸⁹

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi birçok kararında²⁹⁰ pay defterinin çıplak pay devrinde pay sahipliğinin ispatı için karine oluşturacağına fakat bunun aksi ispat edilebilir bir karine olduğuna işaret etmiştir. Pay defterine pay sahipliğinin ispatı için dayanılabileceği fakat yalnızca pay defterine dayanılabilmesinin birçok riski barındırdığından bahisle aksi ispatlanabilir bir karine olduğu belirtilmiştir.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi bir kararında yazılı bir devir sözleşmesi olmadan sözlü olarak devir yapıp pay defterine yapılan kaydın geçersiz olduğuna karar vermiştir.²⁹¹ Buna göre pay defterine kaydedilmiş de olsa devir sözleşmesi yapılmaksızın yapılan devir ve bunun pay defterine kaydı geçersizdir. Böyle bir kayıt ile pay sahipliğini ileri süren devralan pay sahibine karşı devir sözleşmesi bulunmadığı dolayısıyla devrin geçersizliği ileri sürülebilecektir.

---

²⁸⁸ SEVİ Ali Murat, age, s.320; POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, Ortaklıklar Hukuku II, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019, s. 134; KAYIHAN Şaban, age, s. 260.

²⁸⁹ ÖZDAMAR Emine, age, s. 54.

²⁹⁰ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 1992/6626 E. 1993/6317 K. sayılı ve 08.10.1993 tarihli kararı şöyledir: *"O halde davalı şirketin usulüne uygun yapılmış pay devrini, pay defterine yazmaması usul ve kanuna uygun olmamıştır. Diğer taraftan pay defterine kayıt oy pakkına sahiplik açısından ahcak bir karine oluşturur. Pay sahipliği sıfatının ortaklıkça kabulü ve isbatı açısından sadece pay defterine dayanılırsa, defterin bulunmaması, düzenli kayıt yapılmaması, yazının gerçek dışı ve hatalı olması halinde ona mutlak bir anlam tanınmış olur ve bu şekildeki benimseme gerçek ortakların haklarının zayı olmasına neden olabilir. Oysa pay defterindeki kaydın aksi ispat edilene kadar bir karine oluşturacağına kabulü ve bu defterdeki kaydın kurucu değil bildirici ve açıklayıcı nitelikte olduğu mahkeme içtihatlarında ve Doktrinde benimsenmiş bulunmaktadır. (Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku. Prof. Tekinalp/Çamoğlu güncelleştirilmiş 5. Baskı. 1993 Sh. 455/965/a ve 526/1144 orada zikredilen Federal Mahkemenin (B.G.E. 90 II 164 sayılı içtihadı)."*

²⁹¹ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2015/8558 E. 2016/4154 K. sayılı ve 14.04.2016 tarihli kararı.

c. Hazır Bulunanlar Listesi ile İspat

Aslen kazanmada olduğu gibi devren kazanmada da hazır bulunanlar listesi ile ispat mümkündür. Senede bağlanmamış (çıplak) payı devren kazanan pay sahibi katıldığı son genel kurulun hazır bulunanlar listesi ile pay sahipliğini ispatlayabilmektedir.

Hazır bulunanlar listesi pay sahipliğine dair birçok bilgiyi içerdiği için pay sahibi olduğunu iddia eden kişi son genel kurula pay sahibi olarak katıldığını ve hazır bulunanlar listesinde isminin ve imzasının bulunduğunu ispatlayarak pay sahipliğini ispatlayabilmektedir.

d. Devir Sözleşmesi ile İspat

Senede bağlanmamış paylar alacağın devri hükümlerine göre devir sözleşmesi ile devredilebilmektedir. Buna göre pay devri için yazılı bir devir sözleşmesinin varlığı şarttır. Alacağın devrinde borçlunun rızasına gerek yoktur. Alacağın devrinde alacağın devretmeye elverişli olması ve tarafların devir üzerinde anlaşmaları şartları aranmaktadır. Alacağın devrinin usulüne uygun yapılması ile alacak yeni alacaklıya geçmektedir.²⁹²

Alacağın devri hükümleri uygulanacak olan senede bağlanmamış payların devrinde devir için şirketin rızasına ihtiyaç duyulmamaktadır. Devretmeye elverişli bir senede bağlanmamış payın devrinde şirketin onayı aranmaması için bedeli tamamen ödenmiş pay bulunması ve tarafların devir üzerinde anlaşması gerekmektedir.²⁹³

Devir sözleşmesi ile senede bağlanmamış payı devralan pay sahibi pay sahipliğini bu devir sözleşmesi ile ispatlayabilmektedir. Her ne kadar şirkete karşı pay sahipliğinin ileri sürülebilmesi için pay defterine kayıt şartı aranmaktaysa da ortaya çıkabilecek bir

---

²⁹² AYAN Mehmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Mimoza Yayınları, Konya, 2013, s.39-43; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 313.

²⁹³ PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt III, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s. 2052.

uyuşmazlıkta devralan pay sahibi pay defterine gerek olmaksızın pay sahipliğini geçerli bir devir sözleşmesi ile de ispatlayabilmektedir.

Yargıtay kararlarında herhangi bir pay devrini kısıtlayan hükmün şirket esas sözleşmesinde bulunmamasına rağmen senede bağlanmamış çıplak payların noterde yapılan devir sözleşmesi ile devralan pay sahibinin pay defterine kaydedilmemesini hukuka aykırı kabul ederek devir sözleşmesi esas alınmış ve pay sahipliğinin varlığı kabul edilerek pay defterine işlenmesine karar verilmiştir.²⁹⁴

Yargıtay tarafından pay devrinin ve devir taahhüdünün noterden yapılmasının zorunlu olmadığına belirttiği bir kararda yönetim kurulu tarafından pay defterine kayıt için bu koşul aranarak deftere kaydedilmenin reddedilmesinin doğru olmadığına karar verilmiştir. Bununla birlikte aynı kararında devir taahhüdünün pay devrinin şartlarını içermediğinden ötürü şartları karşılamadığı gerekçesi ile pay devri talebini reddetmiştir.²⁹⁵

---

²⁹⁴ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2014/7842 E. 2014/14825 K. sayılı ve 29.09.2014 tarihli kararı şöyledir: “Mahkemece, iddia, savunma ve benimsenen bilirkişi raporuna göre, davalının diğer davalı şirkette bulunan ve pay senedine bağlanmamış çıplak pay niteliğindeki tüm hissesini davacıya noterde yapılan hisse devir sözleşmesi ile 10.000 TL karşılığında sattığı, davalı ...'ın sahip olduğu pay miktarının 6.614 olduğunun belirlendiği, davalı şirket ana sözleşmesinde pay devrini kısıtlayan bir hüküm bulunmadığı gibi hissesini devreden ortağın ödenmemiş bir sermaye borcunun da bulunmadığı, hisse alımı ile haksız rekabet yaratılmasının amaçlandığı iddiasının ispatı bakımından da dosyaya somut bir delil ibraz edilmediği gerekçesiyle davanın kabulüyle davacının (6.614) hisse payının davalı şirketin ortaklar pay defterine hükmen işlenmesine karar verilmiştir.”.

²⁹⁵ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2017/2972 E. 2019/2143 K. sayılı ve 14.03.2019 tarihli kararı şöyledir: “Bu durumda, açıklanan hususlar nazara alındığında mahkemece faiz kaybı talebinin reddi kararı yönünden yazılı gerekçe yerinde görülse de anonim şirketlerde hisse devrinin ve hisse devir taahhüdünün noterden yapılması gerektiğine dair bir yasal zorunluluk bulunmadığından, hisse devrine ilişkin taahhütnamenin noterlikçe düzenlenmediği, oysa anonim şirketlerde hisse devir taahhütnamesinin noterde yapılması ve daha sonra da Yönetim Kurulunun onayına sunulmasıyla pay defterine kaydedilmesi gerektiği gerekçesiyle dava dışı anonim şirket hisse devri taahhüdüne dayalı hisse bedelinin tahsili talebinin reddi doğru olmamıştır. Ancak, 04/06/2007 tarihli “Taahhütname” ile davalının “Korusan A.Ş. deki hisselerinden kardeşleri ...'ya ve ...'ya aralarındaki ortaklık taksimatı mutabakata vardığında (aralarında uyum sağlandığında)....593'er pay devredeceğini taahhüt ettiği” görülmekte olup, söz konusu bu taahhüdün bedelli olup olmadığı, şartlarının neler olduğu, taahhütnamede geçen mutabakat ve uyum ifadeleriyle kastedilen anlaşmanın sağlanıp sağlanmadığı anlaşılamamaktadır. Taraflarca da taahhütnamenin şartlarının gerçekleştiği iddia ve ispat edilememiştir. Bu suretle, dava konusu edilen bu taahhütnameye dayalı olarak devir taahhüdünde bulunan hisselerin karşılığının istenemeyeceği kabul edilmelidir. Bu durumda açıklanan gerekçeyle davanın reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi doğru değilse de; davanın reddine ilişkin kararın ve Bölge Adliye Mahkemesi'nin davacılar vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin kararının yukarıda açıklanan gerekçe nedeniyle sonucu itibariyle

4.1.1.2. Nama Yazılı Pay Senetlerinin Devrinde İspat

a. Genel olarak

Nama yazılı pay senetleri pay sahipliğinin kazanılması başlığında anlatıldığı üzere kıymetli evraktır. Bu sebeple pay sahipliği senetten ayrı olarak ileri sürülememekte ve ayrı olarak başkasına devredilememektedir.²⁹⁶

Nama yazılı pay senetlerinin şirket sermayesinin yüzde onunu temsil eden azınlık pay sahipleri tarafından talepte bulunulması üzerine bastırılıp dağıtılması zorunlu hale gelmektedir. Aksi halde nama yazılı pay senetleri bastırma zorunluluğu bulunmamaktadır. Nama yazılı pay senetlerinin bastırılması pay sahiplerinin pay sahipliğini ispattan yoksun bırakılmaları ve pay devrinin sınırlandırılması gibi sakıncaların önüne geçmeye yaramaktadır.²⁹⁷

Nama yazılı pay senedi ile pay sahipliğinin devren kazanılmasında pay defterine kayıt önemli bir nitelik taşımaktadır. Pay devrinin şirkete karşı ileri sürülebilmesi için pay defterine kayıt gereklidir. Fakat pay defterine kayıt kurucu değil açıklayıcı bir nitelik taşımaktadır. Bu sebeple henüz pay defterine kaydedilmemiş nama yazılı pay devri geçerli olmasına rağmen şirkete karşı ileri sürülemeyecektir.²⁹⁸ Açıklayıcı nitelikte olan pay defteri nama yazılı pay devrinde pay sahipliğinin ispatı için önemli bir araç olmaktadır.

Nama yazılı pay senetleri ciro ve zilyetliğin geçirilmesiyle devredilebilen kanunen emre yazılı senetlerdir. Giro ve devir ile pay devrinin şirkete karşı geçerli olabilmesi için pay defterine kayıt gereklidir. Nama yazılı pay senedine sahip pay sahibinin pay sahipliğini ispatlamasının en kolay yolu bunu pay senedi ile ispatlamasıdır.

---

doğru bulunduğu anlaşıldığından Bölge Adliye Mahkemesi'nin kararının düzeltilen bu gerekçeyle onanmasına karar vermek gerekmiştir."

²⁹⁶ SEVİ Ali Murat, age, s. 201; PULAŞLI Hasan, age, s. 2040.

²⁹⁷ BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 362; KAYIHAN Şaban, age, s. 255.

²⁹⁸ ERDEM Ercüment, Türk Ticaret Kanunu ile İlgili Makaleler (2009-2016), Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2017, s. 272; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 316.

b. Pay Senedi ile İspat

Nama yazılı pay senedinin devri için ciro ve zilyetliğin geçirilmesi, şirkete karşı hüküm ifade etmesi için de pay sahibinin pay defterine kaydı gereklidir.²⁹⁹ Buna göre geçerli bir şekilde devredilmiş nama yazılı pay senedi ile yeni pay sahibi pay sahipliğini ispatlayabilmektedir.

Pay senetleri TTK m. 487 uyarınca şirketin ticaret unvanı, sermaye tutarı, kuruluş tarihi, kuruluş tarihindeki esas sermayesi, pay senedinin tertibi ve bunun tescil tarihi, senedin türü ve itibari değeri, kaç payı içerdiği ve şirket adına imzaya yetkili olanlardan en az ikisinin imzasını içermelidir. Nama yazılı pay senetlerinin buna ek olarak aynı maddenin 2. fıkrası gereği pay sahibinin adı-soyadı, ticaret unvanını, yerleşim yerini, pay bedelinin ödenmiş miktarını içermesi gerekir.³⁰⁰

Paya ve pay sahibine dair bu denli bilgi içeren bir kıymetli evrakın ispat bakımından önemli bir araç olduğu kabul edilmelidir. Pay sahibinin nama yazılı pay senedini ilk olarak elde eden ise pay sahipliğini yukarıda belirtilen sebepler dolayısıyla nama yazılı pay senedi ile ispat edebilecektir. Paya devren sahip olacak ve nama yazılı pay senedini devralacak olan yeni pay sahibi ise paya ciro ve zilyetliğin devri ile sahip olabilecektir.

Ciro temelinde borçlandırıcı işlem olmasa veya bu işlem sakat olsa dahi sebepten soyut olduğu için geçerli olmaktadır. Giro kayıtsız şartsız olmalıdır. Giro için yazılan her şart yazılmamış sayılmaktadır. Giro beyanı pay senedinin üzerine veya pay senedi dolmuş ise alonja yapılması gereken yazılı bir beyandır. Cironun pay sahibi tarafından imzalanması gerekmektedir. Giro tam ve beyaz ciro olarak ikiye ayrılmaktadır. Beyaz ciroda imza yeterli iken tam ciroda devredilen kişinin isminin belirtilmesi gerekmektedir. Beyaz ciro ile devralan pay sahibi artık nama yazılı pay senedini hamiline yazılı pay

---

²⁹⁹ ALTAŞ Soner, age, s. 87; PULAŞLI Hasan, age, s. 2038.

³⁰⁰ ALTAŞ Soner, “Anonim Şirketlerce Pay Senedi/İlmühaber Çıkarılması ve Pay Senetlerinin Devri” Leges Özel Hukuk Dergisi, Ocak 2013, s. 48; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 364.

senedi gibi zilyetliğin geçirilmesi yoluyla da devredilmektedir. Fakat burada da şirkete karşı ileri sürülebilmesi için pay defterine kayıt gerekmektedir.³⁰¹

Cironun temlik fonksiyonu olan tüm hakların devredilmesinin yanı sıra diğer fonksiyonu olan teşhis fonksiyonu ise pay sahipliğinin ispatını sağlamaktadır. Gerçek hak sahibi olmasa dahi nama yazılı pay senedi elinde bulunan yetkili hamilin kendisinden iyi niyetle senedi devralan kişi senetten doğan bütün hakları kazanmaktadır. Bu durum pay senedinin çok güçlü bir tedavül kabiliyeti olduğunu göstermektedir.³⁰²

Nama yazılı pay senedine dayanarak pay sahibi olduğunu iddia eden kişiye karşı şirket tarafından bazı def'iler ileri sürülebilmektedir. Bunlar kıymetli evraklarda ileri sürülebilen geçersizlik def'i, senet metninden anlaşılabilen def'iler ve şahsi def'ilerdir. Geçersizlik def'ileri, def'i kişiliğinde doğan kişi tarafından herkese karşı ileri sürülebilen ehliyetsizlik veya sahtelik gibi kişinin kişiliğinde doğan sakatlıktan ileri gelen bir def'idir. Senet metninden anlaşılabilen def'iler ise herkes tarafından herkese karşı ileri sürülebilen senet metninde bulunması gereken bir kaydın bulunmaması veya bulunmaması gereken bir kaydın bulunması durumunda ortaya çıkmaktadır. Şahsi def'iler ise def'i kişiliğinde doğan kişi tarafından alacaklı kişiye karşı ileri sürülebilen aralarındaki borç ilişkisinden veya sözleşmeden vb. ilişkiden doğan def'ilerdir.³⁰³ Anonim şirketlerde geçersizlik def'i olarak pay senedinin iptal edilmiş olması ve ortaklığın tescilinden önce çıkartılmış olması, senet metninden anlaşılan def'i olarak ciro silsilesindeki kopukluk ve TTK m. 487'de belirtilen unsurların eksikliği, şahsi def'i olarak da asıl borç ilişkisinin geçersizliği, hata ve gabin örnek verilebilmektedir.³⁰⁴

Pay devrinde pay sahipliğinin ispatı hususunda pay senedi ile ispatın önemine dair Yargıtay 11. Hukuk Dairesi bir kararında davalı şirketin davacının payını devrettiğini ispatlaması gerektiğine karar vermiştir. Bunu da ancak nama yazılı pay senetlerinde ciro ile, pay senedi çıkarılmadığı durumlarda ise nama yazılı payların devrinin alacağın devri hükümlerince olduğu için yazılı delille ispatlanması gerektiği ve aksi delille ispatı

---

³⁰¹ SEVİ Ali Murat, age, s. 219-223; POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, age, s. 364.

³⁰² SEVİ Ali Murat, age, s. 229; POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, age, s. 129; PULAŞLI Hasan, age, s. 2045.

³⁰³ ÜLGEN Hüseyin HELVACI Mehmet KENDİGELEN Abuzer KAYA Arslan, Kıymetli Evrak Hukuku, Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2014, s. 65- 68; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 317.

³⁰⁴ SEVİ Ali Murat, age, s. 229- 233.

mümkün olmadığı belirtilmiştir. İspat yükünün payın devredildiğini ileri süren davalı şirkette olduğu ve payın ciro ve teslim edildiğini kanıtlayamadığına, davacının bulunmadığı lakin çağrısız herkesin hazır bulunduğu toplantı olarak kayda geçen genel kurulun geçersiz olduğuna, davacının şirket ortağı olduğuna ve davacıya çağrı yapılmadan genel kurul yapılamayacağına kanaat getirilmiştir.³⁰⁵

Nama yazılı pay senetleri ve bunların yerine çıkartılan ilmühaberlerin devri için ciro ve zilyetliğin geçirilmesi şartı aranmaktadır. Yargıtay bir kararında nama yazılı pay senetleri çıkarılana kadar çıkartılmış bulunan ilmühaberinin devredilmesi hususunda şirketin ilmühaberleri ortaklara dağıtmayarak ayrı bir yazılı sözleşmeyle devir beyanı içeren uyuşan iradeler ile devredildiğinin kabul edilebileceğine dair verilen kararı bozmuştur. Yargıtay dava konusu nama yazılı hisseler için çıkarılmış olan ilmühaberlerin devralana teslimi olmaksızın ayrı bir kâğıda yazılan temlikname ile devredilemeyeceğini belirtmiştir.³⁰⁶

c. Pay Defteri ile İspat

Nama yazılı pay senetleri ciro ve zilyetliğin devri ile devredilebilse de şirkete karşı ileri sürülebilmesi için pay defterine kaydı gerekmektedir. Bu yönüyle pay defterine kayıt kurucu değil açıklayıcı niteliktedir. Pay defterine kayıt pay sahipliğine karine teşkil etmektedir.³⁰⁷ Bu karine daha önce de belirtildiği üzere aksi ispat edilebilir bir karinedir.

Nama yazılı pay senedi ister beyaz ciro ile ister tam ciro ile devredilmiş olsun, pay defterine kaydı gerekmektedir. Beyaz ciro ile devredilen nama yazılı pay senedini hamiline yazılı senetten ayıran özellik budur.³⁰⁸

Nama yazılı pay senedini devralan kişi şirkete pay defterine kayıt için başvurarak deftere kaydını sağlayabilmektedir. Pay defterine kayıttan sonra yeni pay sahibi pay sahipliğini ve pay ile ilgili sahip olduğu hakları şirkete karşı ileri sürebilmektedir.

---

³⁰⁵ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2015/5458 E. 2015/12446 K. sayılı ve 24.11.2015 tarihli kararı.

³⁰⁶ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2016/9558 E. 2018/3021 K. sayılı ve 24.04.2018 tarihli kararı.

³⁰⁷ BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 366; POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, age, s. 133.

³⁰⁸ SEVİ Ali Murat, age, s. 223; PULAŞLI Hasan, age, s. 2037-2039.

Pay defterine kayıt için şirkete başvurulmadığı ve kayıt yapılmadığı takdirde ortaklığa karşı pay sahibi sıfatı kazanılamamaktadır. Fakat şirket yönetim kuruluna başvurulması ve şirketin devre onay vermesine rağmen pay defterine kayıt yapılmaması halinde devir yapılmış sayılmakta ve şirkete karşı da hüküm doğurmaktadır. Zira burada kaydın yapılması şirketin iç işlemdir.³⁰⁹

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi bir kararında pay devrini onay anlamına gelen olumlu bir yönetim kurulu kararına rağmen pay defterine kaydı yapılmayarak pay devrinin yapılmamış olduğunun ileri sürülmesini TMK m.2'deki dürüstlük kuralına aykırı olduğunu belirtmiştir.³¹⁰

Yargıtay bir kararında şirketin pay devrini onaylayıp onaylamadığı konusunda belirsizlik bulunan pay sahipliği ile ilgili bir davada fotokopi çıktısı olan devir sözleşmesine dayanarak pay devrinin şirket kayıtlarına geçmiş olduğu ve pay sahipliğinin kazanıldığına dair kararı eksik bularak kaldırmıştır. Bu dosyada pay defterinin zayi olduğuna dair başka bir davanın da derdest olduğunu, onun bekletici mesele yapılması ve buna göre karar verilmesi gerektiğini belirtmiştir.³¹¹ Pay sahipliğinin ispatlanmasında pay defterinin önemi Yargıtay'ın bu kararından da anlaşılmaktadır.

d. Hazır Bulunanlar Listesi ile İspat

Aslen kazanmada olduğu gibi devren kazanmada da hazır bulunanlar listesi ile ispat mümkündür. Nama yazılı pay senedi ile payı devren kazanan pay sahibi pay defterine kayıt ile şirkete karşı haklarını ileri sürebileceği belirtilmişti. Bu doğrultuda payı nama yazılı pay senedi ile devren kazanan ve pay defterine kaydedilen pay sahibi daha sonra genel kurula katıldı ise katıldığı son genel kurulun hazır bulunanlar listesi ile de pay sahipliğini ispatlayabilmektedir.

---

³⁰⁹ PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt II, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s.1816; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 317.

³¹⁰ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 1984/4638 E. 1984/4740 K. sayılı ve 15.10.1984 tarihli kararı.

³¹¹ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2019/5063 E. 2020/4999 K. sayılı ve 12.11.2020 tarihli kararı.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin bir kararında davacının davalı şirkette pay sahibi olduğunun pay defteri ve hazır bulunlar listesinden anlaşıldığını bunu temel alarak pay devrinin geçerliliği konusunda karar verildiği anlaşılmaktadır. Bu karardan da hazır bulunanlar listesi ile pay sahipliğinin ispatlanabileceği anlaşılmaktadır.³¹²

e. Devir Sözleşmesi ile İspat

Nama yazılı pay senetleri ile devirde devir ciro ve zilyetliğin devri ile gerçekleşmektedir. Devir işleminin ilk kısmı yalnızca ciro ile yapılabileceği gibi temlik beyanı ve ciro ile de gerçekleştirilebilmektedir. Buna göre temlik beyanı ister ayrı bir temlikname/devir sözleşmesi isterse senedin arkasına yazılacak temlik beyanı ile gerçekleştirilebilmektedir. Bir devir sözleşmesi yapıldığı takdirde pay defterine kayıt talebinde bulunurken devir sözleşmesinin de ibrazı gerekmektedir.³¹³ Devir sözleşmesi yapıldığı takdirde pay sahipliğinin ispatı için bu devir sözleşmesinden de yararlanılabilmektedir.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi bir kararında nama yazılı pay senedinin devrinde devralanın pay defterine kayıt isteminde bulunduğu devir sözleşmesinin şirkete ibraz edilmesi gerektiğine karar vermiştir.³¹⁴ Şöyle ki; davacının devir sözleşmesini ibraz etmemesi üzerine yönetim kurulunun pay devrini deftere kaydetmemesi ve daha sonra başka bir davada devir sözleşmesinin ibraz edilmesi üzerine yönetim kurulunun pay devrini pay defterine kaydetmesinin kötü niyetli olduğu gerekçesiyle geçersizliğine dair dava açılmış fakat Yargıtay şirketin pay defterine kayıt için devir sözleşmesini aramasını hukuka uygun bulmuştur.

---

³¹² Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2015/5458 E. 2015/12446 K. sayılı ve 24.11.2015 tarihli kararı.

³¹³ PULAŞLI Hasan, age, s.1812; POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, age, s. 135.

³¹⁴ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2016/2256 E. 2016/3000 K. sayılı ve 17.03.2016 tarihli kararı.

f. Tanık ile İspat

Yargıtay senede bağlanmamış payların tanıkla ispatının mümkün olmadığına ancak senede bağlanmış paylarda pay devrinin; hisse senetlerinin devri, devir beyanı ve payın teslimi ile gerçekleştiğinden maddi vakıa olan bu hususun tanıkla ispatının mümkün olduğuna hükmetmiştir.³¹⁵ Buna göre pay sahibi olduğunu iddia eden tarafın pay sahipliğinin ispatı hususunda tanık dinletmesi mümkün olduğu söylenebilecektir.

4.1.1.3. Hamiline Yazılı Pay Senetlerinin Devrinde İspat

a. Genel olarak

Hamiline yazılı pay senetleri zilyetliğin mülkiyeti devretme amacıyla geçirilmesi yoluyla devredilebilmektedir. Burada bahsedilen devir yalnızca doğrudan teslim olmayıp pay sahipliğinin kazanılması başlığında da anlatıldığı üzere hükmen teslim, havale veya kısa elden teslim ile de mümkündür.³¹⁶ Zilyetliğin devrinin yanı sıra TTK m.647 uyarınca bu devir devralana mülkiyeti geçirme amacı ile yapılmalıdır.

Hamiline yazılı pay senetleri esas sözleşmede buna dair bir hüküm varsa çıkarılabilmektedir. Hamiline yazılı pay senedi çıkarılacak pay senetlerinin bedelleri tamamen ödenmiş olması gerekmektedir. Bunun nedeni hamiline yazılı pay senetlerinin serbestçe şirketin onayı gerekmeksizin devredilebiliyor olmasıdır. Devir ile böylece devralan başkaca bir bildirim gereksiz pay senedinin zilyetliği ile pay sahipliğini de kazanmış olmaktadır.³¹⁷ Bu sebeple pay sahipliğinin ispatı konusu hamiline yazılı pay senetlerinde ayrıca önem kazanmaktadır.

Hamiline yazılı pay senetleri zilyetliğin devri ile devredilebilen hamiline yazılı senetlerdir. Böylece pay sahipliğinin ispatında hamiline yazılı pay senedi en önemli ispat aracı olmaktadır. Bununla birlikte hazır bulunanlar listesi, devir sözleşmesi, oy hakkının kullanılması ve tanıkla ispat gibi başkaca delillerle de pay sahipliği ispatlanabilmektedir.

---

³¹⁵ Yargıtay 11. HD. 2018/1486 E. 2019/7096 K. sayılı ve 12.11.2019 tarihli kararı.

³¹⁶ POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, age, s. 120-121; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 315.

³¹⁷ SEVİ Ali Murat, age, s. 198-199; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 365.

b. Pay Senedi ve İlmühaber ile İspat

aa. Senet Zilyetliğinin Teslim Yolu ile Devrinde

Hamiline yazılı pay senedinin devri için zilyetliğin geçirilmesi gerekli ve yeterlidir. Buna göre mülkiyeti geçirme amacı ile zilyetliği devredilmiş hamiline yazılı pay senedi ile yeni pay sahibi pay sahipliğini ispatlayabilmektedir.

TTK m. 487 uyarınca hamiline yazılı pay senetleri şirketin ticaret unvanını, şirketin sermaye tutarını, şirketin kuruluş tarihini, şirketin kuruluş tarihindeki sermaye tutarını, çıkarılan pay senedinin tertibini ve bunun tescil tarihini, senedin türünü ve itibari değerini ve senedin kaç payı içerdiğini belirtmelidir. Bu bilgileri barındıran hamiline yazılı pay senetleri şirketin imza yetkililerinden en az ikisi tarafından imza edilmiş olmalıdır.³¹⁸

Yukarıda sayılan unsurları içeren pay senedi pay ve şirket ile ilgili pek çok bilgiyi içinde barındırmaktadır. Böylece payın hamili hangi şirkette pay sahibi olduğunu, şirketin sermayesini, senedin türünü ve ne kadar payı içerdiğini pay senedi vasıtasıyla ispat edebilmektedir.

Hamiline yazılı pay senetleri nama yazılı pay senetlerinin aksine payın ve pay senedinin sahibine dair bilgi içermemektedir. Dolayısıyla hamiline yazılı pay senetlerinde pay sahipliğinin ispatlanması için yalnızca pay senedinin varlığına dayanmak yeterli olmayıp o pay senedinin yetkili hamili olması da gerekmektedir. Zira herhangi bir kişi elinde bulunmayan veya hamili olmadığı bir hamiline yazılı pay senedi ile pay sahipliğini ispat edemeyecektir. Pay senedi ile pay sahipliğinin ispatlanması için hamiline yazılı pay senetlerinde pay sahibinin payın hamili olduğunu ispat etmesi gerekmektedir.³¹⁹

Zilyetliğin geçirilmesi ile devir ve devralanın pay sahipliği 3. kişilere ve şirkete karşı hüküm ifade etmektedir. Payın devri için zilyetliğin geçirilmesi şart olup zilyetliğin

---

³¹⁸ PULAŞLI Hasan, age, s.2051; KAYIHAN Şaban, Ticaret Hukuku, Umuttepe Yayınları, Kocaeli, 2018, s. 253.

³¹⁹ BOZKURT Tamer, age, s. 169.

taahhüt edilmiş olması pay sahipliğini sağlamamaktadır. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin bir kararına³²⁰ göre zilyetliğin geçirilmesi için senetlerin teslim edilmediği durumlarda dava yoluyla da zilyetliğin geçirilmesinin talep edilemeyeceğini belirtmiştir.³²¹

Hamiline yazılı pay senedinin devri ile pay sahipliğinin kazanılması için zilyetliğin mülkiyetin devir amacıyla geçirilmesi ve tarafların bu konuda anlaşması gerekmektedir. Aksi halde mülkiyet ve pay sahipliği karşı tarafa geçmemektedir. Hamiline yazılı pay senedini devreden bu konuda tasarruf yetkisi olmasa dahi iyi niyetle iktisap eden devralanın iyi niyeti korunmakta ve iktisabı geçerli olmaktadır. Hamiline yazılı pay senedini iktisap eden devralan kişi şirkete karşı meşru hamil olduğunu ve senetlerin geçerli olarak iktisap edildiğini kanıtlamak zorunda değildir. Pay sahipliğinin şirkete karşı hüküm ifade etmesi için zilyetlik gerekli ve yeterlidir.³²²

Hamiline yazılı pay senetlerinde zilyetliğin geçirilmesi ile devrin mümkün olduğu ve TTK m. 489'a göre de zilyetliğin geçirilmesi devrin sıhhat şartı olduğu için senet olmaksızın veya senedin zilyetliği geçirilmeksizin yapılan pay senedi devirleri geçersizdir. Payı hamiline yazılı pay senedinin zilyetliğini almaksızın iktisap ettiğini iddia eden kimsenin bu iddiası dinlenmez.³²³

Hamiline yazılı pay senetleri kural olarak zilyetliğin devri ile devredilebilse de taraflar ciro ve alacağın devri ile pay devrini kararlaştırabilmektedir. TTK m. 489' da öngörülen zilyetliğin devri şartı taraflar açısından asgari geçerlilik koşuludur. Taraflar arasında ciro ve alacağın devri ile gerçekleştirilen hamiline yazılı pay senedinin devri geçerli olacaktır. Fakat ciro ve alacağın devri ile payın ve hamiline yazılı pay senedinin devredilebileceğine dair bir hüküm esas sözleşmeye konulamaz. Zira hamiline yazılı pay senetlerinin devri herhangi bir şarta bağlanamaz ve yönetim kurulu onayına tabi tutulamaz.³²⁴ Yeni pay sahibi ciro ve devir sözleşmesi ile pay sahipliğini ispatlayabilmektedir. Hamiline yazılı pay senetlerinde senedin ciro ile devredilebileceği taraflar arasında yalnızca ilgili işlem için kararlaştırılabilmekte genel ve tüm pay

---

³²⁰ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 06.05.1993 tarih ve 1993/6743 E. 1993/3187 K. sayılı kararı.

³²¹ PULAŞLI Hasan, age, s.1818-1819; POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, age, s. 121.

³²² PULAŞLI Hasan, age, s.1819-1820; BOZKURT Tamer, age, s. 169.

³²³ SEVİ Ali Murat, age, s. 187; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 315.

³²⁴ PULAŞLI Hasan, age, s.1819; POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, age, s. 122.

senetlerine etkili olarak böyle bir karar alınmamaktadır. Taraflar ciro ile devir için yaptıkları sözleşmeyi 3. kişilere karşı ileri süremez. Bu sözleşme yalnızca taraflar arasında geçerli olmaktadır. Yeni pay sahibi payını ve pay senedini devretmek istediğinde aynı şekilde sözleşme yapmakla yükümlü değildir. Yeni pay sahibi hamiline yazılı pay senedini zilyetliğin devri ile devredebilmektedir.³²⁵

Hamiline yazılı pay senedinin kaybedilmesi, zarar görmesi veya tamamen yok olması durumunda pay sahipliği hakkı ve bununla sıkı sıkıya bağlı olan senet arasındaki bağın kaldırılması için mahkeme kararı gerekmektedir. Zayi olan senet için mahkeme kararıyla hak senetten ayrılarak pay sahibinin senet olmaksızın hakkını talep edebilme imkânı sağlanmaktadır. Böylece mahkeme kararına dayanarak da pay sahipliği ispatlanabilmektedir. Bu durumda pay sahibinin mahkemeye hakkın ve senedin meşru hamili olduğunu ve rızası dışında senedin elinden çıktığını ispatlaması gerekmektedir. Mahkeme kararıyla senet ve hakkın bağlılığı kaldırıldıktan sonra senedi elinde bulunduran zilyet bu senede dayanarak pay sahipliği iddiasında bulunamayacaktır. Meşru hamil mahkeme kararıyla senetle hakkın ayrılmasını talep edebilmenin yanı sıra TTK m. 652 uyarınca yeni bir senet verilmesini isteme imkanına da sahiptir.³²⁶

Kuruluş veya sermaye artırımında hamiline yazılı pay senetleri ticaret siciline tescilden önce çıkartılamamaktadır. Böyle bir durumda pay senedi çıkaran kişi bundan doğan zarardan sorumlu olmaktadır. Bedeli tamamen ödenmiş de olsa tescilden önce pay senedi çıkartılamamaktadır.³²⁷ Pay senedi çıkartılamayan dönemde TTK m. 486 uyarınca anonim şirket tarafından ilmühaber bastırılabilir. Bu durumda ilmühaberi elinde bulunduran pay sahibi bununla da pay sahipliğini ispatlayabilmektedir.

Hamiline yazılı paylar için henüz pay senedi bastırılmamış olan dönemde Ticari Defterlere İlişkin Tebliğ m. 9/5 uyarınca pay pay defterine kaydedilmektedir. Pay senedi çıkartılıp pay sahiplerine teslim edildikten itibaren 10 gün içerisinde de pay defterinden

---

³²⁵ SEVİ Ali Murat, age, s. 198.

³²⁶ SEVİ Ali Murat, age, s. 197; POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, age, s. 123.

³²⁷ ALTAŞ Soner, "Payları Hamiline Yazılı Olan Anonim Şirketlerce Yerine Getirilmesi Gereken Yükümlülükler", MHD, Cilt 11 Sayı 128, 2015 s. 77; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 219.

silinmektedir.³²⁸ Pay senedinin henüz çıkartılmadığı bu süreçte pay sahibi pay sahipliğini pay defteri ile de ispatlama olanağı bulmaktadır.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi bir kararında davacıların mirasçı olarak şirkette pay sahibi olduklarını iddia ettikleri, şirketin hamiline yazılı pay senetleri çıkarttığı fakat davacıların pay senetlerini elinde bulundurmadıkları ve pay senetlerine malik olduklarını ispatlayamadıkları gerekçesiyle mirasçılar aleyhine karar verilmiştir. Yargıtay bu kararında hamiline yazılı pay senedini elinde tutanın senedin maliki olduğunu ve bu sebeple hissedarlığa dair iddianın da ancak hamiline yazılı pay senedine malik sıfatıyla zilyet olduğunun ispatıyla mümkün olduğunu belirtmiştir.³²⁹

Yargıtay yine başka bir kararında hamiline yazılı pay senedi ile pay sahipliği için zilyetliğin devrinin yeterli olduğunu, kötü niyetle iktisap iddiasını karşı tarafın ispat etmesi gerektiğini belirtmiştir. Kötü niyet iddiasının ispat edilemediği takdirde hamiline yazılı pay senedini elinde bulunduran zilyedin zilyetliğinin hukuka uygun olduğunun kabulü gerekmektedir.³³⁰

---

³²⁸ ALTAŞ Soner, age, s. 80.

³²⁹ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2020/1270 E. 2020/4838 K. sayılı ve 09.11.2020 tarihli kararı şöyledir: “6102 Sayılı TTK'nın 489. maddesi (6762 Sayılı mülga TTK madde 415), hamiline yazılı pay senetlerinin devrinin, şirket ve üçüncü kişiler hakkında, ancak zilyetliğin geçirilmesiyle hüküm ifade edeceği hükmünü haiz olup bu kapsamda, devrin şirkete bildirilmesine veya kaydedilmesine gerek yoktur. Hamiline yazılı pay senedinin devri, senedin teslimi ile hem şirkete hem de üçüncü kişilere karşı hüküm ifade edeceğinden bu çerçevede, hamiline yazılı pay senedini elinde tutan, onun malikidir. Buradan hareketle, hamiline yazılı pay senedine dayalı olarak hissedarlığa dair iddia, ancak dayanak olan hamiline yazılı pay senetlerine ...davacıların murisinin, davalı şirket kayıtlarındaki hissedarlığına dair son kaydın, davalı şirketin 21.10.1999 tarihli Olağan Genel Kurul Toplantısına ait hazırlanmış cetvelinde yer aldığı, anılan kayda göre davacıların murisinin 893 adet hisseye sahip olduğu, söz konusu tarihten sonrasında davacıların murisinin hissedarlığına ilişkin olarak herhangi bir kaydın bulunmadığı, bu durumun aksini kanıtlar nitelikte dosya kapsamında bir delilin de bulunmadığı, ... Bu hususlara ek olarak davalı şirketin ana sözleşmesinde; şirket tarafından düzenlenen hamiline yazılı pay senetlerinin alınıp satılmasının hiçbir kayıt altında olmadığı, pay senetlerinin devir ve teslimi ile kesinleşeceği düzenlenmiştir. Bu durumda mahkemece, yukarıda yapılan açıklamalar kapsamında, 6102 Sayılı TTK'nın 489. (6762 Sayılı mülga TTK'nın 415.) maddesiyle davalı şirketin pay senetlerinin niteliği ve devrine ilişkin ana sözleşmedeki düzenlemeleri nazara alınıp yapılacak olan değerlendirme sonucu hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken, anılan hususlar göz ardı edilerek davacıların miktarı belirli olmamakla beraber davalı şirkette veraseten hissedar olduklarının tespitine dair hüküm tesisi doğru olmamış, bozmayı gerektirmiştir.”

³³⁰ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2019/146 E. 2019/131 K. sayılı ve 13.11.2019 tarihli kararı şöyledir: “İlk Derece Mahkemesince, asıl davada davacının davalı şirketin bir kısım hamiline yazılı hisse senetlerinin zilyedi olduğu, 6102 Sayılı TTK'nın 658. maddesi gereğince hamiline yazılı pay senetlerinin

Yargıtay alınan hamiline yazılı pay senetleri ile ilgili bir kararında alınan senetlerin zayi olduğuna ve iptaline karar vermiştir.³³¹ Böylece iptal edilen senetleri elinde bulunduranlar ilgili senetlerle pay sahipliğini ispatlayamamaktadır.

Hamiline yazılı pay senedi yerine düzenlenen nama yazılı ilmühaberler ise ancak alacağın devri hükümlerine göre devrolunabilmektedir. Bu sebeple devir şirkete karşı yapılan ihbar tarihinden itibaren hüküm ifade etmektedir. Hamiline yazılı pay senedi yerine düzenlenen geçici nama yazılı ilmühaberlerin devrinin geçerli olması için zilyetliğin devir ve tesliminin yanı sıra temlik beyanı veya tam bir ciro bulunmalıdır. Bu pay devri de şirkete karşı ancak pay defterine kayıtlı hüküm ifade etmektedir.³³²

bb. Senet Zilyetliğinin Teslimsiz Devrinde

Zilyetliğin geçirilmesi ifadesi zilyetliğin yalnızca teslimini değil teslimsiz geçirilmesini de kapsamaktadır. Zilyetlik teslimsiz devir şekilleri olan kısa elden teslim, hkmen teslim ve zilyetliğin havalesi ile devredilebilmektedir. Buna göre yeni zilyet fiili

---

zilyetliği kime ait ise senetler üzerindeki hakkın da o kişiye ait olacağı, davacının genel kurula katılım için şirkete gerekli bildirimini yaptığını ispat edemediği gerekçesi ile asıl davanın reddine karar verilmiş; birleşen dava yönünden de, dava konusu hamiline yazılı hisse senetleri birleşen davalı ...'n zilyetliğinde bulunduğu, hamiline yazılı hisse senetlerinin devrinin, şirket ve nc kişiler hakkında ancak zilyetliğin geçirilmesiyle hüküm ifade edeceği, devrin pay defterine kaydının gerekli olmadığı, birleşen davalının hisse senetlerini kötüniyetle iktisap ettiği iddiasının da ispatlayamadığı gerekçesi ile birleşen davanın reddine karar verilmiştir.

Karara karşı birleşen davada davacı vekilince istinaf isteminde bulunulmuştur.

Bölge Adliye Mahkemesince, asıl davanın istinaf istemi konu olmayıp birleşen davanın istinaf istemine konu edildiği, birleşen davacının davaya konu anonim şirkete ait hamiline yazılı senetlerin davalı tarafından hukuka aykırı bir şekilde eline geçirdiğini ispat edemediği ve TTK'nın 658. maddesi uyarınca hamiline yazılı senetleri elinde bulunduran kişinin hak sahibi olduğuna ilişkin hükmü uyarınca kararın yerinde olduğu gerekçesi ile birleşen davada davacı vekilinin istinaf isteminin esastan reddine karar verilmiştir.

Kararı birleşen davada davacı vekili temyiz etmiştir.

Yapılan yargılama ve saptanan somut uyumsuzluk bakımından uygulanması gereken hukuk kuralları gözetildiğinde İlk Derece Mahkemesince verilen kararda bir isabetsizlik olmadığının anlaşılmasına göre yapılan istinaf başvurusunun HMK'nın 353/b-1 maddesi uyarınca Bölge Adliye Mahkemesince esastan reddine ilişkin kararın usul ve yasaya uygun olduğu kanısına varıldığından Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanmasına karar vermek gerekmiştir. ”.

³³¹ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2014/5960 E. 2015/3820 K. sayılı ve 19.03.2015 tarihli kararı.

³³² Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2017/1639 E. 2019/848 K. sayılı ve 05.02.2019 tarihli kararı, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2018/152 E. 2019/2196 K. sayılı ve 25.03.2019 tarihli kararı.

hakimiyeti olmaksızın zilyetliği ve pay sahipliğini kazanabilmektedir. Bu 3 devir şeklinde de senet doğrudan teslim edilmeyerek karşı taraf doğrudan zilyet olarak kalmakta devralan pay sahibi dolaylı zilyet olarak zilyetliği kazanmaktadır. Teslimsiz devirde doğrudan zilyet olan kişi mülkiyet iddiası olmaksızın zilyet olmaktadır. Aksi halde mülkiyet iddiası ile senedi elinde bulunduran zilyedin pay sahipliği kötü niyetli olduğu ispatlanmadıkça karine olmaktadır. Bu durumda da pay sahibi olan dolaylı zilyedin pay sahipliğini senet dışında başkaca bir delille ispat etmesi gerekmektedir.

Zilyetliğin kısa elden teslim ile devrinde önceden fer'i zilyet bulunan kimseye asli zilyetliğin de bırakılması durumudur. Bu durumda fer'i zilyet asli zilyetliği de edinerek tek başına zilyet olmaktadır.³³³ Kısa elden teslimde zilyetliğin devri ve dolayısıyla pay sahipliğini ispatlamak adına yazılı bir sözleşme yapılabilmektedir. Bu sözleşme ile devralan pay sahipliğini zilyetliğin devredildiğini ispatlayarak ispatlayabilmektedir.

Zilyetliğin hükmen tesliminde ise zilyetliği devreden kişi devralan ile aralarındaki ilişki gereği kendi hakimiyetinde tutarak doğrudan zilyet kalmaya devam etmektedir. Fakat dolaylı zilyet olan devralan ise pay sahibi sıfatını kazanmaktadır.³³⁴ Pay senedini elinde bulundurmayan pay sahibi dolaylı zilyet, pay sahipliğini ispat etmek için pay senedi dışında bir delile ihtiyaç duyabilmektedir. Zira senedi elinde bulunduran zilyet pay sahibinin mülkiyetine saygı duymadığı takdirde pay sahibi pay sahipliğini pay senedi ile ispatlayamayacaktır. Bu sebeple hükmen teslim ile pay senedinin dolaylı zilyetliğini kazanan pay sahibi pay sahibinin kendisinin olduğuna, doğrudan zilyedin yalnızca zilyet olma amacıyla olmadığı, mülkiyet iddiasında bulunmadığına ve malikin mülkiyet hakkına saygı duyduğuna dair bir yazılı sözleşme yapmalıdır. Böylece bu sözleşme ile pay sahipliğini ispatlama imkânı bulabilmektedir.

Zilyetliğin havalesi durumunda ise dolaylı zilyet olan malikin tarafların anlaşması ile devralana dolaylı zilyetliğini bırakmasıdır. Bu durumda senedi elinde bulunduran 3. kişi doğrudan zilyet olup doğrudan zilyetlik kendisinde kalmakta yalnızca dolaylı

---

³³³ AYAN Mehmet, Eşya Hukuku I Zilyetlik ve Tapu Sicili, Mimoza Yayınları, Konya, 2014, s. 78; POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, age, s. 123.

³³⁴ OĞUZMAN M. Kemal SELİÇİ Özer ÖZDEMİR Saibe Oktay, Eşya Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul 2017, s. 71, BAHTİYAR Mehmet, age, s. 315.

zilyetlik el değiştirmektedir.³³⁵ Doğrudan zilyete karşı zilyetliğin havalesinin ileri sürülebilmesi için devreden- objektif iyi niyet kurallarına göre devralan veya 3. kişinin- doğrudan zilyede devri bildirmesi gerekmektedir. Bu durumda da pay sahipliğini korumak isteyen devralan yazılı sözleşme yaparak pay sahipliğini ispatlayabilecek bir belgeye sahip olabilmektedir.

Yargıtay³³⁶ malikin dolaylı zilyet olduğu durumda hisse devir sözleşmesinin ve teslim tutanağının yorumlanması gerektiğine karar vermiştir. Dolaylı zilyet olan pay sahibinin pay sahipliğini pay senedi ile ispat imkânı bulamadığında yapılan devir sözleşmesi veya devir-teslim tutanağı gibi belgeler pay sahipliğini ispatlama olanağı bulmaktadır.

Doğrudan zilyedin dolaylı zilyet olan pay sahibinin mülkiyetine saygı duyduğu ve ihtilaf olmayan durumlarda doğrudan zilyedin elinde bulunan pay senedi ile de pay sahipliği ispat edilebilmektedir.

Hamiline yazılı pay senedini elinde bulunduran pay sahibi pay senedinin elinde bulunduğunu göstererek veya pay senedinin elinde bulunduğunu ispat eden herhangi bir belge ile pay sahipliğini ispat edebilmektedir.³³⁷ Bu durumda yalnızca pay senedi değil örneğin pay senedinin içinde bulunduğu kasanın anahtarı ile buna dair bir tutanak ile de pay sahipliğini ispatlayabilmektedir.

---

³³⁵ OĞUZMAN M. Kemal SELİÇİ Özer ÖZDEMİR Saibe Oktay, age, 73; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 315.

³³⁶ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2012/6540 E. 2013/875 K. sayılı ve 17.01.2013 tarihli kararı şöyledir: *"Hamiline yazılı olan hisse senetlerinin devrinin şirket ve üçüncü şahışlar hakkında ancak teslim ile hüküm ifade edeceğini düzenleyen TTK'nın 415. maddesinin, yine TTK'nın 1. maddesi gereğince ayrılmaz bir cüzü olduğu Medeni Kanun'un zilyedliğin devrine dair hükümleriyle birlikte yorumlamak zorunluluğu vardır. Zira, TTK'nın 415. maddesi ancak asli zilyedliğin fiili zilyedlikle birlikte aynı kişide toplanmış olması halini öngörmüş, olayımızda olduğu gibi yediemine teslim olması halinde, bu teslimin nasıl geręekleřeceęi hususunda ayrıca bir düzenleme getirmemiştir. Mülga Medeni Kanun'un 892. ve meri Medeni Kanun'un 766. maddesi hükümleri uyarınca, bir taşınırın mülkiyetini nakleden kimse özel bir hukuki ilişkiye dayanarak o şeyin zilyetliğini korursa, mülkiyet teslimsiz geğmiş olur. Bu noktada, 08.09.2010 tarihli anonim şirket hisse devir sözleşmesinin ve 14.09.2010 tarihli yediemin teslim tutanağı başlığını taşıyan belgenin 6. maddelerinin yorumlanması gerekir. Hisse devir sözleşmesinin 6. maddesinin 2.fıkrasında aynen, "o sebeple bu sözleşme uyarınca yediemine teslim edilecek hisse senedi ve geçici ilmühaberler alıcılara teslim hükmünde olacak ancak tüm bedel ödenmedikçe yediemin tarafından alıcılara teslim edilmeyecek." hükmünü haiz olup, tüm yukarıda yapılan açıklamalar ve dosya kapsamına göre bu ibareden, hisse senedi ve geçici ilmühaberlerin yediemine tesliminin alıcılara teslim hükmünde olduğu ancak sözleşme ile taksitli olarak ödenmesi kararlaştırılan tüm bedel ödenmedikçe yediemin tarafından alıcılara teslim edilmeyeceğinin kararlaştırıldığının kabulü gerekir."*

³³⁷ BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 365; KAYIHAN şaban, age, s. 255.

c. Merkezi Kayıt Kuruluşu Kayıtları ile

Hamiline yazılı pay senedi bastırılan payı devralan kişi pay sahipliğini devir ve teslimle kazanabilmektedir. Fakat pay sahipliğinin şirkete ve üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmesi için TTK'ya 27.12.2020 tarihinde eklenen hükümlerle Merkezi Kayıt Kuruluşu'na bildirim yapılması gerekmektedir. Devralan pay sahibinin Merkezi Kayıt Kuruluşu'na bildirim yapmasını müteakip kendisi hamiline yazılı pay senedine sahip pay sahibi olarak sisteme kaydedilmektedir.³³⁸

Devralan pay sahibinin kimliği ve paya ilişkin bilgiler bu bildirim ve kayıta bulunmaktadır. Bu sebeple hamiline yazılı pay sahibini devralan pay sahibi pay sahipliğinin ispatı konusunda Merkezi Kayıt Kuruluşu kayıtlarından yararlanabilecektir.

d. Hazır Bulunanlar Listesi ile İspat

Hamiline yazılı pay senedi çıkartılmış ise pay sahiplerinin pay sahipliğini pay senedi ile ispatlamaları en kolay ve doğru yol ise de bazı hallerde pay sahibinin pay sahipliğini pay senedi ile ispatlaması mümkün olmamaktadır. Dolaylı zilyetlik halleri veya senedin zayi olması, kaybolması, çalınması gibi durumlarda pay senedi dışında ispata yarar başkaca delillere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu gibi durumlarda hazır bulunanlar listesi, devir sözleşmesi, devir tutanağı gibi belgelerle pay sahipliği ispatlanabilmektedir.³³⁹

Pay senedini elinde bulundurmayan pay sahibi katıldığı son genel kurulun hazır bulunanlar tutanağı ile pay sahipliğini ispatlayabilmektedir. Bu durumda pay sahibinin pay senedinin zayi olduğunu veya rızası hilafına elinden çıktığını ispatlaması gerekmektedir.

---

³³⁸ GÜNEŞ İsmail Hakkı, age, s. 13; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 315; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 363.

³³⁹ PULAŞLI Hasan, age, s. 1820.

Yargıtay bir kararında pay senetleri zayi olan mirasçılarının pay sahipliğinin ispatında murisin genel kurulda hazır bulunanlar listesinde yer almasını değerlendirmiş hazır bulunanlar listesinde yer almış olması pay sahipliğinin tespiti kararında etkili olmuştur.³⁴⁰ Yine başka bir Yargıtay kararında hamiline yazılı pay senetlerinin zayi olması sonucunda pay senetlerinin iptali için hazır bulunanlar listesi verilerine dayanılarak iptal işlemi uygulanmıştır.³⁴¹

d. Zilyetliğin Devri ve Devir Sözleşmesi ile İspat

Hamiline yazılı pay senetleri zilyetliğin geçirilmesi ile devredilebilse de bazı durumlarda taraflar devir sözleşmesi yapmak isteyebilmektedir. Özellikle teslimsiz devir durumlarında dolaylı zilyet olan malikin kendini güvenceye almak için devir sözleşmesi yapılmasını talep etmesi durumu görülebilmektedir. Her ne kadar hamiline yazılı pay senetlerinin devri esas sözleşmeye koyulacak bir hükümlerle kısıtlanamaz ise de³⁴² bu hüküm devreden ile devralan pay sahibinin kendi aralarında devir sözleşmesi yapmalarına engel olmamaktadır. Devralan pay sahibi dolaylı zilyetlik durumunda pay sahipliğini ispatlamak için devir sözleşmesini kullanabilmektedir. Fakat sözleşme iki taraf için bağlayıcı bir hukuki işlem olduğu için dolaylı zilyet olan pay sahibi pay sahipliğini şirkete veya 3. kişilere karşı ancak mahkeme huzurunda ileri sürebilmektedir. Zira sözleşme taraf olmayan şirket veya 3. kişiler için bağlayıcı değildir.³⁴³

---

³⁴⁰ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2020/1270 E. 2020/4838 K. sayılı ve 09.11.2020 tarihli kararı.

³⁴¹ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2015/8459 E. 2016/5788 K. sayılı ve 26.05.2016 tarihli kararı şöyledir: *“Mahkemece, asıl davanın, birleşen .... Asliye Ticaret Mahkemesi 2010/279 esas ve .... Asliye Ticaret Mahkemesi 2010/390 esas sayılı davaların reddine, birleşen .... Asliye Ticaret Mahkemesi 2012/131 esas sayılı davanın kabulüyle davalılardan ...'ın elinde bulunan ve davacılarından .... tarafından çıkartılan, davacılara ait olan 1.000 TL bedelli 1 adet, 10.000 TL bedelli 1 adet olmak üzere toplam 2 adet hamiline muharrer hisse senedinin davalı ...'dan istirdadı ile davacılara verilmesine, davalılardan ...'ın elinde bulunan ve davacılarından .... tarafından çıkartılan, davacılara ait olan, hamiline muharrer, değeri 1.000 TL olan 169 adet ve yine b tipi hisse senetlerinden nominal değeri 10.000 TL olan 131 adet hisse senedinin davalı ...'dan istirdadı ile davacılara verilmesine, birleşen .... Asliye Ticaret Mahkemesi 2011/45 esas sayılı hisse senedi iptali davasının istirdat davası açıldığından ve bu kişilerdeki senetler bulunmuş olduğundan reddine, bu davada dava dışı ...'nin 2006 yılı hazirun cetveline göre 50.000 TL sermayeyi temsil eden 1.000 payı teşkil eden 500 adet hamiline yazılı hisse senetlerinden (istirdadına karar verilmeyen) diğer tüm hisse senetlerinin iptaline, Hisse senetlerinin iptaline dair kararın TTK'nun 578/2 maddesi gereğince Ticaret Sicil Gazetesi'nde ilanına dair verilen karar, ... vekilinin temyiz istemi üzerine Dairemizce onanmıştır.”.*

³⁴² SEVİ Ali Murat, age, s. 199; PULAŞLI Hasan, age, s. 1821.

³⁴³ POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, age, s. 122.

Geçerli olarak tedavüle çıkarılmış olan bir senet pay sahibinin rızası hilafına da olsa iyiniyetli 3. kişinin kazanımı TTK m. 659 f. 3 uyarınca korunmaktadır.³⁴⁴ İyi niyetin korunabilmesi için öncelikle 3. kişinin iyiniyetli olması yani pay senedinin pay sahibinin rızası hilafına elinden çıktığını bilmemesi veya bilebilecek durumda olmaması gerekir. Bununla birlikte pay senedinin geçerli olarak çıkarılmış olması gerekmektedir.³⁴⁵

Yargıtay'ın bir kararında devir sözleşmesi ve teslim tutanağı ile devredilen hamiline yazılı pay senetlerinin karşılığında ödenen çeklerin sahte çıktığından bahisle pay senetlerinin iadesine yönelik açılan davada devir sözleşmesine ve teslim tutanağına dayanılarak dava kabul edilmiş pay senetlerinin iadesine karar verilmiştir.³⁴⁶

e. Tanıkla İspat

Yargıtay, senede bağlanmamış payların tanıkla ispatının mümkün olmadığına ancak senede bağlanmış paylarda pay devrinin hisse senetlerinin devri, devir beyanı ve payın teslimi ile gerçekleştiğinden maddi vakıa olan bu hususun tanıkla ispatının mümkün olduğuna hükmetmiştir.³⁴⁷ Buna göre pay sahibi olduğunu iddia eden tarafın pay sahipliğinin ispatı hususunda tanık dinletmesi mümkündür.

4.1.2. Devredenin İradesi Olmaksızın Devren Kazanmada İspat

Pay sahipliğinin devren kazanılmasında devredenin iradesi hilafına pay sahipliğinin kazanılması devredenin iradesi olmaksızın devren kazanma olarak nitelendirilmektedir. Devralan pay sahibi devredenin iradesi olmaksızın miras yoluyla, cebri icra ile veya mahkeme kararı ile pay sahipliği sıfatını kazanmaktadır.

---

³⁴⁴ SEVİ Ali Murat, age, s. 196; PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt III, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s. 2050; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 315.

³⁴⁵ ÖZDAMAR Emine, age, s. 67; DEMİRKOL Elit Meviza ÇETİN Hüseyin Servet, age, s. 17.

³⁴⁶ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2012/19093 E. 2013/15865 K. sayılı ve 17.09.2013 tarihli kararı, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2014/746 E. 201/7124 K. sayılı ve 10.04.2014 tarihli kararı.

³⁴⁷ Yargıtay 11. HD. 2018/1486 E. 2019/7096 K. sayılı ve 12.11.2019 tarihli kararı.

Devredenin iradesi ile pay sahipliğinin kazanılmasında görülen bağlam hükümlerinin bazıları devredenin iradesi olmaksızın devren kazanmada etkisiz hale gelmektedir. Örneğin bağlı nama yazılı pay senetlerinin devrinde genel kurul onayı aranırken devredenin iradesi olmaksızın pay sahipliğinin kazanılmasında bu bağlam hükmü uygulanmamaktadır.³⁴⁸ Bu sebeple devredenin iradesi olmaksızın devren kazanmada farklı ispat araçları gündeme gelebilmektedir.

4.1.2.1. Miras Yoluyla Kazanmada İspat

a. Genel olarak

Pay sahibinin ölümü ile pay miras yolu ile mirasçılara geçmektedir. TMK m.599'da miras bırakanın ölümü ile mirasın bir bütün olarak mirasçılara geçeceği düzenlenmiştir. Bu bütünün içine anonim şirket pay sahipliği de girmektedir. Miras kendiliğinden herhangi bir işlem yapmaksızın mirasçılara geçmektedir.³⁴⁹

Her ne kadar miras ile kazanmada herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmaksızın pay sahipliği mirasçılara geçse de mirasçılar pay sahipliğini ispatlamak için bazı ispat vasıtalarına ihtiyaç duyabilmektedir.

Miras yoluyla pay sahipliğini kazanan mirasçılar eğer mirasçı hamiline yazılı pay senedini elinde bulunduruyorsa bununla, eğer çıplak pay veya nama yazılı pay senedi ile pay sahibi ise pay defterindeki kayıt yahut pay senedi veya devir sözleşmesi gibi belgelerle miras bırakanın ve dolayısıyla kendilerinin pay sahipliğini ispatlayabilmektedir.

---

³⁴⁸ KENDİGELEN Abuzer, Hukuki Mütalaalar Cilt XI 2010-2011, Onikilevha Yayınları, İstanbul,2013, s. 63; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 343.

³⁴⁹ AYAN Mehmet, Miras Hukuku, Mimoza Yayınları, Konya, 2015, s. 271; PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt II, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s.1823.

b. Pay Senedi ve İlmühaber ile İspat

Pay senedi veya ilmühabere sahip pay sahibinin ölmesi ile mirasçılar bu pay senedi veya ilmühaberler aracılığıyla pay sahipliğini devam ettirebilmektedir. Hamiline yazılı pay senedini elinde bulunduran miras bırakanın ölümü ile hamiline yazılı pay senedini elinde bulunduran mirasçılar pay sahipliğini pay defterine de kaydettirmeksizin kazanmış olmakta ve ellerinde bulunan hamiline yazılı pay senedi veya ilmühaber ile pay sahipliğini ispatlayabilmektedir. Nama yazılı pay senedine sahip pay sahibinin ölmesi ile mirasçılar pay sahipliğini doğrudan kazansa da pay defterine kayıt için şirkete başvurmaları gerekmektedir. Bağlı nama yazılı pay senetlerinde ise pay sahipliğinin kazanılması için şirketin onayı gerekmektedir. Bu durumda yalnızca pay senedi ile pay sahipliğini ispatlamak mümkün olmamakta şirketin onayının da bulunuyor olması gerekmektedir.³⁵⁰

Pay sahibi murisin ölümü ile pay senedini elinde bulunduran mirasçılar pay senetlerine dayanarak pay sahipliğini ispatlayabilmektedir. Nama yazılı pay senedi veya ilmühabere sahip murisin ölümü ile pay senedini elinde bulundurmayan mirasçılar yine zayi olmamış ve nerede olduğu biliniyor ise pay senedine dayanarak pay sahipliğini ispatlayabilmektedir. Nama yazılı pay senedi ve ilmühaberde mirasçılar pay senedinin malikinin miras bırakan olması sebebiyle pay sahipliklerini iddia ve ispat edebilmektedir. Hamiline yazılı pay senedi veya ilmühaberi elinde bulundurmayan pay sahibinin mirasçılarını ise pay sahipliğini ispatlamak için başkaca delillere ihtiyaç duyacaklardır.

Yargıtay bir kararında mirasçının muris babasından nama yazılı pay senedini miras yoluyla edindiği, başka mirasçının olmadığı ve terekenin paylaşılmadığı dolayısıyla mirasçının pay sahibi olduğuna vermiştir.³⁵¹

Hamiline yazılı pay senedi ile pay sahibi olan murisin mirasçılarını pay sahipliğini gösteren belge ile yapacakları bildirim ile Merkezi Kayıt Kuruluşuna kaydedilebilmektedir. MKK'ye kaydın akabinde mirasçılar pay sahipliğini bu kayıtla da ispatlayabilmektedir.

---

³⁵⁰ SEVİ Ali Murat, age, s. 49; KAYIHAN Şaban, age, s. 256.

³⁵¹ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2014/17513 E. 2015/2839 K. sayılı ve 03.03.2015 tarihli kararı.

c. Pay Defteri ve Hazır Bulunanlar Listesi ile İspat

Pay defterine kayıt kurucu değil bildirici niteliktedir. Pay defterine kaydedilen pay sahibinin pay sahipliği şirkete karşı bağlayıcıdır. Bu sebeple pay sahibi pay defterine kaydedilirken payın usulüne uygun olarak devredildiğinin ispatlanması gerekmektedir. Aksi halde pay usulüne uygun devredilmeden gerçekleştirilen kayıtlardan doğan zarardan yönetim kurulu sorumlu olmaktadır. TTK m.499/4'e göre pay defterine kaydedilen kimse pay sahibi olarak kabul edilmektedir.³⁵²

Pay sahibinin ölümü ile başka herhangi bir işleme gerek olmaksızın pay sahipliği mirasçılara geçmektedir. Mirasçılar çıplak paya ve nama yazılı pay senedine sahiplerse şirkete karşı pay sahipliğini ileri sürebilmek için pay defterine kaydedilmeyi talep etmelidir. Pay defterine mirasçılık belgesi ile başvuran mirasçılar miras bırakanın yerine şirkete pay sahibi olarak katılırlar. Miras bırakan defterden silinerek mirasçılar deftere kaydedilmektedir. Böylece mirasçılar pay sahipliğini pay defteri ile öne sürebilecek ve ispatlayabilecektir.

Murisin payını devrettiğine dair yönetim kurulu kararına rağmen devir belgesinin gerçekte mevcut olmadığı ve pay defterine devralan adına kayıt yapılmadığı bir olayda Yargıtay tarafından yönetim kurulu kararının yok hükmünde olduğuna ve mirasçıların gerçek hak sahibi olduğuna karar verilmiştir.³⁵³

Miras bırakanın emanet olarak paylarını kız kardeşine verdiği bir olayda geri almaya vakit bulamadan pay sahibinin ölmesinin üzerine, mirasçıları pay sahipliğinin tespiti ve tescili için dava açmış, davalı şirket tarafından devre dair belgeler ibraz edilememiş pay defterinde kayıt bulunamamıştır. Bunun üzerine Yargıtay tarafından pay sahipliğinin tesciline karar verilmiştir.³⁵⁴

Hazır bulunanlar listesi pay sahibine dair detaylı bilgi içermektedir. Dolayısıyla hazır bulunanlar listesi pay sahibinin pay sahipliği konusunda güncel durumu ortaya

³⁵² KAYIHAN Şaban, age, s. 256; DEMİRKOL Elit Meviza ÇETİN Hüseyin Servet, age, s. 54.

³⁵³ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2019/288 E. 2019/7178 K. sayılı ve 13.11.2019 tarihli kararı.

³⁵⁴ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2019/323 E. 2019/7301 K. sayılı ve 18.11.2019 tarihli kararı.

koyabilecek nitelikte bir belgedir. Pay defteri ile hazır bulunanlar listesi arasında çelişki bulunduğu takdirde güncel ve denetlenebilir olması sebebiyle hazır bulunanlar listesine öncelik verilmesi gerekmektedir. Bu nedenle pay sahipliği konusunda hazır bulunanlar listesi en önemli ispat araçlarından birisidir.³⁵⁵

Mirasçılar miras bırakanın katıldığı son genel kurulun hazır bulunanlar listesini ileri sürerek pay sahipliğini ispatlayabilecektir. Özellikle pay senedinin zayi olması durumunda veya pay sahibinin ölmeden önce pay sahipliğini kazandığı fakat pay defterine henüz kaydedilmediği durumlarda pay sahipliğinin ispatı konusunda sıkıntı yaşanabilmektedir. Böyle durumlarda son genel kurula katılan kişi eğer muris ise mirasçılarını murisin pay sahipliğini bu şekilde ispatlayarak kendi pay sahipliklerini de ispatlayabileceklerdir.

Yargıtay bir kararında hamiline yazılı pay senedi ile pay sahibi olan murisin şirket kayıtlarında en son bir hazır bulunanlar listesinde yer aldığı, mirasçıların pay sahibi olduğuna dair herhangi bir kayıt bulunmadığı ve bu durumun aksini ispatlar nitelikte delilin bulunmadığı, esas sözleşmenin de pay sahipliğinin miktarının tespitine yarayabileceğine değinilerek eksik inceleme dolayısıyla bozma kararı vermiştir. Somut olayda pay sahipliğinin tespiti açısından hazır bulunanlar listesindeki kayıt yeterli olmakla birlikte sahip olunan payın miktarına dair tartışma söz konusudur.³⁵⁶

d. Mirasçılık Belgesi ile İspat

Mirasçılık belgesi Sulh Hukuk Mahkemesi tarafından talep üzerine hasımsız olarak verilen bir belgedir. Bu belge mirasçılık sıfatını kazanan mirasçıların bu sıfatı ispat etmelerini ve bu nedenle mirasla edinilen mal ve haklar üzerinde tasarrufta bulunmayı sağlamaktadır. Mirasçılık belgesi adına düzenlenen mirasçıların hak sahipliğine karine teşkil etmektedir.³⁵⁷

---

³⁵⁵ KENDİGELEN Abuzer, Hukuki Mütalaalar Cilt XV 2017-2018, Oniki Levha Yayınları, İstanbul, 2020, s. 183-186; POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, age, s. 136.

³⁵⁶ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2020/1270 E. 2020/4838 K. sayılı ve 09.11.2020 tarihli kararı.

³⁵⁷ KOCAAĞA Köksal, "Mirasçılık Belgesi" Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 9(12), Ankara, 2005.

Miras bırakanın pay sahipliğinde tereddüt olmayan durumlarda mirasçılık belgesi ile mirasçılar yeni pay sahibi olduklarını ispatlayabilmektedir. Miras bırakanın pay sahipliğinin ispata muhtaç olduğu durumlarda mirasçılar mirasçılık belgesi ile mirasçı olduklarını ve diğer ispat vasıtalarıyla da miras bırakanın pay sahibi olduğunu ispatlayabilecektir.

01.04.1974 tarih ve 1/2 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı uyarınca miras bırakanın mirasçılara miras paylarına göre hakkaniyete uygun olmayan ölçüde satış suretiyle devir yaptığı takdirde muvazaa gündeme gelmektedir. Fakat satış suretiyle devir yapılmasına rağmen mirasçılardan hepsinin paylarından fazlasını edindiği durumlarda muvazaa iddiasında bulunulamayacaktır. Bu şekilde şirket paylarını edinen mirasçılar için de her ne kadar mirasçılık belgesinden fazla pay edindikleri anlaşılabilir olsa da muvazaanın varlığından söz edilemeyeceği, murisin mirasçılar arasında paylaşırma amacı olduğu ve davacıların haklarını engelleyecek bir durum olmadığı gerekçesiyle muvazaa itirazı reddedilmiştir.³⁵⁸ Anılan Yargıtay kararlarında mirasçılık belgelerinin aksine satış sözleşmesi suretiyle yapılan paylaşımlarda muvazaa olmadığı takdirde satış sözleşmesinin pay sahipliğini ispata yarayacağı vurgulanmıştır.

Yargıtay bir kararında davalıların mirasçılık sebebiyle pay sahipliğinin tescili için açtığı davada mirasçılık belgesi olmadığı için pay defterine kayıt yapılmadığı mirasçılık belgesi geldiğinde kayıtların yapıldığı, bu belge olmadan mirasçılığın tespit edilemeyeceğini savunan davalı şirketi haklı bularak davanın reddi kararını onamıştır.³⁵⁹ Bu karardan da anlaşılacağı üzere pay sahipliğinin ispatı için mirasçılığın ispatlanması ve bunun da mirasçılık belgesi ile olabileceği Yargıtay tarafından da kabul görmektedir.

e. Mirasın Paylaşılması Sözleşmesi ile İspat

Mirasın paylaşılması sözleşmesi mirasın aynen paylaşılması -tereke içerisindeki hak ve malların aynen taksimi- dışında kalan anlaşarak oy birliği ile ve yazılı olarak

---

³⁵⁸ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2019/2869 E. 2020/864 K. sayılı ve 03.02.2020 tarihli kararı, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2013/11910 E. 2014/15921 K. sayılı ve 17.10.2014 tarihli kararı.

³⁵⁹ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2015/6566 E. 2016/733 K. sayılı ve 25.01.2016 tarihli kararı.

yapılabilen bir sözleşmedir. Mirasın paylaşılması sözleşmesi mirasçılar açısından bağlayıcı olan ve borç doğuran bir işlemdir.³⁶⁰

Mirasın paylaşılması sözleşmesinde de mirasçılar mirasçılık belgesinde olduğu gibi bu belge ile pay sahipliğini ispatlayabilmektedir.

Hazır bulunanlar listesini mirasın paylaşılması sözleşmesi olarak kabul ederek işlem yapılması hakkında Yargıtay hazır bulunanlar listesinin mirasın paylaşılması sözleşmesi olarak kabul edilemeyeceği yönünde karar vermiş, bir mirasın paylaşılması sözleşmesi olmadığı için mirasçılar arasında el birliği ile mülkiyetin devam ettiğine karar vermiştir.³⁶¹ Bu karardan da anlaşılmaktadır ki mirasçılarının tek tek mirası oranında pay sahipliğine karar verilebilmesi için mirasçılık belgesi veya mirasın paylaşılması sözleşmesi olması gerekmektedir. Aksi takdirde mirasçılarının her biri miras bırakanın şirket paylarına el birliği ile malik olmaktadır.

Yargıtay yine bir kararında mirasın paylaşılması sözleşmesinin yapılması ile pay sahibinin pay sahipliğini bildiğinin kabul edilmesi gerektiğini belirtmiştir.³⁶² Mirasın paylaşılması sözleşmesi bu kararlarda doğrudan pay sahipliğini ispatlamasa da aksi durumda pay sahipliğinin ispatlanamayacağı veya belirlenemeyeceğini gösterdiği için mirasın paylaşım sözleşmesinin mirasçılık ve pay sahipliği için önemli bir ispat aracı olduğu söylenebilmektedir.

f. Vasiyetname ile İspat

Vasiyetname 3 şekilde yapılabilir: Resmi vasiyetname, el yazılı vasiyetname ve sözlü vasiyetnameler. Vasiyetname bu 3 şeklin hangisiyle yapılırsa yapılsın sıkı şekil şartlarına tabidir. Resmi vasiyetname noterlerde ve 2 şahidin katılımıyla, el yazılı vasiyetname miras bırakanın el yazısı ile tarih ve miras bırakanın imzasıyla, sözlü

---

³⁶⁰ ÖZER DENİZ Miray, Mirasın Paylaşılması Sözleşmesi Ve Bunun Arabuluculuk Bakımından Değerlendirilmesi, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 11(1), Malatya, 2020, s.31-32.

³⁶¹ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2010/6350 E. 2011/17847 K. sayılı ve 29.12.2011 tarihli kararı.

³⁶² Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 1998/9242 E. 1999/4123 K. sayılı ve 18.05.1999 tarihli kararı.

vasiyetname ise yakın ölüm tehlikesi gibi olağanüstü durumlarda 2 tanığa açıklanması ve tanıklar tarafından yazılıp imzalanması ile yapılabilmektedir.³⁶³

Pay sahibi muris ölümden önce payını devretmek isteğini ve kime ne şekilde devretmek istediğini vasiyetname yaparak gerçekleştirebilmektedir. Miras bırakanın pay sahipliği konusunda tereddüt bulunmayan durumda şartları mevcut ve geçerli vasiyetname ile kendisine pay sahipliği miras bırakılmış olan mirasçı vasiyetnameyi ileri sürerek pay sahipliğini ispatlayabilmektedir. Mirasçı hamiline yazılı pay senedi çıkarıldığı durumda pay senedini edinerek veya pay senedi edinmeyeceği bir durumda ise -örneğin pay senedi miras bırakan tarafından gizli bir yere saklanmış ve bulunamıyor ise- vasiyetname ile pay sahipliğini ispatlayarak yeni senet basılmasını talep edebilmektedir. Mirasçı çıplak pay veya nama yazılı pay senedini miras olarak edindiyse vasiyetname ile şirkete başvurarak pay defterine kaydını talep edebilmektedir.

Yargıtay bir kararında davacı mirasçının miras kalan pay sahipliğinin hatalı dağıtıldığı iddiası ile açılan davada davalı tarafın vasiyetnameyi öne sürerek miras yoluyla pay sahipliğinde vasiyetnameye aykırı herhangi bir paylaşım yapılmadığını öne sürmesini ve davacının da itirazı olmadığını belirterek davanın reddi kararını onamıştır.³⁶⁴ Bu kararda da pay sahipliğinin devri konusunda vasiyetname ispat aracı olarak kullanılmış ve kararın verilmesinde önemli yer oynamıştır.

4.1.2.2. Cebri İcra ile Kazanmada İspat

a. Genel olarak

Cebri icra alacaklının alacağına kavuşabilmesi için icra daireleri tarafından borçlunun mallarının haczedilmesi, satılması ve elde edilen para ile alacaklıya alacağının ödenmesi işlemidir.³⁶⁵ Cebri icra ile pay sahipliğinin kazanılması ise daha önce anlatıldığı

---

³⁶³ DURAL Mustafa ÖZ Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2016, s. 62-94.

³⁶⁴ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2014/1685 E. 2015/245 K. sayılı ve 13.01.2015 tarihli kararı.

³⁶⁵ KURU Baki ARSLAN Ramazan YILMAZ Ejder, İcra İflas Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara, 2007, s. 32.

üzere yapılan bu satışta devralanın icra marifetiyle satış suretiyle borçlunun payını satın almasıdır.

Cebri icra ile pay sahipliğinin kazanılmasında devir için gerekli olan ciro, zilyetliğin devri ve pay defterine kayıt gibi işlemler icra memuru tarafından yapılmaktadır.³⁶⁶ Bu sebeple payı satın alan pay sahibi pay sahipliğini ispatlamak adına icra memuru tarafından yapılan işlemleri gösterebilmektedir. Bu şekilde icra memuru aracılığıyla devralanın pay sahipliği ispat edebilmektedir. Satış işleminin yapıldığı sırada tutulan tutanak veya icra memurunun yaptığı sonraki işlemler aracılığıyla pay sahipliği ispatlanabilmektedir.

b. Pay Senedi ve İlmühaber ile İspat

Pay senedi ve ilmühabere bağlanmış pay cebri icra ile satılacak ise taşınır malın cebri icra ile satışına ilişkin İİK m. 112 hükmü uygulanmalıdır. Buna göre satış kural olarak açık artırma yolu ile yapılmalıdır. Açık artırma sonucunda pay senedini veya ilmühaberi satın alan kişi pay sahipliğini devralmaktadır. Bu devir satış tarihinden geçerli olmak üzere satış kararının kesinleşmesi ile söz konusu olmaktadır.³⁶⁷

Pay senedi veya ilmühaberi devralan kişi pay eğer hamiline yazılı ise pay sahipliğini bu senet veya ilmühaber ile ileri sürebilmekte ve ispatlayabilmektedir. Nama yazılı pay senetleri veya ilmühaberde ise satışa katılan icra memuru tarafından devir işlemleri yapıldığı ve devralanın pay defterine kaydı gerçekleştiği takdirde pay sahipliğini şirkete karşı ileri sürebilmektedir.

c. Pay Defteri ve Hazır Bulunanlar Listesi ile İspat

Pay sahibi pay defterine kaydedilirken payın usulüne uygun olarak devredildiğinin ispatlanmasının gerekli olduğu daha önce açıklanmıştı. Cebri icra yoluyla

---

³⁶⁶ SEVİ Ali Murat, age, s. 44.

³⁶⁷ SEVİ Ali Murat, age, s. 44; ALTAŞ Soner, Sermaye Şirketlerinde ve Kooperatiflerde Pay Defteri, Seçkin Yayınları, Ankara, 2020, s. 104.

pay sahipliğini kazanmada pay defterine kayıt işlemleri de icra memuru marifetiyle gerçekleşmektedir.

Pay senedinin cebri icra ile satılması İİK'nın taşınırlara ilişkin hükümlerine göre yapılabilmektedir.³⁶⁸

Şirket payının cebri icra ile satılması üzerine icra memuru satışın tamamlanması işlemlerini yürütmektedir. Bu sebeple hamiline yazılı pay senetleri hariç olmak üzere pay defterine kayıt işlemleri icra memuru aracılığıyla olmaktadır. Kaydı yapılan devralan pay sahibi pay sahipliğini bu kayıtla ispatlayabilmektedir. Pay sahipliğini kazandıktan sonra genel kurula katılan devralan pay sahibi genel kurul hazır bulunanlar listesi ile de pay sahipliğini ispatlayabilmektedir.

d. İcra Memuru veya İflas Masası Temsilcisi Şerhi ile İspat

Pay devrine yönelik işlemler satışa iştirak eden icra memuru tarafından yapılmaktadır.³⁶⁹ Pay devrinin pay senedi veya pay defteri ile ispatlanamadığı durumlarda pay devrinin ve pay sahipliğinin ispatlanabilmesi için satışa iştirak eden icra memuru tarafından düşülmüş bir şerh veya ciro gerekli ve yeterli olabilmektedir.

Doktrinde ciro veya temlik beyanının eksik olması durumunda icra memurunun pay senedinin arkasına imza atması veya geçerli bir devir olduğunu belirten bir şerh düşmesi gerektiğini savunulmaktadır. Fakat devrin geçerli olması açısından böyle bir usul zorunlu değildir. Pay sahipliğinin pay defteri veya pay senedi ile ispatlanamayacağı durumlarda icra memuru tarafından düzenlenen payın cebri icra yolu ile kazanıldığını gösteren senet üzerinde yer alan veya ayrıca düzenlenmiş olan bir devir beyanı devir ve pay sahipliğinin ispatı için yeterlidir.³⁷⁰

---

³⁶⁸ ALTAŞ Soner, age, s. 104; KURU Baki ARSLAN Ramazan YILMAZ Ejder, age, s. 322.

³⁶⁹ DOMANIÇ Hayri, age, s. 1328.

³⁷⁰ ÇONKAR Halil, age, s.178.

4.1.2.3. Mahkeme Kararı ile Kazanmada İspat

a. Genel olarak

Payın mahkeme kararı ile satılmasında pay sahipliğinin ispatlanabilmesi için senedin teslimi veya ciro gibi işlemlere gerek olmaksızın mahkeme kararı bu işlemlerin yerine geçmektedir.³⁷¹

b. Pay Senedi, İlmühaber, Pay Defteri ve Hazır Bulunanlar Listesi ile İspat

Pay sahipliğinin mahkeme kararı ile kazanıldığı durumlarda pay sahipliğinin devri ve bildirim için gerekli işlemler icra memuru tarafından yapılmaktadır.³⁷² İcra memuru tarafından gerekli işlemler yapılarak pay defterine kaydı yapılan devralan pay sahibi pay defteri ile pay sahipliğini ispatlayabilmektedir. Pay sahipliğini kazandıktan sonra genel kurula katılan pay sahibi aynı şekilde hazır bulunanlar listesi ile de pay sahipliğini ispatlayabilmektedir.

Gerekli işlemlerin icra memuru tarafından yapılmasından sonra pay senedi veya ilmühaberi devralan pay sahibi bu senet ile pay sahipliğini ispatlayabilmektedir.

c. Mahkeme Kararı ile İspat

Mahkeme kararı ile pay sahipliğinin kazanılmasında pay sahipliği mahkemenin kararı sonucunda gerçekleşmektedir. Pay sahipliğinin pay defteri, ilmühaber, pay senedi veya hazır bulunanlar listesi ile ispat edilemediği durumlarda ciro veya devir beyanının bulunmadığı hamiline yazılı pay senedinin teslim edilemediği durumlarda mahkeme kararı bunların yerine geçerek ispat vasıtası olabilmektedir.

---

³⁷¹ DOMANIÇ Hayri, age, s. 1328.

³⁷² SEVİ Ali Murat, age, s. 50.

d. Evlenme Sözleşmesi ile İspat

Pay sahipliği eşler arasındaki mal rejimi hükümlerince de kazanılmış olabilmektedir. Bu haller arasında evlenme, evlilik birliği içerisinde mal rejimi değişiklikleri, ölüm, boşanma, butlan gibi durumlar sonucunda pay sahipliği kazanılabilmektedir.³⁷³

Eşlerin yasal mal rejimi olan edinilmiş mallara katılım rejimi dışında paylaşmalı mal ayrılığı rejimi veya diğer mal rejimlerini seçmek istedikleri takdirde evlendirme memuruna yazılı biçimde bildirim veya noterde düzenleme veya onaylama şeklinde mal rejimi sözleşmesi yapmaları gerekmektedir.³⁷⁴ Eşler arasındaki mal rejimi sebebiyle pay sahipliğinin kazanılması edinilmiş mallara katılım veya paylaşmalı mal ayrılığı rejimlerinde gündeme gelmektedir.

Evliliğin sona ermesinden sonra pay sahipliğine hak kazanan eş pay sahipliğini daha önce belirtilen yollarla pay senedi, ilmühaber, pay defteri veya hazır bulunanlar listesi gibi delillerle ispatlama imkânı varsa bu şekilde ispatlayabilmektedir. Aksi halde de edinilmiş mallara katılımda ihtiyari, paylaşmalı mal ayrılığında zorunlu olarak mal rejimi sözleşmesi düzenlenmektedir. Pay sahibi pay sahipliğini bu mal rejimi sözleşmesi ile ispatlayabilmektedir.³⁷⁵

4.2. Limited Şirkette Devren Kazanmada İspat

Limited şirketlerde pay bir yandan esas sermaye payını diğer yandan ise ortaklık payını ifade etmektedir.³⁷⁶ Bu konuda ele alınması gereken ise pay sahipliği sıfatını kazanabilmek için gerekli olan ortaklık payına sahip olmanın ispatıdır. Limited şirketlerde pay sahipliği devredenin iradesi ile veya iradesi olmaksızın olarak devren

---

³⁷³ AKIN Murat Yusuf, Anonim Ortaklıkta Bağlı Nama Yazılı Hisseler, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2014, s. 119.

³⁷⁴ AKINTÜRK Turgut ATEŞ Derya, Türk Medeni Hukuku Aile Hukuku İkinci Cilt, Beta Yayınları, İstanbul, 2016, s. 156.

³⁷⁵ SEVİ Ali Murat, age, s. 51.

³⁷⁶ ARSLAN İbrahim, Şirketler Hukuku Bilgisi, Mimoza Yayınları, Konya, 2010, s. 340; ŞENER Oruç Hami, age, s. 262.

kazanılabilmektedir. Limited şirketlerde payın devren kazanılmasında çıplak pay senede bağlanmış pay ayrımı yapılmamıştır. Pay senedi limited şirkette ispat aracı veya nama yazılı olarak çıkarılabilmektedir. Fakat pay sahipliğinin kazanılması konusunda çıplak pay ile veya nama yazılı pay senedi ile mevcut olması arasında herhangi bir fark yoktur. Bu sebeple ister pay senedi çıkarılmış olsun ister çıkarılmamış olsun limited şirkette devredenin iradesi ile payın devren kazanılması payın sözleşmeyle devriyle mümkündür.³⁷⁷ Payın devredenin iradesi olmaksızın kazanılması ise anonim şirketlerde olduğu gibi miras, eşler arasındaki mal rejimi, cebri icra ve mahkeme kararıyla mümkün olabilmektedir.

4.2.1. Devredenin İradesi ile Devren Kazanmada İspat

4.2.1.1. Genel olarak

Limited şirketlerde pay devri için anonim şirketlere göre daha sıkı şekil şartları öngörülmüştür. Bunun neticesi olarak da limited şirketlerde pay sahipliğinin ispatı anonim şirketlere göre daha kolaydır.

Limited şirketlerde payın iradi olarak devren kazanılması için yazılı devir sözleşmesi ve noter onayı şarttır. Bunun üzerine eğer şirket sözleşmesinde aksi öngörülmemişse payın devrinin tamamlanabilmesi için genel kurulun onayı aranmaktadır. Yine şirket sözleşmesinde aksi belirtilmemişse genel kurul sebep göstermeksizin onayı reddedilmektedir. Genel kurulun onayı doğrultusunda pay devri gerçekleşmiş olmaktadır. Genel kurul başvurudan itibaren 3 ay içinde reddetmediği takdirde onay vermiş sayılmaktadır.³⁷⁸

Limited şirkette iradi olarak devren pay sahipliğinin kazanılmasında devir sözleşmesi, noter tasdiki, genel kurul kararı, nama yazılı pay senedi, pay defteri ve hazır bulunanlar listesi ispat aracı olabilmektedir.

---

³⁷⁷ AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 447; ŞENER Oruç Hami, age, s. 280.

³⁷⁸ ÖZCAN Zekai, Hangi Şirket Kurulmalı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2013, s. 246; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 489.

4.2.1.2. Pay Defteri ve Hazır Bulunanlar Listesi ile İspat

Limited şirketlerde pay devirlerinin TTK m. 594 uyarınca pay defterine yazılması gerekmektedir. Limited şirketlerde pay defterine kayıt pay devri için geçerlilik koşulu değildir. Bu kayıt kurucu değil bildirici nitelik taşımaktadır.³⁷⁹ Pay devri neticesinde pay sahibi pay defterine kaydedilmeyi şirket yönetim organından talep edebilmektedir.

Limited şirkette payı devralan yeni pay sahibinin -pay devri şirket genel kurulunca onaylanınca- şirkete karşı devrin ve pay sahipliğinin geçerli olabilmesi yeni pay defterine kaydı gerekmektedir. Pay defterine kaydedilmiş olan pay sahibi pay sahipliğini pay defteri ile ispatlayabilmektedir.

Yargıtay bir kararında³⁸⁰ pay defterinin ispatı için açılan bir davada şirket tarafından pay defterinin ibraz edilmemesine rağmen karar verilmesinin pay sahipliğini iddia edenin pay sahibi olup olmadığının tespiti açısından eksik inceleme olarak değerlendirilerek karar verilmiştir. Buradan anlaşılacağı üzere limited şirkette pay sahipliğinin ispatında pay defterinin önemli bir yeri vardır.

Pay sahipliğini devren kazanan pay sahibi katıldığı genel kurul hazır bulunanlar tutanağı ile de pay sahipliğini ispatlayabilmektedir.

---

³⁷⁹ ALTAŞ Soner, age, s. 210; BAHTİYAR Mehmet, age, s. 434.

³⁸⁰ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 08.04.2021 tarih ve 2020/6074 E. 2021/3488 K. sayılı kararı şöyledir: *“Dava, limited şirket ortağı olduğunu ileri süren davacının haklı nedenlerle ortaklıktan çıkma isteğine ilişkindir. Gerek ilk derece mahkemesince ve gerekse bölge adliye mahkemesince işbu davada öncelikle davacının davalı şirkette ortak olup olmadığı hadise biçiminde incelenerek sonuca varılması gerekir. İlk derece mahkemesince bu açıdan yapılan araştırmanın yeterli olduğundan söz edilemez. Şöyle ki, davalı şirketin tümüyle ticaret sicil dosyasının getirilmesi, davalı şirketin davaya cevap vermemesi nedeniyle davadaki netice-i talep bakımından davayı inkar etmiş sayıldığı gözetilerek, gerektiğinde HMK'nın 220.maddesi uygulanmak suretiyle davalı şirkete pay defterinin ibrazının emredilmesi, ibraz edilmemesi halinde davacının ortak sayılacağı kabul edileceği ihtarata yapılarak, tüm bu araştırma sonucunda gerçekten de davacının davalı şirkete ortak bulunmaması halinde davanın hukuki yarar yokluğundan reddi, aksinin saptanması halinde davacının ortak olduğunun kabulüyle çıkma isteğinin haklı nedenlere dayanıp dayanmadığı değerlendirilerek, sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken zaman itibarıyla uygulanması gerekmeyen 6102 Sayılı kanun gerekçeye eklenmek suretiyle yazılı biçimde istinaf başvurusunun reddi doğru olmamış, bozmayı gerektirmiştir.”.*

4.2.1.3. Pay Senedi ve İlmühaber ile İspat

Limited şirketlerde payın senede bağlanmış olması ile çıplak pay arasında devir ve dolaşım kolaylığı açısından bir ayırım veya fark yoktur. Limited şirketlerde hamiline yazılı pay senedi çıkarılamamaktadır. Çıkarılabilen nama yazılı pay senetleri ise devir ve dolaşım kolaylığı sağlamamaktadır. Nama yazılı pay senedi ispat bakımından kolaylık sağlamaktadır. Pay senedi kaybedilmiş olsa dahi pay sahibi herhangi bir hak kaybına uğramamaktadır.³⁸¹

Nama yazılı pay senedi ve ispat senetlerinde TTK m. 593/2 uyarınca senedin şirket sözleşmesine bağlı olduğunu belirten kayıtlar bulunmaktadır. Hüküm gerekçesinde bu kayıtlarının bulunma sebebinin pay defterinde ortakla ilgili bulunan içeriklerin senede yansıtılmasıdır. Pay senedinin içeriğinden pay defterindeki kayıtlara göre kimin pay sahibi olduğu anlaşılabilir. Buna göre pay senedini devralarak pay sahipliğini kazanan devralan pay sahipliğini pay senedi ile ispatlayabilmektedir.³⁸²

4.2.1.4. Devir Sözleşmesi ile İspat

Limited şirketlerde payın iradi bir şekilde devri için yazılı devir sözleşmesi şarttır. Nama yazılı pay senedi çıkarılmış olmasının önemi olmaksızın tüm devirlerde devir sözleşmesinin varlığı aranmaktadır.³⁸³ Pay devri için limited şirketlerde yazılı devir sözleşmesinin şart olması limited şirket payının devrolunduğunu ve yeni pay sahibinin pay sahibi olduğunu ispatlaması açısından önemlidir.

Devir sözleşmesi yazılı olmalı ve noter tarafından onaylanmalıdır. Devir için devir iradesi bulunmalı ve hangi payın devredileceği tam olarak belirlenmelidir. Devralanın kimliği devir sözleşmesinde açıkça yazmalıdır.³⁸⁴ Bu durumda pay ve yeni pay sahibi

---

³⁸¹ AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 446; ŞENER Oruç Hami, age, s. 270.

³⁸² DOĞRUSÖZ KOŞUT Hanife, age, s. 371-372; PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt III, Adalet Yayınevi, Ankara, 2746.

³⁸³ HUYSAL Ayşegül Sezgin, "Limited Şirketlerde Nama Yazılı Pay Senedinin Hukuki Niteliği" Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi 22 (1), İstanbul, 2017, s. 327; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 488.

³⁸⁴ DOĞRUSÖZ KOŞUT Hanife, age, s. 372; KAYIHAN Şaban, Şirketler Hukuku, Seçkin Yayınları, Ankara, 2019, s. 310.

devir sözleşmesi ile belirlenebilmektedir. Elbette pay sahipliğinin geçişi için genel kurul kararına ihtiyaç vardır. Genel kurul açıkça reddetmediği takdirde pay sahipliğini kazanan devralan pay sahibi pay sahipliğini devir sözleşmesi ile ispat edebilmektedir.

Devir sözleşmesi genel kurul onay verene dek askıda bir işlemdir. Devir sözleşmesine şirket genel kurulu onay vermediği takdirde bu sözleşme yalnızca devreden ile devralan arasında bir sözleşme olup pay devri şirket açısından geçersiz olmakta ve pay sahipliğinin ispatı için devralan tarafından kullanılamamaktadır. Zira pay sahipliği el değiştirmemiş olmaktadır.³⁸⁵

Yargıtay'ın bir kararında³⁸⁶ devir sözleşmesini bizzat imzalaması sebebiyle devir sözleşmesinde imzası bulunan devralanın pay sahipliği kabul edilmiştir. Buna göre pay sahipliği genel kurulca reddedilmemek şartı ile devir sözleşmesini imzalayan devralan pay sahibi olabilmekte ve bu devir sözleşmesi ile pay sahipliğini ispatlayabilmektedir.

Yargıtay'ın bir başka kararında³⁸⁷ pay devir sözleşmesinin pay sahipliğinin ispatı için tek başına yeterli olmadığı pay devrinin gerçekleşmesi için şirket onayının gerekli olduğu bu sebeple şirket tarafından onaylanmamış olan devir sözleşmesinin devralanı pay

---

³⁸⁵ DEDEAĞAÇ Ender, age, s.59.

³⁸⁶ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 02.06.2021 tarih ve 2020/6197 E. 2021/4705 K. sayılı kararı şöyledir:

“... Bölge Adliye Mahkemesince, tüm dosya kapsamına göre yapılan istinaf incelemesi sonucunda; mahkemece şirket ana sözleşmesinin değiştirilmesi ve sermaye artışına ilişkin ortaklar kurulu kararlarının ticaret siciline tescil ve sicil gazetesinde ilan edildiği, davacı pay sahibinin bu işlemler aleyhine dava tarihine kadar her hangi bir başvuru yapmadığı, 27.03.2007 tarihinde ilan edilen ortaklar kurulu toplantısına bizzat iştirak ettiği ve 12.10.2010, 03.05.2011 tarihli limited şirket hisse devir sözleşmesini bizzat imzaladığı gözetilerek davanın reddine karar verilmesinde isabetsizlik görülmediği gerekçesi ile davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir ...

...Yukarıda açıklanan nedenlerle, davacı vekilinin temyiz isteminin reddi ile Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın HMK'nın 370/1. maddesi uyarınca ONANMASINA... ”.

³⁸⁷ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 08.04.2021 tarih ve 2020/6074 E. 2021/3488 K. sayılı kararı şöyledir:

“İlk Derece Mahkemesince, davacı tarafından ibraz edilen ...5. Noterliği tarafından tanzim edilen 14.09.2010 tarihli hisse devir sözleşmeleri uyarınca davalı şirkette pay sahibi olan... 'in 30 payını, diğer ortak ...'in ise 10 payını davacıya devrettiği, taraflar arasında hisse devrine yönelik devir sözleşmeleri sonrası işlemlerin tamamlanmadığı, davacının davalı şirkette pay sahibi olmadığı, devir işlemlerinin yapıldığı dönemde yürürlükte bulunan eski yasa döneminde devrin şirkete bildirilmesi ve pay defterine kaydı gerekmekte ise de, yeni yasa döneminde devrin geçerli olması için ortaklar genel kurulunun onayının bulunmasının gerektiği, somut olayda davacı tarafından noter de yapılan devir sözleşmeleri ile temlik alınan hisselerin belirtilen şekillerde usuli işlemlerinin tamamlanmaması sebebiyle hüküm ifade etmeyeceği, bu hali ile davalı şirkette davacı yönünden geçerli geçerli bir ortaklık bulunmadığı gerekçesiyle, davanın reddine karar verilmiştir. ”.

sahipliğini kazanamamakta dolayısıyla pay sahipliğini devir sözleşmesi ile ispatlayamamaktadır.

4.2.1.5. Noter Tasdiki ile İspat

Taraflar arasında imzalanan devir sözleşmesinin altında imzaları bulunmalı ve noter tarafından imzaların sözleşmenin taraflarına ait olduğunun onaylanarak bunu şerhle belgelemelidir. Noter tarafından sözleşmede bulunan tarih ve imzaların doğruluğu onaylanıp aksi ispat edilinceye kadar bu imzalar ve tarih doğru kabul edilebilmektedir.³⁸⁸

Sözleşmede imzanın ve tarihin noter şerhi ile tasdik edilmesi ile devralan pay sahibi pay sahipliğini aksi ispat edilinceye kadar noter tasdiki ile ispat edebilmektedir. Burada sözleşmenin devreden ve devralan arasında yapıldığı noter tarafından onaylanmış ve bir karine haline gelmiş olmaktadır. Her ne kadar noter sözleşmenin içeriğini tasdik etmese de imzaları ve tarihi tasdik ederek içeriğinde hata olmayan bir sözleşmede devralanın pay sahipliği karine olmaktadır.

4.2.1.6. Genel Kurul Kararı ile İspat

Limited şirketlerde pay devrinin geçerli olabilmesi için şirket sözleşmesi ile bu şart kaldırılmadı ise genel kurul onayı şarttır. Genel kurulun reddettiği veya genel kurula bildirilmeyen pay devirleri geçersizdir. Pay devrinin yapıldığına dair şirkete bildirimde bulunulmasının ardından alınan genel kurul kararı ile pay devri geçerli hale gelmektedir.³⁸⁹ Bu sebeple devralanın pay sahipliğinin ispatı için pay sahipliğinin onaylandığı genel kurul tutanağı bir ispat aracı olabilmektedir.

---

³⁸⁸ KAYA Mustafa İsmail, “Limited Ortaklıkta Esas Sermaye Payı Devri ve Devir Borcunu Doğuran İşlemlerde Tarafların İmzalarının Noter Tarafından Onaylanması Zorunluluğu”, EÜHF D. C. 3(1), Kayseri, 2008, s. 366-367; BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, age, s. 488.

³⁸⁹ POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, age, s. 421; KAYIHAN Şaban, age, s. 311.

Payı devreden veya devralan genel kurul onayı için şirkete başvurmakta şirket müdürü başvuru üzerine genel kurulu toplantıya çağırılmaktadır.³⁹⁰ Genel kurulda pay devri onaylanırsa genel kurul tutanağından devralanın yeni pay sahibi olduğu anlaşılabilir.

Pay devri 3 ay içinde reddedilmezse şirket pay devrine onay vermiş sayılmaktadır. Fakat bu halde bir genel kurul kararı olmadığı için pay sahipliği genel kurul kararı ile ispatlanamamaktadır.

4.2.2. Devredenin İradesi Olmaksızın Kazanmada İspat

4.2.2.1. Genel olarak

Pay sahipliğinin devredenin iradesi olmaksızın kazanılmasında iradi olarak kazanmanın aksine genel kurulun onayına ihtiyaç duyulmamaktadır. Dolayısıyla miras, eşler arasındaki mal rejimi hükümleri, icra yoluyla veya mahkeme kararı ile pay sahipliğinin devren kazanılmasında genel kurul kararı olmaksızın devralan pay sahipliğini kazanmış olmaktadır.³⁹¹

4.2.1.2. Pay Defteri ve Hazır Bulunanlar Listesi ile İspat

Pay sahipliğinin devredenin iradesi olmaksızın kazanılmasında devir sözleşmesi veya genel kurul onayına ihtiyaç duyulmamaktadır. Payı devralan pay sahibi pay defterine kaydedilmektedir.

Miras durumunda talep üzerine mirasçının, cebri icra ile satış durumunda icra memurunun talebi üzerine devralanın, mahkeme kararı ile kazanılması durumunda yeni pay sahibinin pay defterine işlenmesinin ardından devralan pay sahibi pay sahipliğini pay

---

³⁹⁰ ALTAŞ Soner, “Limited Şirket Paylarının Devrinde Genel Kurul Onayı Kaldırılabilir Mi?”, Vergi Sorunları Dergisi, Sayı 317, 2015, s. 140; AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, age, s. 429.

³⁹¹ ÖZCAN Zekai, age, s. 246; KAYIHAN Şaban, age, s. 311.

defteri ile ispatlayabilmektedir. Devralan pay sahibi genel kurula katıldığı takdirde katıldığı genel kurulun hazır bulunanlar listesi ile de pay sahipliğini ispatlayabilmektedir.

4.2.1.3. Pay Senedi ve İlmühaber ile İspat

Payı devredenin iradesi olmaksızın kazanan ve çıkartılmış ise pay senedi veya ilmühaber kendisine teslim edilen devralan pay sahibi pay sahipliğini pay senedi veya ilmühaber ile ispatlayabilmektedir. Usulüne uygun olarak kendisine devredilen pay senedi veya ilmühaberden devralan pay sahibinin pay sahibi olduğu anlaşılabilir.

4.2.2.5. Mirasçılık Belgesi ve Miras Taksim Sözleşmesi ile İspat

Payın miras yoluyla kazanılmasında devralan pay sahibi mirasçılık el birliği ile pay sahibi olmaktadır. Bu durumda mirasçılar pay sahipliği haklarını atayacakları bir temsilci aracılığıyla veya mülkiyeti ferdi mülkiyete geçirerek kullanabilmektedir.³⁹²

Miras yoluyla pay sahipliğinin kazanıldığı ve paya ne oranda sahip olduğunun ispatı için mirasçılık belgesi veya miras taksim sözleşmesine ihtiyaç vardır. Usulüne uygun olarak alınmış mirasçılık belgesi veya imzalanmış miras taksim sözleşmesi uyarınca mirasçılar pay sahipliğini kazanabilmektedir. Mirasçılar pay sahipliğini kazandıklarını pay defterine kayıt için şirkete bildirmelidir.

Mirasçılar çıkabilecek uyuşmazlıklarda miras bırakanın pay sahipliğinde tereddüt olmadığı durumlarda miras bırakandan miras yoluyla pay sahipliğini kazandıklarını ve pay sahibi olduklarını ispatlayabilmek için mirasçılık belgesi veya miras taksim sözleşmesini kullanabilmektedir.³⁹³

4.2.2.5. İcra Memuru veya İflas Masası Temsilcisi Şerhi ile İspat

Limited şirketlerde şirket sözleşmesinde aksine bir hüküm olmadıkça pay sahipleri paylarını devredebileceğine göre devredilebilen bu paylar aynı zamanda

---

³⁹² DEDEAĞAÇ Ender, age, s. 62; ŞENER Oruç Hami, age, s. 340.

³⁹³ ŞENER Oruç Hami, age, s. 345.

haczedilebilmektedir. Pay sahibinin şahsi alacaklısı alacağını pay sahibinin payına başvurarak alabilmektedir. Eski kanun döneminde paylar icra yolu ile sattırılmayıp şirketin feshinin talep edilmesi gerekmektedir.³⁹⁴ Yeni TTK'da bu hüküm bulunmadığı için alacaklı şirketin feshini isteyemeyip yalnızca payın satılmasını talep edebilmektedir.³⁹⁵

Yargıtay bir kararında³⁹⁶ yeni kanun ile pay sahibinin borcu sebebiyle alacaklının şirketin feshini talep edebilme imkânı kalmadığına, borçlu pay sahibinin payına haciz konulabileceğine ve bu haczin istek üzerine pay defterine işleneceğine karar vermiştir.

Alacaklının talebi ile haczedilen ve satışı yapılan pay ile ilgili olarak devralan pay sahibinin pay defterine kayıt işlemi icra memuru tarafından yürütülmektedir. Böylece devralan pay sahibi icra memurunun şerhi ile pay sahipliğini ispatlayabilmektedir.

4.2.2.6. Mahkeme Kararı ile İspat

Mahkeme kararı ile limited şirketlerde devren kazanmada da devralan pay sahibi payını mahkeme kararı doğrultusunda kazanabilmektedir. Devralan pay sahibi pay sahipliğini genel kurul kararı gerekmeksizin kazanmaktadır. Pay sahipliğini kazanan pay

---

³⁹⁴ DÖNMEZ Murat, Anonim ve Limited Şirketlerde Hisse Haczi ve Paraya Çevirme, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2006, s. 127.

³⁹⁵ DEDEAĞAÇ Ender, age, s. 144.

³⁹⁶ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 08.07.2014 tarih ve 2014/6624 E. 2014/12965 K. sayılı kararı şöyledir: *"Oysa ki, ortaklardan birinin payını haczettirmiş olan alacaklının şirketin fesih ve tasfiyesini isteyebilme imkanını tanıyan mülga 6762 Sayılı T.T.K.nın 522. maddesi dava tarihi itibarıyla yürürlükte değildir. Ortakların kişisel alacaklıları başlıklı 6102 Sayılı T.T.K.nın 133. maddesi " (1) Bir kişi şirketi devam ettiği sürece ortaklardan birinin kişisel alacaklısı, hakkını şirketin bilançosu gereğince o ortağa düşen kar payından ve şirket fesholunmuşsa tasfiye payından alabilir. Henüz bilanço düzenlenmemişse alacaklı bilançonun düzenlenmesi sonucunda borçluya düşecek kar ve tasfiye payı üzerine haciz koydurabilir. (2) Sermaye şirketlerinde alacaklılar, alacaklarını, o ortağa düşen kar veya tasfiye payından almak yanında, borçlularına ait olan. senede bağlanmış veya bağlanmamış payların 9.6.1932 tarihli ve 2004 Sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun taşınırlara dair hükümleri uyarınca haczedilmesini ve paraya çevrilmesini isteyebilirler. Haciz, istek üzerine, pay defterine işlenir." hükmünü haiz olup, adı geçen yasada limited şirket ortağının şahsi borçları sebebiyle alacaklının şirketin fesih ve tasfiyesini isteme hakkı düzenlenmemiştir. Bu durumda, dava tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan 6102 Sayılı T.T.K.da ortağın payının kendisinin alacağı sebebiyle haczi fesih nedeni olarak düzenlenmediği halde yazılı şekilde davalı şirketin fesih ve tasfiyesine karar verilmesi doğru görülmemiş, kararın temyiz eden davalı yararına bozulması gerekmiştir. "*

sahibi pay sahipliğini şirkete karşı ileri sürebilmek için pay defterine kaydedilmesini talep etmesi gerekmektedir. Devralan pay sahibi pay sahipliğini mahkeme kararına dayanarak ispatlayabilmektedir.

4.2.2.7. Evlenme Sözleşmesi ile İspat

Evliliğin sona ermesinden sonra, şayet mal rejimi sözleşmesi yapılmışsa, devralan eş eğer pay sahipliği sıfatına hak kazanmışsa pay sahipliğini noter huzurunda yapılmış olan mal rejimi sözleşmesi ile de ispatlayabilmektedir.

III. BÖLÜM: SERMAYE ŞİRKETLERİNDE PAY SAHİPLİĞİNİN İSPATI İLE İLGİLİ UYGULAMADA KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

1. Genel Olarak

Sermaye Şirketlerinde pay sahipliği ile ilgili uygulamada pek çok sorunla karşılaşılabilir. Özellikle anonim şirketlerde pay senedine bağlanmış paylarda payın fiziken devredilmemesi, payın kaybedilmesi, unutulması, şekli eksiklikler gibi pek çok durumdan dolayı şirkette pay ve hak sahipliğinin ispatlanması açısından sorunlar yaşanabilmektedir.

Limited şirketlerde ise bir hukukçuyla çalışmamak, pay defterini eksik veya yanlış tutmak, pay devrine ilişkin genel kurul kararı ile ilgili eksikler veya yanlışlar pay devri ve pay sahipliğinde sorunlara yol açmaktadır.

Bir sonraki başlıkta anonim şirketler ve limited şirketlerde yaşanan sorunlardan en sık karşılaşılan sorunlara değinilerek çözüm önerileri sunulmaktadır.

2. Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

2.1. Pay Defteri ve Hazır Bulunanlar Listesinde Kayıtların Farklı Tutulması

Hem anonim şirketlerde hem de limited şirketlerde pay defteri ve hazır bulunanlar listelerinde bulunan kayıtların farklı olması ile ilgili sorunlarla karşılaşmaktadır. Bunun en önemli sebebi pay sahipliğini kazanmış fakat henüz pay defterine kaydedilmemiş pay

sahibinin genel kurula katılarak hazır bulunanlar listesine isminin kaydedilmesidir. Bu durumda pay sahipliği ile ilgili çıkan bir uyuşmazlıkta pay sahibi pay sahipliğinin ispatı olarak hazır bulunanlar listesini ileri sürerken şirket pay defterine kaydın yapılmadığını ve pay sahibi olunmadığını ileri sürmektedir. Pay defterine kaydedilmiş fakat genel kurula katılmamış pay sahibi için ise böyle bir probleme çok sık rastlanmamaktadır.

TTK m. 415 gereğince genel kurula katılacak olanların belirtildiği hazır bulunanlar listesi şirketin yönetim organı olan yönetim kurulu tarafından hazırlanmakta ve bu listede adı bulunan pay sahipleri genel kurul hazır bulunanlar listesinde belirtilerek genel kurula katılmaktadır. Pay sahipleri hazır bulunanlar listesini imzalayarak genel kurula katıldıklarının tespitini sağlayabilmektedir. Buna göre yönetim kurulunca pay sahipliği tespit edilmiş olan pay sahiplerinin pay sahipliğini hazır bulunanlar listesi ile ispatlayabilecekleri kuşkusuzdur. Fakat uygulamada hazır bulunanlar listesi ile pay defterinde pay sahibinin farklı işlendiği görülebilmektedir.

Pay defteri ile hazır bulunanlar listesinde pay sahibi farklı kaydedilmişse pay defterinde kaydı bulunmayan kişi şirket pay sahibi olarak kabul edilemez.³⁹⁷ Fakat hazır bulunanlar listesinde kaydı bulunup da pay defterinde kayıtlı olmayan pay sahibi pay sahipliğini şirkete karşı açılacak tespit davası ile ispatlayabilmektedir. Zira pay defterine karşı hazır bulunanlar listesi doğrudan üstün tutulmаса da şirket yönetim kurulu tarafından hazırlanan ve yönetim kurulu başkanının ve pay sahiplerinin imzası bulunan hazır bulunanlar listesinde bulunan kayıt pay sahipliğinin ispatı için önemli bir araçtır.

Pay sahipliği için hazır bulunanlar listesi üstün tutulamayacak olsa da pay sahipliğinin ispatı için açılacak davada mahkeme somut olayın şartlarına göre hazır bulunanlar listesine üstünlük tanıyabilmektedir. Pay defterinde bulunan kayıt eski ve son genel kurul yeni tarihli ise hazır bulunanlar listesinde pay sahibi olarak tanınmış olan kişinin pay sahipliğinin tespiti için açılan davada hazır bulunanlar listesine öncelik verilmesi beklenmektedir.

Son genel kurul toplantısı daha eski tarihli ve pay defterinde pay sahibi ile ilgili kayıt daha yeni tarihli ise şüphesiz pay defterindeki kayda öncelik verilmesi

---

³⁹⁷ TEKİNALP Ünal, age, s. 99.

gerekmektedir. Ancak pay defterindeki kaydın yolsuz olduğunun ileri sürülmesi ile hazır bulunanlar listesindeki kayda dayanılabilmektedir. Bu durumda da öncelik hazır bulunanlar listesi değil pay defterindeki kaydın yolsuz olduğunun ispatı olmaktadır.

TTK m. 417/2 uyarınca genel kurula katılabilecek olan pay sahipleri hamiline yazılı pay senetleri hariç olmak üzere pay defterine bakılarak düzenlenmektedir. Buna göre hazır bulunanlar listesinde ismi olan pay sahiplerinin pay defterinde adı bulunması beklenmektedir. Ancak hazır bulunanlar listesi hazırlandıktan sonra pay sahipliğini kazanan ve pay defterine kaydedilen pay sahiplerinin ismi hazır bulunanlar listesinde bulunmasa dahi genel kurula katılma hakkına sahiptir.

Hazır bulunanlar listesi toplantı sırasında dahi güncelliğini korumalı, toplantı esnasında toplantıya katılan veya toplantıdan ayrılan pay sahipleri hazır bulunanlar listesine işlenmelidir. Böylece yönetim kurulu tarafından hazır bulunanlar listesinin düzenlenmesi görevi toplantı boyunca güncelliğini korumaktadır.³⁹⁸

Toplantı sırasında hazır bulunanlar listesi hazırlandıktan sonra toplantıya iştirak eden pay sahibinin hazır bulunanlar listesine işlenmesi, genel kurul toplantısına alınması gerekmektedir. Pay sahipliğini toplantı sürerken veya toplantıdan önce fakat hazır bulunanlar listesi hazırlandıktan sonra kazanan pay sahibi genel kurula katılabilmek ve hazır bulunanlar listesine işlenebilmek için hamiline yazılı pay senetlerinde hariç olmak üzere şirkete pay sahipliğini beyan etmeli ve pay defterine kayıt için başvurmalıdır. Başvuru yapmış olan veya toplantı esnasında pay sahipliğinin kaydı için başvuracak olan pay sahibinin hazır bulunanlar listesine kaydı veya toplantıya katılabilmesi hakkında toplantı başkanı başkanlığında genel kurul tarafından onay verildiği takdirde toplantıya katılabilmekte ve hazır bulunanlar listesine işlenebilmektedir. Hamiline yazılı pay senetlerinde ise pay senedini elinde bulundurmanın pay sahipliği kabul edileceği için böyle bir sorunla karşılaşılmamaktadır.

Pay sahibinin genel kurula katılmasına karşın geç kalması veya es geçilmesi gibi sebeplerle hazır bulunanlar listesine işlenmeme ihtimalini bertaraf etmek için

---

³⁹⁸ TEOMAN Ömer, age, s. 242.

uygulamada hazır bulunanlar listesinin toplantı sonunda toplantı tamamlandıktan sonra düzenlendiği ve imzalandığı görülmektedir.³⁹⁹

Yargıtay bir kararında⁴⁰⁰ hazır bulunanlar listesinde ismi bulunan fakat payının devredildiğinden bahisle pay sahipliği sona eren ve pay defterinden silinen pay sahibinin sonraki iki genel kurula katılmayarak hazır bulunanlar listesinde olmaması ve bu hazır bulunanlar listesi ve genel kurula aradan geçen uzun süre boyunca itiraz etmemesinin ve davaya konu payların devredildiğinin kendisi tarafından bilinmemesinin hayatın olağan akışına aykırı olduğundan bahisle davasının reddine karar vermiştir. Hazır bulunanlar listesi ile pay oranı ve pay sahipliği ispatlanan pay sahibinin aynı şekilde sonraki genel kurullarda pay sahibi olmadığının tespiti yapılmıştır. Buna göre güncelliği de göz önüne alınarak hazır bulunanlar listesine pay sahipliğinin ispatı için öncelik verildiği söylenebilecektir.

2.3. Pay Defterinin ve Pay Senedinin Zıyaı Halinde İspat

TTK m. 82 uyarınca şirketin saklamakla yükümlü olduğu defterin zayi olması durumunda zayi olduğunun öğrenildiği tarihten itibaren şirket tarafından 15 gün içinde mahkemeden kendisine bir belge verilmesi istenebilmektedir. Defterin zayi olması afet, hırsızlık vb. gibi mücbir sebep durumlarda zayi olması durumunda zayi belgesi olarak tanımlanan belgeyi mahkemeden talep edilebilmektedir.⁴⁰¹

TTK m. 488 uyarınca tedavülü mümkün olmayacak derecede yıpranmış pay senetleri veya ilmühaberlere sahip olan pay sahipleri giderlerini ödeyerek şirketten yeni bir pay senedi veya ilmühaber çıkartılmasını talep edebilmektedir.⁴⁰² Buna göre pay senedinin zayi olması pay sahibinin pay sahipliğini kullanmakla ilgili haklarına hanel getirmemektedir. Pay sahibi pay senedinin zayi olması sebebiyle giderlerini de ödeyerek yeni bir pay senedi bastırılmasını talep edebilecektir.

---

³⁹⁹ TEOMAN Ömer, age , s. 241.

⁴⁰⁰ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 17.12.2020 tarihli ve 2020/6708 E. 2020/5939 K. sayılı kararı.

⁴⁰¹ ALTAŞ Soner, Sermaye Şirketlerinde ve Kooperatiflerde Pay Defteri, Seçkin Yayınları, Ankara, 2020, s. 30.

⁴⁰² KAYIHAN Şaban, age, s. 255.

Pay defteri zayi olmuş ve mahkeme kararı ile zayi belgesi alınmış ise artık yeni bir pay defteri oluşturulana kadar pay sahipliği pay defteri ile ispatlanamayacaktır. Bu durumda pay sahibi genel kurul tutanakları, pay senetleri, hazır bulunanlar tutanağı vb. diğer ispat araçlarını kullanabilecektir. Pay senedinin zıyai halinde ise pay senedinin sahibi olduğu başka ispat vasıtaları ile ispatlanarak yeni pay senedi bastırılabilir ve pay sahipliği bu senet ile ispatlanabilecektir.

2.4. Anonim Şirketlerde Pay Senetlerinin Devrinin Tanıkla İspatı İstisnası

Pay sahipliğinin ispatlanmasında çıplak payların devrinde yazılı devir sözleşmesi gerektiği için tanıkla ispat mümkün değildir. Pay senetlerinde ise senede karşı senetle ispat kuralının istisnası olarak delil başlangıcı bulunması durumunda tanıkla ispat mümkündür.

Yargıtay kararında⁴⁰³ payın senede bağlanıp bağlanmadığının araştırılarak payın senede bağlanmamış çıplak pay niteliğinde olduğu anlaşılır is, çıplak payın alacağın devri hükümlerince yazılı sözleşme ile devredilebileceği için devri iddia eden tarafın iddiasını tanık ile ispat etmesi mümkün olmadığının kabulüne, payın senede bağlanmış olması halinde ise pay senetlerinin devrinin devir beyanı ve payın teslimi ile gerçekleştirdiğinden bu vakıanın pay sahibi tarafından tanıkla ispat edilebileceğinin değerlendirilmesi gerektiğine karar verilmiştir.

2.5. Çift Pay Defteri Sorunu

Pay defteri kurucu değil açıklayıcı nitelikte bir belgedir. Ancak TTK m. 64/4 uyarınca pay defteri ticari bir defterdir. Pay defterinin tutulması, açılış onayı ve saklanması yönünden ticari defter olması önem taşımakta fakat bu durum açıklayıcı niteliğini değiştirmemektedir. Pay defterinin açılış onayı TTK m. 64/3 uyarınca kuruluş sırasında ve kullanmaya başlamadan önce, sonraki faaliyet döneminde ise kullanılacağı faaliyet döneminden önceki ayın sonuna kadar noter tarafından yapılmaktadır. Kuruluş

---

⁴⁰³ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 12.11.2019 tarih ve 2018/1486 E. 2019/7096 K. sayılı karar”.

şırasındaki onay ticaret sicili müdürlüğüne de yaptırılabilir. Pay defteri eğer dolmamışsa izleyen faaliyet dönemlerinde de açılış onayı yaptırmaksızın kullanılabilir. Pay defteri dolmuş veya zayı olmuş ise zayı belgesi ve veya dolmuş olan pay defteri ile notere ibraz edilmelidir. Noter yeni defter için açılış onayı yaparken eski defter veya zayı belgesine yeni defterin açılışının yapıldığı tarih ile şerh düşmektedir. Böylece eski defter için tekrar açılış yapılamayıp yeni pay sahipleri kaydedilememektedir.⁴⁰⁴

Pay defterinin kayıp olduğu ve bulunamadığı durumlarda yeni pay defterinin onaylatılarak kullanılmaya başlanması durumunda eski pay defteri ortaya çıktığında artık yeniden kullanılamaz. Şirket yeni onaylatılan pay defterine pay sahiplerini kaydetmeye devam etmelidir. Pay defteri kaybolduğu ve yeni bir pay defteri onaylatıldığı durumda pay defteri tekrar bulunduğunda eski pay defterine farklı kayıtların eklenmiş olması artık geçerli olmayan pay defterine sonradan tutulmuş kayıtları geçerli kılmamaktadır. Pay defterine şirket yönetim organı tarafından tutulmamış veya yönetim organının bilgisi dahilinde tutulmamış olan kayıtların bulunması bu kayıtları geçerli hale getirmemektedir. Zira pay defteri tutmaya yetkili organ yönetim kuruludur. Pay defterini eline geçiren 3. kişiler tarafından yapılan kayda güvenen iyi niyetli 3. Kişi korunmaz ve bu kayıt kendisine pay sahipliğini kazandırmaz.

Yönetim kurulu veya müdür tarafından iki pay defteri de tutulmaya devam edildiği takdirde yönetim kurulunun sorumluluğuna gidilmektedir. Bununla birlikte şirketin yönetim organı tarafından tutulan kayda güvenerek pay sahipliğini kazandığını düşünen pay sahibinin güveninin somut olayın koşullarına göre korunması gerektiği düşünülmelidir.

2.6. Pay Devrinde Bağlam

Anonim şirketlerde bağlam sözleşmesel olabileceği gibi kanuni de olabilmektedir. Kanuni bağlam olarak nama yazılı paylarda pay bedelinin tamamen ödenmemiş olduğu

---

⁴⁰⁴ALTAŞ Soner, “Anonim Şirkette Çift Pay Defteri Bulunuyorsa Ne Yapılır?”, MHD, 12/138, 2016, s. 1765.

durumlarda ve bazı devir şekillerinde devralanın ödeme yeterliliğinin şüpheli olduğu durumlarda devir ve pay sahipliğinin kazanılması şirketin onayına tabi tutulmaktadır. Birleşme ve bölünme durumlarında devrolunan şirketin pay sahiplerinden birinin ödeme yeterliliğinin şüpheli olması durumunda ilgili pay sahibinin pay sahipliğinin kazanması şirket onayına tabidir. Şirket pay sahibinden teminat isteyebileceği gibi pay sahibi ortaklıktan çıkarılabilmekte veya birleşme ve bölünmenin dışında tutulabilmektedir.⁴⁰⁵ Bu durumlarda pay sahibi devir ile pay sahipliğini doğrudan kazanamayıp kanuni bağlam uyarınca pay sahipliğinin kazanılması için şirket onayı gerekmektedir.

Anonim şirketlerde nama yazılı paylarda sözleşmesel bağlam yoksa yalnızca kanuni bağlam hükümlerince bağlam olduğu kabul edilmektedir. Sözleşmesel bağlam ise esas sözleşme ile kuruluşta veya sözleşme değişikliği ile konulabilmektedir. Esas sözleşmeye konulan bağlam hükmünce nama yazılı payların devrinde şirketin onayına başvurulması zorunlu hale getirilebilmektedir. Bu durumda şirket yönetim kurulu esas sözleşmede düzenlenen ve kanuna uygun önemli bir sebebe dayanarak, ön alım hakkını kullanmayı önererek, devralanın kendi adına ve hesabına aldığı açıkça beyan etmemesine dayanarak veya gerçek değeriyle almayı önererek pay devrini reddedebilmektedir. Anonim şirketin pay devrine onay vermediği durumlarda devralan pay sahipliğini kazanamamaktadır.

Limited şirketlerde ise kural bağlamının olması yani pay devrinin genel kurulun onayına tabi tutulmasıdır. Fakat bu genel kural olmakla birlikte TTK m. 595’de bu durum şirket sözleşmesinde aksi öngörülmemişse denilerek emredici bir kural olmadığı belirtilmiştir.⁴⁰⁶ Buna göre kuruluşta veya şirket sözleşmesi değişikliğinde genel kurul onayı kaldırılarak pay sahibinin devir ile payı kazanması kararlaştırılabilmektedir. Aksi halde pay sahipliğinin kazanılabilmesi için şirket onayı şart olmaktadır.

---

⁴⁰⁵ TEKİNALP Ünal, age, s. 31-34.

⁴⁰⁶ ALTAŞ Soner, Sermaye Şirketlerinde ve Kooperatiflerde Pay Defteri, Seçkin Yayınları, Ankara, 2020, s. 208.

2.7. Ödeme Belgesiyle İspat

Yargıtay bir kararında⁴⁰⁷ ödeme belgesinden pay sahipliğinin ispat edilemeyeceği ve şirketin sorumluluğuna gidilemeyeceğine dair kararı bozmuş, şirkete para yatırılmasının kural olarak ortak olma amacıyla olacağı ve aksine bir sonuca dosya kapsamında ulaşılmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu karara dayanılarak şirkete ödeme yapan fakat henüz pay defterine kaydedilmemiş olan veya pay senedi verilmemiş olan ve pay sahibi olduğunu iddia eden taraf şirket yetkilisine ödediği paranın pay sahibi olmak kastıyla olduğu iddiasıyla somut olayın koşulları göz önüne alınmak suretiyle ödeme belgesiyle pay sahipliğini ispatlama imkânı bulabilmektedir.

---

⁴⁰⁷ Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 22.10.2015 tarih ve 2014/14283 E. 2015/10963 K. sayılı kararı: *“Bu itibarla mahkemece, davalı şirketin yöneticileri hakkındaki ceza dosyaları, bu dosyalardaki rapor ve tanık beyanları ve özellikle SPK raporlarında yer alan davalı şirket tarafından para toplanan kişilere ilişkin listelerde davacı adının olup olmadığının, yine 09.04.2001 tarihli SPK raporunun 45. sayfasında yer verilen bir kısım hisse senetleri tahsilat makbuzları ve devir ferağlarının M. K. temsilcisine teslim edildiğine dair yazı ve bu belgenin teslim alan kısmında ismi geçen M. K.'un imzasını taşıdığı da nazara alınarak dava konusu “Teslim Tesellüm Makbuzu” başlıklı belgedeki teslim alan sıfatıyla isim ve imzası bulunan M. K.'un davalı şirket temsilcisi olup olmadığının; yine yönetim kurulu başkan ve üyelerinin sorumluluklarının bulunup bulunmadığının belirlenerek oluşacak sonuç çerçevesinde davalıların hukuki durumunun tayin ve takdir edilmesi gerekirken, iddia edilen ödemenin davalı şirkete yapıldığının ispat edilemediği, zira ödeme yapıldığına ilişkin belgede ismi geçen kişinin davalı şirket yetkilisi olmadığı gibi şirket çalışanı olduğunun da ispat edilemediği, davalı şirket yetkilisi ve çalışanı olduğu ispat edilemeyen bir kişiden alındığı iddia edilen bir ödeme belgesinden şirketin sorumluluğuna gidilemeyeceği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmesi doğru olmamış, kararın bu nedenle bozulması gerekmiştir.”*

IV. BÖLÜM: SONUÇ

Esas sözleşme sistemini benimsemiş anonim şirketlerde ve limited şirketlerde pay sahipliği aslen veya devren kazanılabilmektedir. Bu 2 kazanma şeklinde kullanılabilecek ispat araçları değişebilmektedir.

Sermaye şirketlerinde pay sahipliği kuruluşta, sermaye artırımında, birleşme, bölünme veya tür değiştirmede aslen kazanılabilmektedir. Pay sahipliğinin aslen kazanılmasında en önemli ispat araçları esas sözleşme/şirket sözleşmesi, tescil, pay defteri gibi araçlardır. Şirket tüzel kişilik ve pay sahipleri pay sahipliğini ticaret siciline tescil ile kazanmaktadır. Burada ticaret sicilde atılan imzalar, pay defterinde bulunan imzaları ve isimleri ile pay sahiplerinin pay sahipliğini tespit ve ispat edilebilmektedir. Yine pay sahipleri aslen kazanmada pay defteri onaylatılıp pay sahipleri işlendikten sonra pay defteri ile ve bastırılıp dağıtıldıktan sonra pay senetleri veya ilmühaberler ile pay sahipliklerini ispatlayabilmektedir.

Pay sahipliğinin devren kazanılması ise; iradi ve devredenin iradesi olmaksızın kazanılması olarak ikiye ayrılabilir. İradi kazanma anonim şirketlerde çıplak payın, hamiline yazılı pay senetlerinin ve nama yazılı pay senetlerinin devren kazanılması olarak ayrılabilir. Limited şirketlerde ise böyle bir ayrıma gerek yoktur. Payın devredenin iradesi olmaksızın devren kazanılması ise miras yoluyla, icra yoluyla, mahkeme kararı ve eşler arasındaki sözleşmeye dayanarak devren kazanma olarak ayrılabilir.

Anonim şirketlerde çıplak payın kazanılması yazılı devir sözleşmesi ile mümkündür. Bu devrin şirkete karşı hüküm ifade etmesi için de pay defterine kaydı gerekmektedir. Hamiline yazılı pay senetlerinin devrinde zilyetliğin mülkiyeti devir amacıyla geçirilmesi ile pay sahipliği kazanılabilmektedir. Hamiline yazılı paylar için hamiline yazılı pay senedi çıkarıldıktan sonra hamiline yazılı paylar pay defterinden şerh düşülerek silinir. Bunun amacı tedavül kolaylığı sağlamak ve pay sahipliği ile ilgili

çıkabilecek sorunları ortadan kaldırmaktadır. Zira hamiline yazılı pay senedini malik sıfatıyla elinde bulunduran kişi bu payın sahibidir.

Burada ortaya çıkan sorun ve tartışmaların başında doğrudan- dolaylı zilyet ayrımı ve mülkiyeti geçirmek amacıyla devri konuları gelmektedir. Örnek vermek gerekirse bir kasa kiralarak hamiline yazılı pay senedini bu kasada muhafaza eden pay sahibi pay senedinin maliki ve dolaylı zilyedi olurken kiralık kasanın maliki senedin doğrudan zilyedi olmaktadır. Senedin doğrudan zilyedi malik olma amacıyla senedi edinmediği için pay sahibi sıfatını kazanmamaktadır.

Bir başka örnekte de doğrudan zilyet malik olma amacıyla pay senedini doğrudan zilyet olarak elinde bulunduruyor fakat pay senedinin yetkili hamilinden pay senedini iradesi hilafına edinmiş veya yetkili hamil rızasıyla fakat mülkiyeti geçirme amacıyla vermediği durumlarda, gerçek pay sahibi pay senedini elinde bulunduran hamilin pay sahibi olmadığını ve kendisinin pay sahibi olduğunu iddia ve talep edebilmektedir. Pay senedini hamilin rızası hilafına elinde bulunduran ve senedi devretmeye yetkisi olmayan kişiden iyi niyetli olarak edinen kişinin iyi niyeti korunmakta ve pay sahipliğini kazanabilmektedir. Örnekle açıklamak gerekirse hırsız pay sahipliğini kazanamayacak fakat hırsızın hırsız olduğunu bilmeyen ve senedi devretmeye yetkili pay sahibi olduğunu düşünen 3. kişinin iyi niyeti korunacak ve pay sahipliğini kazanabilecektir. Pay sahibi rızası hilafına senedin elinden çıktığını ve bu sebeple senet ve hakkın bağının kaldırılmasını mahkemeden talep ve dava edebilmektedir. Mahkeme kararı sonrası senedi edinen kişilerin iyi niyeti artık korunmamakta ve bu kişiler pay sahipliğini kazanamamaktadır.

Merkezi Kayıt Kuruluşu'nun kurulması ve hamiline yazılı pay senetlerinin ve sahiplerinin bu kuruluşa kaydedilmesi zorunluluğuyla birlikte uygulamada en çok karşılaşılan sorunlardan birinin çözümüne yönelik bir yol bulunmaya çalışılmıştır. Bu sistemle birlikte hamiline yazılı pay sahibinin gerçek sahibinin kim olduğu açıkça sisteme kaydedilmektedir. Fakat sisteme verilerin eksik veya hatalı girilmesi, pay senedinin sistemin kurulmasından önce çıkarılıp dağıtılması, pay senedinin devir sürecinde kaybolması gibi durumlarda MKK delil için yeterli olmayabilecektir. Böyle durumlarda pay sahibi diğer ispat vasıtalarına da başvurabilmektedir.

Hamiline yazılı pay senedi ile pay sahipliğinde en sık rastlanan sorunlardan birisi de miras yoluyla kazanmada karşılaşılan sorunlardır. Miras yoluyla kazanmada murisin mirasçılara miras sözleşmesi veya vasiyetname ile şirketteki paylarını bıraktığı fakat hamiline yazılı pay senetlerinin nerede olduğunun bilinmediği durumlarda yine pay senedinin malikin rızası hilafına elinden çıkmış gibi mahkemede iptali ve yeniden pay senedi bastırılması istenebilmektedir. Fakat bu durumda da murisin pay sahipliğinin ispatı konusu gündeme gelmektedir. Zira hamiline yazılı pay senedi herhangi bir kayıt olmaksızın devredilebileceği için muris pay senedini devretmiş veya hiç sahip olmamış da olabilir. Bu yüzden mirasçılar pay senedinin iptalini talep ederken murisin pay sahipliğini ispatlayarak kendi pay sahipliklerini de ispatlayabilecektir. Aksi halde murisin pay sahibi olduğu ispatlanmadan hamiline yazılı pay senetlerinde yalnızca vasiyetname veya miras sözleşmesine dayanılarak pay sahipliği ispatlanamamaktadır.

Nama yazılı pay senetlerinin devri ise ne hamiline yazılı pay senetlerinin devri kadar kolay ne de senede bağlanmamış payların devri kadar zordur. Aslında nama yazılı pay senetleri devir bakımından ikisinin arasında durmaktadır. Senedin ciro ile devri ve zilyetliğin devredilmesi ve ayrıca bir devir sözleşmesi yapılmasını gerektirmemesi ile devrin tamamlanması senede bağlanmamış paylara nazaran kolaylığını, pay devrinin şirkete karşı hüküm ifade etmesi için pay defterine kaydedilmesinin gerekmesi hamiline yazılı pay senetlerine nazaran zorluğunu göstermektedir. Nama yazılı pay senetleri kıymetli evraklar arasında emre yazılı senet olarak nitelendirilebilecektir.

Nama yazılı pay senetlerinde devir için ciro ve zilyetliğin devri yeterli olmakla birlikte devrin şirkete karşı hüküm ifade etmesi için pay defterine kaydı gerekmektedir. Böylece nama yazılı pay senedinin aslında limited şirketlerdeki senetlerinin ispat fonksiyonundan çok farklı olmadığı görülmektedir. Her ne kadar hak ve pay birlikteliğinden ötürü nama yazılı pay senedi olmaksızın hak ileri sürülemeyecek olsa da nama yazılı pay senedi ve üzerindeki kayıtlar tek başına yeterli olmayıp pay defterine kaydının gerekli olması bu tür pay senetlerinin tedavül kabiliyetini güçleştirmektedir.

Kanun koyucu hamiline yazılı pay senetlerine karşı nama yazılı pay senetlerinde tedavül kabiliyetine böyle bir zorluğu bilinçli olarak koymuştur. Zira nama yazılı pay senedi bastırılması zorunlu değildir. Nama yazılı pay senedi ciro ve zilyetliğin devri ile

devredilebilse de pay defterine kayıt şartı, şirketi yetkili olmayan hamillere karşı korumak adına yapılmıştır. Zira ciro ile imzalayarak zilyetliği devretmek hamiline yazılı pay senedini devretmekten yalnızca senet üzerinde devreden ve devralanın imzasının bulunması yönünden ayrılmakta ve şirket yahut potansiyel pay sahipleri bu imzaların gerçekliğini yalnız başına inceleyip teyit edememektedir. İşte bu sebeple şirketi ve 3. kişileri korumaya yönelik pay defterine kayıt nama yazılı pay senetlerinde gereklidir. Zaten hamiline yazılı pay senetlerinde pay defterine kaydedilmeme istisnai olarak bu senetlere tedavül kabiliyeti sağlamaya yöneliktir. Bu yüzden nama yazılı pay senetleri için böyle bir kayıt şartı olması olağandır.

Nama yazılı pay senetlerinde pay sahipliğinin ispatı için pek çok araç kullanabilmektedir. Öncelikle pay senedini elinde bulunduran ve hukuka uygun olarak senedi devralmış olan hamil pay senedi ile pay sahipliğini ispat edebilmektedir. Pay senedi elinden rızası hilafına çıkmış veya zayi olmuş ise pay sahibi pay defterindeki kayıtlarla pay sahipliğini ispatlayabilmektedir. Pay defteri ile hazır bulunanlar tutanağı, varsa devir sözleşmesi ve istisnai olarak tanıkla pay sahipliğini ispat edebilmektedir.

Nama yazılı pay senetlerinde eğer esas sözleşme ile bağlam getirilmişse bağlam hükümlerince pay sahipliğinin kazanılması için şirketin onayı gerekmektedir. Şirketin onayı neticesinde pay sahipliğinin kazanılması durumunda pay sahipliğinin ispatlanması gerektiğinde pay sahibi bu onayın verildiği kararı göstererek pay sahipliğini ispatlayabilmektedir.

Limited şirketlerde ise iradi olarak devren kazanma yazılı devir sözleşmesi, bu sözleşmenin noter tarafından onaylanması ve aksi esas sözleşme ile kararlaştırılmadı ise şirket genel kurulunun onayı ile mümkündür. Limited şirketlerde nama yazılı pay senedi ve ispat senedi var ise de bu senetler devri kolaylaştırmamaktadır. Dolayısıyla devir açısından senede bağlanmışsa da bağlanmamışsa da aynı koşullar geçerlidir. Bu koşullara bakıldığında limited şirketlerde pay sahipliği anonim şirketlere göre daha kolay bir şekilde ispatlanabilmektedir. Buna göre yazılı devir sözleşmesi, noter şerhi veya genel kurul tutanağı ile pay sahipliği ispatlanabileceği gibi pay defteri, hazır bulunanlar tutanağı ve pay senetleri ile de pay sahipliği ispatlanabilmektedir.

Sermaye şirketlerinde devren kazanmada pay sahibinin rızası hilafına kazanma ise miras yoluyla devren kazanma, cebri icra ile devren kazanma, mahkeme kararı ile devren kazanma ve eşler arasındaki mal rejimi hükümlerince devren kazanmadır. Bu kazanma çeşitlerinde bir mahkeme veya icra yoluyla satış kararı bulunmaktadır. Bu karar uyarınca devredenin iradesine bakılmaksızın adli işlemler aracılığıyla ve pay sahipliğinin kazanılması işlemlerinin icra memuru aracılığıyla yapılmasıyla pay sahipliğinin kazanılması gündeme gelmektedir. Bu kazanma şekillerinde mahkeme kararı, icra dairesi tarafından yapılan haciz ve satış işlemleri aracılığıyla pay sahipliği kazanılmaktadır. Pay sahibi pay sahipliğini bu yollara başvurarak mahkeme kararına veya satış işlemlerine dayanarak, icra memurunun şerhine dayanarak ispatlayabilmektedir. Bununla birlikte yine pay senedi veya pay defteri gibi araçlarla pay sahipliğini ispatlama imkânı bulabilmektedir.

İncelenen Yargıtay kararlarından anlaşılmaktadır ki pay sahipliği konusunda ihtilaf bulunuyorsa pay sahipliğini ispatlamak için tüm ispat araçlarının değerlendirilmesi gerekmekte mahkemenin yapacağı inceleme esnasında incelenebilecek tüm araçlar incelenmeksizin verilen kararlar bozulmaktadır. Bu durumda mahkemenin, pay senedinde pay sahibi olduğunu iddia eden kişinin adının yazıyor olduğu durumda pay senedini esas alarak doğrudan pay sahipliğinin kabulüne karar verilmemesi gerekmekte aynı zamanda hazır bulunanlar tutanağı, şirket defterleri, pay senetleri veya incelenebilecek diğer delilleri de değerlendirerek karar vermesi gerekmektedir.

Pay defterinde yer alan bilgiler ispat açısından en çok başvurulan kaynaklardan birisidir. Hamiline yazılı pay senetlerinin çıkarıldığı tarihten sonraki hamilleri hariç olmak üzere tüm pay sahipleri pay defterine işlenmek zorundadır. Bu zorunluluk kurucu olmamakla birlikte şirkete karşı pay sahipliğinin ileri sürülebilmesi için gereklidir. Bu yüzden pay sahipliğinin ispatlanabilmesi için en önemli kaynaklardan birisi pay defteridir. Fakat pay defterine kayıt her zaman yeterli veya doğru olmayabilmektedir. Şirket yönetim organı pay defterini hiç, eksik veya hatalı tutabilmektedir. Böyle durumlarda özellikle son genel kurulun hazır bulunanlar tutanağında ismi bulunan veya pay defterinde ismi bulunmayan pay sahibinin pay sahipliği açısından hazır bulunanlar tutanağına öncelik verilmesi gerekmektedir. Zira hazır bulunanlar tutanağı güncellik ve genel kurul tarafından denetlenebilirlik açısından güvenilir bir kaynaktır. İstisnai olarak

hazır bulunanlar listesinin hazırlanmasından sonra pay defterine kaydedilmiş olan pay sahibinin pay sahipliğinin ispatı için eğer genel kurula katılmadı ise, pay defterinin esas alınması gerekmektedir.

Pay sahipliğinin ispatlanabilmesi için hangi ispat aracına öncelik verilmesine veya nasıl bir değerlendirme yapılması gerektiğine somut olayın özelliklerine göre karar verilmesi gerekmektedir. Örneğin pay sahibinin vasiyetname bıraktığı ve öldüğü durumda henüz pay defterine işlenmemiş pay sahiplerinin pay sahipliklerinin ispatı için pay defterinde isimleri bulunmadığı dolayısıyla pay sahibi olmadıkları kabul edilmemeli, murisin pay defterinde isminin bulunması dolayısıyla vasiyetname esas alınarak pay sahipliği kabul edilmeli ve pay defterine kayıtları yapılmalıdır. Bir başka örnekte hamiline yazılı pay senedine sahip bir kişinin vasiyetname bırakarak fakat sonradan pay senetlerini devrederek ölmesi durumunda hamiline yazılı pay senetlerini devretmeye yetkili hamilden edinen pay sahibinin pay sahipliğine pay senetlerine öncelik vererek karar verilmelidir. Zira vasiyetnameden her zaman dönülebilir ve vasiyetname esas alındığı takdirde senetleri elinde bulunduran yetkili hamil payını haksız ve hukuka aykırı olarak kaybetmiş olacaktır.

KAYNAKÇA

AKBİLEK Nevzat, Anonim Şirket Birleşmelerinde Pay Sahibinin Korunması, Seçkin Yayınları, Ankara, 2009

AKBULAK Yavuz, “Eski ve Yeni TTK Uyarınca Anonim Şirketlerde İmtiyazlı/Ayrıcalıklı Paylar”, Leges Hukuk Dergisi, Mart 2014

AKIN Murat Yusuf, Anonim Ortaklıkta Bağlı Nama Yazılı Hisseler, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2014

AKINTÜRK Turgut ATEŞ Derya, Türk Medeni Hukuku Aile Hukuku İkinci Cilt, Beta Yayınları, İstanbul, 2016

ALTAŞ Soner, Sermaye Şirketlerinde ve Kooperatiflerde Pay Defteri, Seçkin Yayınları, Ankara, 2020

ALTAŞ Soner, Şirketler Hukukuna İlişkin Yüksek Yargı Kararları, Seçkin Yayınları, Ankara, 2016

ALTAŞ Soner, Şirketler Hukukunda Neler Değişti, Seçkin Yayınları, Ankara, 2014

ALTAŞ Soner, Türk Ticaret Kanunu’na göre Anonim Şirketler, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016

ALTAŞ Soner, Türk Ticaret Kanunu’na göre Limited Şirketler, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017

ALTAŞ Soner, “Anonim Şirkette Çift Pay Defteri Bulunuyorsa Ne Yapılır?”, MHD, 12/138, 2016

ALTAŞ Soner, “Anonim Şirketlerce Pay Senedi/İlmühaber Çıkarılması ve Pay Senetlerinin Devri” Leges Özel Hukuk Dergisi, Ocak 2013

ALTAŞ Soner, “Limited Şirket Paylarının Devrinde Genel Kurul Onayı Kaldırılabilir Mi?”, Vergi Sorunları Dergisi, Sayı 317, 2015

ALTAŞ Soner, “Payları Hamiline Yazılı Olan Anonim Şirketlerce Yerine Getirilmesi Gereken Yükümlülükler”, MHD, Cilt 11 Sayı 128, 2015

ALTAŞ Soner, “Sermaye Şirketleri için Pay Defteri Kayıt ve Yenileme Esasları”, Mali Çözüm Dergisi, Ağustos 2017

ANSAY Tuğrul, Anonim Şirketler Hukuku Dersleri, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1973

ARSLAN İbrahim, Şirketler Hukuku Bilgisi, Mimoza Yayınları, Konya, 2010

ARSLANLI Halil, “Anonim Şirkette Pay ve Pay Sahipliği”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 1958

ARSLANLI Halil DOMANIÇ Hayri, Limited Şirketler Hukuku ve Uygulaması Hisseli Komandit Şirketler TTK Şerhi-III, Temel Yayınları, İstanbul, 1989

AYAN Mehmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Mimoza Yayınları, Konya, 2013

AYAN Mehmet, Eşya Hukuku I Zilyetlik ve Tapu Sicili, Mimoza Yayınları, Konya, 2014

AYAN Mehmet, Miras Hukuku, Mimoza Yayınları, Konya, 2015

AYHAN Rıza ÇAĞLAR Hayrettin ÖZDAMAR Mehmet, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021

BAHTİYAR Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, Beta Yayınları, İstanbul, 2021

BAHTİYAR Mehmet, Kıymetli Evrak Hukuku, Beta Yayınları, İstanbul, 2014

BAHTİYAR Mehmet, “6102 sayılı TTK’da Anonim Şirketin Kuruluşu” Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 9 Sayı 117-118, 2014

BALSEVER Sergül, Limited Şirket Sözleşmesi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2017

BİLGİLİ Fatih DEMİRKAPI Ertan, Şirketler Hukuku Dersleri, Dora Basım Yayın, Bursa, 2020

BOZKURT Tamer, Anonim Şirketlerde Pay Devrinin Sınırlandırılması (Bağlam) -Die Vinkulierung, Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2016

BOZKURT Tamer, Ticaret Hukuku, Kuram Kitap, İstanbul, 2017

BOZKURT Tamer, Ticaret Hukuku- Cilt II Şirketler ve Kooperatifler Hukuku, Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2012

BOZKURT Tamer, Ticaret Hukuku Özet- Cilt II Şirketler Hukuku, Kuram Kitap, İstanbul, 2016

ÇEKER Mustafa, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Ticaret Hukuku, Karahan Kitabevi, Ankara, 2013

ÇELİK Aytekin, Ticaret Hukuku, Seçkin Yayınları, Ankara, 2014

ÇEVİK Osman Nuri, Limitet Şirketler Hukuku ve Uygulaması, Yetkin Yayınları, Ankara, 1994

ÇONKAR Halil, Anonim Ortaklıkta Pay Sahipliği Sıfatının İspatlanması, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2009

ÇONKAR Halil, Anonim Ortaklıkta Ayni Sermaye, Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2016

DEDEAĞAÇ Ender, Uygulamalı Limited Şirketler Hukuk, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020

DEMİRKOL Elit Meviza ÇETİN Hüseyin Servet, Anonim Ortaklıkta Pay Senetlerinin Türleri ve Devirleri, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2020

DİKİCİ M. Fatih, Ticaret Hukuku -2-, Agon Yayınları, Ankara, 2006

DİNÇ Serhan, “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Limited Şirketin Unsurları ile Limited Şirketlerde Pay ve Ortak Kavramları”, TAAD, Sayı: 29, 2017

DİNÇ Serhan, “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Tabi Anonim Şirketlerde Pay ve Pay Senedinin Özellikleri, Prof. Dr. Saim Üstündağ Anısına, Yargı Dünyası, Sayı: 271-273, 2018

DİNÇ Serhan, “Ticaret Sicilinin Oluşumu, Özellikleri, İşlevi, İspat Gücü ve Etkileri”, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt 11 Sayı 122, 2016

DİNÇ Serhan, Ticaret Hukuku Bilgisi, Seçkin Yayınları, Ankara, 2017

DOĞANAY İsmail, Türk Ticaret Kanunu Şerhi Birinci Cilt, Sevinç Matbaası, Ankara, 1974

DOĞANAY İsmail, Türk Ticaret Kanunu Şerhi İkinci Cilt, Sevinç Matbaası, Ankara, 1974

DOĞANAY İsmail, Türk Ticaret Kanunu Şerhi Üçüncü Cilt, Sevinç Matbaası, Ankara, 1974

DOĞRUSÖZ KOŞUT Hanife, “Limited Şirkette Nama Yazılı Senede Bağlanmış Esas Sermaye Payının Devir Şartları”, MÜHF-HAD, cilt 22 sayı 1, 2016

DOMANIÇ Hayri, Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması TTK Şerhi II, Temel Yayınları, İstanbul, 1988

DÖNMEZ Murat, Anonim ve Limited Şirketlerde Hisse Haczi ve Paraya Çevirme, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2006

DURAL Mustafa ÖĞÜZ Tufan GÜMÜŞ Mustafa Alper, Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2016

DURAL Mustafa ÖZ Turgut, Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2016

ECO Umberto, Tez Nasıl Yazılır, Can Yayınları, İstanbul, 2019

ERDEM Ercüment, Türk Ticaret Kanunu ile İlgili Makaleler(2009-2016), Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2017

- ESİN İsmail, Birleşme ve Devralmalar, Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2021
- GÜNEŞ İsmail Hakkı, Hamiline Yazılı Pay Senetleri'nin MKK Bildirimi ve Kayıt Altına Alınması, TÜRMOB Mali Mevzuat Yorum/Uygulama Sirküleri, No: 11, 2021
- HİRŞ Ernst, Ticaret Hukuku Dersleri, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1946
- HUYSAL Ayşegül Sezgin, "Limited Şirketlerde Nama Yazılı Pay Senedinin Hukuki Niteliği" Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi 22 (1), İstanbul, 2017
- İYİGÜN Serdar, "Limited Şirket Sözleşmesi" Leges Hukuk Dergisi, Cilt 12 Sayı 143, 2014
- KAPLAN İbrahim, Şirketler Hukuku Şirketlerde Yapı Değişikliği (Birleşme, Bölünme, Tür Değiştirme, Malvarlığının Devri Sözleşmeleri), Yetkin Yayınları, Ankara, 2021
- KARAEĞE Özge, "Ticaret Sicili Kayıtlarının Üçüncü Kişiler Bakımından Etkisi", Hacettepe HFD, Sayı 10(2), 2020
- KAVAK Ahmet, Sermaye Şirketlerinin Tasfiye, Birleşme, Devir ve Bölünme İşlemleri, Maliye ve Hukuk Yayınları, Ankara, 2009
- KAYA Mustafa İsmail TATLI Burçak, Ticaret Hukuku-I (Ticari İşletme ve Ortaklıklar Hukuku), Seçkin Yayınları, Ankara, 2019
- KAYA Mustafa İsmail, "Limited Ortaklıkta Esas Sermaye Payı Devri ve Devir Borcunu Doğuran İşlemlerde Tarafların İmzalarının Noter Tarafından Onaylanması Zorunluluğu", EÜHFD C. 3(1), Kayseri, 2008
- KAYIHAN Şaban, Şirketler Hukuku, Seçkin Yayınları, Ankara, 2019
- KAYIHAN Şaban, Ticaret Hukuku, Umuttepe Yayınları, İzmit, 2018
- KENDİGELEN Abuzer ÇONKAR M. Halil ZENGİN İ. Çağrı TOKCAN F. Pelin SÖNMEZ Numan KESİCİ Buğra, Yürürlüğünün 5. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu, Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2018

KENDİGELEN Abuzer KIRCA İSMAİL, Kıymetli Evrak Hukuku, Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2020

KENDİGELEN Abuzer, Çek Hukuku, Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2019

KENDİGELEN Abuzer, Hukuki Mütalaalar Cilt XI 2010-2011, Onikilevha Yayınları, İstanbul

KENDİGELEN Abuzer, Hukuki Mütalaalar Cilt XV 2017-2018, Oniki Levha Yayınları, İstanbul, 2020

KENDİGELEN Abuzer, Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2012

KIR Okay, Anonim Şirketler, Aristo Yayınevi, İstanbul, 2019

KIR Okay, Limited Şirketler, Aristo Yayınevi, İstanbul, 2019

KIR Okay, Sorularla Anonim Şirketler, Aristo Yayınları, İstanbul, 2019

KIR Okay, Sorularla Limited Şirketler, Aristo Yayınları, İstanbul, 2019

KIZILYEL Güventürk, Anonim Ortaklıkların Pay Devri ve Sınırlamaları, Aristo Yayıncılık, İstanbul, 2018

KOCAAĞA Köksal, "Mirasçılık Belgesi" Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 9(12), Ankara, 2005

KURU Baki ARSLAN Ramazan YILMAZ Ejder, İcra İflas Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara, 2007

MOROĞLU Erdoğan, Anonim Ortaklıklarda Sermaye Artırımı, Oniki Levha Yayınları, İstanbul, 2018

MOROĞLU Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, İstanbul, 2017,

OĞUZMAN M. Kemal ÖZ Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt 2, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2014

OĞUZMAN M. Kemal SELİÇİ Özer ÖZDEMİR Saibe Oktay, Eşya Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul 2017

ÖNAL Buket Sayın, Limited Şirketlerde Ortakların Sorumluluğu, Adalet Yayınları, Ankara, 2006

ÖZ Turgut, “Limited Ortaklıkta Pay Kavramı ve Payın Devri”, Prof. Dr. Sulhi DÖNMEZER’e Armağan, İstanbul 1987

ÖZCAN Zekai, Hangi Şirket Kurulmalı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2013

ÖZÇELİK Pelin, Anonim Şirketlerde Kuruluşta Doğan Hukuki Sorumluluk, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020

ÖZDAMAR Emine, Anonim Şirkette Pay Devri, Adalet Yayınları, Ankara, 2019

ÖZDEMİR Necdet, Türk Ticaret Hukuku, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayını, Ankara, 1978

ÖZEN Fatma, Halka Kapalı Anonim Ortaklıklarda Kolaylaştırılmış Birleşme, Aristo Yayınları, İstanbul, 2020

ÖZER DENİZ Miray, Mirasın Paylaşılması Sözleşmesi Ve Bunun Arabuluculuk Bakımından Değerlendirilmesi, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 11(1):, Malatya, 2020

ÖZSUNGUR Fahri, “Ticaret Sicilinde Tescil ve İlanın Etkileri Sorunu”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 22 Sayı 2, 2014

PEKCANITEZ Hakan ATALAY Oğuz ÖZKAN Sungurtekin ÖZEKES Muhammet, İcra İflas Hukuku Ders Kitabı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2017

POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, Ortaklıklar Hukuku I, Vedat Kitapçılık, İstanbul ,2014

POROY Reha TEKİNALP Ünal ÇAMOĞLU Ersin, Ortaklıklar Hukuku II, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019

POROY Reha TEKİNALP Ünal, Kıymetli Evrak Hukuku Esasları, Arıkan Kitapçılık, İstanbul, 2007

PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Adalet Yayınevi, Ankara, 2017

PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt I, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018

PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt II, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018

PULAŞLI Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt III, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018

SEVİ Ali Murat, Anonim Ortaklıkta Payın Devri, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014

ŞENER Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2019

ŞENER Oruç Hami, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, Seçkin Yayınları, Ankara, 2017

ŞENER Oruç Hami, Yeni TTK Döneminde Anonim ve Limited Ortaklıklara İlişkin Verilen Yargıtay Emsal Kararlarının Değerlendirilmesi, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020

TARHANLI Ceren, Türk ve Alman Hukukunda Ön-Anonim Şirket, Oniki Levha Yayınları, İstanbul, 2013

TEKİNALP Ünal, Anonim Ortaklıkta Yeni Bağlam Sisteminin Esasları Pay Defteri Hukuku ile, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012

TENGİZ Nazlı, “Anonim Ortaklıkta Pay Devrinin Sınırlandırılması (Bağlam)”, LHD, Sayı: 185, 2018

TEOMAN Ömer, “Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantısına İlişkin Hazirun Tutanağı” İHFM C.LV, İstanbul, 1996

TÜRKOĞLU UTKU Ferah, “Borsaya Kote Edilmemiş Nama Yazılı Paylarda Anonim Şirketin Kaçış Klozu Kullanarak Pay Devri Onayı Talebini Reddetmesi”, LHD, Sayı: 160, 2016

ÜLGEN Hüseyin HELVACI Mehmet KENDİGELEN Abuzer KAYA Arslan, Kıymetli Evrak Hukuku, Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2014,

VEZİROĞLU Cem, Anonim Ortaklıklar Hukukunda Esas Sözleşme Özgürlüğü ve Sınırları, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Doktora Tezi, İstanbul 2020

YASAN Mustafa, Ortaklıklar Hukuku, Seçkin Yayınları, Ankara, 2021

YAYLA Ümit, “Merkezi Kayıt Kuruluşu ve Kaydi Sistem: Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri” Bankacılar Dergisi, Sayı 71, 2009

YILMAZ Yunus Fatih, Ticaret Şirketlerinde Esas Sözleşme, Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Hukuk Anabilim Dalı Özel Hukuk Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2020

YILMAZ Zekeriya, İspat ve Deliller Rehberi, Adalet Yayınları, Ankara, 2013